

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักร้อง

นางสุภาสิริร์ ปิยะพิพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MUSICAL CREATION OF LUNAR YEAR SYMBOLS

Mrs. Suphasiree Piyaphipat

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Fine and Applied Arts Program in Fine and Applied Arts

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

สุภาสิริร์ ปิยะพิพัฒน์ : การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตร์ . (MUSICAL CREATION OF LUNAR YEAR SYMBOLS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.บุษกร บิณฑสันต์, 520 หน้า.

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ เป็นการประพันธ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในก การประพันธ์บทร้องและ ทำนองเพลง ชุด 12 นักฆัตร์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย ชุด 12 นักฆัตร์ และถ่ายทอดผลงานในรูปแบบการจัดแสดงดนตรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย และสัตว์ประจำ 12 นักฆัตร์ ได้แก่ หนู วัว เสือ กระต่าย พญานาค งู ม้า แพะ ลิง ไก่ สุนัข และหมู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เครื่องดนตรี คอมพิวเตอร์ กล้องบันทึกภาพนิ่ง และกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว โดยผู้วิจัย รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตำนาน 12 นักฆัตร์ คำทำนายดวงชะตาชีวิต ของมนุษย์ในแต่ละปีนักฆัตร์ พฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักฆัตร์ และทฤษฎีในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยาง คศิลป์ไทย เพื่อประพันธ์ บทร้อง และทำนองเพลง

ผลการวิจัยพบว่า การประพันธ์เพลง ชุด 12 นักฆัตร์ เป็นการถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตา ชีวิตของ มนุษย์ในแต่ละปีนักฆัตร์ โดยสื่อความหมายจากบทร้องและทำนองเพลง คือ ปีชวด ปีฉลู ปีขาล ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ และปีกุน บทเพลงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ปฐมศาสตร์ ว่าด้วยประวัติที่มา ของนักฆัตร์ 2) ทุตยศาสตร์ ว่าด้วย คำทำนายในแต่ละปีนักฆัตร์ 3) ตติยศาสตร์ เป็นการสรุปเรื่องราวทั้งหมดของนักฆัตร์ ซึ่งรูปแบบของการบรรเลงนั้นเป็นการบรรเลงโดย วงดนตรีไทยประยุกต์ จะใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลงเป็น หลัก และนำเครื่องดนตรีนาา ซาติเข้ามา ผสมตาม ความเหมาะสม ตลอดจนการใช้เครื่องประกอบจังหวะมาสร้างสีสันเลียนเสียง และอากัปภิกิริยาของสัตว์

การถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ผ่านผลงานการบรรเลงดนตรีไทยประยุกต์ ย่อมแสดงให้เห็นว่า ดนตรีเป็นภาษาอีกแขนงหนึ่งที่มีมนุษย์สามารถใช้เป็นเค รื่องมือสื่อความหมายได้ ซึ่งในการทำวิจัย ต่อไป ศิลปะสาขาอื่นๆ สามารถสร้างสรรค์งานในเชิงบูรณาการ เช่น การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง 12 นักฆัตร์ เป็นต้น

สาขาวิชา ศิลปกรรมศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา 2553.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5186819435: MAJOR FINE AND APPLIED ARTS

KEYWORDS: MUSICAL/ CREATION/ LUNAR YEAR SYMBOLS

SUPHASIREE PIYAPHIPAT: MUSICAL CREATION OF LUNAR YEAR

SYMBOLS. ADVISOR: ASSOC. PROF. BUSAKORN BINSON, Ph.D., 520 pp.

This qualitative research aimed at the knowledge construction of lunar year symbols' lyric and melody composition and transferring into musical performance. The research populations were experts in astrology, Thai musicology, and the twelve lunar year symbols, namely, rat, ox, tiger, rabbit, dragon, snake, horse, goat, monkey, rooster, dog and pig. The research tools were questionnaires, musical instruments, computers, cameras, and video cameras. The data concerning the legend of lunar year symbols, the horoscope of persons born under each lunar year symbols, the characteristics of the twelve animals, and the theories of Thai musical creation were collected for the composition of lyric and melody.

The research concluded that human horoscopes were conveyed through lyrics and melodies, which were divided into 3 parts: primary part described the background of lunar year symbols; secondary part described each symbols' horoscope; and, final part summarized the overall conclusions. The music was performed by an experimental Thai music ensemble, in which Thai musical instruments played a vital role, while the international musical instruments were blended as appropriate, and accompanied by various rhythmic instruments in order to create and imitate animal sounds and movements. The conveyance of human horoscopes through the experimental Thai music ensemble performance reflects the fact that music is another communication tool. Future research should focus on an integrated project, such as the creation of Thai dance posture of lunar year symbols.

Field of Study : Fine and Applied Arts   Student's Signature .....

Academic Year : 2010.....   Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตร ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์หลายท่าน ทั้งในด้านความรู้ คำแนะนำต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอถือโอกาส นี้ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ ที่นี้

รองศาสตราจารย์ ดร .ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่า อีกทั้งความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

รองศาสตราจารย์ ดร .บุษกร บิณฑสันต์ อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่า พร้อมทั้งเสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือในทุกด้าน จนกระทั่งผลงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดข้างเผื่อน รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่า พร้อมทั้งเสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือในทุกด้าน

อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ อาจารย์จิวระพล น้อยนิตย์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคไทย ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าในการประพันธ์ทำนองเพลง

อาจารย์ทัศนีย์ ชู นทอง อาจารย์ประคอง ชลานภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านคีตศิลป์ไทย ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าในการประพันธ์บทร้อง

นายปราโมทย์ ปิตตะพันธ์ หรือหมอไพศาล ชอยพิบูลเวศม์ โหราจารย์อาวุโส ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำอันมีค่าในข้อมูลด้านโหราศาสตร์ และกรุณาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

คุณพ่อสำราญ คุณแม่วัลย์พรรณ นางสาวฉัญญาวิญญ์ จัน ทริธิราช และนายสุธี เด็กชายสิริวิษุทธิ์ ปิยะพิพัฒน์ ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณคณาจารย์ นักดนตรี และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่มีได้กล่าวถึงในที่นี้ ซึ่งให้ความช่วยเหลือในทุกด้านจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	8
2.1.1 แนวคิดทางด้านความเชื่อ.....	8
2.1.2 แนวคิดทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย.....	9
2.1.3 ทฤษฎีดุริยางคศิลป์ไทย.....	11
2.1.4 ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์.....	25
2.1.5 ทฤษฎีสัญญาวิทยา.....	27
2.1.6 ทฤษฎีทางอารมณ์.....	35
2.1.7 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์.....	35
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.2.1 ความเชื่อของคนในสังคมไทย.....	36

	หน้า
2.2.2 ที่มาของโหราศาสตร์.....	38
2.2.3 บทบาทของโหราศาสตร์ในสังคมไทย.....	44
2.2.4 ตำนาน 12 นักษัตร.....	45
2.2.5 ความสัมพันธ์ของชื่อเพลงไทยกับนาม 12 นักษัตร.....	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
3.1 ประชากร.....	90
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
3.3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	91
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
3.5 การสรุปและนำเสนอผลงาน.....	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
4.1 บทร้องและทำนองเพลงปฐมศาสตร์.....	98
4.2 บทร้องและทำนองเพลงทุติยศาสตร์.....	108
4.2.1 บทร้องและทำนองเพลงปีชวด.....	114
4.2.2 บทร้องและทำนองเพลงปีฉลู.....	123
4.2.3 บทร้องและทำนองเพลงปีชกาล.....	136
4.2.4 บทร้องและทำนองเพลงปีเถาะ.....	154
4.2.5 บทร้องและทำนองเพลงปีมะโรง.....	172
4.2.6 บทร้องและทำนองเพลงปีมะเส็ง.....	185
4.2.7 บทร้องและทำนองเพลงปีมะเมีย.....	202
4.2.8 บทร้องและทำนองเพลงปีมะแม.....	219
4.2.9 บทร้องและทำนองเพลงปีวอก.....	248
4.2.10 บทร้องและทำนองเพลงปีระกา.....	265
4.2.11 บทร้องและทำนองเพลงปีจอ.....	286
4.2.12 บทร้องและทำนองเพลงปีกุน.....	301
4.3 บทร้องและทำนองเพลงตติยศาสตร์.....	331

	หน้า
บทที่ 5 การวิเคราะห์บทประพันธ์.....	354
5.1 ปฐมศาสตร์.....	354
5.2 ทุตยศาสตร์.....	366
5.2.1 ปี่ชวด.....	373
5.2.2 ปี่ฉลุ.....	382
5.2.3 ปี่ขาล.....	391
5.2.4 ปี่เถาะ.....	400
5.2.5 ปี่มะโรง.....	410
5.2.6 ปี่มะเส็ง.....	418
5.2.7 ปี่มะเม็ย.....	428
5.2.8 ปี่มะแม.....	438
5.2.9 ปี่วอก.....	447
5.2.10 ปี่ระกา.....	456
5.2.11 ปี่จ้อ.....	465
5.2.12 ปี่กุน.....	474
5.3 ตุตยศาสตร์.....	480
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	504
สรุปผลการวิจัย.....	504
อภิปรายผลการวิจัย.....	506
ข้อเสนอแนะ.....	509
รายการอ้างอิง.....	510
ภาคผนวก.....	516
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	520

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ เสียง และวิธีดำเนิน ทำนองของ เครื่องดนตรี.....	23
2	ตารางแสดงองค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก.....	23

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พระวิษณุวานเกษียรสมุทร.....	63
2	The teocalli of cholula.....	64
3	เรือจำลองแกะสลักรูปนาค.....	65
4	อนุสาวรีย์ย่าเหล.....	77
5	คุณทองแดง.....	78
6	สัญลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	81
7	พระพุทธสิหิงค์ วัดไทรมาใต้ ตำบลไทรมา อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.....	82
8	หลวงปู่ทวด.....	82
9	เหรียญหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ.....	83
10	ตุ๊ก 12 นักษัตร.....	83
11	ปราสาททราย จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	84
12	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปฐุมศาสตร์.....	365
13	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปฐุมศาสตร์.....	366
14	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงทุติยศาสตร์.....	372
15	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงทุติยศาสตร์.....	373
16	หนู.....	376
17	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ชวด.....	380
18	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ชวด.....	381
19	วัว.....	384
20	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ฉลุ.....	389
21	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ฉลุ.....	390
22	เสือ.....	393
23	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ขาล.....	399
24	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ขาล.....	400
25	กระต่าย.....	403
26	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่เถาะ.....	408

ภาพที่		หน้า
27	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่เถาะ.....	409
28	พญานาค.....	412
29	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะโรง.....	416
30	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะโรง.....	417
31	งู.....	420
32	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะเส็ง.....	427
33	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะเส็ง.....	428
34	ม้า.....	431
35	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะเมีย.....	436
36	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะเมีย.....	437
37	แพะ.....	440
38	การบูชาขี้ผึ้งแพะตามความเชื่อของศาสนาฮินดู.....	441
39	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะแม.....	445
40	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะแม.....	446
41	ลิง.....	449
42	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่วอก.....	454
43	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่วอก.....	455
44	ไก่.....	458
45	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ระกา.....	463
46	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ระกา.....	464
47	คุณทองแดง.....	467
48	อนุสาวรีย์ย่าเหล.....	467
49	สุนัข.....	468
50	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่จ้อ.....	472
51	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่จ้อ.....	473
52	หมู.....	476

ภาพที่		หน้า
53	เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่กุน.....	478
54	แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่กุน.....	479

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีไทย เป็นศิลปะการแสดงที่แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นหรือ อาจจะเลียนแบบมาจากธรรมชาติ เป็นศิลปะที่มุ่งเน้นคุณค่าแห่งความงาม ความงามของดนตรีในที่นี้จะว่าด้วยความงามเกี่ยวกับเสียง ที่ถูกนำมา ร้อยกรองให้เกิดการผสมผสานกันขึ้นเป็นบทเพลง ดังที่มิโน พิสุทธิรัตนานนท์ (2546: 38) กล่าวถึง สุนทรียภาพในศิลปะ : ดุริยางคศิลป์ ว่า ความงามความไพเราะในดนตรีที่ให้สุนทรียรสแก่ผู้ฟังโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 2 ประการ คือ ประการแรก ความงามความ ไพเราะขึ้นอยู่กับเอกภาพในดนตรีกล่าวคือ เอกภาพที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่นักร้องหรือนักดนตรี สามารถขับร้องบรรเลงได้ตรงตามเจตนารมณ์ของคีตกวีหรือนักประพันธ์ เพลง และเอกภาพในดนตรีนั้นๆ มีส่วนประกอบของจินตนาการ (Imagination) เกี่ยวกับเสียงที่ถูกนำมาจัดสรร เรียบเรียง ประดับแต่งตามมูลฐาน และหลัก การทางดนตรี มีความเป็นสัดส่วน (Proportion) ของเสียงต่างๆ และความสมดุล (Balance) ในความเข้ม ค่าน้ำหนัก และสีสันของเสียง (Tone colour) ที่จะปรากฏในการบรรเลงหรือขับร้อง เอกภาพในดนตรีหรือเพลงยังต้องเกิดจากการเรียบเรียงเสียง (Tone) ทำนอง (Melody) จังหวะ (Rhythm) และการประสานเสียง (Harmony) จนได้สภาพของพื้นผิวดนตรี (Texture) แบบต่างๆ อย่างเหมาะสม ประการที่สอง ระดับความงามหรือสุนทรียรสในดนตรี หมายถึง คุณค่าทางอารมณ์ ความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะของความเปลิดเพลิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์เพลงที่คีตกวี นักประพันธ์ดนตรี นักดนตรี และนักร้อง ถ่ายทอดหรือสื่อมาสู่ผู้ฟัง และยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางดนตรีของผู้ฟังที่เขาได้สัมผัสเป็นความรู้ ความเข้าใจ จินตภาพ และปัญญาด้วย ซึ่งมีผลออกมาเป็นรสนิยมในสุนทรียรสแห่งดนตรี

คุณค่าในความงามของดนตรีไทย เมื่อมีการเรียบเรียงเสียงเกิดเป็นท่วงทำนองผสมผสานกับเนื้อร้อง และองค์ประกอบอื่นๆ ทางดนตรี ทำให้เกิดความหมายของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการสื่อสารอารมณ์ และความรู้สึกที่ส่งผลต่อจิตใจของผู้ฟัง เช่น บทเพลงที่ต้องการสื่อถึงความรื่นเริง สนุกสนาน ผู้ประพันธ์จะเลือกใช้จังหวะที่เร็ว หรือบทเพลงที่ต้องการให้ผู้ฟังเกิดสมาธิเลือกใช้เครื่องดนตรีที่มีลักษณะคลื่นเสียง และความก้องกังวาน เพราะเสียงทุ้มก้องกังวานและมีระดับเสียงที่สม่ำเสมอ ทำให้ครอบงำจิตใจผู้ฟัง และเกิดสมาธิ ได้ จะสังเกตได้ว่า ภายใน วัดและศาสนสถาน มักมีเครื่องดนตรีที่ให้เสียงแบบเดียวกัน เช่น ระฆัง กระดัง กลอง เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ดนตรีไทยจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนไทยมาแต่โบราณ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย เช่น สำหรับประกอบพิธี ประกอบการแสดง และประกอบกรับกล่อม ซึ่งดนตรีไทยเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมไทย อันประกอบด้วย ค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรม รวมทั้งจารีตประเพณี นับได้ว่า ดนตรีเป็นภาษาอีกแขนงหนึ่งซึ่งมนุษย์สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความหมายได้

จากคุณค่าของเสียงดนตรีในการสื่อความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตร เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเสียงดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในตำราโหราศาสตร์ที่ทำนายดวงชะตามนุษย์

ประภาพรรณ วิจิตรวาทการ (2532:13) กล่าวว่า ความเชื่อมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่โบราณ และในปัจจุบันแม้ว่ามนุษย์จะมีชีวิตอยู่ในยุคของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ความเชื่อบางอย่างก็ยังมีผลทางจิตใจ และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตลอดเวลา เช่น ดวงชะตาราศี และโหราศาสตร์

“12 นักฆัตร” เป็นตำราโหราศาสตร์ที่ทำนายดวงชะตาของมนุษย์ ซึ่ง ส.พลายน้อย (2530: 1-2) กล่าวว่า คำว่า “นักฆัตร” หมายถึง ชื่อรอบเวลากำหนด 12 ปี เป็น 1 รอบ เรียกว่า “12 นักฆัตร” โดยกำหนดให้สัตว์ 12 ชนิด เป็นเครื่องหมายแต่ละปี เริ่มจากปีชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เกาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-หมา กุน-หมู ประวัติตำนานของการใช้สัตว์เป็นชื่อ เป็นเรื่องที่หาหลักฐานได้ยาก ในหนังสือพงศาวดารไทยใหญ่ พระนิพนธ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “ในนามสัตว์ 12 นักฆัตรช้างไทยสยามนั้น น่าจะเลียนนามประจำองค์สาขาปีมาจากเขมรอีกต่อ จึงไม่ใช้นามปีตามภาษาไทยเหมือนไทยใหญ่ กลับไปใช้ตามภาษาเขมร ฝ่ายไทยใหญ่เล่าเมื่อคำนวณกาลจักรมณฑล ก็ไหลไปเลียนนามปีและนามองค์สังหรณ์อย่างไทยลาว หาใช้นามปี ของตนเองไม่ และไทยลาวน่าจะถ่ายมาจากจีนอันเป็นครุเดิมอีกต่อ แต่คำจะเลื่อนมาอย่างไรจึงหาตรงกันแท้ไม่ เป็นแต่มีเค้ารู้ได้ว่าเลียนจีน”

นอกจากนี้ คำว่า “นักฆัตร” เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤตว่า “นกุษตร” หรือที่ไทยใช้ว่า “นักขัต” นอกจากนี้ก็ยังมีอีกสองความหมาย คำว่า “นักฆัตร” หรือ “นักขัต” ที่หมายถึงกลุ่มดาวฤกษ์ อันเป็นที่มาของคำว่า “นักขัตฤกษ์” (นัก-ขัต-ตะ-เริก หมายถึง งานรื่นเริงตามธรรมเนียมตามฤดูกาล เช่น งานสงกรานต์ งานลอยกระทง) ส่วนคำว่า “นักฆัตร” ยังมีอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง ชื่อรอบเวลา กำหนด 12 ปี เป็น 1 รอบ เรียกว่า “12 นักฆัตร” โดยกำหนดให้สัตว์เป็นเครื่องหมายในปีนั้นๆ คือ ชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เกาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-หมา กุน-หมู สำหรับคนไทยนั้นได้เริ่มต้นปีนักฆัตรใหม่เมื่อถึงวันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ คนไทยใช้สัตว์ช่วยนับปีมานานแค่ไหนแล้วไม่มี

ผู้ใดทราบ แต่ในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 ด้านที่ 3 และด้านที่ 4 มีข้อความในจารึกกล่าวถึง ปีมะโรง ปีกุน และปีมะแม จึงหมายความว่า ไทยได้ใช้ปีนักษัตรมา ไม่น้อยกว่า 700 ปี ที่เดียว สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงวินิจฉัยถึงเหตุผลที่เรานิยมใช้ 12 นักษัตร ว่า “ที่เอารูปสัตว์มาใช้หมายถึงปีนั้น เพื่อจะให้จำได้สะดวก” การนับปีโดยใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์นี้ ไม่ใช่มีเพียงประเทศเราเท่านั้น ประเทศต่างๆ ในเอเชียหลายประเทศ อาทิ จีน ญี่ปุ่น เวียดนาม ลาว เขมร ฯลฯ ก็ใช้วิธีดังกล่าวด้วย ทั้งลำดับปีก่อนหลัง และสัตว์ที่ใช้ก็ ตรงกัน หรืออาจแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย เช่น ปีมะโรงของจีนเป็นมังกร ปีเถาะของญี่ปุ่นเป็นแมว ปีกุนของล้านนาเป็นช้าง เป็นต้น นอกจากนี้จะใช้ 12 นักษัตรช่วยนับปีแล้ว เรายังเชื่ออีกด้วยว่า คนเกิดในปีนักษัตรใดจะมีนิสัยใจคอและพรหมลิขิตตามที่กำหนดไว้ตามปีนักษัตรนั้น ด้วยเหตุนี้ คนไทยจึงมักจำปีเกิดเป็นปีนักษัตร และเมื่อผู้ใดมีอายุครบ 5 รอบของปีเกิด คืออายุครบ 60 ปี ก็มักจัดงานเลี้ยงฉลองใหญ่โต ดังที่เราได้ยินได้เห็นกันบ่อยๆ สำหรับสัตว์ 12 ชนิดใน 12 นักษัตรไทย ส่วนใหญ่แล้วเป็นสัตว์ที่เราคุ้นเคย และพบเห็นได้ง่าย สัตว์ต่างชนิดใน 12 นักษัตร นอกจากช้างอันเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองแล้ว ยังมีสัตว์ที่ผูกพันกับคนไทยมากที่สุดคงจะหนีไม่พ้น สัตว์ 12 ชนิดใน 12 นักษัตรนี้เอง (นักษัตร, 2552: ออนไลน์)

ความเชื่อในตำรา 12 นักษัตร มีอิทธิพลต่อชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่โบราณ หากมองดูถึง ความสำเร็จความเป็นจริงของวิถีชีวิตมนุษย์ทุกคนที่ถือกำเนิดมาในโลกใบนี้ ต่างก็ ลึกหนีไม่พ้นเรื่องของชะตากรรม จึงทำให้ต่างคนต่างพยายามมองหาเส้นทางของความมั่นคงในอนาคตให้กับชีวิต พยายามเสาะแสวงหาผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถในการทำนายถึงโชคชะตาว่าสนา เพื่อบอกถึงแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่ว่า โหราศาสตร์ และดนตรีต่างก็มีจุดประสงค์ เดียวกัน คือ ช่วยรังสรรค์ชีวิตให้มีความสุข ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประพันธ์ทำนอง และ ทำนองเพลง ชุด 12 นักษัตร เพื่อถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปี นักษัตร โดยการบรรเลงวงดนตรีไทยประยุกต์ ซึ่งผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ย่อมแสดงให้เห็นบทบาท ของเสียงดนตรีในแง่ของสัญลักษณ์ที่แทนค่าความหมายต่างๆ โดยเรียบเรียงเป็นท่วงทำนอง จังหวะ รวมไปถึงเนื้อหาของบทเพลงนั้นๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ประพันธ์ทำนองและทำนองเพลง ชุด 12 นักษัตร
2. สร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย ชุด 12 นักษัตร
3. ถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลงานดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบของการจัดแสดงดนตรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประพันธ์บทร้อง โดยบรรยายถึง ตำนาน 12 นักฆตร และคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักฆตร
2. ประพันธ์ทำนองเพลง ชุด 12 นักฆตร จำนวน 12 เพลง ได้แก่ ปีชวด ปีฉลู ปีขาล ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ และปีกุน

ข้อตกลงเบื้องต้น

วิทยานิพนธ์เรื่อง การสร้างส วรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆตร เป็นการถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักฆตรของไทยเท่านั้น คำทำนายไม่ได้จำแนกรายละเอียดตามลักษณะของวันเกิด เดือนเกิด ฯลฯ แต่เป็นการประมวล คำทำนายลักษณะพิเศษของบุคคลในแต่ละปีนักฆตรตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ซึ่งประมุขจากสรรพตำราโบราณหลายสิบคัมภีร์โบราณ และหลายสิบเล่มสมุดข่อย ครั้งมหัพวาร ในยุค 2500 ปีรวบรวมและเรียบเรียง โดยพระมหาราชครูพิธิ ศรีวิสุทธิคุณ วิทยาลัยบรมหงส์ พรหมพงศ์ ฤคณาจารย์ ประธานพรหมณาจารย์แห่งประเทศไทย ในยุคอดีตกาล อาจารย์บาง เสมเสริมสุข ประธานโหรหลวงสำนักพระราชวังในรัชกาลปัจจุบัน อาจารย์ อูระคินทร์ วิริยะบุญณะ พรหมณัผู้ช่วยในพระราชพิธีหลวง และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยถ่ายทอดคำทำนายในรูปแบบของการประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง ชุด 12 นักฆตร ซึ่งผู้วิจัยจะบันทึกทำนองเพลงด้วยในไตไทย และถ่ายทอดผลงานดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบของการแสดง

ข้อจำกัดของการวิจัย

ตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง เป็นตำราหมอดูแบบโบราณ เข้าใจว่าคงจะเรียกขานกันมาช้านานแล้ว ซึ่งหากจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมานั้นยังไม่มีผู้ใดทราบ และเป็นเรื่องที่ยากแก่การค้นพบหลักฐาน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วงดนตรีไทยประยุกต์ หมายถึง การบรรเลงผสมผสานระหว่างเครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีนานาชาติ

ปฐมศาสตร์ หมายถึง บทเพลงที่ว่าด้วยประวัติที่มาหรือภูมิหลัง (Introduction)

ทุติยศาสตร์ หมายถึง บทเพลงที่ว่าด้วยเนื้อหาสาระแต่ละนักฆตร (Texture) ในลักษณะคำทำนายเป็นภาพรวม ตั้งแต่ปีชวด ปีฉลู ปีขาล ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ และปีกุน ตามลำดับ

ตติยศาสตร์ หมายถึง การบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย เพื่อสรุปให้เห็นเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละนักร้องตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน เปรียบเสมือน วัฏจักรการโคจรของแต่ละปีนักร้อง ช่วงสุดท้ายจบลงด้วยสร้อยทำนองสิทธิการิยะ โดยเปลี่ยนบทร้องจาก “ปีนักร้อง” เป็น “สวัสดิ์” เพื่อเป็นการจบการบรรเลงบทเพลงชุด 12 นักร้อง

สร้อย หมายถึง บทเพลงที่ใช้ บรรเลงในตอนต้น ของแต่ละปีนักร้อง เพื่อเชื่อมต่อไปยังเนื้อหาบทประพันธ์หลัก ของแต่ละปีนักร้อง เปรียบเสมือนที่พักของอารมณ์เพลงทำให้เกิดการผ่อนคลาย

กระสวนทำนองเพลง หมายถึง รูปแบบทิศทางการเคลื่อนที่ ของทำนองเพลงตามโครงสร้าง อาจดำเนินทำนองเพลงจากเสียงต่ำ - เสียงสูง หรือจากเสียงสูง - เสียงต่ำ

ประโยคเพลง หมายถึง ทำนองเพลงที่ประกอบด้วยวรรคหน้าและวรรคหลัง รวมกัน 8 ห้อง

วรรคเพลง หมายถึง ทำนองเพลงที่แบ่งแยกออกมาจากประโยคเพลง เป็นวรรคหน้า 4 ห้อง และวรรคหลัง 4 ห้อง

วรรคถาม หมายถึง ทำนองเพลงที่อยู่กลุ่มหน้าของประโยคเพลง บันทึกลงเป็นโน้ตไทยได้ 4 ห้อง

วรรคตอบ หมายถึง ทำนองเพลงที่อยู่กลุ่มหลังของประโยคเพลง บันทึกลงเป็นโน้ตไทยได้ 4 ห้อง

โน้ตประจุด หมายถึง ตำแหน่งแสดงระดับเสียงสูงและเสียงต่ำ ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์ เช่น ประจุดอยู่แนวบนตัวโน้ตจะเป็นเสียงสูง (ด) และประจุดแนวล่างตัวโน้ตจะเป็นเสียงต่ำ (ค)

ลูกล้อ - ลูกชัด หมายถึง ทำนองเพลงที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหน้า เรียกว่า ลูกล้อ ประกอบด้วยโน้ต 2 ห้อง หรือ 4 ห้อง และกลุ่มหลัง เรียกว่า ลูกชัด ประกอบด้วยโน้ต 2 ห้อง หรือ 4 ห้อง จะใช้สัญลักษณ์ { } แสดงตำแหน่งลูกล้อ - ลูกชัด

กลับต้น หมายถึง การให้ย้อนกลับไปบรรเลงซ้ำในท่อนนั้นๆ อีก 1 ครั้ง จะใช้สัญลักษณ์ // :// บันทึกไว้ตอนต้นบทเพลงและตอนท้ายบทเพลง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการสืบทอดและเผยแพร่ตำนาน 12 นักร้อง ตลอดจนคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักร้อง
2. เป็นการถ่ายทอดความเชื่อทางโหราศาสตร์ผ่านผลงานทางดนตรี
3. สร้างองค์ความรู้ใหม่ในการประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง
4. สร้างผลงานทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย

5. เป็นการเผยแพร่รูปแบบการบรรเลงวงดนตรีไทยประยุกต์
6. เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเผยแพร่การแสดงทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
7. สร้างความบันเทิงให้กับสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเก็บข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์ และดุริยางคศิลป์ไทย

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัย ทบทวนวรรณกรรมด้านเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความวารสาร ซีดีเพลง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 เครื่องดนตรี

1.3.2 คอมพิวเตอร์

1.3.3 แบบสอบถาม

1.3.4 กล้องบันทึกภาพนิ่ง

1.3.5 กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว

1.3.6 แลบบันทึกภาพ

1.3.7 เครื่องบันทึกเสียง

1.3.8 แลบบันทึกเสียง

2. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งส่วนที่เป็นเอกสาร แลบบันทึกภาพ แลบบันทึกเสียง และบทสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตำนาน 12 นักซ์ตร คำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักซ์ตร พฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักซ์ตร การประพันธ์บทร้องทำนองเพลง และหลักการปรับวงดนตรีไทย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมจากเอกสารงานวิจัย แลบบันทึกภาพ แลบบันทึกเสียง และการสัมภาษณ์ระดับลึกมาจัดระเบียบข้อมูล โดยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 3.1 การประพันธ์บทร้อง
- 3.2 การประพันธ์ทำนองเพลง
- 3.3 รูปแบบการผสมวง
4. การสรุปและนำเสนอผลงาน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย โดยนำเสนอผลงานเป็นเอกสารทางวิชาการ และแสดงผลงานในรูปแบบของการแสดง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยนั้น แบ่งออกเป็น 6 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 5 การวิเคราะห์บทประพันธ์ บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วย แนวคิดทางด้านความเชื่อ แนวคิดทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 แนวคิดทางด้านความเชื่อ

พระมหาประคักดิ์ อคฺคฺปนฺณ (2541: 13-19) กล่าวถึง “ความเชื่อที่สำคัญของสังคมไทย” ว่า ความเชื่อของสังคมไทยนั้นแต่ดั้งเดิมมาได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากชนชาติอื่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมอินเดียซึ่งได้รับอิทธิพลผ่านอาณาจักรขอมและมอญ ส่วนความเชื่อในสังคมต่างๆ อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทยก็มีความเชื่อที่สำคัญ และคนไทยยึดมั่น ได้แก่ ความเชื่อในสถาบันพระมหากษัตริย์ ความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อทางโหราศาสตร์ ความเชื่อในไสยศาสตร์ และโชคลาง เป็นต้น

ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2532: 68) กล่าวถึง “คติความเชื่อของไทย” ว่า ความเชื่อของคนไทย แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องการเกิด การตาย และช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีการนับถือผี ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ความเชื่อเกี่ยวกับคริวเรือนและที่อยู่อาศัย ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ความเชื่อซึ่งเป็นลักษณะผสมผสานของความเชื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน

ศิริญา นภาศัพท์ (2551 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง พุทธศาสนากับโหราศาสตร์ พบว่า โหราศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่มีประวัติมายาวนาน ตั้งแต่มนุษย์เริ่มสังเกตปรากฏการณ์บนท้องฟ้า โดยเป็นศาสตร์ที่เติบโตผสมผสานมากับดาราศาสตร์ เทววิทยา และศาสนา ตามหลักฐานทางประวัติ ศาสตร์ถือกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ 3,000 ปีก่อนคริสตกาล แถบแม่น้ำไทกริส - ยูเฟรติส ในดินแดนเมโสโปเตเมีย และได้รับการพัฒนาต่อๆ มาโดยชาวกรีกและชาวอียิปต์ ประโยชน์เด่นชัดของโหราศาสตร์ คือ ช่วยในการทำความเข้าใจอุปนิสัย และ

ศักยภาพของตนเอง รู้จุดอ่อน จุดแข็งของตน เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นและถูกทิศทาง ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นอุปกณ์ช่วยในการให้คำปรึกษา

โหราเอก (2551:36) กล่าวถึง “ศาสตร์ที่ใช้ในการดวง ” แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ศาสตร์การพยากรณ์ชะตาที่ใช้ดวงดาวในการทำนาย เช่น โหราศาสตร์ไทย โหราศาสตร์สากล ศาสตร์ต่างๆ ที่ใช้ตัวเลข
2. ศาสตร์แห่งการพยากรณ์โดยวิธีการแบบเสี่ยงทาย เช่น การดวงโดยใช้ไฟ แบบต่างๆ หมอดูใบไม้ เข็มมณี อี้จิง ฯลฯ
3. ศาสตร์แห่งการพยากรณ์โดยใช้ร่างกายและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น การดูโหงวเฮ้ง หรือที่เรียกว่า “นรลักษณ์ศาสตร์” หมอดูลายมือ หมอดูลายเท้า หมอดูฮวงจุ้ย
4. ศาสตร์แห่งการพยากรณ์โดยวิธีทางพลังจิต เช่น พย ากรณ์โดยใช้ญาณนั่งทางใน ร่างทรงหรือผีเจ้าเข้าทรง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความเชื่อในสังคมต่างๆ อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละสังคม ในสังคมไทย โหราศาสตร์เป็นความเชื่อหนึ่งที่คนไทยยึดมั่นมาเป็นระยะเวลาานาน โดยใช้ประโยชน์ของโหราศาสตร์ ในการทำความเข้าใจอุปนิสัยของตนเอง และช่วยให้เข้าใจผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.1.2 แนวคิดทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย

มนตรี ตราโมท (2540: 40) กล่าวถึง “เพลง” ว่า สิ่งทีประกอบเข้ากันเป็นเพลงหนึ่งๆ นั้น มีอยู่หลายอย่างด้วยกัน บางเพลงก็มีมากอย่าง บางเพลงก็มีน้อยอย่าง ตามลักษณะและความประสงค์ของผู้ประดิษฐ์เพลงนั้นๆ สิ่งเหล่านี้ คือ ทำนอง สำเนียง จังหวะ หน้าทับ เท้า โยน ลูกล้อ ลูกชัด เหลื่อม ล่วงหน้า กรอ เก็บ รัว ฯลฯ แต่สิ่งซึ่งสำคัญที่สุดของเพลงก็คือ “ทำนองกับจังหวะ”

มนตรี ตราโมท (2540: 47-48) กล่าวถึง “การบรรเลงดนตรี” ว่า ต้องมีความกล้าหาญเป็นที่ตั้งเหมือนกัน และเวลาบรรเลงก็ต้องมีระเบียบ นั้น (หรือยืนตามโอกาส) โดยเรียบร้อย ถูกต้องตามวิธีนั้งของการบรรเลงนั้นๆ องอาจผึ่งผาย ไม่ซอมซ่อซ่อนหน้าคนฟัง ไม่หน้าเป็นจนน่าขง แต่ก็ไม่ใช่หน้าตายจนน่าเกลียด จับเครื่องดนตรีและบรรเลงถูกแบบแผนทั้งหมู่และเดี่ยว รับร้องได้สนิทสนม ประกอบการแสดงต่างๆ ได้ถูกระเบียบ ทำนองดำเนินเรียบร้อยใช้หนทางสละสลวย ไม่หลบขึ้นหลบลงวูบวาบ รักษาจังหวะและหน้าทับถูกต้องสม่ำเสมอแนวซ้ำเร็วสมลักษณะของเพลง เนื้อเพลงถูกต้องไม่ขาดเกิน มีฝีมือความสามารถในการใช้เครื่องดนตรีนั้นได้คล่องแคล่วชำนาญ ทำเสียงได้ชัดเจนไม่เพี้ยน

สุกรี เจริญสุข (2548: 7) กล่าวว่า ดนตรีเป็น พลังงานของเสียง เสียงดนตรีมีอำนาจ พลังงานทำให้เกิดการเคลื่อนไหว เมื่อมีเสียงก็จะสร้างความเคลื่อนไหวก็จะเกิดการ พัฒนา เสียงที่ละเอียดและไพเราะจะมีอำนาจมาก เสียงที่หยาบและไม่ไพเราะจะมีอำนาจน้อย ความเคลื่อนไหวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และความเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการพัฒนา

สงัด ภูเขาทอง (2532: 9) กล่าวว่า ดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่อาศัยโสตประสาท เป็นเครื่องรับรู้ และแปลความหมายโดยอาศัยวิถีจินตนาการหรือวิถีคิดคำนึงอันละเอียดอ่อน อย่างยิ่ง และเสียงที่ได้ยินนั้นอาจมีความหมายหรือไม่ก็ได้ดูเดียวกับภาษา าวพูด ซึ่งในการตีความหมายอาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ละความคิดของแต่ละคนหรือรับรู้ไปคนละอารมณ์ก็ได้

สงบศึก ธรรมวิหาร (2542: 72) กล่าวถึง “อารมณ์เพลง” ว่า บทเพลงประกอบด้วยประโยคต่างๆ บางชนิดทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกถึงความองอาจ ความสง่างาม ความเคารพ บางชนิดทำให้เรารู้สึกเข้มแข็ง บางชนิดทำให้เรารู้สึกเศร้าสลด ชมชื่น แต่ก็แปลก น่าฟัง บางเพลงทำให้เกิดความเคลิบเคลิ้ม เช่น เพลงกล่อม ทั้งนี้ยังแล้วแต่ความสามารถของผู้ประพันธ์จะตั้งจุดมุ่งหมาย และโน้มน้าวความรู้สึกให้เกิดในบทเพลงอย่างไร สำหรับผู้บรรเลง และผู้ฟังการบรรเลงก็จำเป็นต้องมีความเข้าใจและรู้สึกในความสัมผัสระหว่างประโยคเพลงที่สอดคล้องกันกับจังหวะ ประกอบทั้งลีลาร้องเพลงอีกด้วย จึงจะเกิดผลสมบูรณ์

บุญช่วย โสวัตร (2539: 15) กล่าวว่า ระบบการบรรเลงดนตรีไทยนั้น สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับกาลเทศะได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งนี้ด้วยวิชาการดุริยางค์ไทยได้กำหนดแบบแผนเชิงการบรรเลงไว้ในรูปของการปรับวงบรรเลงด้วยองค์ประกอบของวิชาการที่เกี่ยวข้องที่มีได้กำหนดไว้เป็นการตายตัวว่า เพลงหนึ่งๆ นั้นจะต้องใช้เพียงสำนวนใดสำนวนหนึ่ง หรือวิธีใดวิธีหนึ่ง เป็นการเฉพาะ โดยทั่วไปมักจะกำหนดเพียงกรอบหรือขอบเขตไว้เป็นเพียงหลักการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้กลไกทางวิชาการเข้าประกอบกับแนวคิดที่ได้สร้างสรรค์ไว้เพื่อการบรรเลงตามกาลเทศะที่สมควรและเหมาะสม ภายใต้ปัจจัยของสำเนา ทำนอง และจังหวะ ที่ศิลปินจะพึงใช้เป็นหลัก ในการปรับเพื่อสร้างสรรค์สุนทรีย์รสให้เกิดขึ้น ปรากฏเป็นสุนทรีย์รสของแต่ละรูป แต่ละกรณี

ลักษณะาวดี จตุรภัทร์ (2544: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง งานสร้างสรรค์เพลงระบำชุดโบราณคดี ของครุมนตรี ตราโมท พบว่า เพลงระบำชุดโบราณคดีสร้างสรรค์ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชนชาติไทยที่มีประวัติอันยาวนานเป็นประเทศเอกราช วิธีการประพันธ์เพลงยึดแนวทางมาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เช่น เพลงระบำทวารวดี เป็นเพลงสำเนียงมอญ เพลงระบำศรีวิชัย เป็นเพลงสำเนียงแขก-ชวา เพลงระบำลพบุรี เป็นสำเนียงเขมร เพลงระบำเชียงแสน เป็นเพลงสำเนียงไทยเหนือ-ลาว เพลงระบำสุโขทัย เป็นเพลงสำเนียงไทย ทางด้านการบรรเลงเพลงจะมีโครงสร้างอัตราสองชั้นและชั้นเดียว

ยกเว้นเพลงระบำเชียงใหม่ ที่ดำเนินทำนองในอัตราจังหวะสองชั้นตลอดทั้งเพลง ด้านเครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย และทำำเป็นงานสร้างสรรค์ที่นำแบบอย่างมาจากภาพจำหลักตามโบราณสถาน และโบราณวัตถุในสมัยต่างๆ

มนตรี ตราโมท (2540: 47) กล่าวถึง “การร้องเพลง” ว่า ต้องมีความกล้าหาญเป็นที่ตั้ง และเวลาร้องต้องมีระเบียบ นิ่ง (หรือยืนตามโอกาส) โดยเรียบร้อย งามอาจมีผาย ไม่หอมช่อช่อนหน้าคนฟัง เวลาร้องหน้าตาก็ไม่บูดเบี้ยวเหยเก หรืออ้าปากกว้างจนหน้าเกลียด ทั้งไม่หัวเราะพริ้มเพิ้มอย่างหน้าเป็น แต่ก็ไม่ใช่หน้าตายอย่างไม่มีชีวิต มีเสียงแจ่มใสไพเราะตรงกับเครื่องดนตรี ไม่เพี้ยนแปร่ง เวลาขึ้นสูงก็ไม่แหบแห้ง เวลาลงต่ำก็ไม่อ้อแอ้หรือสั่นเครือ เวลาสวมต่อกับดนตรีก็สนิทสนมทั้งขึ้นและลง ทำนองร้องดำเนินเรียบร้อย ไม่หลบขึ้นหลบลงวูบวาบ รักษาจังหวะและหน้าทับถูกต้องสม่ำเสมอ แนวซ้ำเร็วสมลักษณะของเพลง เนื้อเพลงถูกต้องไม่ขาดเกิน ถ้อยคำแห่งบทร้องชัดเจนทั้งแยกพยางค์ และครุ ลหุ ถูกต้องตามอักขรวิธี เช่นนี้เรียกว่า “ร้องดี” แต่คนร้องจะต้องฝึกฝนการเปลี่ยนบทร้องใหม่ให้แคล่วคล่องอีกอย่างหนึ่งจึงจะสมบูรณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ดนตรีเป็นสุนทรียศาสตร์เกี่ยวกับเสียง ที่ผู้ประพันธ์ได้สร้างสรรค์ลำนำ ทำ นอง และจังหวะ ซึ่งผู้ขับร้องและผู้บรรเลงดนตรีจะ ต้องมีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างประโยคเพลงที่สอดคล้องกับจังหวะ เพื่อสร้างสรรค์สุนทรียรสให้เกิดขึ้น

ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วย ทฤษฎีดุริยางคศิลป์ไทย ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ทฤษฎีสัญญาวิทยา ทฤษฎีทางอารมณ์ และทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียด ดังนี้

2.1.3 ทฤษฎีดุริยางคศิลป์ไทย

หลักการประพันธ์เพลงไทย

มนตรี ตราโมท (2538: 39-43) กล่าวถึง “หลักการประพันธ์เพลงไทย” ว่า ในขั้นแรก ผู้แต่งควรตั้งปณิธานเสียก่อนว่า จะแต่งเพลงไปในรูปแบบใด จะแต่งเป็นประเภทเพลงพื้นๆ อย่างโบราณ หรือจะแต่งให้มีลูกล้อลูกชัด เพื่อสนุกสนานหรือจะแต่งเป็นจำพวกมีทำนองซ้ำๆ เสียงยาวๆ ซึ่งภาษาดุริยางคศิลป์ เรียกว่า “กรอ” แต่เมื่อพูดถึงผู้ที่เพิ่งจะเริ่มหัดแต่งเพลง ควรจะหัดแต่งเพลงทางพื้นๆ เสียก่อน คือ เพลงชนิดที่มีทำนองเรื่อยๆ สม่่าเสมอไปตลอดทั้งเพลง เพราะเพลงชนิดนี้ผู้แต่งไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก เพียงแต่ทำให้เพลงที่แต่งขึ้นนั้นถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของดุริยางคศิลป์เท่านั้น การแต่งเพลงไทยตามแบบแผนที่มีมาแต่โบราณสำหรับผู้ที่จะรู้ไว้ขั้นต้นก็มีอยู่ว่า จะแต่งทวิอัตราขึ้นหรือลดอัตราลง แต่ว่าการแต่นั้น เขามักจะหัดแต่งทวิอัตราขึ้น เช่น ทำเพลงชั้นเดียวให้เป็นสองชั้น หรือทำเพลงสองชั้นให้เป็นสามชั้น วิธีแต่งเพลงสองชั้น คือ เพิ่มความยาวขึ้นอีกเท่าตัว เสมือนการขยายส่วนรูปภาพ แต่มีใช้ขยา ยออกไปเฉยๆ

ขยายแล้วต้องตกแต่งแทรกแซงให้เหมาะสมด้วย การแต่งจะต้องทำให้สิ่งที่มืออยู่แล้วนั้นดีขึ้น จึงจะเรียกว่า “แต่ง”

สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเบื้องต้นในการแต่งเพลงไทย มีดังนี้

1. จะต้องรู้ว่าเพลงที่ต้องการจะแต่งนั้นมีจังหวะหน้าทับ
2. เสียงสุดท้ายที่ตกปลายจังหวะนั้นเป็นเสียงอะไรบ้าง
3. ทำนองเพลงนั้นๆ ดำเนินอย่างไร มีสำเนียงอย่างไร

สิริชัยชาญ พักจำรูญ (2546: 195-203) กล่าวว่า การแต่งเพลงไทยมีวิธีแต่ง

4 วิธี ได้แก่

1. ยืดหรือขยายจากเพลงเดิม

วิธีนี้ผู้แต่งจะใช้ทำนองเพลงของเดิมซึ่งมักจะเป็นเพลงในอัตราสองชั้นเป็นหลัก แล้วนำมาแต่งทำนองขยายขึ้นอีกเท่าหนึ่งกลายเป็นอัตราสามชั้น

2. ตัดทอนจากเพลงเดิม

วิธีนี้ใช้หลักการเดียวกับวิธีที่ 1 แต่เปลี่ยนจากการขยายเป็นการตัดทอนลงมา จากเพลงในอัตราสองชั้นเป็นเพลงในอัตราชั้นเดียว

3. แต่งทำนองขึ้นใหม่โดยอาศัยเพลงเดิม

นำทำนองเพลงเดิมสองชั้นมาเป็นแนวทางในการแต่ง ทำนองใหม่ เรียกว่า “ทางเปลี่ยน” หรือการดัดแปลงทำนองเพลงให้เปลี่ยนไปอาจทำเป็นสำเนียงภาษาต่างๆ

4. แต่งโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่ง

วิธีนี้ผู้แต่งจะเริ่มต้นจากการค้นคว้าหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบจังหวะและแนวทำนองเพลงที่จะแต่ง ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

4.1 คิดจากจังหวะและลีลาท่าเดินท่าวิ่งของสัตว์บางชนิด ซึ่งอาจทำให้มีเพลงที่สนุกสนานเข้าใจผู้ฟัง และสามารถนำไปใช้ในการแสดงได้ด้วย เช่น เพลงอศวิลลา

4.2 คิดจากสภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย และแต่งทำนองจังหวะของเพลงให้มีลักษณะคล้ายตามสมัยนั้นๆ เช่น เพลงชุดโบราณคดี

4.3 คิดจากเหตุการณ์สำคัญต่างๆ รวมทั้งรัชสมัย พระราชพิธี โดยพยายามแต่งให้มีจังหวะ ทำนอง คำร้อง เป็นไปตามเหตุการณ์สำคัญครั้งนั้นๆ เช่น เพลงสมโภชพระนครที่ใช้ในการเฉลิมฉลอง 200 ปีของกรุงรัตนโกสินทร์

วิวัฒนาการของการแต่งเพลงไทยอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นของแปลกใหม่ คือ การที่ผู้แต่งใช้วิธีที่ 4 ผสมผสานกับเพลงไทยสากล โดยเฉพาะเพลงพระราชนิพนธ์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งได้มีการนำมาแต่งเป็นทำนองเพลงประเภทเพลงใหม่โรง เพื่อถวายเป็นราชสักการะเนื่องในวโรกาสที่มีพระชนมายุครบ 60 พรรษา และรัชมิ่งคลา

ภิเชก ตัวอย่างของกา รแต่งเพลงในรูปแบบนี้คือ เพลงใหม่ โรงมหาราช ของอาจารย์มนตรี ตราโมท

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2542: 28) กล่าวถึง “หลักการประพันธ์เพลงไทย ” ว่า ลีลาของผู้ประพันธ์เพลงนั้นรู้จักกันในหมู่นักดนตรีไทยว่า “ทางครู” หรือลีลาการประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของครูผู้ประพันธ์เพลงคนใดคนหนึ่ง ฉะนั้น “ทางครู” ในดนตรีไทย สามารถเปรียบเทียบได้กับ “สำนวนประพันธ์ ” ในส่วนของงานสร้างสรรค์ด้านวรรณกรรมนั่นเอง ปรากฏการณ์ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาในเชิงดนตรีของคนไทยในอดีต นอกเหนือจากรูปพรรณสัณฐานของเครื่องดนตรี การประสมวง เทคนิคการบรรเลง และอื่นๆ แล้ว ทางของเพลงหรือทางครู นับเป็นภูมิปัญญาที่เด่นชัดอีกประการหนึ่ง

มานพ วิสุทธิแพทย์ (2535: 18-24) กล่าวถึง “หลักการประพันธ์เพลงไทย” ว่า การประพันธ์เพลงไทยนั้นจำเป็นต้องเข้าใจหลักการและลักษณะบางอย่างของดนตรีไทย เพื่อเป็นความรู้ขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพันธ์เพลง ซึ่งหลักการประพันธ์เพลง มีดังนี้

1. บันไดเสียง

บันไดเสียงของดนตรีไทย คือ บันไดเสียงซึ่งมีโครงสร้างของเสียงสำคัญหรือเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา และเสียงรอง 2 เสียง คือ ฟา ที เสียงแต่ละเสียงจากขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 7 มีความห่างของระดับเสียงเท่ากัน เสียงที่สูงขึ้นไปต่อจากขั้นที่ 7 นั้นเป็นเสียงเดียวกับขั้นที่ 1 แต่มีระดับเสียงสูงกว่าเป็นคู่ 8

2. การกำหนดโน้ตบนเครื่องดนตรีไทย

การกำหนดโน้ตบนเครื่องดนตรีไทยนั้น กำหนดให้สอดคล้องกับหลักการ ของดนตรีไทยในเรื่อง “ทาง” การกำหนดโน้ตดังกล่าวกำหนดตามลักษณะของวง ซึ่งในปัจจุบันมีลักษณะวงที่นิยมบรรเลงอยู่ 2 อย่าง คือ การกำหนดโน้ตสำหรับเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ และการกำหนดโน้ตสำหรับเครื่องดนตรีในวงมโหรีและวงเครื่องสาย

3. วรรคเพลง

วรรคเพลง คือ การแบ่งทำนองเพลงออกเป็นช่วงๆ โดยที่ทำนองเพลงแต่ละช่วงมีความหมายสมบูรณ์ ในที่นี้วรรคเพลงมีความยาวเท่ากับ 4 จังหวะเคาะ หรือเท่ากับ 4 ห้องโน้ตไทย ทั้งนี้ยึดหลักเกณฑ์จากการบรรเลงเพลงไทยประเภททางพื้น หรือเพลงที่บรรเลง “เก็บ” เครื่องดนตรีที่ทำทำนองได้จะบรรเลงโน้ตเสียงเดียวกันทุกๆ 4 ห้องเพลง เมื่อบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตไทยที่มีบรรทัดละ 8 ห้องแล้ว ในแต่ละบรรทัดจึงมี 2 วรรค

4. ลูกตก

ลูกตก คือ เสียงสำคัญของวรรคเพลงซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค

5. อัตราจังหวะและหน้าทับ

อัตราจังหวะ คือ อัตราจังหวะที่เป็น “ชั้น” ในดนตรีไทย อัตราจังหวะดังกล่าวกำหนดโดยการตีฉิ่ง และกลอง (หน้าทับ) โดยมีลักษณะการตีที่เฉพาะและสอดคล้องกับบทเพลงนั้นๆ

นอกจากนี้สังัด ภูเขาทอง (มปป.: 68-69) กล่าวถึง การสร้างจังหวะหน้าทับว่า บรรดาหน้าทับทั้งหลายไม่ว่า จะเกิดจากเครื่องหนังชนิดใดขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้สร้างว่าจะให้มีลีลาลักษณะและขนาดของจังหวะเป็นอย่างไร และต้องการนำไปใช้ในงานประเภทใด แล้วก็สร้างจังหวะให้เข้ากับสภาพนั้นๆ ทุกคนย่อมมีโอกาสที่จะคิดสร้างจังหวะหน้าทับขึ้น ใช้เฉพาะตัวได้อย่างอิสระ ในการบรรเลงเพื่อการฟังทั่วๆ ไป นิยมใช้โทน รำมะนา กลองแขก กลองมลายูหรือสองหน้าบรรเลงเป็นพื้น โดยสร้างลีลาของจังหวะให้เข้ากับทำนองเพลงที่บรรเลงนั้นๆ นอกจากนี้นักดนตรียังสามารถสร้างจังหวะหน้าทับ เลียนศิลปะทางดนตรีของชาวต่างชาติ เช่น พม่า มอญ ลาว เขก เขมร เป็นต้น

6. เพลงภาษา

ลักษณะการบรรเลงเพลงไทย ประเภทต่างๆ มี 2 ลักษณะ คือ 1) การเก็บ เป็นการบรรเลงที่มีโน้ต 4 ตัวใน 1 จังหวะเคาะ การบรรเลงลักษณะนี้ใช้บรรเลงกับเพลงทางพื้น เครื่องดนตรีที่บรรเลงเก็บ เช่น ระนาด เอก ซ็องวงเล็ก ซอด้วง 2) การกรอ เป็นการบรรเลงที่มีเสียงสั้นบ้างยาวบ้างโดยมีกระสวนจังหวะหลายๆ อย่างแตกต่างกัน

สมาน น้อยนิตย์ (สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2553) กล่าวถึง “หลักการประพันธ์เพลงไทย” ว่า การประพันธ์เพลงต้องกำหนดอัตราจังหวะของเพลง ถ้าเป็นเพลงเถาต้องคำนึงโครงสร้างของเพลง เช่น การแต่งขยาย และการตัดทอนให้สั้นลง นอกจากนี้จังหวะหน้าทับยังเป็นส่วนสำคัญในการแต่งเพลง โดยทำนองเพลงจะต้องมีความสั้น - ยาว สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ

ปกรณ รอดช้างเผื่อน (สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2554) กล่าวถึง “หลักการประพันธ์เพลงไทย” ดังนี้

1. การประพันธ์เพลงโดยวิธีอัตโนมัติ คือ ทำนองเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติตามจินตนาการของผู้ประพันธ์
2. การประพันธ์เพลงโดยการขยายจากทำนองเดิมที่มีอยู่
3. การประพันธ์เพลงโดยย่ออัตราหรือตัดให้สั้นลง
4. การประพันธ์เพลงโดยการทำทางเปลี่ยน เช่น เพลงที่มีเที่ยวกลับ

นอกจากนี้อาจารย์พิชิต ชัยเสรี ซึ่งเป็นครูที่อาจารย์ปกรณ รอดช้างเผื่อน นับถือท่านหนึ่ง ท่านเคยให้แนวคิดกับอาจารย์ปกรณในการประพันธ์เพลง ว่า “ควรทำความเข้าใจ

กับลักษณะของเพลงไทยทั้งหมด เช่น กรอ เก็บ ลูกล้อ ลูกชัด เหลื่อม ล่วงหน้า ลักจังหวะ ฉิ่ง ตัด ฯลฯ แล้วจึงประพันธ์เพลง” นอกจากนี้ยังมีประเภทของเพลง เช่น เพลงใหม่โรงต้องลงด้วย วา เพลงเถา เพลงตับ เพลงเรื่อง เพลงลา โดยต้องศึกษาลักษณะของโครงสร้างเพลง

ฐิระพล น้อยนิศย์ (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2553) กล่าวถึง “หลักการประพันธ์เพลงไทย” ว่า สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการประพันธ์เพลง คือ

1. จะต้องรู้จังหวะหน้าทับของเพลง
2. เสียงลูกตกของแต่ละวรรคเพลง
3. การดำเนินทำนองของเพลง และสำเนียงของเพลง

บุษกร สำโรงทอง (2539: 16-20) กล่าวถึง “หลักการดำเนินทำนอง” ว่า ในการศึกษาวิธีการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีนั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักการอันเป็นเครื่องช่วยให้กระบวนการคิดนั้นมีความสัมฤทธิ์ผล และถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของเพลงมากที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นหลัก 7 ประการ ดังนี้

1. ต้องรักษาเสียงตกในทำนองหลักไว้

การประดิษฐ์ทำนองสำหรับเครื่องดนตรีต่างๆ เป็นที่ทราบกันว่า จะยึดเอาทำนองหลักเป็นหลักในการคิด ด้วยในทำนองหลักนั้นมีเสียงของทำนองอันเป็นโครงสร้างสำคัญที่สุด ซึ่งผู้บรรเลงแต่ละเครื่องมือต้องบรรเลงร่วมกันตามกรอบของท่วงทำนองที่เรียกว่า เสียงตกหรือลูกตก

2. ต้องดำเนินทำนองให้กลมกลืนกับทำนองหลัก

ในการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีต่างๆ กัน ประการสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ ต้องสร้างความกลมกลืนให้เกิดขึ้นระหว่างทำนองที่ตกแต่งแล้วกับทำนองหลัก และระหว่างทำนองที่ตกแต่งแล้วของเครื่องดนตรีชิ้นหนึ่งกับของเครื่องดนตรีชิ้นอื่นในวง

ทิศทางของเสียงในประโยคของทำนองหลักก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บรรเลงทำนองสังเกต เพื่อจะได้เลือกสรรทำนองตกแต่งให้มีทิศทางของเสียงไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ หากทิศทางของเสียงในประโยคทำนองหลักมีลักษณะเรียงเสียงขึ้นจากต่ำไปสูง ทำนองที่บรรเลงก็ต้องดำเนินไปในทิศทางจากต่ำไปสูง จึงจะกลมกลืนมากที่สุด

3. ต้องดำเนินทำนองให้มีสัมผัส

ทำนองเพลงไทยนั้นเปรียบได้ กับบทร้อยกรองของภาษาไทย ซึ่งบทร้อยกรองที่ดีย่อมต้องมีความสละสลวยในการเรียบเรียงถ้อยคำ และต้องมีสัมผัสนอก สัมผัสในสร้างความไพเราะให้เกิดขึ้นในบทกวี การสร้างความน่าฟังให้กับท่วงทำนองเพลงนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้ความพิถีพิถันในการเลือกสรรท่วงทำนองให้มีความสัมผัสพ้องกัน จึงจะสามารถสื่อความหมายของบทร้อยกรองในทำนองเพลงได้อย่างสมบูรณ์

4. ต้องดำเนินทำนองให้เหมาะสมกับเพลง

ลักษณะของเพลงไทยนั้นมีหลายประเภท เช่น เพลงทางพื้น เพลงทางกรอ เพลงฉิ่ง เพลงหน้าพาทย์ เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินทำนองสำหรับเครื่องดนตรี จึงต้องคำนึงถึงลักษณะของเพลงต่างๆ และต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพราะเพลงแต่ละประเภทนั้นมีลักษณะทำนองที่แตกต่างกันไป ผู้ฝึกปฏิบัติจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีดำเนินทำนองให้สอดคล้องกับบทเพลงต่างๆ

5. หลีกเลียงการดำเนินทำนองซ้ำๆ กัน

ข้อสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีนั้น คือ การดำเนินทำนองซ้ำๆ กัน ทั้งนี้ไม่ว่าทำนองหลักจะดีซ้ำไปซ้ำมาในประโยคใดประโยคหนึ่งหลายครั้ง การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆ ต้องพยายามคิดหาหนทางในการบรรเลงให้หลีกเลียงการซ้ำไปซ้ำมา เช่น ทำนองหลัก

6. ต้องมีท่วงทีในการดำเนินทำนอง

ท่วงทีในที่นี้หมายถึง ท่วงทีของทำนองเพลง เช่น ท่วงทีของทำนองเพลงในการขึ้นต้นและลงท้าย การดำเนินทำนองในช่วงดังกล่าว ต้องมีการเรียบเรียงให้เหมาะสม ต้องมีท่วงทีที่น่าฟัง มีข้อบรรเลงเป็นทำนองเก็บตามทำนองของเครื่องดนตรีนั้นๆ เท่านั้น แต่ต้องมีลีลาการบรรเลงโดยปรุงแต่งท่วงทำนองเก็บนั้นให้เหมาะสม

7. เลือกดำเนินทำนองให้เหมาะแก่กำลังของตน

เนื่องจากทำนองหลัก 1 ประโยค สามารถดำเนินเป็นทำนองของเครื่องดนตรีอื่นๆ ได้หลากหลายทางต่อเครื่องดนตรี 1 ชิ้น ซึ่งทำนองต่างๆ นั้นย่อมมีความสละสลวยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถทางภูมิปัญญาของผู้บรรเลง แต่การนำไปใช้จริงนั้นจะมีบางท่วงทำนองที่ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้อย่างถนัดที่สุด และใช้กำลังไม่มากเกินไป ดังนั้นการพิจารณาเลือกทำนองที่จะนำมาใช้บรรเลงให้เหมาะ แก่ความถนัดและกำลังตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในโอกาสที่มีแนวในการบรรเลงสูง คือ บรรเลงเร็วมากจนกระทั่งผู้บรรเลงมีกำลังเหลือพอที่จะประคองไปสู่การจบน้อยเต็มที กรณีนี้ผู้บรรเลงสามารถเลือกทำนองที่ตนเองถนัดและใช้กำลังในการบรรเลงน้อยที่สุดออกมาใช้ได้ เพื่อช่วยประคองให้สามารถออกกำลังบรรเลงไปจนจบเพลงได้โดยเรียบร้อย

นอกจากนี้สงปศีก ธรรมวิหาร (2542: 70-71) กล่าวถึง “รูปแบบของเพลงไทย” ว่า เพลงไทยมีการแบ่งวรรคตอนเช่นเดียวกับโคลงกลอน คือ เริ่มต้นจากการแบ่งวรรคก่อนหลายวรรครวมกัน เรียกว่า ท่อนบ้าง ตัว บ้าง จับบ้าง ลาบ้าง องคบ้าง แล้วแต่ลักษณะของเพลงเป็นประเภทๆ ไป ดังนี้

1. การแบ่งเป็นวรรค โดยทั่วไปเพลงไทยจะต้องมีหน้าทับ (เครื่องหมาย) ดีกำหนดจังหวะไปทุกระยะ หน้าทับมีหลายชนิด เช่น หน้าทับปรบไป หน้าทับสองไม้ และหน้าทับพิเศษต่างๆ ทำนองเพลง 1 วรรค หมายถึง ทำนองเพลงที่มีความยาวเท่ากับความยาวของหน้าทับ 1 เที้ยว หรือเรียกว่า 1 จังหวะ เช่น เพลงที่มี 4 จังหวะหน้าทับ ก็หมายถึง เพลงนั้นมี 4 วรรค เป็นต้น

2. การแบ่งเป็นท่อน หมายถึง ทำนองที่ประกอบกัน ตั้งแต่ 2 วรรคขึ้นไปหรือหลายๆ วรรคมารวมกัน เรียกว่า “ท่อน” หลายๆ ท่อนมารวมกันเกิดเป็นเพลง ซึ่งส่วนมากมักมี 2 - 3 ท่อน บางเพลงก็มีท่อนเดียว เพลงที่มี 2 ท่อน แต่ละท่อนมักมีจำนวนวรรคเท่ากัน ผิดกับเพลง 3 ท่อน ท่อนที่ 1 กับท่อนที่ 2 มักมีจำนวนวรรคเท่ากัน แต่ท่อน 3 มักมีจำนวนวรรคเพิ่มขึ้นเสมอ อย่างไรก็ตามเพลงบางเพลงอาจมีถึง 10 ท่อนก็ได้ แล้วแต่ท่านผู้แต่งจะคิดประดิษฐ์ให้เป็นลักษณะใด

3. การแบ่งเป็นตัว ความจริงคำว่า “ตัว” ก็คือ “ท่อน” นั่นเอง แต่ใช้สำหรับเรียกการแบ่งเพลงบางประเภท เช่น เพลงเชิด (ยกเว้นเพลงเชิดนอก) ลักษณะพิเศษของเพลงที่แบ่งเป็นตัว คือ แต่ละตัวมักลงท้ายอย่างเดียวกันแทบทั้งสิ้น ไม่เหมือนเพลงที่แบ่งเป็นท่อน ซึ่งแต่ละท่อนไม่จำเป็นต้องลงท้ายเหมือนกันก็ได้

4. การแบ่งเป็นจับ จับก็คือ ท่อน แต่ที่เรียกจับมาจากการบรรเลงเพลงเชิดนอก ด้วยปี ประกอบการแสดงหนังใหญ่ตอน “จับลิงหัวค้ำ” คือ ถ้าเชิดหนังจับออกมา ปีก็เป่าจับด้วยทุกครั้ง การแสดงครั้งหนึ่งๆ คนเชิดจะเชิดหนังจับออกมา 3 คู่ ฉะนั้นปีจึงเป่าจับด้วย 3 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงถือว่า การบรรเลงเพลงเชิดนอกที่ถูกต้องจะต้องบรรเลงให้ครบ 3 จับ

5. การแบ่งเป็นองค์ เพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงซึ่งเป็นเพลงประเภท “เพลงตระ” นั้น จะแบ่งออกเป็นองค์แทนการเรียกว่า ท่อน ซึ่งความจริงองค์กับท่อนก็เหมือนกัน เพลงตระเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง จึงให้ใช้คำว่า “องค์” เป็นการแสดงความเคารพ

ในการประพันธ์เพลงนั้นหาก จะต่างกันบ้างก็อยู่ที่ร่ายละเอียด เกี่ยวกับการปรุงแต่งทางดนตรี เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพทางวัฒนธรรมของตน ซึ่งสังัด ภูเขาทอง (2532: 27) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบทางดนตรี ดังนี้

องค์ประกอบทางดนตรีประกอบด้วยหลักใหญ่ 5 ประการ คือ

1. จังหวะ (Beat)
2. ทำนองเพลง (Melody)
3. พื้นผิว (Texture)
4. คุณภาพทางดนตรี (Tone colour)
5. คีตลักษณ์ (Forms)

นอกจากนี้มนตร์ ตราโมท (2545: 109-111) กล่าวถึง “หลักการให้ชื่อเพลง” ว่า การให้ชื่อสิ่งประดิษฐ์ขึ้นนั้น ไม่ว่าจะสิ่งใด ผู้ประดิษฐ์ย่อมมีอิสระที่จะให้ชื่อนั้นได้ตามความพอใจ แต่ถึงจะมีอิสระอย่างไรก็ตาม ผู้ให้ชื่อก็คงไม่ให้ไปอย่างโคลงลอยเป็นแน่ สำหรับชื่อเพลงก็เช่นเดียวกัน แต่เพลงมีประโยค วรรค ตอน ที่สระรัสสะ เสียงสูงต่ำ และสัมผัสเหมือนอย่างบทกวี มีความหมายไปในตัว ฉะนั้นการให้ชื่อเพลง บางทีก็ให้ไปตามใจความนั้นๆ บางทีก็อาศัยหลักอื่นๆ จะเทียบได้โดยตรงกับการให้ชื่อเรื่องหนังสือหรือบทละคร ซึ่งบางทีก็ให้ชื่อตามตัวเอกในเรื่อง เช่น เรื่อง “ราชมณู” บางทีก็ให้ตามสถานอันเป็นที่สำคัญของเรื่อง เช่น “ศึกกลาง” หรือ “เลือดสุพรรณ” บางทีก็ให้ตามคติของเรื่อง เช่น “กุศโลบาย” บางทีก็ให้ชื่อตามภาษิตของเรื่อง เช่น “หนามยอกเอาหนามบ่ง” ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับเพลงสองชั้นเก่าๆ เท่าที่สังเกตดู ก็พอจะเห็นได้บ้าง ดังนี้

1. ให้ชื่อตามสำเนียง เมื่อสำเนียงเป็นอย่างไร จีน หรือแขก มอญ ญวน เขมร ฯลฯ ก็ให้ชื่อไปตามนั้น
2. ให้ชื่อตามทำนอง ทำนองดำเนินไปอย่างไร ก็ให้ชื่อไปอย่างนั้น เช่น เพลงลมพัดชายเขา มีทำนองเย็นๆ เรื่อยๆ หรือเพลงมอญร้องไห้ มีสำเนียงเป็นมอญ และมีทำนองร้องโหยหวนลึกล้ำเศร้า
3. ให้ชื่อตามเหตุ อะไรเป็นเหตุให้เกิดเพลงนั้นขึ้น ก็เอาเหตุนั้นมาให้ชื่อเพลง เช่น เพลงทรงพระสุบิน นัยว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระสุบินได้เพลงนี้มา
4. ให้ชื่อตามผล เพลงนั้นบรรเลงเพื่อประสงค์ให้บังเกิดผลอย่างไร ก็ให้ชื่อเช่นนั้น เช่น เพลงมหาฤกษ์ เพลงมหาชัย
5. ให้ชื่อตามสิ่งซึ่งเป็นที่ระลึก อะไรเป็นสิ่งที่จะทำให้เป็นสิ่งที่ระลึกถึง ซึ่งเป็นความต้องการของผู้แต่ง เช่น ชื่อผู้แต่ง สถานที่ที่แต่ง ผู้แต่งอุทิศเพลงนั้นให้แก่ใครหรือสถานที่ใด ศาสนา และประวัติศาสตร์ เช่น เพลงเขมรราชบุรี เพลงพระเจ้าอลองผด
6. ให้ชื่อตามกิจการที่จะประกอบ เพลงนั้นสำหรับทำประกอบกับกิจการอาการอย่างไร ก็ให้ชื่ออย่างนั้น เช่น เพลงเหาะ เพลงลงสร
7. ให้ชื่อตามนามตัวที่ประกอบกับเพลงนั้น เพลงนั้นแต่งขึ้นสำหรับบรรเลงประจำกับผู้ใดก็ให้ชื่อเช่นนั้น เช่น เพลงดำเนินพราหมณ์ เพลงพระรามเดินดง
8. ให้ชื่อเพื่อเป็นชุด เมื่อมีเพลงใดเพลงหนึ่งอยู่แล้วก็แต่งขึ้นอีก และให้ชื่อให้เข้าเป็นชุดกันกับเพลงเก่านั้น เช่น เพลงสังข์เล็ก เพลงสังข์ใหญ่ เพลงการะเวกตัวผู้ เพลงการะเวกตัวเมีย

9. ให้ชื่อเลียนตามชื่อเพลงของชาติอื่น เมื่อเห็นเพลงของชาติอื่นมีชื่ออย่างไร ต้องการจะเลียนหรือล้ออย่างไรก็ตาม ก็แต่งเพลงขึ้นบ้าง และให้ชื่อเช่นเดียวกัน เช่น เพลงพระทอง เพลงนางนาค ซึ่งเลียนชื่อเพลงของเขมร

สำหรับเพลงสามชั้น ซึ่งต่างขึ้นจากเพลงสองชั้นอีกครั้งหนึ่งนั้น บางทีก็ใช้ชื่อเดิมของสองชั้น เช่น เพลงต้นเพลงฉิ่ง เพลงดวงพระธาตุ ฯลฯ บางทีก็แปลเป็นศัพท์ขึ้นไป เช่น เพลงรามัญรัตนทศ (แต่งจากเพลงมอญร้องไห้) บางทีก็แผลงออกไป แต่ไม่ให้ไกลชื่อเดิมมากนัก เช่น ราตรีประดับดาว (พระราชประดิษฐีในรัชกาลที่ 7 ทรงแต่งจากมอญดูดาว) และบางทีก็ทิ้งชื่อเดิม โดยมาให้ชื่อใหม่ตามหลักซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้น

การผสมวงดนตรี

บุญธรรม ตราโมท (2481: 17) กล่าวถึง “การผสมวงดนตรี” ว่า การผสมวงดนตรีนั้น มีหลักที่สำคัญอยู่ 2 อย่าง คือ

1. เครื่องสำหรับทำลำน้ํา
2. เครื่องสำหรับบังคับจังหวะ

เครื่องสำหรับทำลำน้ํานั้น ก็ยังมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปอีก เช่น เป็นผู้นำ เป็นผู้ทำความโหยหวล เป็นผู้หลอกล้อ เป็นผู้แทรกแซง เหล่านี้

เครื่องสำหรับบังคับจังหวะ เพื่อให้เครื่องที่ทำลำน้ําดำเนินไปโดยพร้อมเพรียงกันนั้น ก็ยังมีหน้าที่ต่างๆ กันอีกเหมือนกัน คือ เดินจังหวะโดยตรงห่างๆ เดินจังหวะย่อยยให้รู้จังหวะหนักเบา หลอกล้อในจังหวะ ควบคุมจังหวะใหญ่ๆ เป็นประโยคๆ วรรคตอน ดังนี้

ตามที่กล่าวมานี้ มิได้บังคับว่า การผสมวงดนตรีวงหนึ่งๆ จะต้องมีครบทุกหน้าที่ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของวงชนิดนั้นๆ จะมีความต้องการเพียงไร เป็นแต่อธิบายให้ทราบทั่วว่า ถ้าวงดนตรีชนิดใดมีเครื่องดนตรีหลายอย่างก็ต้องมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปดังกล่าวมา

นอกจากจะวางหน้าที่ต่างๆ แล้ว การที่จะผสมวงดนตรียังจะต้องพิจารณาถึงเสียงของเครื่องดนตรีนั้นๆ อีกว่า ถ้าผสมกันเข้าแล้วจะมีความไพเราะกลมกลืนกันหรือไม่ ข้อนี้เป็นข้อสำคัญมากสำหรับการผสมวง เมื่อมีสิ่งที่มีเสียงสูง ก็ต้องมีสิ่งที่มีเสียงต่ำ เมื่อมีสิ่งที่มีเสียงแหลม ก็ต้องมีสิ่งที่มีเสียงนุ่มนวลประกอบ เพื่อให้รับและตัดเสียงซึ่งกันและกัน

อีกประการหนึ่ง เครื่องที่มีเสียงตายตัว คือ แก้วไขความถี่ห่างของการเรียงเสียงไม่ได้ เช่น ขลุ่ย ปี่ และระนาด ถ้าหากจะผสมวงกัน จะต้องพิจารณาอีกว่า ความถี่ห่างของการเรียงเสียงเหมือนกันหรือไม่ หากการเรียงเสียงมีความถี่แตกต่างกันแล้ว ถึงเสียงจะสมควรผสมกันเพียงไร ก็จะผสมกันไม่ได้เป็นอันขาด ตัวอย่างเช่น ออร์แกน ซึ่งเป็นการเรียงเสียงเป็นอย่างสากล จะผสมกับระนาดเอกซึ่งเป็นการเรียงเสียงของไทย

การผสมวงดนตรีไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งมีหน้าที่และเสียงตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้ บุญธรรม ตราโมท (2481: 18-19)

1. วงปี่พาทย์ (เครื่องใหญ่) ประกอบด้วย
  - 1.1 ปี่ใน ทำหน้าที่ ผู้นำ เก็บโยยหวนตามทำนองเพลง
  - 1.2 ปี่นอก ทำหน้าที่ เก็บโยยหวนลื้อไปกับปี่ในและทำนองเพลง
  - 1.3 ระนาดเอก ทำหน้าที่ ผู้นำ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 1.4 ระนาดเหล็ก ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 1.5 ซ้องวงใหญ่ ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 1.6 ซ้องวงเล็ก ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 1.7 ทุ่มไม้ ทำหน้าที่ หลอกลื้อยั่วเย้าไปกับพวกทำลำนำ
  - 1.8 ทุ่มเหล็ก ทำหน้าที่ หลอกห่างๆ ไปกับลำนำ
  - 1.9 ตะโพน ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะหน้าทับ เป็นผู้นำกลองทัด
  - 1.10 สองหน้า ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะหน้าทับ
  - 1.11 กลองทัด ทำหน้าที่ เดินตามจังหวะและเดินตามไม้กลองประจำเพลง
  - 1.12 ฉิ่ง ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะย่อย แสดงจังหวะหนักเบา
  - 1.13 ฉาบเล็ก ทำหน้าที่ หลอกลื้อไปกับพวกประกอบจังหวะ
  - 1.14 ฉาบใหญ่ ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะห่างๆ
  - 1.15 โหม่ง ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะห่างๆ
2. วงเครื่องสาย ประกอบด้วย
  - 2.1 ซอด้วง ทำหน้าที่ ผู้นำ เป็นหลัก เก็บโยยหวนตามทำนองเพลง
  - 2.2 จะเข้ ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 2.3 ซลุ่ยเพียงออ ทำหน้าที่ เก็บโยยหวนตามทำนองเพลง
  - 2.4 ซลุ่ยหลีบ ทำหน้าที่ เก็บโยยหวนตามทำนองเพลงลื้อไปกับซลุ่ยเพียงออ
  - 2.5 ซออู้ ทำหน้าที่ หลอกลื้อยั่วเย้าไปกับพวกทำลำนำ
  - 2.6 โทนและรำมะนา ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะหน้าทับ
  - 2.7 ฉิ่ง ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะย่อย แสดงจังหวะหนักเบา
  - 2.8 ฉาบเล็ก ทำหน้าที่ หลอกลื้อไปกับพวกประกอบจังหวะ
3. วงมโหรี (เครื่องใหญ่) ประกอบด้วย
  - 3.1 ระนาดเอก ทำหน้าที่ ผู้นำ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 3.2 ระนาดทอง ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
  - 3.3 ซ้องกลาง ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง

- 3.4 ซ็องเล็ก ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
- 3.5 ทุ้มไม้ ทำหน้าที่ หลอกล้อยั่วเย้าไปกับพวกทำลำน่า
- 3.6 ทุ้มเหล็ก ทำหน้าที่ หลอกห่างๆ ไปกับลำน่า
- 3.7 ซอสามสาย ทำหน้าที่ คลอเสียงคนร้อง เก็บโหยหวนไปตามลำน่า
- 3.8 ซอด้วง ทำหน้าที่ ผู้นำ เป็นหลัก เก็บโหยหวนตามทำนองเพลง
- 3.9 จะเข้ ทำหน้าที่ เก็บแทรกแซงตามทำนองเพลง
- 3.10 ซลู่เพียงออ ทำหน้าที่ เก็บโหยหวนตามทำนองเพลง
- 3.11 ซลู่หลิบ ทำหน้าที่ เก็บโหยหวนตามทำนองเพลงล้อไปกับซลู่เพียงออ
- 3.12 ซอऊ ทำหน้าที่ หลอกล้อยั่วเย้าไปกับพวกทำลำน่า
- 3.13 โทนและรำมะนา ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะหน้าทับ
- 3.14 ฉิ่ง ทำหน้าที่ ควบคุมจังหวะย่อย แสดงจังหวะหนักเบา
- 3.15 ฉาบเล็ก ทำหน้าที่ หลอกล้อไปกับพวกประกอบจังหวะ

นอกจากนี้บุษกร สำโรงทอง (2539: 2-3) กล่าวถึง “ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีกับเสียงและวิธีบรรเลง” ดังนี้

เครื่องดนตรี	ลักษณะทางกายภาพ	เสียง	วิธีดำเนินการทำนอง	หมายเหตุ
ซ็องวงใหญ่	โลหะ	เสียงต่ำ อยู่ในระดับ ปานกลาง มีกังวาน เสียงมาก	ดำเนินการทำนอง ห่างๆ มีการตีคู่ 4 คู่ 8 และสลับมือ เป็นพื้น	กังวานเสียง มากหาก ดำเนินการ ทำนองถี่ๆ จะฟังเข้าใจ ยาก ต้องใช้ วิธีการตี ประคบมือ เพื่อห้าม กังวานเสียง
ซ็องวงเล็ก	โลหะ (ลูกเล็กกว่าซ็องวง ใหญ่)	เสียงสูง แหลม กังวานเสียง มาก	ดำเนินการทำนองถี่ๆ คล้ายระนาดเอก ตีชอยและสะบัด เป็นพื้น	เสียงแหลม สูง หาก ดำเนินการ ทำนองแบบ ซ็องวงใหญ่

เครื่องดนตรี	ลักษณะทางกายภาพ	เสียง	วิธีดำเนินการทำนอง	หมายเหตุ
				จะกลบเสียง ซ็องวงใหญ่
ระนาดเอก	ไม้เนื้อแข็ง	มีช่วงเสียง กว้าง ประมาณ 3 ช่วงคู่ 8 กังวานเสียง น้อย	ดำเนินการทำนองถี่ๆ หรือเรียกอีกอย่าง ว่า ตีเก็บ ใช้การตี คู่ 8 เป็นพื้น	กังวานเสียง น้อยเมื่อตีมือ เดียว จึงต้อง ใช้วิธีการตีคู่ 8 พร้อมกัน สองมือช่วย เสียงดังขึ้น
ระนาดทุ้ม	ไม้เนื้อแข็ง	ระดับเสียง ค่อนข้างต่ำ มีกังวาน เสียงน้อย กว่าซ็องวง ใหญ่	ดำเนินการทำนองห่าง บ้าง ถีบ่าง ตีคู่ 4 คู่ 8 สลับมือ หยอกล้อกับ จังหวะเป็นพื้น	การบรรเลง หยอกล้อกับ จังหวะช่วย เพิ่มรสชาติ ให้กับ ท่วงทำนอง ขณะบรรเลง
ระนาดเอกเหล็ก	โลหะ	ระดับเสียง เดียวกับ ระนาดเอก แต่มีความ กังวาน มากกว่า	ดำเนินการทำนอง เช่นเดียวกับ ระนาดเอก แต่ไม่ นิยมใช้บรรเลง ขึ้นต้นหรือบรรเลง เดียว	เสียงกังวาน มาก แต่ไม่ หนักแน่นเท่า ระนาดเอก บรรเลง ทำนอง เช่นเดียวกับ ระนาดเอก ช่วยเพิ่ม กังวานให้ ท่วงทำนอง นั้น

เครื่องดนตรี	ลักษณะทางกายภาพ	เสียง	วิธีดำเนินการทำนอง	หมายเหตุ
ระนาดทุ้มเหล็ก	โลหะ	ระดับเสียง เดียวกับ ระนาดทุ้ม แต่มีความ กังวาน มากกว่า	ดำเนินการทำนอง ห่างๆ คล้ายเบส ใช้การตีทั้งคู่ 4 คู่ 8 และสลั้มือ เป็นพื้น	กังวานเสียง มาก บรรเลง ทำนองห่างๆ เพิ่มกังวาน เสียงทุ้ม ให้กับวง ดนตรี

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ เสียง และวิธีดำเนินการทำนองของเครื่องดนตรี

การที่จะนำเอาเครื่องดนตรีแต่ละประเภทมาบรรเลงร่วมกันนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงความกลมกลืนของเสียงดนตรี ซึ่งเสียงของดนตรีแต่ละประเภทนั้นให้ความรู้สึกต่ออารมณ์ที่แตกต่างกัน ดังที่จเร สัจวงค์ (2550: 47-48) กล่าวถึง องค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก ดังนี้

องค์ประกอบ	รำเร็ว	เศรำ	ตื่นเต้น
ความถี่	สูง	ต่ำ	หลากหลาย
ทำนอง	หนัก	เบา	หนัก
ความเร็ว	เร็ว	ช้า	กลาง
ความดัง	ดัง	เบา	หลากหลาย
จังหวะ	ไม่สม่ำเสมอ	สม่ำเสมอ	ไม่สม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงองค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก

ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน (สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2554) กล่าวว่า วงดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลง ชุด 12 นักชัทร นี้ เป็นการนำเอาเครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีนานาชาติมาบรรเลงผสมผสานกัน เห็นควรเรียกว่า “วงดนตรีไทยประยุกต์” เพราะวงดนตรีไทยที่บรรเลงในแต่ละนักชัทรมีการปรับเปลี่ยนไปตามแต่ละนักชัทรไม่มีรูปแบบของวงดนตรีที่ชัดเจน

ในกรณีที่เพลงนั้นมีเนื้อเพลง การบรรจุเนื้อเพลงนั้นต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับ อารมณ์เพลง ดังที่อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2511: 77-79) กล่าวถึง “การบรรจุเนื้อเพลง” ว่า การบรรจุ เนื้อเพลงไทยนั้น สิ่งสำคัญข้อแรกก็คือ จะต้องแต่งเนื้อเพลงหรือไม่ก็คัดเนื้อเพลงจากวรรณคดี เรื่องต่างๆ มาให้ตรงกับความหมายในท่วงทำนองของเพลง เมื่อคัดเลือกเนื้อเพลงได้เหมาะสมกับ อารมณ์ของเพลงแล้ว ก็จัดการบรรจุเนื้อเพลงนั้นให้ตรงกับทำนองลูกฆ้องของเพลง เนื้อเพลงที่ บรรจุนี้จะเป็นคำกลอนเพียงวรรคเดียวหรือคำเดียวหรือกี่คำก็ได้ แล้วแต่เราจะต้องการให้มีเอื้อน มากน้อยเพียงใด เช่น ถ้าเป็นเพลงโกรธก็ควรบรรจุเนื้อให้มาก จะมีเอื้อนมากนั้กไม่ได้ โดยทั่วไป นั้นเพลงที่ใช้หน้าทับปรบไ้ 4 จังหวะมักใช้คำกลอน 1 คำเป็นเนื้อร้องแทบทั้งนั้น และเนื้อร้องนี้ จะเป็น 1 คำอยู่ตลอด ไม่ว่าจะสามชั้น สองชั้นหรือชั้นเดียว ด้วยเหตุนี้เพลงชั้นเดียวจึง เร็วและแทบไม่มีเอื้อน เนื่องจากเนื้อร้องไปบรรจุอยู่เต็มหมด เหมาะสำหรับร้องในบทละครตอน ที่ต้องการดำเนินเรื่องเร็วๆ ส่วนเพลงสองชั้นมีความยาวมากกว่าเพลงชั้นเดียวเท่าตัว แต่มีเนื้อร้อง 1 คำกลอนเท่ากัน ฉะนั้นจึงมีเอื้อนมากขึ้น เหมาะสำหรับใช้ร้องเพลงดับหรือร้องประกอบการ แสดงโขนละคร เพลงสามชั้นนั้นยาวกว่า เพลงสองชั้นขึ้นมาอีกเท่าตัว แต่มีเนื้อร้อง 1 คำกลอน เท่ากัน ฉะนั้นการร้องเพลงสามชั้นจึงต้องมีเอื้อนมาก

ประคอง ชลาณภาพ (สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2553) กล่าวว่า การที่จะประพันธ์ บทร้องได้ จะต้องทราบว่า เนื้อหาที่จะประพันธ์นั้นเกี่ยวข้องกับอะไร เช่น บทสวดที่บรรพบุรุษ บทสวดผู้ที่มีชีวิต บทอวยพรต่างๆ ตั้งแต่ทำพระยามหากษัตริย์ บุคคลธรรมดา หรือบุคคล ทั่วไป ในกรณีการประพันธ์คำร้อง 12 นักษัตริ์ จะต้องทราบความเป็นมาและพฤติกรรมของของ สัตว์แต่ละปีนักษัตริ์ ซึ่งบทประพันธ์นั้นจะต้องไม่ยึดเยื้อ ต้องกระชับให้ได้ใจความชัดเจน หากเป็น ชุดการแสดงต้องไม่เบื่อหน่าย และควรกล่าวถึงที่มาของนักษัตริ์ อาจจะเป็นการเกริ่นก่อนใน ตอนต้น นอกจากนี้การใช้คำศัพท์ในการแต่งบทร้อง จะต้องให้เหมาะสมกับบุคคลและกาล เทศะ ถ้าเป็นชนชั้นสูง ใช้คำขึ้นต้น เช่น “ศุภฤกษ์ ศุภศรี สรวมชีพ ฯลฯ” และการแต่งคำร้องนั้นควรมี เนื้อหาเชื่อมโยงกัน ควรคำนึงถึง สัมผัสนอก สัมผัสใน ตรงตามหลักฉันทลักษณ์ และอารมณ์ เพลง

ทัศนีย์ ขุนทอง (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2553) กล่าวว่า การแต่งคำร้องต้อง พิจารณาจากบทหรือวัตถุประสงค์ของงาน ถ้าบทประพันธ์นั้นมีลักษณะเป็นกลอนแปด ควรมี ประมาณ 8-9 คำ เพื่อสะดวกในการแบ่งคำร้อง และการประดิษฐ์คำร้องนั้นควรใช้ภาษาที่ สละสลวยโดยยึดคำจากวรรณคดีเป็นหลัก มีสัมผัสนอก สัมผัสใน ตามหลักฉันทลักษณ์

ดังนั้นการขับร้องเพลงไทย สามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท ดังนี้ (อุทิศ นาค สวัสดิ์, 2511: 149-151)

1. ร้องลำลอง คือ คนร้องร้องไปตามทางของตนเอง และดนตรีก็บรรเลงตามไป โดยใช้ทำนองส่วนของตนเองต่างหาก แต่ทั้งคู่ออมน้ำใช้ลูกช้องหรือเนื้อเพลงแท้ๆ อย่างเดียวกัน
  2. ร้องคลอ คือ คนร้องร้องไปพร้อมกับดนตรี ผิดกันแต่ ว่าแทนที่ดนตรีจะบรรเลงไปตามทำนองของตนเอง แต่กลับดัดแปลงทำนองให้เข้ากับทางร้อง เพื่อให้กลมกลืนกัน
  3. ร้องส่งหรือร้องรับ คือ คนร้องร้องขึ้นก่อน เมื่อจบแล้วดนตรีจึงรับด้วยลูกช้องอย่างเดียวกัน เพียงแต่การร้องนั้นถอดลูกช้องมาเป็นทางอื่น แต่ดนตรีถอดลูกช้องเป็นทางเต็ม
- นอกจากนี้อรุณรรณ บรรจงศิลป์ (2546: 206) กล่าวว่า การร้องเพลงเป็นการแสดงออกซึ่งพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ได้ชัดเจนกว่าเสียงดนตรี เพราะการร้องเพลงมีการเชื่อมโยงกับภาษา ได้แก่ คำร้อง ซึ่งมีควาหมายที่เฉพาะเจาะจง และถึงแม้การร้องนั้นจะไม่มีคำร้อง เสียงร้อง ก็ยังสามารถก่อให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ต่อผู้ฟังได้ เนื่องจากเสียงร้องมีคุณลักษณะพิเศษซึ่งประกอบด้วย ทำนอง จังหวะ รวมทั้งคุณภาพเสียงร้อง และลีลาการร้อง ที่แตกต่างจากการอ่านหรือพูด ดังนั้นการร้องเพลงจึงเป็นศิลปะที่สามารถดึงดูดให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกอ่อนไหวและมีอารมณ์ร่วมต่อเสียงร้องนั้นได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การแต่งเพลงไทยนั้นบทเพลงจะต้องประกอบด้วย จังหวะ ทำนองเพลง พื้นผิว คุณภาพทางดนตรี และคีตลักษณ์ โดยมีหลักวิธีการแต่งเพลง 3 วิธี คือ 1) การแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ โดยมีได้ยึดหลักจากเพลงใดเพลงหนึ่ง 2) การแต่งทิวคุณเพิ่มอัตราขึ้น เช่น ของเก่าเป็นอัตรา 2 ชั้น แต่งขึ้นเป็น 3 ชั้น หรือทิวหารอัตราลง เช่น ของเก่าเป็นอัตรา 2 ชั้น แต่งเป็นอัตราชั้นเดียว 3) แต่งทำนองเพลงขึ้นมาใหม่ โดยยึดถือเนื้อเพลงของเก่าที่มีอยู่ โดยมีได้เปลี่ยนแปลงอัตราแต่อย่างใด แต่ประดิษฐ์ทำนองและลีลาของเพลงให้เปลี่ยนรูปออกไป ทั้งนี้ การแต่งเพลง จะต้องคำนึงถึงความไพเราะและความกลมกลืนทั้งบทร้องและทำนองเพลง อีกทั้งต้องพิจารณาถึงเสียงของเครื่องดนตรีในการผสมวง เพื่อให้ได้เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภทมีความกลมกลืนกัน

2.1.4 ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551: 1) กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์” หมายถึง การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Creative thinking) ที่แตกต่างไปจากเดิมและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง สอดคล้องกับศุภภรณ์ ดิษฐพันธ์ (2551: 1) ได้ให้ความหมายของ ความคิดสร้างสรรค์ ว่า เป็นความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่าง จากเดิมและเป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ สามารถเกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ ประการแรก จากจินตนาการแล้วย้อนกลับสู่สภาพความเป็นจริง (จากความฝันมาสู่ความเป็นจริง) เช่น การจินตนาการแต่งเพลงรัก ประการที่สอง จากความรู้ที่มีอยู่แล้วคิดต่อยอดไปสู่สิ่งใหม่

นอกจากนี้ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2548: 49) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีของวัลลัส ว่า การจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้นจะต้องใช้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมตัว (Preparation) และรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 การครุ่นคิด (Incubation) เสมือนระยะพักใจ ซึ่งอาจจะพักเป็นวัน หรือไม่กี่ได้

ขั้นที่ 3 การเกิดประกายแนวคิด (Illumination or Insight) เป็นระยะที่คิดคำตอบ ออกทันที โดยอาจจะอยู่ในสภาพที่ดูเหมือนว่าไม่ได้คิด ซึ่งอาจเรียกว่า “ความคิดแว็บ”

ขั้นที่ 4 การพิสูจน์ (Verification) และการทดสอบแนวคิดในการทดลอง ซ้ำ ๆ หลายครั้ง เพื่อให้ได้ผลเป็นข้อสรุป และกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

ทอแรนซ์ (Torrance) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการของ ความรู้สึกไวต่อปัญหา หรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไปแล้ว จึงรวบรวมความคิดหรือตั้งเป็น สมมติฐานทำการ ทดสอบสมมติฐาน และเผยแพร่สิ่งที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานนั้น ซึ่ง แบ่งเป็นขั้นๆ ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพบความจริง (Fact-Finding) ในขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ความรู้สึกกังวล มีความสับสนวุ่นวายเกิดขึ้นในจิตใจแต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นอะไร จากจุดนี้ก็พยายามตั้งสติ และหาข้อมูลพิจารณาดูว่าความยุ่งยากวุ่นวายสับสนหรือสิ่งที่ทำให้กังวลใจนั้นคืออะไร

ขั้นที่ 2 การค้นพบปัญหา (Problem-Finding) ขั้นนี้เกิดต่อจากขั้นที่ 1 เมื่อได้ พิจารณาโดยรอบคอบแล้วจึงเข้าใจ และสรุปว่าความสับสนวุ่นวายนั้นก็คือ การเกิดปัญหานั้นเอง

ขั้นที่ 3 การตั้งสมมติฐาน (Idea - Finding) ขั้นนี้ต่อจากขั้นที่ 2 เมื่อรู้ว่ามีปัญหา เกิดขึ้นก็จะพยายามคิด และตั้งสมมติฐานและรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบ สมมติฐานในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 4 การค้นพบปัญหา (Solution - Finding) ซึ่งจะพบคำตอบจากการทดสอบ สมมติฐานในขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 ยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance - finding) ขั้นนี้เป็นการยอมรับ คำตอบที่ได้จากการพิสูจน์เรียบร้อยแล้วว่าน่าจะแก้ปัญหาให้สำเร็จได้อย่างไร แต่ต่อจากจุดนี้การ แก้ปัญหาหรือการค้นพบยังไม่จบตรงนี้ แต่ผลที่ได้จากการค้นพบจะนำไปสู่หนทางที่จะทำให้เกิด แนวคิดหรือสิ่งใหม่ต่อไปที่เรียกว่า “New Challeng” (ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์, 2552: ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นผลจากความคิด สร้างสรรค์ที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองซึ่งจะมีมาก หรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลในการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยมีใครคิดมาก่อน การทำให้

เกิดบางสิ่งบางอย่างขึ้นมาเป็นการสร้างแนวคิดใหม่ที่จะนำไปสู่วิธีการใหม่ที่จะนำไปสู่ผลผลิตหรือประดิษฐ์กรรมใหม่ให้เกิดขึ้นมาในโลก

2.1.5 ทฤษฎีสัญวิทยา

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545: 17-18) กล่าวว่า สัญวิทยา (semiology) พัฒนามาจากคำในภาษากรีก Semeion ที่แปลว่า “sign” ในทฤษฎีของนักทฤษฎีทางด้านสัญวิทยา สัญญะคืออะไรก็ได้ที่ก่อให้เกิดความหมายโดยการเทียบเคียงให้เห็นถึงความแตกต่างไปจากสิ่งอื่นและคนในสังคมยอมรับหรือเข้าใจ ในวันนี้สัญญะจึงไม่จำเป็นต้องเป็นเครื่องหมายในภาษาแต่เพียงอย่างเดียว ภาพยนตร์ การเดินของคนในเมือง รองเท้าบูท หรือการไม่สวมรองเท้าในสังคมที่บูชาการใส่รองเท้าต่างก็เป็นสัญญะได้ทั้งสิ้น ในความเห็นของสโกลส์ ภาพยนตร์ วิทยุคือหน่วยในอุดมคติของการศึกษาแบบสัญวิทยา เพราะในภาพยนตร์มีทั้งภาพ แสง เสียง เพลง การกระทำ การแสดงและเนื้อเรื่องที่สามารถสร้างความหมายได้ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ประมินทร์ ท้วประโคน (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า สัญวิทยา เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบของสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์ อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของเรา สัญลักษณ์อาจจะได้แก่ ภาษา รหัส สัญญาณ เครื่องหมาย ฯลฯ หรือหมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เกิดความหมายแทนของจริง ตัวจริง ในตัวบทและในบริบทหนึ่งๆ การนำทฤษฎีสัญวิทยามาใช้ในการศึกษาคือสื่อสารของมนุษย์ ถือเป็นการศึกษาในแนวใหม่จากแนวความคิดที่มีมาแต่เดิม เป็นจุดเน้นที่ต่างไปจากการศึกษาดั้งเดิมที่มุ่งศึกษาคือสื่อสารแบบเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้อง อยู่กับสาร ช่องทาง เครื่องส่ง ผู้รับ เสียงรบกวน และการย้อนกลับ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการสื่อสาร อย่างไรก็ตามวิธีการหาความรู้แบบสัญวิทยาได้อิทธิพลมาจากการศึกษาของ Ferdinand de Saussure ซึ่งเป็นการศึกษาในรูปแบบของภาษาศาสตร์ในแนวทางมานุษยวิทยาเชิง โครงสร้าง ซึ่ง Roland Barthes ได้นำแนวคิดของเดอ โซซูร์ มาใช้พัฒนาการศึกษาในแนวทางที่เรียกว่า “สัญศาสตร์ หรือสัญวิทยา” สิ่งที่โซซูร์ ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การแยกภาษาออกจากการใช้ภาษา และวิธีการหาความรู้แบบ โครงสร้างนิยม เป็นการศึกษาแบบความสัมพันธ์ที่ร้อยรัดเชื่อมโยงสรรพสิ่งให้เป็นอย่างที่เป็น ซึ่งวิธีการศึกษาของโครงสร้างนิยมจะเริ่มโดยการ สลายความเป็นองค์ประจักษ์ของมนุษย์สนใจความหมายในระดับจิตไร้สำนึก แบ่งผ่า สิ่งต่างๆ ที่ศึกษาเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อนำกลับมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อยกับหน่วยใหญ่โดยให้ความสำคัญกับตัวเชื่อมที่ร้อยรัดเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นคู่ตรงข้าม ออกจากกันซึ่งสิ่งที่เรียกว่าตัวเชื่อมนั้นก็คือ ตัวโครงสร้าง อีกทั้งวิธีการศึกษาของโครงสร้างนิยมนั้นจะมองสิ่งที่ต้องการศึกษาเป็นไปในรูปของสัญญะที่ต้องค้นหารหัสที่กำหนดความหมายของโครงสร้างออกมาโดยไม่ได้สนใจในเรื่องความแตกต่างของเวลาและสถานที่ ทั้งนี้ โรลิ่งบาร์ตส์ ได้ใช้รูปแบบของการศึกษาที่พัฒนามาจากแนวคิดของ เดอ โซซูร์ และวิธีการหา

ความรู้แบบโครงสร้างนิยม โดยที่บาร์ตส์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์ (Signifier) ความหมายสัญลักษณ์ (Signified) และสัญลักษณ์ (Sign) ในระบบของสัญวิทยาความหมายจะเกิดขึ้นมาได้ก็ต้องอาศัยสามสิ่งที่ได้กล่าวไปข้างต้นเพียงแต่ประสบการณ์ ณ์การรับรู้ของเราจะพบเห็นและเข้าใจจนเป็นความเคยชินไปส่วนมาก เราจึงจะมองเห็นเพียงรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์เท่านั้น เช่น การมอบช่อดอกกุหลาบให้แก่คนคนหนึ่ง ช่อดอกกุหลาบคือ ตัวรูปสัญลักษณ์ ส่วนในความหมายสัญลักษณ์ก็คือ ความหลงใหล แต่ในส่วนของสัญลักษณ์มักเป็นสิ่งที่ถูกมองข้าม นั่นก็คือ ดอกกุหลาบที่สื่อถึงความหลงใหล

สัญวิทยาจึงเป็นทฤษฎีที่นำมาอธิบายการสื่อสารของมนุษย์ว่า การสื่อสารคือ จุดกำเนิดของความหมาย ซึ่งการศึกษาแนวนี้จะ ไม่สนใจความล้มเหลวของการสื่อสาร และไม่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและความถูกต้อง แต่เป็นแนวทางการศึกษาเชิงสังคมหรือความแตกต่างของวัฒนธรรมระหว่างผู้ให้และผู้รับสาร ตลอดจนความหลากหลายของความหมายภายในระบบภาษา วัฒนธรรม และความความเป็นจริงที่ไม่สามารถแสดงผลเป็นเส้นตรงของกระแสการไหลของข่าวสาร แต่เป็นการศึกษาเชิงโครงสร้าง โดยมุ่งความสนใจไปที่การวิเคราะห์โครงสร้างที่กลุ่มความสัมพันธ์ที่ทำให้สาร หมายถึง บางสิ่งที่มีนัยสร้างเครื่องหมายบนกระดาษ หรือเสียง ไปยังสารที่จะถูกส่งออกไปในการสื่อสารแต่ละครั้ง

สำหรับทฤษฎีสัญวิทยาที่สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตร ผู้วิจัยพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สัญลักษณ์ในดนตรี ดนตรีไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย สิ่งหนึ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์ของความเป็นไทย นั่นคือ เครื่องดนตรีไทย ซึ่งพิจารณาได้ 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง คือ วัสดุที่สร้างเครื่องดนตรี ประการที่สอง คือ รูปร่างของเครื่องดนตรี และประการที่สาม คือ เสียงของเครื่องดนตรี

1. วัสดุที่สร้างเครื่องดนตรีในยุคแรก มักจะใช้วัสดุที่มีอยู่ในถิ่นของตนมาสร้างขึ้น แล้วจึงค่อยวิวัฒนาการต่อไป ภูมิประเทศของไทยตั้งแต่สมัยโบราณนั้นอุดมไปด้วยไม้ไผ่ ไม้เนื้อแข็ง หนั และกระดูกสัตว์ที่ใช้งานและใช้เนื้อเป็นอาหาร เครื่องดนตรีของไทยมักจะสร้างจากสิ่งเหล่านี้โดยมาก เช่น ซอด้วง ชั้นแรกกระบอกซอด้วงทำด้วยไม้ไผ่ ต่อมาเปลี่ยนเป็นไม้เนื้อแข็ง ซออู้ และซอสามสาย กะโหลกนั้นทำด้วยกะลามะพร้าว กระจับปี่ ทำด้วยไม้ชิงชัน กระจับปี่ ทำด้วยไม้ไผ่บง ซึ่งจะมีเสียงไพเราะนุ่มนวลกว่าไม้เนื้อแข็ง ส่วนกลอง ตัวกลองทำด้วยไม้เนื้อแข็ง และฆ้องหน้าด้วยหนังสัตว์ ส่วนฆ้อง ทำด้วยทองเหลือง

2. รูปร่างของเครื่องดนตรีไทย จะเห็นได้ว่า เครื่องดนตรีไทยมีรูปร่างที่ งดงามอ่อนช้อย เช่น โทน กระจับปี่ กระจับปี่ มีส่วนสัดเป็นเส้นโค้งและมีปลายแหลม โขนของ

ห้องวงใหญ่และห้องเล็ก มีเส้นโค้งโอบสลายคล้ายหลังคาบ้านไทย ส่วนโขนของคันซอด้วงที่เรียกว่า “ทวนบน” โค้งขึ้นไปจนปลายคันคล้ายกับโขนเรือพระราชพิธีของไทยโบราณ

3. เสียงของ เครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีไทย เป็นแหล่งกำเนิดเสียง มนุษย์สร้างสรรค์งานดนตรีด้วยจินตนาการของตนเอง และเลียนแบบจากธรรมชาติ เช่น เสียงซอ เสียงขลุ่ย เสียงปี่ เสียงซ้อง และเสียงพิณ ล้วนเป็นเสียงที่มีเสียงนุ่มนวล กังวานไพเราะ แม้จะมีเครื่องดนตรีบางชนิดที่มีเสียงดังมาก เช่น กลองทัด แต่ก็นำมาผสมวงในบางโอกาส เพื่อบอกให้ทราบถึงกิจกรรมที่กำลังกระทำ ทั้งนี้มนุษย์สามารถรับรู้ เสียงดนตรีด้วยประสาทสัมผัส เสียงดนตรีเป็นเสียงที่เป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จังหวะ (Beat) ทำนองเพลง (Melody) พื้นผิว (Texture) คุณภาพทางดนตรี (Tone colour) และคีตลักษณ์ (Forms) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ดนตรีเกิดความสมบูรณ์ในการสื่อสาร ในสมัยก่อนมนุษย์รู้จักสร้าง เสียงจากเครื่องดนตรี เช่น การเคาะกระบอกไม้ไผ่ การเป่าเขาสัตว์ ภายหลังได้พัฒนาการเกิดเสียงดนตรี โดยการดีดสายและการเสียดสีของวัตถุ จนกระทั่งเกิดเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดีด และเครื่องสี ดังนั้น เสียงดนตรีจึงเป็นสัญญาณในการ สื่อถึงความรู้สึก สนุกสนาน ร่าเริง ความเศร้า ความโกรธ และความรัก เช่น ทำนองและจังหวะช้า ให้ความรู้สึกเศร้า ทำนองและจังหวะเร็ว ให้ความรู้สึกสนุกสนานร่าเริง ฯลฯ โดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ทางเสียง เช่น ตัวโน้ต บันไดเสียง เป็นต้น

ประเด็นที่สอง สัญญะใน 12 นักษัตริย์ สัตว์ที่ประจำในแต่ละนักษัตริย์ถือเป็นสัญลักษณ์ประจำในแต่ละปี เช่น ปีชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เถาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-สุนัข และกุน-หมู เป็นต้น ซึ่งสัตว์ในแต่ละนักษัตริย์ล้วนแต่มีคุณลักษณะอันเป็นมงคลในการนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ และกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เกิดในแต่ละนักษัตริย์ทั้งด้านดีและด้านตรงข้าม นอกจากนี้สัญญะใน 12 นักษัตริย์ เป็นการบ่งบอกถึงคติความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นวิถีแห่งชนชาติ สังคม และประวัติศาสตร์

โหราศาสตร์จีน กล่าวถึง วงล้อ 12 วง หมุนวนเป็นวัฏจักรในรอบ 12 ปี หลักโหราศาสตร์จากวงล้อทั้งสองนี้ใช้ในการกำหนดเพื่อตัดสินบุคลิกและอุปนิสัยของมนุษย์ รวมถึงอิทธิพลที่มีต่อมนุษย์ภายใต้สัญลักษณ์ ที่เรียกว่า “12 นักษัตริย์” ซึ่งปรากฏสัตว์ 12 ชนิด ในความหมายของสัญญะ ดังนี้

1. หนู ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า เป็นปีแห่งความมั่งคั่งสมบูรณ์มีอาหารล้นเหลือ เพราะเชื่อกันว่าหนูเป็นสัญลักษณ์ของไดโวกุ ซึ่งเป็นเทพองค์หนึ่งในจำนวนเจ็ดองค์ ถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งโชคลาภ โดยเฉพาะเทพไดโวกุองค์นี้เป็นเทพแห่งทรัพย์สมบัติและรักษาครัว ตามรูปเขียนหรือภาพสลักนิยมทำเป็นรูปคนแก่ใจดียิ้มแป้น เท้าทั้งสองยื่นเหยียบถึงข้าวสองถัง มีถุงใบใหญ่พาด

อยู่บนไหล่ซ้าย มือขวาถือตะลุมพุกพิเศษ และมีหนูอยู่บนง่ามนั้นตัวหนึ่ง สิ่งของต่างๆ นั้นมีความหมายคือ ถังข้าวนั้นหมายถึง อาหารถุงผ้าใบใหญ่ที่บรรจุทรัพย์สมบัติตะลุมพุกพิเศษ เป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งสิ่งของต้องประสงค์ ส่วนหนูนั้นเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง ในอินเดีย หนูเป็นสัตว์ที่บรรดาเกษตรกรหวั่นกลัวที่สุด จึงยกให้หนูเป็นบริวารของพระคเณศ เพื่อให้พระองค์ควบคุมมันซึ่งก็ได้ผล เพราะว่าบ้านใดที่บูชาพระคเณศแล้วถวายประติมากรรมรูปหนูแด่พระองค์ แม้จะมีหนูบ้านนั้นมันก็จะไม่ทำความเสียหาย (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2547: 183-184)

2. วัว ในวัฒนธรรมอินเดียนั้น วัว คือ สัตว์ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นสัตว์ที่ต้องได้รับปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษ ชาวอินเดียส่วนใหญ่จะนำป ระติมากรรมรูปวัวมาติดประดับไว้ตามบ้านเรือนและที่อยู่อาศัยทั่วไป เพราะเชื่อว่า เป็นสัญลักษณ์แห่งโชคดี และเป็น สัญลักษณ์รำลึกถึงบารมีและอำนาจศักดิ์สิทธิ์แห่งองค์พระกฤษณะ (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล , 2552: 79-80) นอกจากนี้ลัทธิศาสนาของอียิปต์โบราณให้ความสำคัญ กับวัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาพรวมที่ว่า วัวเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2547: 130)

3. เสือ ชาวจีนและชาติอื่นๆ กล่าวว่า เสือเป็นเจ้าของสัตว์ป่า เป็นสัญลักษณ์ของความมีอำนาจ ในทางมายาศาสตร์จีนโบราณ เสือเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ร่วงและทิศตะวันตก มีธาตุเป็นหยาง ดำนานหนึ่งกล่าวไว้ว่า จางเทียน ซึ่งเป็นศาสดาของศาสนาเต๋า ได้ใช้ เสือเป็นพาหนะในการปราบปีศาจ ชาวจีนจึงนับถือกันว่า เสือมีอิทธิฤทธิ์ในการปราบปีศาจและสิ่งชั่วร้าย จึงมีคติที่จะนำประติมากรรมรูปเสือไปตั้งไว้ตามสุสาน เพื่อกำราบวิญญาณที่ชั่วร้ายหรือวาดรูปเสือไว้บนเสาประตู เพื่อให้คุ้มครองบ้าน (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2547: 120)

4. กระท่าย เป็นสัตว์มงคลที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน และสุขภาพดี ชาวจีนความเชื่อว่า กระท่ายเปรียบเสมือนผีเรือน ถ้าเป็นกระท่าย สีแดงจะเปรียบเป็นสัตว์วิเศษหรือเป็นเทพเจ้า นอกจากนี้กระท่ายสีขาวก็มักเป็นกลางดี ถ้าจะตัดสินใจทำการอย่างหนึ่ง แล้วได้เห็นกระท่ายสีขาวรวมกันเป็นฝูง หมายความว่า ฟ้าดินส่งเสริม (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2547: 176-178)

5. มังกร และพญานาค

5.1 มังกร เป็นสัตว์แห่งเทพนิยาย มังกรในความเชื่อของชาวจีนเป็นสัตว์วิเศษ เป็นราชันต์แห่งสัตว์ทั้งปวง มีพลัง และมีอำนาจฤทธาอันน่าเกรงขาม มังกรถูกเปรียบเทียบกับเป็นโอรสแห่งสวรรค์หรือจักรพรรดิจีน (ฮ่องเต้) นอกจากนี้มังกรในนัยปัจจุบัน ได้ถูกเปรียบเป็นสัญลักษณ์แห่งชนชาติจีน กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งดินแดนบูรพาทิศ ดังคำว่า “มังกรตะวันออก” ซึ่งก็หมายถึงประเทศจีน (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล, 2552: 145)

5.2 พญานาค ตามคติฮินดู พญานาคเปรียบได้กับท่อน้ำในจักรวาล นาคมีอิทธิฤทธิ์บันดาลให้ฝนตกหรือไม่ตก ตลอดจนสามารถแปลงกายเป็นเมฆฝนได้ พญานาคเป็นที่มาของแม่น้ำต่าง ๆ อันหมายถึง ผู้รักษาพลังแห่งชีวิตทั้งหลาย ตามความเชื่อของชาวพุทธ เทวดาแห่งน้ำ คือ วรณและสาคร ที่ต่างก็เป็นจอมแห่งนาคราช นอกจากนี้จะเกี่ยวข้องกับน้ำบนโลกแล้วยังเกี่ยวข้องกับน้ำในสวรรค์อีกด้วย คนโบราณเชื่อว่า สายรุ้งกับนาค เป็นอันเดียวกัน ที่เชื่อมระหว่างโลกมนุษย์กับโลกสวรรค์ข้างหนึ่งของรุ้งจะดูคนน้ำจากพื้นโลกขึ้นไปข้างบน เมื่อถึงจุดที่สูงสุดก็จะปล่อน้ำลงมาเป็นฝนที่มีลำตัว ของนาคเป็นท่อ (พูนศักดิ์ สักกทัตติยกุล , 2552: ออนไลน์)

6. งูเล็ก การที่แขกนิยมงู เพราะในศาสนาของเขานับถืองู พวกนับถืองูมีมาก่อนสมัยพุทธกาล เรียกว่า “ศาสนาปฤศหรือปฤศวิ” พวกนี้ นับถือบูชาดินและงู พวกที่เคารพนับถืองูนี้คือ พวกกราวีเกียร์ ต่อมากลายเป็นทมิฬ ความคิดเห็นของพวกกราวีเกียร์นั้นนับถือแผ่นดินภูเขาเป็นสิ่งประเสริฐกว่าสิ่งทั้งปวง เพราะเป็นบิดามารดาของสรรพสิ่งทั้งหลาย นอกจากนี้ชาว อียิปต์ในยุคต้นๆ นับถืองู และถือว่างูเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดี ชาวอียิปต์จึงให้ความอาทักษาและเลี้ยงงูไว้ในวิหาร ชาวอียิปต์ถือว่า โลกคือไข่ของงูใหญ่หมี่มาตัวหนึ่ง ในรูปภาพของฟาโรห์แห่งอียิปต์โบราณที่ประดับเศียรเป็นรูปงูเป็นเครื่องหมายของความมีอำนาจ (ส.พลายน้อย, 2530: 99-107) นอกจากนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ทางการแพทย์ โดยปรากฏเป็นรูปงูพันคทา เครื่องหมายนี้เป็นตราประจำตัวของเอสคูลาปิอุส (Aesculapius) เทพเจ้าแห่งการแพทย์ของกรีกและโรมัน (ภาณุ บุรุษรัตน์พันธุ์, บรรณานุกรม, 2539: 89)

7. ม้า เป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแรง มีพลังกำลัง และรวดเร็วฉับไว ชาวจีนนิยมมอบของขวัญถวายพรเป็นรูปม้าในเทศกาลต่างๆ และภาพม้าจะเป็นภาพที่มีอยู่ทุกสำนักงาน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจีน (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล , 2552: 196-197) ส่วนชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า ม้าเป็นพาหนะของเจ้า เป็นม้าศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นตามวัดโบราณจึงมีม้าสีขาวอยู่เป็นประจำ คนที่ทำความผิดก็จะไปเล่าให้ม้าฟังเพราะว่า ม้ามีหูยาวฟังคำสารภาพได้ดี และม้าจะเป็นผู้นำไปบอกเจ้าอีกทีหนึ่ง (ส.พลายน้อย, 2530: 116)

8. แพะ แพะมีความสัมพันธ์กับชาวมุสลิมตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย แพะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเชิงพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า แพะเป็นสัตว์ที่มีไว้เชือดเพื่อการทำบุญทาน แพะจึงเป็นหนึ่งในจำนวนสัตว์ไม่กี่ชนิด เช่น อูฐ แกะ กิบซ์ (สัตว์ในประเทศซาอุดีอาระเบีย มีหน้าตาคล้ายแกะและแพะ) ที่ชาวมุสลิมมีไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ชาวมุสลิมเชื่อว่า การกินเนื้อแพะเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของความสมหวัง ฉะนั้นการได้บุตรก็เหมือนกับความสมหวังเป็นของกำนัลที่พระเจ้าทรงมอบให้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการเฉลิมฉลองด้วยการล้มแพะเพื่อหุงต้มทำแกงตามธรรมเนียม (ภาณุ บุรุษรัตน์พันธุ์ ,

บรรณานุกรม, 2539: 122) ส่วนชาวจีน เชื่อว่า แปะเป็นสัตว์สัญลักษณ์ มงคล เพราะชาวจีน เรียกว่า “หยาง” ในบันทึกคูชือได้เขียนถึงแสงอาทิตย์ยามเย็นว่า มีแสงเจิดจ้าที่สุดก่อนจะลับฟ้า คำว่าพระอาทิตย์นั้นคือ “ไต้หยาง” หรือ “หยาง” อันมีเสียงพ้องกับ “หยาง” ที่หมายถึง “แพะ” อีกทั้งอักษรจีน คำว่า “แพะ” เขียนคล้ายกับคำว่า “เสียง” หรือ “จีเสียง” ที่แปลว่า ศุภมงคล หรือความโชคดี ดังนั้นทั้งเสียงอ่านและรูปตัวอักษร ต่างทำให้คำ ว่า “แพะ” กลายเป็นสัตว์ สัญลักษณ์มงคลไปในที่สุด (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล, 2552: 214)

9. ลิง พวกทิเบตเชื่อว่า บรรพบุรุษของเขาเป็นลิง การนับถือลิงเนื่องมาจากการ นับถือพระเจ้า นับถือผีของคนโบราณ พวกที่นับถือลิง คือ พวกชาวเมืองการุณาณพ ประเทศ เนปาล ที่เมืองนี้มีรูปสลักด้วยหินขนาดใหญ่เป็นรูปครึ่งคนครึ่งสัตว์ คือ หน้าเป็นลิง ตัวคล้ายคน แต่งตัวมีสังวาลและสวมมงกุฏ นั่งชันเข่าหลับตา มือขวาแบพาดไว้กับหัวเข่าข้างที่ตั่งชัน ส่วนมือ ซ้ายยกขึ้นสูงระดับอกหันฝ่ามือออกแบบเดียวกับท่าทำห้าม รูปสลักนี้เรียกว่า “วานรเทพ” มีเครื่อง สัตว์ คือ มะพร้าว การที่ใช้มะพร้าวเป็นของสังเวศ เพราะหนุมานเป็นลิง ส่วนในความเชื่อของ ญี่ปุ่นบ้างก็ว่า ลิงเป็นตัวอัปไซค นอกจากคำว่า “โกชิน” ยังมีคำเรียกลิงอีกชื่อหนึ่งว่า “สารุ” และ คำว่า “สารุ” นี้มีความหมายว่า “ไปให้พ้น” เป็นคำไ้ที่ไม่เหมาะสมที่จะ ใช้เรียกในสถานที่ที่ ต้องการให้มีคนมามาก ดังนั้นพวกพ่อค้าหรือเจ้าของร้านขายอาหารจะไม่พูดว่า “สารุ” ถ้าจะพูด ถึงสารุหรือลิงก็ต้องเลี่ยงไปใช้คำอื่น เพราะเขาถือว่าพูดคำนี้แล้วจะไม่ใช่สิริมงคล (ส.พลายน้อย, 2530: 146-157)

10. ไก่ ในสายตาของชาวจีนนั้น ไก่ตัวผู้ (กงจี) เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็น นักสู้และความเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในวัฒนธรรมจีนมีความเชื่อกันว่า ไก่ตัวผู้มีพลังอัน ลึกลับที่สามารถขับไล่วิญญาณอันชั่วร้ายให้พ้นไปได้ สายตาที่ดูดัน กรงเล็บและเดือยที่แหลมคม รวมทั้งเสียงร้องขันที่กึกก้องจึงกลายเป็นภาพสัญลักษณ์มงคล เสียงไก่ขันในยามรุ่งอรุณจึงเป็น เสมือนการขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไป พร้อมๆ กับต้อนรับแสงสว่างแห่งรุ่งอรุณที่กำลังมาถึง ใน พิธีกรรมบวงสรวงของจีนจึงมักใช้เลือดไก่ดำในการเซ่นสรวง เพราะเชื่อกันว่า เลือดไก่ดำ สามารถ ขับไล่ปีศาจได้ (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล, 2552: 210)

11. สุนัข เป็นสัตว์เลี้ยงที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับคนมากที่สุด มนุษย์คุ้นเคยกับสุนัข มานานกว่า 50,000 ปี กล่าวกันว่า สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงตัวแรกของมนุษยชาติ สุนัขเป็นสัตว์ที่ ฉลาด ฝึกง่าย และมีความจงรักภักดีต่อเจ้านาย จนถึงกับมีคำกล่าวเรียกว่า “สุนัขเป็นเพื่อนแท้ ของคน” (ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณานุกรม, 2539: 156)

12. หมู ในดินแดนไอยคุปต์โบราณ หมูเป็นสัตว์มงคลชนิดหนึ่งของอียิปต์ และ มีความเกี่ยวข้องกับจอมเทพโอสิริส (Osiris) ซึ่งเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุดแห่งโลก ดังนั้นหมูในอียิปต์ จึงถูกเลี้ยงไว้เพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนหมูในสายตาของชาวจีน

เป็นสัตว์ที่มีประโยชน์เพื่อใช้กินและใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เป็นสัญลักษณ์แห่งการสิ้นสุด ความพอใจในสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว และความสำเร็จ จันสมบุรณ์ นอกจากนี้ยังสื่อความหมายถึง ความสงบ การพักผ่อน และบ้าน (กิตติ วัฒนะมหาตม์, 2547: 149-150)

สัตว์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ นอกจากจะเป็นสัญลักษณ์ประจำในแต่ละปีนักษัตรแล้ว ยังปรากฏพบว่า สัตว์ดังกล่าวใช้ เป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด นครศรีธรรมราช ประกอบด้วยพระบรมธาตุมีรัศมีล้อมรอบด้วย 12 นักษัตร โดยในสมัยเจ้าจันทรภาณุทรงมีพระปรีชาสามารถขยายอาณาเขตได้ครอบคลุมเมืองบริวารทั้งหลาย เมืองบริวารต้องส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้าผู้ครองเมืองนครศรีธรรมราช บรรดาเมืองบริวารทั้ง 12 เมือง ได้แก่

1. เมืองสายบุรี ใช้ตราหนู เมืองสายบุรีเป็นเมืองเก่าบนฝั่งแม่น้ำสายบุรี ประกอบด้วยชุมชนเกษตรกรรมบนพื้นราบริมทะเลหลายแห่ง จัดเป็นหัวเมืองที่ 1 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราหนู (ชวด) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันมีฐานะเป็นอำเภอในจังหวัดปัตตานี
2. เมืองปัตตานี ใช้ตราวัว เมืองตานีเคยเป็นเมืองท่าสำคัญในภาคใต้ฝั่งตะวันออกซึ่งรู้จักในหมู่พ่อค้าต่างชาติ ช่วงพุทธศตวรรษที่ 10-18 ในชื่อ "ลังกาสุกะ" จัดเป็นหัวเมืองที่ 2 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราวัว (ฉลู) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันคือจังหวัดปัตตานี
3. เมืองกลันตัน ใช้ตราเสือ เมืองกลันตันเป็นชุมชนเก่าแก่ทางตะวันออกของคาบสมุทรมลายู แต่เดิมประชาชนนับถือศาสนาพุทธและฮินดู ในราวพุทธศตวรรษที่ 21 จึงเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม จัดเป็นหัวเมืองที่ 3 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราเสือ (ขาล) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันมีฐานะเป็นรัฐหนึ่งของประเทศมาเลเซีย
4. เมืองปะหัง ใช้ตรากระต่าย เมืองปะหังเป็นชุมชนทางตอนล่างของแหลมมลายู ติดกับไทรบุรีหรือเกดะห์ จัดเป็นหัวเมืองที่ 4 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตรากระต่าย (เถาะ) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันมีฐานะเป็นรัฐหนึ่งในประเทศมาเลเซีย
5. เมืองไทรบุรี ใช้ตรางูใหญ่ เมืองไทรบุรีเป็นชุมชนเก่าแก่ทางฝั่งตะวันตกของแหลมมลายู พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและบึงตม เดิมประชาชนนับถือพุทธศาสนา ล่วงถึงพุทธศตวรรษที่ 20 จึงเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลาม จัดเป็นหัวเมืองที่ 5 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตรางูใหญ่ (มะโรง) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันมีฐานะเป็นรัฐหนึ่งในประเทศมาเลเซีย ชื่อว่า "เกดะห์"
6. เมืองพัทลุง ใช้ตรางูเล็ก เมืองพัทลุงเป็นชุมชนเก่าแก่แต่ครั้งพุทธศตวรรษที่ 11-13 ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาจากนครศรีธรรมราชอย่างต่อเนื่องทุกยุคสมัย จัดเป็นหัวเมือง

ที่ 6 ในทำเนียบสิบสองนักษัตร ถือตรางูเล็ก (มะเส็ง) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันคือ จังหวัดพัทลุง

7. เมืองตรัง ใช้ตราม้า เมืองตรังเป็นเมืองท่าชายฝั่งทะเลตะวันตก ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่ควนธานี ต่อมาได้ย้ายไปที่กันตังและทับเที่ยงตามลำดับ จัดเป็นหัวเมืองที่ 7 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราม้า (มะเมีย) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันคือ จังหวัดตรัง

8. เมืองชุมพร ใช้ตราแพะ เมืองชุมพรเป็นชุมชนเกษตรและท่าเรือบนคาบสมุทรขนาดเล็ก มีประชากรไม่มากนัก เนื่องจากดินฟ้าอากาศไม่อำนวยให้ทำมาหากิน จัดเป็นหัวเมืองที่ 8 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราแพะ (มะแม) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันคือ จังหวัดชุมพร

9. เมืองบันทายสมอ ใช้ตราลิง เมืองบันทายสมอ สันนิษฐานว่าเป็นเมืองไชยา ซึ่งเป็นชุมชนใหญ่มาแต่พุทธศตวรรษที่ 10 เป็นอย่างน้อย มีร่องรอยความเจริญทางเศรษฐกิจและศาสนาพุทธนิกายหินยานและมหายาน รวมทั้งศาสนายินดูนิกายไวษณพและนิกายไศวะจำนวนมาก จัดเป็นหัวเมืองที่ 9 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราลิง (วอก) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

10. เมืองสะะอูเลา ใช้ตราไก่ เมืองสะะอูเลา สันนิษฐานว่าเป็นเมืองท่าทองอุแทหรือกาญจนดิษฐ์ ซึ่งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าทอง และลุ่มคลองกะเดาะ เคยมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวงชั้นเอก และเป็นแหล่งเพาะปลูกสำคัญ ของนครศรีธรรมราช จัดเป็นหัวเมืองที่ 10 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราไก่ (ระกา) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันคือ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

11. เมืองตะกั่วป่า ใช้ตราสุนัข เมืองตะกั่วป่าเคยเป็นเมืองท่าสำคัญทางฝั่งทะเลตะวันตก เป็นแหล่งผลิตดีบุกและเครื่องเทศมาแต่โบราณ จัดเป็นหัวเมืองที่ 11 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราสุนัข (จอบ) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันคือ อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

12. เมืองกระบี่ ใช้ตราหมู เมืองกระบี่เป็นชุมชนเล็กๆ บนฝั่งแม่น้ำกระบี่ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่า และภูเขาสลับซับซ้อน จัดเป็นหัวเมืองที่ 12 ในทำเนียบเมืองสิบสองนักษัตร ถือตราสุกร (กุน) เป็นตราประจำเมือง ปัจจุบันมีฐานะเป็นอำเภอในจังหวัดระนอง (ประวัติเมือง 12 นักษัตร, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สัญลักษณ์ เป็นรหัสกำหนดความหมาย โดยทำให้สิ่งที่ไม่มีความหมายในเชิงภาษา กลายเป็นสิ่งที่มีความหมายขึ้นมาเพื่อสื่อความหมายของสิ่งต่างๆ ในสังคม โดยระบบสัญลักษณ์ จะทำการควบคุมการสร้างความหมายของตัวบท ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งความหมายที่แฝงไว้ในสัญลักษณ์ต่างๆ ล้วนผูกพันระหว่าง

มนุษย์และธรรมชาติ คติความเชื่อในประเพณีนิยม และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สร้างสรรค้ให้ก่อเกิดสัญลักษณ์ต่างๆ

2.1.6 ทฤษฎีทางอารมณ์

ออสซูเบล อธิบายการแสดงออกและการโต้ตอบของอารมณ์ว่า การแสดงออกของอารมณ์นั้นมีขั้นตอนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การตีความหมาย (Interpretative Phase) คือ การที่เรารับรู้เหตุการณ์นั้นๆ ว่ามีผลต่อเราและความต้องการ หรือจุดมุ่งหมายของเราอย่างไร เหตุการณ์ที่เรารับรู้โดยตรงกับประสบการณ์เดิมหรือไม่

ขั้นที่ 2 การเตรียมตอบสนอง (Preparatory Reactive Phase) คือ ขั้นที่ร่างกายอยู่ในระยะที่รับอารมณ์และเตรียมการตอบสนองตามลักษณะต่างๆ ของอารมณ์

ขั้นที่ 3 การตอบสนองภายใน (Consummatory Reactive Phase) คือ ขั้นที่ร่างกายและระบบประสาทตระหนักถึงลักษณะของอารมณ์ที่เกิดขึ้น เป็นผลให้ประสาทและอวัยวะการเคลื่อนไหวเตรียมพร้อมที่จะทำงานในการตอบสนองต่ออารมณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 การตอบสนองปฏิกิริยาภายนอก (Reflective Reactive Phase) คือ ขั้นที่ร่างกายประมวลสภาพอารมณ์และตอบสนองออกมาเป็นปฏิกิริยาภายนอกตามรูปแบบของประสบการณ์เดิมที่ได้รับอิทธิพลมาจากการเลี้ยงดู และลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพ (พรอนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547: 71-75)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า อารมณ์เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นภายใน เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และเป็นเหมือนตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมนั้น อารมณ์และแรงจูงใจจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ แรกเริ่มที่มีอารมณ์เกิดขึ้น พฤติกรรมการจูงใจก็จะเกิดตาม ซึ่งอารมณ์ของมนุษย์มีพัฒนาการตามระดับอายุ และระดับขั้นของพัฒนาการ ส่วนความกดดันของอารมณ์ จะมากขึ้นเรื่อยๆ ควบคู่กันไปกับปฏิสัมพันธ์ของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

2.1.7 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์

Abraham Maslow ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในช่วงค.ศ. 1940 ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการ 5 อย่าง และความต้องการนี้สามารถจัดเป็นลำดับขั้นจากลำดับขั้นต่ำสุด ไปจนถึงลำดับขั้นสูงสุด ดังนี้ (ศิริชัย ทรวงแสง, 2548: 7-8)

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) ปกติมนุษย์ทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนองในขั้นนี้ โดยจะวางแผนหรือดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและปลอดภัยในการดำเนินชีวิต เช่น การป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดจากการทำงาน

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคมและความรัก (Social and Love Needs) มนุษย์มีความต้องการได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคม โดยการให้สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การรวมกลุ่ม เพื่อให้เกิดสำนึกของการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับและยกย่อง (Esteem Needs) เป็นการนำไปสู่ความมั่นใจในตนเอง ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง

ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization) หมายถึง ความปรารถนาที่จะใช้ศักยภาพสูงสุดที่คนมีอยู่ ทำในสิ่งที่ตนคิดว่ามีความสามารถที่จะทำได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายในชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ชีวิตของมนุษย์เป็นสิ่งที่น่าอัศจรรย์ มนุษย์วิวัฒนาการตนเองมาเป็นลำดับ ความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้น แต่มนุษย์ก็ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ อารมณ์โกรธ ความไม่พึงพอใจ และความต้องการต่างๆ ที่หาความพอดีได้ยาก ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีสังคม เป็นตัวผลักดันให้มนุษย์ต้องแข่งขันกัน เปรียบเทียบกัน และปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในสังคม ทำให้มนุษย์ทุกคนมีความต้องการคล้ายคลึงกันไปจนถึงขั้นลำดับสูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการ ที่น้อยคนจะได้รับสมความปรารถนา โดยความต้องการระดับต่ำควรจะได้รับตอบสนองก่อน และเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการนั้นๆ ก็จะไม่ใช่ว่าสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป มนุษย์จะมีความต้องการในระดับต่อมาจนถึงลำดับขั้นสูงสุด

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัตรี โดยแบ่งตามหัวข้อที่ศึกษาออกเป็น 5 ประเด็น คือ ความเชื่อของคนในสังคมไทย ที่มาของโหราศาสตร์ บทบาทของโหราศาสตร์ในสังคมไทย ตำนาน 12 นักชัตรี และความสัมพันธ์ของชื่อเพลงไทยกับนาม 12 นักชัตรี

2.2.1 ความเชื่อของคนในสังคมไทย

สังคมมนุษย์ปัจจุบันมากมายด้วยปัญหา ทุกปัญหาเต็มไปด้วยความสลับซับซ้อน เมื่อมนุษย์เผชิญกับปัญหาจึงเกิดความสับสน และในขณะเดียวกันมนุษย์ก็ต้องมี

การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่มีความเชื่อจะเป็นการช่วยเรื่องของการตัดสินใจทำให้เกิดความมั่นใจ และมั่นคงในการดำเนินชีวิตมากขึ้น

ความเชื่อ คือ ความมั่นใจต่อสิ่งนั้นๆ ว่าเป็นความจริง ซึ่งความเชื่อเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่ยุคโบราณ ความเชื่อของมนุษย์ ส่วนใหญ่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีผลต่อวิถีชีวิตมนุษย์ทั้งให้คุณประโยชน์และให้โทษแล้ว มนุษย์ไม่สามารถค้นหาสาเหตุมาอธิบายได้ทำให้เกิดความหวาดกลัว

ประชิด สกณะพัฒน์ (2546: 42) กล่าวว่า ความเชื่อ คือ ความรู้สึกนึกคิดของคนในอดีตที่สืบทอดต่อกันมา และมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มชน โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ความเชื่อจะมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น

วาสนา บุญสม (2548: 21) กล่าวว่า ความเชื่อ คือ การยอมรับข้อเสนอมือข้อใดข้อหนึ่งไว้ว่าเป็นความจริง การยอมรับเช่นนี้โดยสรวัดละสำคัญแล้ว เป็นการรับเชิงพุทธิปัญญา แม้ว่าจะมีอารมณ์สะเทือนใจเข้ามาประกอบพร้อมด้วย ความเชื่อจะก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจขึ้นในบุคคลซึ่งอาจเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น

พระมหาประคัต อคฺคปัญโญ (2541: 13) กล่าวว่า ความเชื่อของสังคมไทยนั้นได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียผ่านอาณาจักรขอมและมอญ ส่วนความเชื่อในสังคมต่างๆ อาจเหมือนกันหรือต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละสังคม

สำหรับบริบทของสังคมไทยมีความเชื่อที่หลากหลาย อันเป็นที่มาของความเชื่อและพิธีกรรมตามประเพณี มีธรรมเนียม และรูปแบบการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มของความเชื่อดังนี้ (ความเชื่อ, 2552: ออนไลน์)

2.2.1.1 ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ความเชื่อจึงมุ่งเน้นพระรัตนตรัยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา คือ

2.2.1.1.1 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ใครทำกรรมใดไว้ ผลกรรมนั้นจะตามสนอง ซึ่งมีความเชื่อว่า “ทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ชั่ว” ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้

2.2.1.1.2 ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ สัตว์โลกทั้งหลายย่อมเวียนว่ายตายเกิดวิภวสงสารตามผลแห่งกรรมของตน เป็นความเชื่อตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

2.2.1.1.3 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งธรรมชาติ

2.2.1.1.4 ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์

2.2.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เป็นความเชื่อเรื่องสิ่งลึกลับที่เหนือธรรมชาติ ไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ตรู ถือว่ามีอำนาจลึกลับแฝงเร้นอยู่ เมื่อนำไปใช้ตามที่กำหนด เช่น นำไปบริกรรม เสกเป่าหรือสวด เชื่อว่าจะเกิดความศักดิ์สิทธิ์หรือเกิด

ความขลัง ปัจจุบันความเชื่อประเภทนี้ได้ลดน้อยลง ด้วยเหตุความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่

2.2.1.3 ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง เป็นความเชื่อในสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เชื่อว่า สามารถป้องกันอันตราย ยิง แทะ ฟันไม่เข้า ตัวอย่างเช่น เหล็กไหล เขี้ยวเสือ ฯลฯ

2.2.1.4 ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อประเภทนี้น่าจะเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนไทยมาแต่อดีต ส่วนมากจะพบเห็นได้จากพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง รูปเหมือนพระสงฆ์ที่เคารพเลื่อมใสเป็นพระเกจิอาจารย์ อาจกล่าวรวมไปถึงศาลปู่ตา ศาลหลักเมือง ศาลเจ้าพ่อ ศาลเจ้าแม่ ความเชื่อประเภทนี้ยังคงมีปรากฏให้เห็นในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

2.2.1.5 ความเชื่อเรื่องผีบางเทวดา สิ่งลึกลับที่มองไม่เห็นตัวตน ถือว่ามีอิทธิฤทธิ์และอำนาจเหนือมนุษย์ สามารถให้คุณให้โทษก็ได้ สิ่งเหล่านี้ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถหาบทสรุปได้แน่ชัดว่ามีจริงหรือไม่ บางครั้งในสิ่งที่เกิดขึ้นก็มีเหตุอันน่าเชื่อถือ

2.2.1.6 ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยการพยากรณ์ โดยอาศัยดาราศาสตร์เป็นหลัก ความเชื่อเช่นนี้ปรากฏแพร่หลายในทุกชนชั้นของสังคมไทย จนกระทั่งมีการเรียนการสอนสืบทอดอย่างเป็นทางการและยึดถือเป็นอาชีพ

จึงสรุปได้ว่า ความเชื่อมีอิทธิพลต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ความเชื่อมีมาพร้อมกับประวัติศาสตร์ชาติไทย เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาแพร่หลายในไทย หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักกฎแห่งกรรมมีอิทธิพลต่อความเชื่อของชาวไทย ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ซึ่ง ความเชื่อเป็นความนึกคิดหรือความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้ และความเชื่อเป็นตัวกำหนดการแสดงออกทางพฤติกรรมของคนในสังคม ความเชื่อมีทั้งประโยชน์และโทษ หากความเชื่อนั้นเป็นความมกมายไม่ใช้วิจารณ์ญาณ

2.2.2 ที่มาของโหราศาสตร์

โหราศาสตร์เป็นวิชาเก่าแก่แขนงหนึ่ง มีวิวัฒนาการมาหลายพันปี เกี่ยวกับการทำนายพยากรณ์โชคชะตาราศี และศาสตร์แขนงนี้มีอยู่ทั่วโลกไม่เฉพาะประเทศไทย

คำว่า “โหรา” (Hora) ย่อมาจากคำว่า “อโหราตรี” (Ahoratri) แปลว่า กลางวันและกลางคืน แต่ในภาษาสเปน คำว่า “Hora” นี้ อ่านว่า “Orah” (โอรา) แปลว่า นาฬิกาหรือชั่วโมง ดังนั้นคำว่า “โหราศาสตร์” (Astrology) จึงแปลว่า ตำราที่ว่าด้วยการคำนวณเกี่ยวกับดวงดาว แต่ในตำราฮินดูเรียกว่า “โหราศาสตร์” ซึ่งโหราศาสตร์น่าจะมีต้นกำเนิดมาก่อนการบันทึกพงศาวดารหรือสมัยก่อนพุทธกาล เมื่อมนุษยชาติรู้จักการสร้างบ้านเรือนรวมกันเป็นเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นชนชาติ มีวัฒนธรรม มนุษย์มีนิสัยที่ชอบสังเกตโดยเฉพาะปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ บนท้องฟ้า ยิ่งสังเกตยิ่งพบว่า ดวงดาวต่างๆ มีอยู่สองลักษณะ คือ ดวงดาวที่อยู่

กับที่กับดวงดาวที่เคลื่อนที่ และต่อมาก็ทำให้มนุษย์รู้จักดวงอาทิตย์และดวงจันทร์หมุนรอบโลก แล้วนักสังเกตดวงดาวทั้งหลายก็ได้สร้างนิทานประวัติของดวงดาวต่างๆ จนกลายเป็นเรื่องเล่าปรัมปรา ซึ่งแต่ละชนชาติก็มีการเล่าเรื่องเกี่ยวกับดวงดาวต่างๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่เรื่องเกี่ยวกับดวงดาวทุกเรื่อง ไม่ว่าจะ เป็นชนชาติไหนก็มีที่มาเดียวกัน นักโหราศาสตร์ที่ วนไป สันนิษฐานว่า โหราศาสตร์น่าจะเกิดจากชนชาติเอเชียแต่ที่ใดยังไม่มีใครล่วงรู้แน่นอน แต่ที่รู้จักคือ ชาวกรีกโบราณได้นำเอาวิชาโหราศาสตร์ และดาราศาสตร์จากทวีปเอเชียไปเผยแพร่ต่อในทวีปยุโรป (โหราเอก, 2551: 9-11) ซึ่งกำเนิดของโหราศาสตร์นี้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ดนัย ไชยโยธา ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ สังคมวัฒนธรรมและประเพณีไทย ว่า กำเนิดโหราศาสตร์ได้เกิดขึ้นในทวีปเอเชีย เมื่อประมาณ 5,000 ปีมาแล้ว และได้เจริญรุ่งเรืองในบาบิโลเนีย และสืบต่อมา ชาวกรีกโบราณเป็นผู้นำโหราศาสตร์และดาราศาสตร์จากทวีปเอเชียเข้าไปเผยแพร่ในยุโรป โหราศาสตร์จึงเจริญมาก ในบาบิโลเนียสมัยกัลเดียนครอบครอง นักโหราศาสตร์คนแรกที่คิดวิชานี้ขึ้นมาได้นั้นไม่มีใครรู้จัก แต่เข้าใจว่าเกิดจากบูรพาจารย์คนเดียว ทั้งนี้ก็เพราะว่าทุกชาติทุกภาษาได้แบ่งจักรวาลขอบฟ้า ออกเป็น 12 ราศี และมีเครื่องหมายประจำ ราศีเหมือนกันหมดทุกชาติ (ดนัย ไชยโยธา, 2546: 61)

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์เกี่ยวกับดวงดาว และอิทธิพลของดวงดาวซึ่งส่งผลต่อความเป็นไปของมนุษย์ รวมทั้งการพยากรณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกอันเนื่องมาจากตำแหน่งและลักษณะของดวงดาวเหล่านั้น โหราศาสตร์กับฤกษ์จึงเป็นของควบคู่กันไป เพราะฤกษ์เป็นผลจากการพยากรณ์ การให้ฤกษ์ถือกันว่าเป็นศิลปะชั้นสูงในวิชาการโหราศาสตร์ ผู้ที่จะให้ฤกษ์ยามได้จะต้องมีความรอบรู้ชัดเจนในวิชาโหราศาสตร์ คือ จะเรียนรู้ทฤษฎีข้อมูลต่างๆ ในทางโหราศาสตร์อย่างซ้ำซ้อน สิ่งที่สำคัญที่สุด บุคคลใดจะให้ ฤกษ์ยามแก่ใคร จะต้องชำนาญในการดูดวงชะตานั้นๆ ว่าให้คุณหรือให้โทษอย่างไร และดวงดาวที่โคจรมาในระยะนั้นจะให้คุณหรือโทษมากน้อยเพียงไร เมื่อเห็นดวงจะต้องดูออกทันที เพราะถ้ายังไม่ชำนาญในพื้นฐานดวงชะตาก็จะให้ฤกษ์ที่เป็นมงคลแก่เจ้าของดวงชะตาไม่ได้ ดีไม่ดีจะกลับเป็นโทษ (สุพัตรา สุภาพ, 2520: 178-179)

นอกจากนี้โหราเอก (2551: 61) ได้กล่าวว่า โหรหรือนักโหราศาสตร์นอกจากจะเรียนรู้วิธีการทำนายแล้ว ยังต้องรู้เรื่องภาคพิธีกรรม เช่น กรรมวิธีตั้งศาล ขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ

สำหรับประวัติโหราศาสตร์ไทย เชื่อกันว่า แต่แรกเริ่มนั้นถือกำเนิดจากชนชาวอียิปต์โบราณ ด้วยเป็นชนชาติแรกๆ ที่ทำการบันทึกแนวการเคลื่อนตัวของดวงดาว ต่อมาได้มีการบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งเรื่องของบ้านเมือง วิธีชีวิตบุคคลเป็นปมโดยอิงลักษณะการเดินทางโคจรของดวงดาวและเหตุการณ์ผิดปกติบนฟากฟ้า เช่น ดาวตก และได้สืบทอดต่อเนื่อง

ผ่านประเทศอินเดีย มาสู่ประเทศไทยในสมัยพระนารายณ์มหาราช ในสมัยโบราณนั้นผู้ใช้โหราศาสตร์มักเป็นขุนนางที่ทুমุ่เทศวิตทั้งชีวิต เพื่อศึกษาศาสตร์เหล่านี้ตั้งแต่ครั้งเยาว์วัย และมักเน้นในการพยากรณ์เรื่องเกี่ยวกับในราชสำนักหรือบ้านเมืองสืบเนื่องมาจนปัจจุบัน โหราศาสตร์ได้รับความนิยมและเผยแพร่สู่สามัญชน อย่างไรก็ตามโหราศาสตร์เป็นหลักสถิติ มีการบันทึกเขียนเป็นตำราหลายรูปแบบ และมีการพัฒนาในการอ่านค่าสถิติอย่างพิศดาร เพื่อให้ทันยุคทันเหตุการณ์

ปรัชญาที่มาของ โหราศาสตร์นั้น มีอยู่ 2 ระบบ คือ ปรัชญาแรกที่มาจกสิ่งแวดลอมใหญ่มาหาเล็ก และ ปรัชญาที่สอง ที่มาจากปัจจัยที่เล็ก มาเพิ่มเติมด้วยปัจจัยประกอบอื่นๆ เพื่อมองภาพให้ใหญ่ขึ้น ในปรัชญาแรกนั้นอยู่บนพื้นฐานของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมาสู่ตัวบุคคลในระบบนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับโหราศาสตร์ในกลุ่มอดีตที่เก่าแก่ เช่น การสร้างปิรามิดการวางผังเมืองของชนเผ่าอินคา ฯลฯ ที่ยังเหลืออยู่ให้เห็นชัดที่สุด คือ โหราศาสตร์จีนที่เอาสภาพแวดลอม ถิ่นที่อยู่ ฤดูกาล เป็นต้นตั้ง แล้วมาใช้ดาว ธาตุ ดวงชะตา มาประกอบในส่วนองปรัชญาที่สองนั้น ใช้มุมมองโดยการเก็บเอาผลลัพธ์ หรือสถิติของปรากฏการณ์ธรรมชาติมาเป็นหลัก เช่น ดวงชะตา ฟ้าร้อง อุปราคา ฯลฯ มาเป็นปัจจัยอ้างอิง แล้วมาใช้ข้อมูลของปัจจัยสิ่งแวดลอมเข้าไปเพิ่มเติมเพื่อให้พิจารณาได้ชัดขึ้น เช่น เชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ ชื่อ ที่พักอาศัย ฯลฯ ครั้งหนึ่งท่านเจ้าอาวาสวัดราชา ได้กราบทูล รัชกาลที่ 4 เรื่องดวงชะตาเปรียบเสมือนต้นไม้ที่เกิดบนเขา กลางเขา และตีนเขา ย่อมแตกต่างกันซึ่งโหราศาสตร์ในแนวปรัชญาที่สอง คือ แนวทางของบรรดาโหราศาสตร์สากล โหราศาสตร์ภารตะ โหราศาสตร์มอญ-ไทย ในปัจจุบันนี้ โหราศาสตร์ไทยนั้นมีหลักฐานการพัฒนาจากโหราศาสตร์ภารตะ ดังนั้นจึงขอ กล่าว ถึงโหราศาสตร์ภารตะ ดังนี้

ในกาลสมัยก่อนที่จะได้มีชื่อประเทศอินเดียเกิดขึ้นนั้น ดินแดนดังกล่าวเป็นของพวกชนถิ่นพื้นเมือง พวกทมิฬ และพวกทราวินเดีย ซึ่งนับถือบูชาเทพพวกกึ่งสัตว์ เช่น ช้าง ยักษ์ ภูต ต่อมาประมาณ 5,000 ปีก่อนพุทธกาล พวกชนชาติอารยัน จากเอเชียกลางก็ได้บุกรุกเข้าไปครอบครองดินแดนทางเหนือของแม่น้ำสินธุในแคว้นปัญจาบ พร้อมทั้งได้นำเอาเทพเจ้าของตนเข้าไปปกครอง โดยให้บูชาเทวะ “พระอินทร์” และได้เรียกนามประเทศขึ้นเป็น “ประเทศอินเดีย”

ในกฤตยุค สมัยราชวงศ์ปุโรราชหรือมหาสมมุติราช ลำดับกษัตริย์องค์ที่ 21 คือ พระเจ้าภรตราช ออรสท้าวทศยันต์ และมีมเหสีนาม “ศกุนตลา” บุตรีของมหาฤาษีวิศวามิตรกับนางอัปสร นั้น ทางมหาฤาษี กัณณะ ได้รวบรวม “ศรุต” ขึ้นมาเป็นคัมภีร์ฤคเวท ให้เป็นคู่มือของพวกพราหมณ์นิกายโหรดา ในสมัยของไตรดายุคต่อมา นี้ ได้เริ่มมีการทำพิธีกรรมมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงด้านตำแหน่งและสิทธิอำนาจของกลุ่ม “เทวะ” เดิม จากกลุ่มพระอินทร์และปรพพรหม มาเป็น “องค์พรหมธาดา” แล้วเปลี่ยนเทพ “รุทระ” อันเป็นเทพแห่งพายุเดิม มาเป็น “องค์ศิวะ” เทพ

แห่งขุนเขาไกรลาส และ “องควิษณุ” แห่งทะเลเกษียรสมุทร จึงได้เกิด คัมภีร์ “โสมเวท” อันเป็นคู่มือสวดของพวกพราหมณ์นิกายอุททาคา และคัมภีร์ “ยัษฐเวท” อันเป็นคู่มือทำพิธีกรรมของพวกพราหมณ์นิกายอัครวรัญ จึงเรียกว่า คัมภีร์ไตรเพท และศาสนาพราหมณ์ขึ้น

ในระยะต่อมา ได้มี อถรรพพราหมณ์ ได้รวบรวม “ศรุต” อันเป็นมนต์เสกเป่า 2 ประเภท คือ มนต์ดำสำหรับแก้เสนียด ให้เปลี่ยนเป็นสวัสดิมงคล ประการหนึ่ง และมนต์สำหรับนำความชั่วร้ายและภัยพิบัติไปให้ศัตรูอีกประการหนึ่ง คัมภีร์นี้เรียกว่า “อถรรพเวท”

ในยุคต่อมา ทางพวกพราหมณ์ได้เรียบเรียง “คัมภีร์ไตรเพท” โดยจัดทำอรรถขึ้นมาเป็น “สูตร” แบ่งออกเป็น 6 เวทวงศ์ (องค์แห่งเวท) หนึ่งในเวทวงศ์นั้นคือ “วิชาไชยติษะ” หรือวิชาโหราศาสตร์นั่นเอง ซึ่งคัมภีร์วิชาไชยติษะอันเป็นโหราศาสตร์อินเดียที่ได้ตกทอดมายังประเทศไทยที่ยังหลงเหลืออยู่มีประมาณ 20 เล่ม เช่น คัมภีร์สุรยลิตธานตะ และคัมภีร์พหุหัตสังหิตาของ วราหมิหิรมหาบัณฑิต คัมภีร์ศุกรนีตีสาระ (คัมภีร์พิชัยสงครามของพระศุกรมहाฤาษี) คัมภีร์ภฤคุปรีศนัม (ตำราศุกรฤคษุสฤยามของพระภฤค มห่าฤาษี) ฯลฯ เป็นต้น

วิชาโหราศาสตร์ของพวกพราหมณ์นี้ ยังได้มีหลักฐานปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกในบทว่าด้วย มหาศีลซึ่งได้เคยเขียนรายละเอียดไว้ในนิตยสารโหราเว สม่เอาไว้แล้ว วิชาโหราศาสตร์โบราณทั้งจากสมัยกลุ่มอารยัน กลุ่มศาสนาพราหมณ์ และ บางส่วนที่แฝงอยู่ในกลุ่มพระภิกษุผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา คงได้ตกทอดเข้าสู่ดินแดนสุวรรณภูมิมาเป็นระยะๆ ไม่น้อยกว่า 4-5 ครั้ง จนกระทั่ง พุทธศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา วิชาโหราศาสตร์ดังกล่าวก็ได้ถูกพัฒนาต่อยอดให้กลายเป็นหลักวิชาที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยไม่ได้ดำเนินตามรอยของพวกพราหมณ์อินเดียอย่างเคร่งครัดอีกต่อไป

บรรยง บุญฤทธิ์ (2534: 164-167) กล่าวว่า โหราศาสตร์ไทยวิวัฒนาการมาจากโหราศาสตร์โบราณในสมัยพุทธกาล คือ ประมาณเมื่อสองพันห้าร้อย ปีมาแล้ว เดิมทีศาสตร์นี้เป็นที่แพร่หลายในหมู่บรรณพราหมณ์ เพราะพวกพราหมณ์ถือว่า พวกตนเป็นสื่อหรือตัวแทนของเทพเจ้าบนสวรรค์ชั้นฟ้า บรรดากษัตริย์ในสมัยนั้นก็มักจะตั้งพราหมณ์เป็นที่ปรึกษาราชการจากหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดพบอารยธรรมบ้านเชียง ซึ่งมีอายุ ประมาณสี่พันถึงห้าพันปีมาแล้ว ได้พบหลักฐานสำคัญซึ่งเป็นสัญลักษณ์ทางโหราศาสตร์ เช่น สัญลักษณ์เกี่ยวกับจักราศี สัญลักษณ์เครื่องหมายเกี่ยวกับดวงดาวต่างๆ มากมาย ด้วยเหตุนี้ผู้รู้บางท่านจึงสันนิษฐานไว้ว่า บางทีคนไทยเราอาจเริ่มรู้จักเรื่องโหราศาสตร์มาตั้งแต่สมัยห้าพันปีมาแล้วก็เป็นไปได้

สำหรับโหราศาสตร์ในประเทศไทยนั้น พระยาบริรักษ์เวชการ (2535: 3) กล่าวว่า วิชาโหราศาสตร์ ไทยมีต้นกำเนิดมาจากอินเดียเกือบทั้งสิ้น โดย พบในหนังสือพงศาวดารและประวัติศาสตร์ปรากฏว่า การคำนวณผูกดวงชะตาตามหลักโหราศาสตร์ในประเทศไทย ได้มีมาตั้งแต่จุลศักราช 400 เศษ หรือราวพุทธศักราช 1600 คือ ประมาณ 900 กว่าปีเศษมาแล้วเป็น

อย่างน้อย ทั้งนี้เพราะปรากฏหลักฐานตามหนังสือพงศาวดารโยนก ได้แสดงดวงชะตาขุนเจ็อง ซึ่งเป็นกษัตริย์ผู้ครองนครไชยบุรีเชียงแสนไว้ และบอกวันเกิดของขุนเจ็องไว้ว่า เกิดวันอังคาร เดือน 5 ขึ้นหนึ่งค่ำ ปีเถาะ จุลศักราช 436 เวลาใกล้รุ่ง ส่วนวิชาโหราศาสตร์ไทยจะได้มาจากไหนนั้นเห็นจะไม่มีปัญหาว่าแหล่งเดิมคงได้มาจากอินเดีย เพราะศัพท์ต่างๆ ที่เราใช้กันอยู่ เช่น ชื่อดาวนักษัตรฤกษ์ ชื่อราศี หลักการพยากรณ์ที่สำคัญมีต้นกำเนิดมาจากอินเดียเกือบทั้งสิ้น

การศึกษาวิชาโหราศาสตร์ไทยแต่ดั้งเดิมนั้นกล่าวกันว่า มีอยู่มากกว่า 270 ปกรณ์ แบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ

1. โหราศาสตร์ไทยภาคคำนวณ มีปกรณ์ต่างๆ มากกว่า 50 ปกรณ์ ขึ้นไป จำแนกได้ดังนี้

1.1 ตำราสุริยยาตร มีประมาณ 7-8 ฉบับ

1.2 ตำรามานต์ มีประมาณ 4-5 ฉบับ

1.3 ตำราสารัมภ์ มีประมาณ 10 กว่าฉบับ

1.4 ปกัณกะภาคคำนวณ มีประมาณ 20 กว่าฉบับ เช่น ตำรากากะบาด ตำราสงกรานต์ ตำราอิถิกวาร ฯลฯ

2. โหราศาสตร์ไทยภาคพยากรณ์ มีปกรณ์ต่างๆ มากกว่า 200 ปกรณ์ ในภาคนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 ตอน คือ

2.1 โหราศาสตร์ดวงเมือง มีประมาณ 60 ปกรณ์ ประกอบด้วยการพยากรณ์ ดวงชะตาพระมหากษัตริย์ ว่าด้วยการสร้างบ้านแปงเมือง การพยากรณ์เกี่ยวกับเมืองและศึก การพยากรณ์เศรษฐกิจข้าวปลาอาหาร การพยากรณ์ดวงนักบวชและพระภิกษุ ฯลฯ ยังแบ่งย่อยการพยากรณ์ออกได้อีก 2 แบบ คือ การพยากรณ์ปุมกำเนิด กับ การพยากรณ์จร เช่น ตำราเผด็จรามเหียร ตำรานครวังส์ ตำราราชมัญญัตถุ ตำรานครถาน ตำราพิไชยสงคราม ตำราภูมิเทศภูมิเพลิง ตำราดาวหาง (ดาวพรมปโรหิตา) ตำราเทวดาไขประตูฟ้า ตำราคลองฟ้า ตำราดาวเข้าวงพระจันทร์ ตำรามหาปฐิสลลัษณะ ตำราดาวมุดกลางวัน ตำราโสฬสมหานคร ตำราพระนครคีรี ตำราโชติรัตน์ ตำราพิธัสเดาะเคราะห์เมือง ตำราจุฬามณี ตำราพิรางค์ ฯลฯ

2.2 โหราศาสตร์ภาคพยากรณ์ดวงบุคคล มีประมาณ 150 ปกรณ์ แยกเป็น โหราศาสตร์ภาคปุมกำเนิด ประมาณ 50 ปกรณ์ และโหราศาสตร์ภาคพยากรณ์จร ประมาณ 100 ปกรณ์ เช่น ตำราอินทบาทจันท์ ตำรากาลจักรลัคน์จร ตำราอสีติธาตุ ตำราอสีติโชค ตำรามหาสิฏฐิจักร ตำรายาม ตำราอัชการ ตำราสมาตมฤตยู ตำราขัณฑ์จันทร์ประวัติ ตำราพระเคราะห์รูป-พระเคราะห์สม ตำราเสปียงโหรา ตำราลักขณาทวาทศมาส ตำรามหาทักษา ตำราทักษา ปกรณ์ตำราโลกศาสตร์ตำราสุบินนิมิตตำราจักรที่ปนีฯลฯ

3. โหราศาสตร์ไทยภาคพิธีกรรม ภาคนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำสอนประเภท “มุขปาฐะ” ตามแนว “อาจารย์มติ” คือ เป็นคำอธิบายปากเปล่าประกอบคำสอนภาคพยากรณ์ ซึ่งแล้วแต่แนวทางของอาจารย์แต่ละสำนักที่ได้ศึกษากันมา โดยอาจจะแตกต่างกันพอสมควร ในส่วนที่เป็นบันทึกตำราก็มีบ้างราวๆ 30 ปกรณ์ เช่น ตำราราชพิธีพราหมณ์สำหรับสยามประเทศ ตำรานามกรรม ตำราผลัดนาม ตำราตัดไม้ข่มนาม ตำราอิทธิโศธาภิบาล ตำราทำอุบาย ตำราเชิญตำราบูชาพเคราะห์ ตำราสะเดาะเคราะห์ ตำราดวงพิชัยสงคราม ตำราบูชาดวงชะตากำเนิด ฯลฯ

ช่วงเวลาในการศึกษาวิชาโหราศาสตร์ไทย แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ

1. ช่วงก่อนพ.ศ.2475

ช่วงนี้จะเรียนตามวัด บ้านข้าราชการที่เกี่ยวกับกรมโหร และวังเจ้านายชั้นสูงต่างๆ เป็นการเรียนไปตามลำดับและยึดแบบแผนของ “อาจารย์มติ” อย่างเคร่งครัด เป็นการศึกษาทั้งจากการคำนวณบนกระดานและศึกษาจากการดูดาวบนท้องฟ้าด้วย

2. ช่วง พ.ศ. 2475 - พ.ศ. 2510

ช่วงนี้เริ่มมีปฏิทินโหรออกจำหน่าย และเริ่มมีการตื่นตัวศึกษาโหราศาสตร์ทั้งแบบไทยและต่างประเทศ (เป็นโหราศาสตร์สากลแบบดวงโปรเกรสไม่ใช่มูเตนเนียน) มีการจับกลุ่มผู้สนใจโหราศาสตร์ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะกันอย่างกว้างขวาง และได้จัดตั้งสมาคมโหรแห่งประเทศไทยขึ้น การศึกษาโหราศาสตร์ไม่จำกัดอยู่ตามวัดหรือบ้านข้าราชการ เปลี่ยนมาเป็นการศึกษาจากตัวบุคคลนักโหราศาสตร์ที่มีชื่อเสียง และเรียนกันเฉพาะบางแง่มุมหรือบางแนวทางเป็นส่วนใหญ่

3. ช่วง พ.ศ. 2511 - พ.ศ. 2520

สมาคมโหรแห่งประเทศไทย เปิดสอนโหราศาสตร์แก่บุคคลทั่วไปเป็นรุ่นแรก นักศึกษารุ่นแรกนี้ที่มีชื่อเสียง เช่น อรรถวิโรจน์ ศรีตุลา ฯลฯ เป็นต้น ได้มีการกำหนดแบบแผนขึ้นเป็นหลักสูตร ในช่วงนี้ความเห็นของนักโหราศาสตร์แตกเป็นหลายพวกมีการแยกตัวไปเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มวัดราชบพิธ กลุ่มวัดโพธิ์ กลุ่มวัดสุทัศน์ กลุ่มวัดราชประดิษฐ์ กลุ่มวัดมหาธาตุ กลุ่มวัดบุญศิริอำมาตย์ จนในที่สุดได้มีการแยกไปตั้งเป็น สมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ และกลุ่มสหพันธ์โหร ฯลฯ การศึกษาโหราศาสตร์ในช่วงนี้ ส่วนใหญ่ยังต้องยึด “ตัวครู” เป็นหลักหรือใช้การไต่ถามขอความรู้จากบรรดานักโหราศาสตร์เลื่องชื่อทั้งหลาย

4. ช่วง พ.ศ. 2521 - พ.ศ.2540

ช่วงนี้มีตำราโหราศาสตร์พร้อมคำอธิบายหลายแบบ ดังนั้นการศึกษาจึงเริ่มเปลี่ยนแนวทางจากการไปศึกษาขอคำอธิบายจากครูนักโหราศาสตร์อาวุโส มาเป็นการใช้หนังสือตำราโหราศาสตร์เล่มต่างๆ และใช้สติปัญญาความคิดหรือทัศนะของตนเองเข้ามาเป็นหลักตัดสิน

การศึกษาโดยนำหนังสือตำราโหราศาสตร์มาเป็น “ครู” นี้ ถ้าตัดสินใจถูกต้องดีไป แต่ถ้าข้อความในตำรานั้นไม่ชัดเจน ผู้ศึกษาก็มักเข้รอกเข้พงไปเป็นส่วนใหญ่

5. ช่วง พ.ศ. 2540 เป็นต้นไปถึงปัจจุบัน

การศึกษาโหราศาสตร์ในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ระบบอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยเปลี่ยนไปสู่การศึกษาการใช้โปรแกรมประมวลผลทางด้านโหราศาสตร์แทน (โหราศาสตร์ไทย, 2552: ออนไลน์)

ปราโมทย์ ปิตตะพันธ์ หรือหมอไพศาล ซอยพิบูลเวศม์ โหราจารย์อาวุโส (สัมภาษณ์, 28 กุมภาพันธ์ 2554) กล่าวว่า โหราศาสตร์ไทย เริ่มจากปฏิทินตั้งแต่ยุคโรมัน เมื่อปฏิทินเกิดขึ้นในยุคใด ก็จะแสดงว่าถึงรัชกาลที่ได้เริ่มใช้ปฏิทิน ไทยเราใช้ปฏิทินและตำราจากอินเดีย พม่า และลาว มาผสมผสานกันเป็นวิชาของนักสถิติ นักคั่นคว่ำ เพื่อรู้ข้อเท็จจริงในความเป็นมาของคน และมีลัทธิที่เข้ามาแทรกซ้อน คือ ลัทธิฮินดู เป็นลัทธิที่บูชาพระเจ้า เมื่อทำนายว่า คนนี้เคราะห์ไม่ดี ลัทธิฮินดูจะมีการบูชาพระเจ้า เพราะคนกลัวความลำบาก กลัวสูญเสียชีวิต จึงทำให้โหราศาสตร์และการบูชาขึ้นเดินคู่กันมา แต่นักโหราศาสตร์ในเมืองไทยจะถือสูตรของพม่าและอินเดีย ต่อมาในรัชกาลที่ 3-4 คนจีนเข้ามาอยู่ในเมืองไทย ทำให้มีวิชาดูใบหน้า ดูลายมือ ดูลักษณะ ดูการเดิน ดูน้ำเสียง คนไทยจึงนำมาผสม ทำให้โหราศาสตร์ไทยมีสูตรปนกันหลายอย่างตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอิทธิพลของดวงดาวในห้วงจักรวาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อถึงโลกและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ สำหรับโหราศาสตร์ ภาคพยากรณ์นั้นเป็นการเก็บสถิติ การโคจรของดาวพระเคราะห์ในห้วงเวลาต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน รวมทั้งนำมาเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์เหตุการณ์ที่อาจจะขึ้นในอนาคต

2.2.3 บทบาทของโหราศาสตร์ในสังคมไทย

ภิญโญ พงษ์เจริญ (2543: 78-100) กล่าวว่า บทบาทของโหรในสังคมไทย แบ่งได้ 4 ด้าน ดังนี้

2.2.3.1 บทบาทของโหรที่มีต่อปัจเจกบุคคล ปัจจุบัน ปัญหาทางสังคมเกิดขึ้นมากมาย มีการแข่งขันสูงขึ้น ทำให้คนสับสนเกิดความเครียด โหรจึงเป็นที่พึ่งทางใจให้กับคนในสังคม โดยช่วยปลอบประโลมจิตใจ ปลุกขวัญและกำลังใจให้ดีขึ้น

2.2.3.2 บทบาทของโหรที่มีต่อครอบครัว โหรมีบทบาทช่วยในแง่มนุษยสัมพันธ์ทั้งในด้านความสัมพันธ์ทางครอบครัว หากโหรพยากรณ์สมาชิกในครอบครัวไปในแนวทางที่ดีต่อกัน ดวงชะตาส่งเสริมกัน ก็จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

2.2.3.3 บทบาทของโหราที่มีต่อองค์กรหรือหน่วยงาน โหราศาสตร์สามารถพิจารณานิสัยใจคอของสมาชิกในองค์กรและความเป็นไปขององค์กรได้ อันจะนำไปสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในองค์กร ซึ่งเป็นผลเกี่ยวกับการครองใจกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและลูกน้อง นอกจากนี้ยังสร้างความเชื่อมั่นและความยิ่งใหญ่ให้กับองค์กร

2.2.3.4 บทบาทของโหราที่มีต่อสังคม ในขณะที่สังคมกำลังประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความเครียด กลัวปัญหาที่ประสบอยู่และที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ต้องการหาผู้ที่ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา ซึ่งที่พึ่งของผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่ก็คือ โหรา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อในโหราศาสตร์มีอิทธิพลสำคัญต่อบุคคลและสังคม ซึ่งโหราศาสตร์เป็นที่พึ่ง ทางใจของผู้ที่มาขอทราบคำทำนายดวงชะตา เช่น แสดงฐานะของเจ้าชะตาว่าเป็นอย่างไร จะมีอาชีพเช่นไร และมีความเป็นอยู่ของชีวิตโดยทั่วไปเป็นอย่างไร เมื่อไรจะโชคดี และเมื่อไรจะโชคร้าย ครั้นเมื่อทราบแล้วจะได้ทำตนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ หากพยากรณ์ว่า ประสบเคราะห์ร้าย บุคคลนั้นก็แสวงหาสิ่งที่เขามีความเชื่อว่ามีอิทธิฤทธิ์และอำนาจลึกลับที่จะสามารถทำลายเคราะห์ร้ายนั้น และก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง

2.2.4 ตำนาน 12 นักษัตร

ปีนักษัตร เป็นการโคจรของโลกครบหนึ่งรอบพอดี เรียกว่า “หนึ่งปีนักษัตร” การสังเกตหนึ่งปีนักษัตรครบหนึ่งรอบพอดี เราต้องสมมติดาวฤกษ์ดวงใดดวงหนึ่งขึ้นเป็นจุดมาตรฐาน ถ้าเราเห็นดวงอาทิตย์โคจรผ่านจุดนี้ 2 ครั้งติดต่อกันเมื่อใด นับเป็นเวลา 1 ปีนักษัตรเมื่อนั้น การนับปีทางวิธีนี้ เป็นปีที่แท้จริงทางดาราศาสตร์ซึ่งมีเวลาคงที่ โดยคิดตามเวลาพระอาทิตย์เฉลี่ย คือ ปีนักษัตร เท่ากับ 365.25636042 วัน หรือเท่ากับ 365 วัน 6 ช.ม. 9 นาที 9.5 วินาที ในปัจจุบันนี้ทางดาราศาสตร์ได้พบว่า เวลาของปีนักษัตรจะค่อยๆเพิ่มขึ้นในอัตรา 0.01 วินาทีทุกๆ ปี โลกมีอัตราความเร็วในการโคจรรอบดวงอาทิตย์คิดเฉลี่ยประมาณ 18.5 ไมล์ต่อ 1 วินาที หรือประมาณ 66,600 ไมล์ต่อชั่วโมง ถ้าโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์มีอัตราเพิ่มขึ้นถึง 26 ไมล์ต่อ 1 วินาที หรือ 93,600 ไมล์ต่อชั่วโมง โลกจะโคจรหลุดออกไปจากบริเวณที่อยู่ใกล้ดวงอาทิตย์ และโลกก็จะมีระบบโคจรเช่นเดียวกันกับดาวหางต่างๆ โลกหมุนรอบตัวเองและหมุนรอบดวงอาทิตย์ในเวลาเดียวกัน การโคจรของโลกแบบนี้ทำให้แกนของโลกหมุนแกว่งส่ายไปเป็นรูปกรวยกลมรอบแนวตั้งไปในทิศทางที่ตรงข้ามกับที่โลกหมุน แกนของโลกเอียงทำมุมประมาณ 23.5 องศา กับแนวตั้งที่ตั้งฉากกับระนาบของการโคจรของโลก ปรากฏการณ์อันนี้ทำให้แกนของโลกเคลื่อนที่ เป็นกรวยกลม โดยจะเคลื่อนที่ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับโลกหมุน จะครบรอบหรือครบคาบพอดีกินเวลาประมาณ 25,791 ปี (ห้องโหราเวททิพย์, 2553: ออนไลน์)

ส. พลายน้อย (2534: 1-5) กล่าวว่า คำว่า “นักษัตร” หมายถึง ชื่อรอบเวลา กำหนด 12 ปี เป็น 1 รอบ เรียกว่า “12 นักษัตร” โดยกำหนดให้สัตว์ 12 ชนิด เป็นเครื่องหมาย

แต่ละปี เริ่มจากปีชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เกาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-สุนัข และกุน-หมู เรื่องสิบสองนักษัตรเป็นเรื่องที่ติดำบรรพนิทานมาก ตามตำนานการตั้งจุลศักราชกล่าวว่า ได้เริ่มต้นใช้จุลศักราช 1 เมื่อรุ่งเช้าวันอาทิตย์ ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 ปีกุนเอกศก ซึ่งตรงกับพุทธศักราช 1182 การที่กล่าวว่าเริ่มจุลศักราชในปีกุนนั้นแสดงว่า ปีนักษัตรมีมาตั้งแต่ก่อนจุลศักราช แต่จะมีเมื่อไรไม่ทราบ ถ้าจะดูหลักฐานของไทย เช่น ในศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มีกล่าวถึง “1214 สกปีมะโรง” ดั่งนี้หมายความว่า เมื่อ พ.ศ. 1835 ไทยก็ใช้นักษัตรแล้ว ความจริงคงจะใช้มาก่อนนี้ช้านาน หากไม่มีหลักฐานที่จะอ้างได้เท่านั้น และ ในหนังสือพงศาวดารไทยใหญ่ พระราชนิพนธ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิป ประพันธ์พงศได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “ในนาม 12 นักษัตรข้างไทยสยามนั้น น่าจะเลียนนามสัตว์ประจำองค์สาขา ปีมามาจากเขมรอีกต่อ จึงไม่ใช้นามปีตามภาษาไทยเหมือนไทยใหญ่ กลับไปใช้ตามภาษาเขมร ฝ่ายไทยใหญ่เล่าเมื่อคำนวณกาลจักรมณฑล ก็ไหลไปเลียนนามปีและนามองคสังหรณ์อย่างไทยลาว หาใช้นามปีของตนไม่ และไทยลาวน่าจะถ่ายมาจากแบบจีนอันเป็นครูเดิมอีกต่อ แต่คำจะเลื่อนมาอย่างไรจึงหาตรงกันแท้ไม่ เป็นแต่มีเค้ารู้ได้ว่าเลียนจีน” ซึ่งแนวคิดนี้ตรงกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงมีพระมติว่า “สิบสองนักษัตร เขาเป็นแนวว่ามาจากจีน ” และในหนังสือจีนสมัยก่อนพุทธกาลกล่าวว่า นักปราชญ์ของหวงตี้เป็นผู้ประดิษฐ์ชื่อปีนักษัตรขึ้นตามชื่อสัตว์ต่างๆ อย่างที่เราเรียกว่า “ชวด ฉลู ขาล เกาะ มะโรง มะเส็ง มะเมีย มะแม วอก ระกา จอ และกุน” การที่นำปีชวดเป็นปีแรกก็เพราะปีนั้นเป็นปีแรกที่หวงตี้เสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติ

จурณ มไหศวรรย์ (2550: 25-26) กล่าวถึง “กำเนิดนักษัตรวิทยา” ว่า ชาวจีนโบราณพบว่า กาละมีปัญหา “เนื้อแท้” จึงตั้งคำถามว่า “เนื้อแท้” ของกาละนี้ส่งผลกระทบต่อคนเราอย่างไร จากนั้นย่อมมองการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน เช่น สงครามปีที่เก็บเกี่ยวได้ผลอุดมสมบูรณ์ ทุพภิกขภัย แผ่นดินไหว น้ำท่วม ฯลฯ ตลอดจนหลายร้อยหลายพันปีที่ผ่านไป ในที่สุดก็พบว่า ปราภฏการณเหล่านี้มีลักษณะวัฏจักรเกิดขึ้นในลักษณะ หมุนเวียนไม่สิ้นสุด ขณะเดียวกันก็ค่อยๆ มองเห็นชัดเจนมากขึ้นว่า คนที่เกิดปีเดียวกัน จ มีลักษณะนิสัยบางอย่างร่วมกัน ในเมื่อสรรพชีวิตบนโลกนี้ได้รับผลกระทบจากจักรวาล อีกทั้งกาละมีปัญหานี้เนื้อแท้อยู่ด้วย จึงอนุมานได้ว่า คนเกิดปีเดียวกันจะมีนิสัยบางอย่างร่วมกัน สำหรับข้อนี้พิสูจนได้ ในทางวิทยาศาสตร์โดยอาศัยวิชาสถิติที่ พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ชาวจีนโบราณจึงนำเรื่องนี้จัดเข้าไว้ในวิธีนับปฏิทิน คนเกิดปีจื่อ (ชวด) เรียกกันว่า “คนปีหนู” คนเกิดปีโฉ่ว (ฉลู) เรียกกันว่า “คนปีวัว” กระทั่งกลายเป็น 12 นักษัตร ที่เราทราบกันอยู่แล้วในทุกวันนี้

ฐิริภัทร ภควลีธร (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า 12 นักษัตร เป็นส่วนประกอบหนึ่งในด้านพยากรณ์ศาสตร์ที่เราอาจพบได้ทั้งตำราไทยและจีน นักโหราศาสตร์จีนโบราณได้

สังเกต พบว่า เหตุการณ์บนโลกมักมี แนวโน้มไปตามวิถีระบบของ วงโคจร 12 ปี เขายังสังเกต ด้วยว่า คนที่เกิดในปีเดียวกันมักจะมีอุปนิสัยพื้นฐานบางอย่างคล้ายกัน เมื่อสิ่งนี้ได้รับการยืนยัน นานเข้าจึงมีชื่อเรียกแต่ละปีขึ้นมา โดยใช้สัตว์ที่มีลักษณะเด่นใกล้เคียงกับคุณสมบัติของคนใน แต่ละปีมากที่สุดมาเป็นสัญลักษณ์

ซินแสดวงเฮง แซ่จั้ง (2548: 10-12) และซินแสเทียนเต็ก (2553: 119) กล่าว สอดคล้องกันว่า 12 นักษัตร เริ่มที่การปฏิวัติระบบปฏิทินบนแผ่นดินฮ่องกงใต้ จากการใช้ปฏิทิน ระบบสุริยคติที่คิดคำนวณวันเวลาจากวิถีทางโคจรของสุริยเทพมาเป็นระบบจันทรคติ ทำให้เกิด หน่วยของเวลา การจัดแบ่งหน่วยวันเวลาของจีนเป็นการผสมผสานระหว่างราศีบนหรือที่เรียกว่า “กิ่งฟ้า” (Heavenly Stems) 10 ราศี ซึ่งประกอบด้วยตัวเลข 10 ตัว กับราศีล่าง หรือ “ก้าน ดิน” (Earthy Stems) 12 ราศี ประกอบด้วยตัวเลขอักษรโรมัน 12 ตัว กล่าวคือ ในหนึ่งวัน ยังคงมี 24 ชั่วโมง แต่แบ่งออกเป็นช่วงๆ ละ 2 ชั่วโมง ไม่ใช่ 1 ชั่วโมง และ 10 วัน เท่ากับ 1 สัปดาห์ 29 - 30 วัน เท่ากับ 1 เดือน (1 เดือน แบ่งเป็น 2 ช่วงๆ ละ 15 วัน และ ทำยที่สุดก็คือ 1 รอบ เท่ากับ 12 ปี จะไม่มีการนับ เป็นรอบทศวรรษ (10 ปี) หรือศตวรรษ (100 ปี) เหมือนพวกฝรั่ง โดยแต่ละปีจะมีชื่อเรียกเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ 12 ชนิด เรียกว่า “12 นักษัตร”

ปราโมทย์ ปิตตะพันธ์ หรือหมอไพศาล ซอยพิบูลเวศม์ โหราจารย์อาวุโส (สัมภาษณ์, 28 กุมภาพันธ์ 2554) กล่าวว่า 12 นักษัตร มาจากจีน ธิเบต พม่า ซึ่งคนสมัยก่อน ประมาณ 1,000 ปี อยากรู้ว่า ทำไมคนจึงมีนิสัยไม่เหมือนกัน จึงหาวิธีการที่จะบันทึกว่า คนเกิด ปีนี้เป็นอย่างไรแต่ยังไม่มีการบันทึกไว้ จึงแต่งท้องฟ้าให้เป็น 12 ราศี และ มีความเห็น ว่า ดวงดาวนั้นเดินเที่ยงตรง จึงกำหนดดวง ดาวว่า เดินที่องศาโดยกำหนดเข้าไปในร าศีนี้ว่า มีสถิติ อยากรู้มา ซึ่งมีมาตั้งแต่ก่อนอียิปต์ ส่วนของจีนไม่เน้นราศี แต่เน้นนักษัตรจึงแบ่งท้องฟ้าเป็น 12 ราศี จึงกำหนดให้ 12 ราศี มีสัตว์ทั้งหมด 12 ตัว และพยายามศึกษานิสัยของสัตว์ให้มาเป็น ของคน และได้ นำนิสัยของสัตว์มาพยากรณ์กับคนให้แม่นยำและใกล้เคียง วิธีการและตำรา ได้รับอิทธิพลมาจากพม่า ลาว และไทย โดยคนในสมัย 200 ปีก่อน ได้นำตำราพรหมชาติและ นักษัตรของจีนมาดัดแปลง และใช้ตำราพรหมชาติเป็นตำ ราเล่มแรกที่เขียนโดยคัดลอกมาจากจีน อินเดียและพม่า ซึ่งนั กษัตรของไทยนั้นมีคำพยากรณ์ที่ สั้น เพราะไทยเรามีต้นทางน้อย ไม่เหมือน ของจีนที่มีอายุเป็น 1,000 ปี จึงมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ ที่ศึกษาในนักษัตรของจีนมากกว่า ของคนไทย ส่วนตำราพรหมชาตินั้น เป็นตำราโบราณที่คัดลอกมาจากพม่าเป็นสมุดข่อยเขียนเป็นภาษาขอมมี รูปพญานาค เขียน ทำนายปีเกิด ต่อมาในรัชกาลที่ 4 วิชาโหราศาสตร์ค่อนข้างรุ่งเรือง ทำให้ มี การพิมพ์ตำราโหราศาสตร์ค่อนข้างมาก โดยต่างคนต่างใช้ประสบการณ์ ในการเขียนเรื่องนักษัตร ของไทยเรานั้นจำกัดอยู่ที่พรหมชาติ ต่างกับของจีนที่มีรายละเอียดมากมาย เช่น ม้าแต่งกับแพะ

ได้ เพราะม้ากินหญ้าแพะก็กินหญ้า จึงมีนิสัยสมพงษ์กันจับเป็นคู่มิตร หนูกับวัวก็เป็นคู่มิตร เพราะหนูหากินบนพื้นหญ้า ส่วนวัวนั้นก็กินหญ้าจึงไม่แย่งอาหารกัน ถ้าเป็นเสือแดงกับงูจะอยู่กันไม่ได้ เพราะเป็นคู่ศัตรู คนเกิดปีวัว เป็นคนซื่อสัตย์ เรียนหนังสือเก่ง ทำงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีจะดี ส่วนคนเกิดปีเสือจะเจ้าคิดเจ้าแค้น คนเกิดปีมะโรงเป็นคนช่างฝัน มองการณ์ไกล แต่ไม่ชอบสร้างฐานะ คนเกิดปีแพะจอมเหตุผล ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และดีอีร้น การทำนายของจีน จะทำนายโดยแบ่งช่วงเวลา แบ่งเป็นฤดูกาล จึงกำหนดสัตว์ 12 ชนิดขึ้นมา เช่น ถ้ามาเกิดฤดูฝนลำบาก ต้องเดินลุยน้ำใช้ชีวิตลำบาก ฯลฯ ซึ่งของคนจีนจะค้นคว้าเกี่ยวกับดวงดาว มองท้องฟ้าเป็น 12 นักษัตริย์ ส่วนของฝรั่งจะมองเป็นเทพราศี เป็นวัว หมอมน้ำ ค่ายของจีน แต่ทำนายไม่เหมือนกัน แต่ไม่มีใครยอมรับ เพราะไม่มีสถาบันรองรับ จึงเป็นที่น่าเสียดายที่สูญหายไป การนับปีของจีนจะเริ่มที่ปีชวดเป็นอันดับหนึ่ง เพราะชาวจีนถือเรื่องอำนาจวาสนา ผู้ที่เกิดปีชวดจะเป็นผู้ที่มีอำนาจของแผ่นดิน ถ้าเกิดเดือนดีก็จะเป็นชาลที่มาจากฟ้า แต่ถ้าเกิดเดือนไม่ดีชาลตัวนั้นจะเหมือนแมว ชาลที่เกิดในฤดูฝนจะเป็นชาลที่หากินไม่เป็น มีสมบัติต้องใช้หมดเก็บเงินไม่เป็น ส่วนของไทยนั้นเริ่มต้นจากหนู เพราะ คนไทยมักน้อย และเป็นเมือง เกษตรกรรม คนที่เกิดปีหนูตอนกลางวันจะไม่มีความมั่นใจ เพราะต้องคอยระวังตัว ถ้าเกิดกลางคืนจะหากินได้ทุกอย่าง คนเกิดปีวุ้นนั้นขึ้นอยู่กับคนฝึก มีความรู้เท่ากับคนที่ฝึกให้ เป็นคนตรงและดีอีร้น ซึ่งการประพันธ์เพลงนั้นต้องศึกษาจากตำราพรหมชาติ และศึกษาอาภักปภิกษยาของสัตว์

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงตำนาน 12 นักษัตริย์ ไว้หลายประการ ดังนี้ (ส. พลายน้อย, 2534: 5-9)

ประการแรกตำนานของไทยลื้อ เล่าว่า ครั้งหนึ่งพระพรหมถูกตัดเศียร ลูกสาวทั้ง 12 นางของพระพรหมมีหน้าที่เชิญพานที่รองรับเศียรพระพรหมออกแห่ทุกปี (คือในวันสงกรานต์) โดยผลัดกันปีละนาง นางเหล่านี้มีพาหนะต่างๆ กัน นางหนึ่งขี่หนู นางหนึ่งขี่วัว นางหนึ่งขี่เสือ ขี่กระต่าย ขี่พญานาค ขี่งู ขี่ม้า ขี่แพะ ขี่ลิง ขี่ไก่ ขี่สุนัข ขี่หมู ไปตามลำดับ ตามตำนานกล่าว ว่า พวกไทยลื้อได้อาพาหนะที่นางทั้งสิบสองขี่มาใช้เรียกชื่อปี

ประการที่สองเริ่มตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงเชิญสัตว์ต่างๆ มาร่วมงานเลี้ยงก่อนที่พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปจากโลกนี้ และหากสัตว์ใดมาถึงงานเลี้ยงได้ 12 ตัวแรก ก็จะได้รับแต่งตั้งให้ เป็นสัญลักษณ์ของปีนักษัตริย์ทั้ง 12 ปี ปรากฏว่า บรรดาสัตว์ทั้งหลายต่างพากันยินดีเป็นอย่างยิ่งและต้องการที่จะได้เป็นสัญลักษณ์ ประจำปีด้วยกันทั้งนั้นจึงเร่งฝีเท้ากันอย่างเต็มเหยียด เพราะต้องการไปให้ถึงงานเลี้ยงเป็นตัวแรก เพื่อจะได้รับเกียรติเป็นสัญลักษณ์ของปีเริ่มต้นของปีนักษัตริย์ ในบรรดาสัตว์มากมายนั้น มีเจ้าหนูตัวกระโจ้ยร่อยรวมอยู่ด้วย ถึงแม้มันจะเป็นเพียงสัตว์เล็กๆ แต่มันก็มีความใฝ่ฝันทะเยอทะยานอันสูงส่งที่จะมีชื่อเริ่มต้นของปีนักษัตริย์ด้วยเหมือนกัน แต่มันก็รู้ดีว่า หากมันวิ่งกับสัตว์อื่นๆ ซึ่งตัวใหญ่และมีพลังมากกว่า

มันแล้ว มันก็คงจะต้องกินฝุ่นจนเต็มพุง และคงไม่วายที่จะนอนแอ้งแม้งเพราะถูกสัตว์ใหญ่เหยียบเอาเป็นแน่แท้ มันจึงใช้สมองอัจฉริยะคิดแผนการสู้ชัยช นะ เจ้าหนูได้กระโดดเกาะหางวัวใหญ่ที่กำลังวิ่งอย่างเต็มฝีเท้า ผ่านหน้ามันไปและแซงสัตว์อื่นๆ ไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งใกล้ถึงเส้นชัย วัวนี้กระหึ่มยิ้มย่องว่า ชัยชนะครั้งนี้จะต้องเป็นของมันอย่างแน่นอน แต่แล้วในทันใดนั้นเอง เจ้าหนูน้อยกลับกระโดดวิ่งไปบนหลัง งัวหนุ่มและถีบตัวเองลอยละลิวเข้าสู่เส้นชัยเป็นตัวแรกได้สำเร็จ ท่ามกลางความงงงวยของสัตว์ทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง และตั้งแต่นั้นมาผู้ที่เกิดตรงกับปีนักษัตรปีใดก็จะมีบุคลิกนิสัยใจคอตลอดจนโชคชะตาเป็นไปตามลักษณะของสัตว์ที่เป็นสัญลักษณ์ของปีนักษัตรปีนั้นๆ

ประการที่สามในคัมภีร์ “เฉลิมไตรภพ” แต่งเป็นกาพย์ กล่าวไว้ดังนี้

ปางอิศวรอุมา	พระพรหมธาดา
นารายณ์อันร่วมฤดี	
ทราบบพรมยมเพศสตรี	เสวยง้วนปถพี
เกิดมีซึ่งบุตรนัดดา	
หนึ่งสัตว์ปฏิสนธิ์นานา	สำหรับสุธา
ธัญญาภักษาลามี	
ปรึกษาพร้อมกันทันที	โลกสุขสวัสดิ์
ปถพีจะเนิ่นนานไป	
ควรเราจะจัดแจงให้	เป็นวันคืนไว้
โมงท่มยามนาฬิกา	
ปีเดือนวันนามานา	นามสัตว์เทวา
รักษาพระเคราะห์เก้าองค์	
สิบสองราศีวางกง	กลีบจักรเวียนวง
ดาวยี่สิบเจ็ดหมู่หมาย	
เดินเสมอคืนวันผันผาย	เดือนปีมากมาย
ศกศักราชมาตรา	
จัดไว้ให้เป็นตำรา	ปราชญ์ผู้ปรีชา
ได้จำเป็นหลักจักรวาล	
สี่องค์จึงทรงบันดาล	เกิดสัตว์เดรฉาน
สิบสองนักษัตรจัดสรรค์	
ที่หนึ่งคือหนูสามพรรณ	รูปคล้ายคลึงกัน

นามปีชวดต้นปี	ที่สองคือว่าคาวี	สองสกุลมี
นามปีฉลูคู่วัว	ที่สามพยัคฆ์พังก้าว	ปีชาลนามตัว
สกุลสามอย่างต่างหลาย	ที่สี่กระต่ายมุ้งฉาย	เทียมจันทร์เดือนหงาย
ให้นามปีเถาะเจาะจง	ที่ห้าพระยาภูซงค์	เจ็ดเศียรหนึ่งองค์
นามปีมะโรงวาสุกี	ที่หกงูเล็กพิษมี	เขี้ยวแก้วฤทธิ
นามปีมะเส็งเก่งพิษ	ที่เจ็ดอัสตรเรืองฤทธิ	สี่ชาติประสิทธิ
นามปีมะเมียมิ่งมง	ที่แปดเกิดแพะพันธุ์พงค์	ต้นตำแยแดง
นามปีมะแมแฝงผล	ที่เก้าวานรฤทธิรณ	ปีวอกนามตน
ลิงฤทธิแรงคำแหงหาญ	ที่สิบไก่แก้วนพการ	คืนวันขันขาน
จำยามนามปีระกา	ที่สิบเอ็ดสุนัขขา	หกชาติต่ำช้า
นามหมาปีจอทรพล	ที่สิบสองสุกรแฝงผล	สองพันเท่าตน
ปีกุนคือหมูมากมัน	สิบสองนักษัตรจัดสรรค์	เป็นสัตว์สำคัญ
ให้นามเรียกตามภาษา		

ประการที่สี่ในหนังสือเทศน์ 12 นักษัตร สุภาชิตสอนลูกศิษย์และคาถาชินบัญชร กล่าวว่ เมื่อครั้งเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เทศน์เรื่อง 12 นักษัตร ตามประวัติว่า

“ท่านพระยาผู้หนึ่งเคยนิมนต์พระมาแสดงธรรมเทศนาให้ฟังอยู่เนืองๆ ที่บ้านของท่าน วันหนึ่งท่านคิดอยากจะฟังเทศน์จตุราริยสัจ จึงใช้บ่าวคนหนึ่ง ว่า เจ้าจงไปนิมนต์เจ้าประคุณสมเด็จพระวัดมาเทศน์ อริยสัจสักกัณฑ์หนึ่งในคำ

วันนี้ ท่านหาได้เขียนฎีกาบอกชื่ออริยสัจให้บ่าวไปไม่ บ่าวก็รับคำสั่งไปนิมนต์ เจ้าประคุณสมเด็จพระวัดว่า เจ้าคุณที่บ้านให้มาอาราธนาเจ้าประคุณไปแสดงธรรมที่บ้านค่าวันนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระวัดจึงถามว่า ท่านจะให้เทศน์เรื่องอะไร บ่าวลืมนชื่ออริยสัจจำเสียไม่ได้ นี่กคะเนได้แต่ว่า สิบสองนักษัตร จึงกราบเรียนว่า สิบสองนักษัตรขอรับผม แล้วก็กราบลา มา ฝ่ายเจ้าประคุณสมเด็จพระวัดก็คิดว่า เห็นท่านพระยาจะให้เทศน์อริยสัจ แต่บ่าวลืมนชื่อไปจึงมาบอกว่าสิบสองนักษัตร ดังนี้ พอถึงเวลาค่าท่านก็มีลูกศิษย์ติดตามเข้าไปแสดงธรรมเทศนาที่บ้านท่าน พระยาผู้นั้น มีพวกอุบาสกอุบาสิกามากคอยฟังอยู่ด้วยกันมาก เจ้าประคุณสมเด็จพระวัดจึงขึ้นธรรมมาสน์ ให้ศิลาบอกพุทธศักราช แลตั้งนะโม 3 จบ แล้วจึงว่า ชนนี้บสิบสองนักษัตรว่า มุสิโก อูสโก พยัคโสม สไส นาโค สปีโป อัสโส เอฟโก มั๊กโก โฏ กุ๊กโก โฏ สุนักโข สุกโร”

(ประพต เศรษฐสุกานนท์, 2552: 7)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คำว่า “นักษัตร” หมายถึงชื่อรอบเวลากำหนด 12 ปี เป็น 1 รอบ โดยกำหนดสัตว์ 12 ชนิด เป็นเครื่องหมายในแต่ละปี เริ่มจากปีชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เถาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-สุนัข และกุน-หมู โดยประเทศที่ใช้ 12 นักษัตรนั้นมีในกลุ่มเอเชียเท่านั้น และต้นกำเนิด 12 นักษัตรมาจากประเทศจีน

ในที่นี้จะกล่าวถึง สัตว์ 12 ชนิดใน 12 นักษัตรไทย ส่วนใหญ่แล้วเป็นสัตว์ที่เราคุ้นเคย และพบเห็นได้ง่าย คนไทยทั้งเลี้ยงและไล่ล่า กินเนื้อและตีมันม ใช้หนังและเก็บเขา เอ็นดูและเกรงกลัว ชีเล่นและใช้ลาก ร้องให้กลัวและหัวเราะขบขัน สัตว์ต่างชนิดใน 12 นักษัตร นอกจากข้างอันเป็นสัตว์คู่บ้านคูเมืองแล้ว สัตว์ ที่ผูกพันกับคนไทยที่สุด ก็คือ สัตว์ 12 ชนิดใน 12 นักษัตร ดังนี้

1. ปีชวด

หนูเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ในอันดับสัตว์ฟันแทะ ซึ่งเป็นอันดับที่มีชนิดมากที่สุด ทุกแห่งในโลก ล้วนมีหนู ตั้งแต่ขั้วโลกเหนือ เขตทุนดรา ป่าเขตร้อน บนภูเขา แถบหนองบึง กลางทะเลทราย ใต้ดิน ดินแดนที่มีหินไปจนถึงทุกซอกมุมของเมืองใหญ่ หนูได้เปรียบตรงที่ตัวเล็ก สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ทุกแห่ง ที่สำคัญคือ ความฉลาดเฉลียว ทำให้มันอยู่รอดได้ในทุกที่

หนูไม่เพียงไปไหนต่อไหนด้วยก วารวี่ง กระโดด ปีน และซุก ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไวเท่านั้น แต่ยังว่ายน้ำเก่ง ทั้งยังพัฒนาประสาทสัมผัส อันได้แก่ การฟังเสียง การดมกลิ่น และการสัมผัส โดยเฉพาะที่หนวดให้มีความไวเป็นพิเศษอีกด้วย เมื่อ ภัยมาหนูจะส่งเสียงร้องเพื่อ

เดือนภัย หรือเมื่อพบแหล่งอาหารก็จะส่งเสียง ร้องชักชวนพรรคพวกให้มา นอกจากเสียงร้องแล้ว หนูยังปล่อยฉี่เดือนภัยได้เมื่อมันติดกับดัก ถึงแม้จะสูญเสียชีวิต ณ กับดักนั้น ถ้าหากเจ้าของกับดักลืมทำความสะอาดกับดัก กลิ่นฉี่ “สัญญาณอันตราย” ก็จะเตือนไม่ให้เพื่อนหนูตัวอื่นเข้ามา เวลาหนูตกใจ มันจะใช้ขาหน้าลูบคลำทำความสะอาดไปทั่ว

ลักษณะของหนู มีดังนี้

1. ฟัน เป็นอาวุธชิ้นพิเศษสุด โดยเฉพาะ ฟันคู่หน้า 2 คู่ ทั้งบนและล่าง มีรูปร่างคล้ายสิ่ว แข็งแรงแหลมคม เอาไว้ขบแทะและขุด ซึ่งตระกูลหนูมีเพียงฟันหน้าและกรามเท่านั้น
2. หนวด นอกจากหนูจะใช้จมูกดมกลิ่นหาอาหาร ยังใช้หนวดในการนำทาง
3. เท้า เท้าหน้าของหนูมีไว้จับเมล็ดพืชแทะกิน หยิบเมล็ดพืชที่ตุนเอาไว้ในกระพุ้งแก้ม ออกมาเก็บไว้ในรัง หนูยังใช้ตีนในการทำความสะอาดขนอีกด้วย
4. ขาหลัง ขาหลังของหนูจะยาวกว่าขาหน้าไว้รับน้ำหนักเมื่อหนูนั่งกินอาหาร
5. หาง หางหนูเป็นเกล็ด ไม่มีขน หางช่วยให้ลำตัวป้อมของมันมีสมดุลยามป่ายปีนและทรงตัว
6. ลิ้น ลิ้นของหนูจะสั้นจนมันไม่สามารถแลบลิ้นยาวออกมาเกินกว่าฟันหน้า แต่ก็มีประสาทชิมรสที่ไวมาก

7. ตา หนูเห็นโลกเหมือนดูโทรทัศน์ขาวดำ

8. หู หูเป็นอวัยวะที่ไวต่อเสียงมาก คอยระวังภัย แม้ยามกินอาหารสามารถรับฟังเสียงเตือนภัยจากเพื่อนหนูได้ในระยะไกล

9. ขน ขนเป็นทั้งเสื้อผ้ารักษาความอบอุ่นให้ร่างกายหนู และในขณะเดียวกัน ก็เป็นขนวนกันอากาศร้อน ทำให้ผิวหนังเย็น หนูบางชนิดรู้จักพรางตัวกับสภาพรอบตัวในยามที่มันหนีกลับบ้านไม่ทัน (ภาณู บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณานิการ, 2539: 20-21)

นอกจากนี้ ส. พลายน้อย (2534:19-30) ได้กล่าวถึง ปีชวด ในหนังสือ สิบสองนักษัตรว่า ปีชวด เป็นปีแรกของ 12 นักษัตร ทางภาคเหนือเรียกปีชวดว่า “ปีไฉ้ หรือ เป็งหนู” ในภาษาบาลีและในกฎหมายโบราณนิยมใช้ว่า “มุสิก” เช่น ในกฎหมายตราสามดวง ขึ้นต้นว่า “ศุภมัศดุ 1166 มุสิกะสังวัจณะระมาฆะมาส” ซึ่งหมายถึง จุลศักราช 1166 ปีชวด เดือน 4 ส่วนในภาษาเขมรเขียน “ชูด” อ่านว่า “จูด”

ในบรรดาสัตว์ทั้งสิบสองชนิด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของปีสิบสองนักษัตร หนูเป็นสัตว์ที่เล็กที่ตัวเล็กที่สุด และคลุกคลีกับมนุษย์มาช้านาน จนเกือบพูดได้ว่าไม่มีบ้านใดที่ปราศจากหนู แต่หนูไม่ใช่สัตว์เลี้ยยเป็นเพียงแอบแฝงเข้ามาอาศัยอยู่เท่านั้น เรื่องของหนูมีทั้งดีและร้าย มีความเชื่อต่างๆอยู่มาก เป็นสัตว์ที่น่าสนใจชนิดหนึ่ง

หนูในเมืองไทยเห็นจะซุกซุมมาแต่โบราณ คือมีทั้งในท้องนาและในบ้านเรือน จนถึงกับมีเรื่องบันทึกไว้ในพระราชพงศาวดารหลายแห่ง เช่น ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ปรากฏว่า เมื่อปีฉลู จุลศักราช 1131 (พ.ศ. 2312) “บังเกิดหนูมากเข้ากินข้าวในยุ้งฉางสิ่งของทั้งปวงต่างๆ จึงมีรับสั่งให้ฆ่าทุลละของธูดีพระบาทและราษฎรทั้งหลายดักหนูมาส่งแก่กรมพระนครบาลทุกวันๆ หนูก็สงบเสื่อมสูญไป” ซึ่งในปัจจุบันนี้ก็ยังมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอยู่เสมอ

ในสมัยอยุธยา หนูก็ซุกซุมจนถึงต้องเลี้ยงแมวไว้ที่หอกกลอง เพื่อป้องกันไม่ให้หนูมากัดหนังกลองได้ และคงไม่ต้องกล่าวถึงตามบ้านเรือนว่าจะซุกซุมมากขนาดไหน เพราะแม้แต่ในตำหนักปราสาทก็มี ในพระราชพงศาวดารเล่าว่า เมื่อครั้งรัชกาลพระเจ้าปราสาททอง “ครั้งหนึ่งเสด็จอยู่ในพระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์มหาปราสาท มุสิกตกลงมา ทรงพระกรุณาเอาขันทองครอบไว้ให้หาพระโหรามาทนาย พระโหราคำนวณแล้วทูลว่า สัตว์สี่เท้า ทรงพระกรุณาตรัสว่าสัตว์พระโหรารับคำนวณแล้วทูลว่าสัตว์สี่เท้า ทรงพระกรุณาตรัสว่าสัตว์สี่เท้านั้นถูกอยู่ แต่ที่สี่ตัวนั้นผิดแล้ว ครั้นเปิดขันทองขึ้น เห็นลูกมุสิกคลานอยู่สามตัวกับแม่ตัวหนึ่งเป็นสี่ตัว ” ดังนี้จะเห็นได้ว่า แม้ในปราสาทนั้นก็ยังมีหนู

ในภาษาญี่ปุ่นเรียกปีชวดหรือปีหนูว่า “เน หรือเนซุมิ” ตามปฏิทินเก่าของญี่ปุ่นกล่าวว่า เป็นปีแห่งความมั่งคั่งสมบูรณ์ เป็นปีที่มีอาหารล้นเหลือ เพราะเชื่อกันว่าหนูเป็นสัญลักษณ์ของไดโกกุ ซึ่งเป็นเทพองค์หนึ่งในจำนวนเจ็ดองค์ ที่ถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งโชคลาภ โดยเฉพาะเทพไดโกกุองค์นี้เป็นเทพแห่งทรัพย์สมบัติและรักษาครัว ตามรูปเขียนหรือภาพสลักนิยมทำเป็นรูปคนแก่ใจดียิ้มแป้นทำทั้งสองยืนเหยียบถั่งข้าวสองถัง มีถุงใบใหญ่พาดอยู่บนไหล่ซ้ายมือขวาถือตะลุมพุกพิเศษ และมีหนูอยู่บนถั่งข้าวหนึ่งตัวหนึ่ง สิ่งของต่างๆ นั้นมีความหมายคือ ถั่งข้าวนี้หมายถึง อาหารถุงผ้าใบใหญ่ก็บรรจุทรัพย์สมบัติต่างๆ ไว้เต็ม ตะลุมพุกพิเศษเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งสิ่งของต้องประสงค์ ส่วนหนูนั่นออกจะแปลกอยู่สักหน่อยที่กลายมาเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง และญี่ปุ่นเขาก็มีคติว่า “มีหนูเมื่อใดก็มีอาหารเมื่อนั้น”

นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นยังเชื่ออีกว่า ในเวลาที่ไหว้กามิดานะ หรือศาลเจ้าประจำบ้านนั้น ถ้ามีหนูมากินเครื่องเซ่นเหล่านั้นเขาก็จะพากันดีใจและรู้สึกเป็นสุข เพราะเขาคิดว่าการที่หนูมากินเครื่องเซ่นนั้นก็เท่ากับว่าเจ้าได้มาเสวยเครื่องเซ่นเหล่านั้น และเขาคิดว่าหนูเป็นตัวแทนของเจ้าเขา จึงไม่ทำร้ายหนู

2. ปีฉลู

ภานุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณานุกรม (2539: 30-35) กล่าวว่า วัวเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ มีตำนานกล่าว ถึงวัวในสวรรค์ชื่อ “โคอุสุภราช” ซึ่งเป็นเจ้าแห่งสัตว์สี่เท้าทั้งปวง วัวเป็นสัตว์ที่มีพลังกำลังและเขาแหลมคมน่าเกรงขาม แต่คนก็ยังสามารถนำวัวมาใช้ประโยชน์มากมาย เช่น ใช้ไถนา ลากเกวียน

ลักษณะของวัว มีดังนี้

1. หาง วัวใช้หางปัดแมลงที่ตอมตามเนื้อตัว นอกจากนี้วัวยังใช้หางเพื่อสื่อสารกัน ปกติวัวจะสะบัดหางไปมา แต่ถ้าวัวเครียดหรือตกใจจะสะบัดหางจากบนลงล่าง
2. หนอก หรือที่เรียกกันว่า “ตะโหงก” มีเฉพาะวัวบางพันธุ์ หนอกวัวเป็นตำแหน่งที่ใช้เทียมแอก เทียมเกวียน
3. เท้า เท้าวัวรองรับด้วยกีบที่แข็งแรง เมื่อวัวตัวผู้จะเข้าหาวัวตัวเมีย มันจะทำมุมก่อดิน ฟัดฟาด พร้อมกับใช้ตีนตะกุยดิน
4. เขา เขาวัวเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจในหมู่วัว จำฝูงมักจะเป็นวัวตัวที่มีเขายาวสวยที่สุด วัวใช้เขาเป็นอาวุธป้องกันตัว ส่วนรอยคอดที่เขาวัวตัวเมียนั้นใช้บอกจำนวนลูกและปีที่แม่วัวตกลูกได้
5. จมูก เนื้อด้านในที่เชื่อมรวมกันทั้งสองจะถูกเจาะตั้งแต่วัวยังอายุน้อย เพื่อร้อยเชือกหรือที่เรียกว่า “สนตะพาย” เชือกที่สนตะพายนี้อาจใช้บังคับวัว

นอกจากนี้ ส. พลายน้อย (2530: 42-50) กล่าวว่า ปี่ฉลุ ภาษาเขมรเขียน “ฉลุ” อ่านว่า “โหลว” ทางภาคเหนือของไทยเรียกว่า “ปี่เป่า” หรือ “เป็งงัว” (งัวก็คือวัว) ในกลุ่มประเทศที่ใช้สืบทอดนักษัตริย์ จะใช้รูปวัวเป็นสัญลักษณ์แทนปี่ฉลุเหมือนกันหมดมีแปลกออกไปเฉพาะญวนที่ใช้ควายแทนวัว ตามข้อความที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หลักที่ 1 ว่า “เพื่อนจูงวัวไปค้าขี่ม้าไปขาย” ภายหลังจึงได้นำคำว่า “โค” ในภาษามครมาใช้เพิ่มขึ้นอีกคำหนึ่ง ตามหลักฐานที่กล่าวมานี้แสดงว่า ในสมัยสุโขทัยมีการซื้อขายวัวกันเป็นธรรมดา และมีการจารึกบนฐานพระอิศวร เมืองกำแพงเพชร ตอนหนึ่งว่า “อนึ่ง แต่ก่อนยอมขายวัวไปแก่ละว้า อันจะขายให้ดูก่อนนั้น ก็ห้ามมิให้ขาย” เป็นที่น่าสงสัยว่าทำไมจึงไม่ให้ขายแก่ละว้าซึ่งน่าจะเป็นลูกค้าสำคัญ แต่มีข้อความอีกตอนหนึ่งว่า “เจ้าพระญาศรีธรรมมาโคกราชประดิษฐานพระอิศวรเป็นเจ้านี้ไว้ให้ครองสัตว์สี่ตีนในเมืองกำแพงเพชร” ทำให้คิดว่าพวกละว้าอาจจะซื้อไปฆ่าก็เป็นได้ และพระอิศวรคงไม่โปรดจึงห้าม

ในหนังสือนารายณ์สิบปาง ฉบับคุณหญิงเลื่อนฤทธิ กล่าวว่า เดิมทีวัวเป็นสัตว์สวรรค์ พระอุมาใช้เทียมรถ คราวหนึ่งพระอิศวรชวนพระอุมาลงเที่ยวเมืองมนุษย์ โดยทรงพาหนะต่างๆ กัน พระอิศวรทรงพระคาวิอุศุภราช พระอุมาทรงรถเทียมด้วยโคสองตัว ชื่อ “กะวิน และนิลเมฆา” พระขันธกุมารเป็นสารถีใช้เชือกผูกเขาโคคอยบังคับ พระนารายณ์ทรงครุฑนำเสด็จไปข้างหน้า ถัดมาก็เป็นพระมาตุลีขี่เสื่อ และพระไพศพรทรงมิงส์ คือ ควาย ขณะที่เสด็จชมไร่นาจันอุดมสมบูรณ์นั้น โคะกะวินและนิลเมฆา ซึ่งเทียมรถพระอุมา พารถทรงเข้าไปในไร่นาจัน และกินพืชผัก

พระมาตุลีและพระไพศพเห็นจึงขับเสื่อและควายเข้าขนาบข้าง วัวทั้งสองจึงได้เข้าทาง เมื่อเดินทางมาถึงแม่น้ำโคธาวารีจึงหยุดพัก พระขันธกุมารจึงนำเรื่องเข้ากราบทูลให้พระอิศวรทราบ ว่า โคทั้งสองโลกอาหารเข้าไปกินพืชผักในไร่ นา ทำให้พืชในไร่ นาเสียหาย พวกมนุษย์จะหาว่าเทวดาลงมาเที่ยวก็มาทำไร่ นาเสียหาย พระอิศวรเมื่อได้ฟังเช่นนั้น จึงให้แก่เอาโคทั้งสองออกจากแอก และมีเทวโองการว่า ตั้งแต่นี้ต่อไปให้เจาะจุมูก้อยเชือกผูกเป็นตะพายเหมือนอย่างควาย และที่ตีไม้เจ็บเพราะหนังหนา ก็ให้เอาแขนงไม้สีสุกยาวสองศอกคืบมาทำเป็นด้าม เอาเหล็กฝังปลายไม้ให้แหลมยาวออกมาเท่าเมล็ดข้าวเปลือกสำหรับแทงโคที่ตีอติง และเมื่อจะใช้บรรทุกของและเทียมเกวียนผ่านเข้าไปในทุ่งนา ให้สานตะกร้อสวมปากผูกเชือกไว้กับต้นเขาทั้งสอง อย่าให้กินอะไรได้ เมื่อพระอิศวรตรัสสั่งเช่นนั้นแล้ว จึงมอบโคทั้งสองตัวให้แก่พระไพศพนำไปให้มนุษย์ใช้ทำนาต่อไป เรื่องนี้แสดงให้เห็นเหตุที่วัวจะมีในมนุษย์โลกและต้องถูกเจาะจุมูก้อยเชือก วัวที่ทำผิดถูกลงโทษให้ลงมาจากสวรรค์

นอกจากนี้ยังมีของจีนอีกเรื่องหนึ่ง เจ็กเซียนฮ่องเต้ เห็นว่า มนุษย์ต้องทำงานหนักและอดอยาก ห้าหรือหกวันจึงจะกินอาหารสักครั้ง ทรงคิดที่จะช่วยเหลือ จึงสั่งให้ดาววัวลงไปบอกมนุษย์ว่า ให้ทำงานอย่างจริงจังแล้วจะมีอาหารกินสามวันครั้ง ดาววัวรับคำสั่งแล้วก็รีบลงมาบอกมนุษย์ว่า ถ้ามนุษย์ขยันทำงานแล้ว เจ็กเซียนฮ่องเต้จะให้มีอาหารกินสามมื้อทุกๆวัน ครั้นดาววัวกลับขึ้นไปรายงานเจ็กเซียนฮ่องเต้ก็กริ้วเพราะไปกลับคำเสีย ทำให้มนุษย์ต้องทำงานมากขึ้นจึงจะพอกิน จึงให้ดาววัวลงมาเป็นวัวรับใช้ มนุษย์ เพื่อที่จะได้มีอาหารพอกินวันละสามเวลา และมีวัวสำหรับไถนาจนถึงปัจจุบันนี้

เรื่องของวัวที่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดี วัวเป็นสัตว์ที่ปรากฏรูปร่างเป็นภาพเขียนมาแต่สมัยดึกดำบรรพ์หรือยุคก่อนคริสต์ศักราช 15,000 ปี ถึง 10,000 ปี ที่แพร่หลายมากคือภาพเขียนของอียิปต์ แต่เรื่องราวและความเชื่อต่างๆจะมีในอินเดียมากกว่า เพราะอินเดียถือว่าวัวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Animals) เรื่องที่แพร่หลายเรื่องหนึ่งคือ เรื่องพระกฤษณะยกภูเขาโควรรณะ แปลว่า “โคผู้เจริญ” ตามเรื่องพระกฤษณะไม่ให้มีตรสหายบูชาพระอินทร์ ทำให้พระอินทร์โกรธ บันดาลให้น้ำท่วมวัวและคนเลี้ยงวัว พระกฤษณะก็เลยสำแดงเดชยกภูเขาโควรรณะขึ้นบังเป็นร่มให้วัวและผู้คนเข้าไปอาศัยหลบฝนพ้นจากอันตราย ภายหลังพระอินทร์เป็นมิตรกับพระกฤษณะ และเรียกพระกฤษณะว่า “อุเปนทรา” หมายถึง พระอินทร์ที่สอง

วัตถุโบราณที่มีผู้ค้นพบอีกอย่าง คือ เหรียญเงินที่มีรูปโคกามะธนู มีอายุเก่าถึงหนึ่งร้อยปีก่อนคริสต์ศักราช โคกามะธนูเป็นโคสารพัดนึกที่ได้จากการกวณเกษียรสมุทร และรูปโคบนยอดเสาสมัยพระเจ้าอโศก แสดงว่า ในอินเดียโบราณนับถือวัวมาก พวกฮินดูเลี้ยงวัวไว้เพื่อกินนมเท่านั้น เนื้อไม่กินและไม่ฆ่าโค ถือเป็นบาปหนัก เพราะโคเป็นพาหนะของพระผู้เป็นเจ้าของสัตว์อันประเสริฐ ในอัฐมงคลที่พราหมณ์นำมาให้ไทยมีโคสุภราชอยู่ด้วย โคสุภราชหรือ

อสุภุภราชนี้มีนามว่า “นนทิก” เป็นเทวดา นับถือกันว่า เป็นเจ้าแห่งสัตว์สี่เท้าทั้งปวง มีวิมานอยู่ ณ เขาไกรลาส เวลาพระอิศวรจะไปไหน พระนนทิกก็จะกลับร่างเป็นโคให้ทรง ด้วยเหตุนี้พวกฮินดูจึงบูชาพระนนทิกที่มีรูปโค

ในหมู่บ้านมุสลิมมีพิธีฆ่าวัวเพื่อส่งไปให้เป็นพาหนะของคนตาย เชื่อกันว่า วัวตัวที่ถูกฆ่า นั้นจะได้เป็นพาหนะให้คนตายขึ้นไปเฝ้าพระเจ้า ทางที่จะไปเฝ้าพระเจ้านั้นต้องผ่านทะเลทราย ฉะนั้นเวลาฆ่าวัวในพิธีเขาจึงต้องมีคนกางผ้าสีขาวให้วัว และมีคนถือกาน้ำ หมายถึงผ้าที่กางนั้นจะเป็นร่มบังแดดในชาติหน้า น้ำก็จะได้อาไว้กินกลางทาง

ในคัมภีร์มฤคเวทหมวดอริสัสมภวะกล่าวไว้ว่า ชาวคัมภีระ ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่ ตระกูลหนึ่งได้ถือกำเนิดมาจากโค พวกกรีกจะมีเทพเจ้าประจำป่าองค์หนึ่งมีชื่อว่า “แฮตอร์” มีเศียรเป็นโค ในประวัติศาสตร์สมัยโบราณของอียิปต์กล่าวว่า โคเป็นสัตว์ที่วิญญาณของโอสิริส (Osiris) เป็นเทวดาคู่มครองแม่น้ำไนล์ และตัดสินบาปบุญของผู้ตายไปแล้วเข้าสิงอยู่ โคที่ต้องลักษณะคือ ตัวดำ มีจุดเป็นสามเหลี่ยมขาวที่หน้าเรียกว่า “อาปิส” เป็นสัตว์ที่ชาวอียิปต์นับถือกันสูงสุดทั่วประเทศ โคอาปิสมีโบสถ์เป็นที่อยู่อาศัย มีพวกศาสนาจารย์คอยปรนนิบัติอย่างดี ถ้าโคอาปิสตายลงพลเมืองต้องไว้ทุกข์จนกว่าจะหาใหม่ได้ พอหามาแทนได้ก็ต้องมีการทำพิธีและมีการรื่นเริงต่างๆ

ทางภาคใต้ของไทยมีกีฬา ชนโค ซึ่งเป็น ที่นิยมกันมานาน ได้มีตำราดูลักษณะโค บรรยายถึงสี่ของวัว ลักษณะเขา ลักษณะขวัญ ตามปกติวัวมีหลายสี มีจุดมีด่างและมีลายที่ไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีตำราดูสีของวัว และชื่อเรียกต่างๆกันดังนี้

1. โคหงส์ วัวสีนี้มีสีตัวแดงสะอาด
2. โคเพชร ชนิดนี้มีสีตรงกันข้ามกับกับชื่อคือสีตัวดำนิล ดำเป็นเงา

วัวทั้งสองชนิดนี้ในตำราว่า เป็นวัวชั้นดี ไม่ให้โทษแก่เจ้าของ แต่ถ้าจะให้ดีเลิศก็ต้องชนิดสีแดงเพลิง และมีรอยด่างตั้งแต่โคนหางไปถึงตา เรียกว่า โคสุภุภราช ใครเลี้ยงไว้จะได้เป็นเศรษฐี ตามตำราบอกว่าต้องปลูกโรงยกพื้นสูง 1 ศอกให้เป็นที่อยู่ และจัดเครื่องไถคราดยาว 1 ศอก 1 คืบ เก็บไว้ในโรงนี้ด้วยจึงจะดี

3. ปีชกาล

ภาณู บรูษรัตน์พันธุ์, บรรณาธิการ (2539: 44-45) กล่าวว่า เสือเป็นสัตว์ป่าที่มีความสวยงามที่สุด และมีเสน่ห์เปี่ยมด้วยสง่าราศี ออานาจ และพลังกำลัง ซึ่งแสดงออกในลักษณะรูปร่าง กิริยาอาการเคลื่อนไหวทั้งปวง เสือเป็นสัตว์ผู้ล่า มีเขี้ยวเล็บแหลมคมเป็นอาวุธ เป็นสัตว์ปราดเปรียว ฉลาดหลักแหลม นำพามันให้ไล่ล่าพิชิตสัตว์อื่นเป็นอาหาร จนเป็นที่หวาดกลัวเกรง ขามสรรพสัตว์ แม้แต่คนก็ยังยกย่องให้เสือเป็นเจ้าป่าราชาแห่งเหล่าสัตว์ เสือยังเป็นสัตว์ลึกลับ มีตำนาน ความเชื่อหลายสิ่งหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับเสือ เป็นตัวแทนของอำนาจความดุร้าย

ทั้งๆ ที่คนหวาดกลัวเสือ แต่คนก็แสวงหาผลประโยชน์จากเสือ โดยใช้อวัยวะเสือเป็นเครื่อง ราง ของขลัง กินอวัยวะเสือ และใช้เสือเป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจ ความเก่งกล้าสามารถ แต่ใน ความจริงของธรรมชาติ เสือทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งในความสัมพันธ์อันสลับซับซ้อนในระบบนิเวศ มันช่วยควบคุมรักษาสมดุลระหว่างสัตว์กินพืชกับพืชพันธุ์ ต่างๆ เสือใช้ชีวิตส่วนใหญ่ต้องเที่ยวไป ในป่า หากินอย่างอิสระ มันจะล่าเมื่อหิว ไม่ได้ล่าพร้าเพื่อ

ลักษณะของเสือ มีดังนี้

1. ตา ตาของเสือจะระยิบระยับได้อย่างแม่นยำ เพราะตำแหน่งของดวงตาอยู่ด้านหน้าของ ใบหน้า ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับคนมาก เสือยังมองเห็นได้ดีแม้ในความมืด เพราะมีช่องรับภาพ และเลนส์ตาใหญ่ และมีฉากสะท้อนแสงอยู่ภายในดวงตา ทำให้รับแสงได้มากขึ้น

2. หู เสือมีประสาทหูไวมาก ได้ยินเสียงเหยื่อเคลื่อนไหวได้ดีแม้จะอยู่ในระยะไกล ทั้งนี้เพราะเสือนี้ออกหูขนาดใหญ่

3. จมูก เสือมีประสาทดมกลิ่นไม่ดীনักเมื่อเทียบกับสัตว์ผู้ล่าชนิดอื่น

4. ฟันและกราม เสือมีเขี้ยวโค้งแหลม เขี้ยวบนยาวกว่าเขี้ยวล่าง ทำหน้าที่เหมือนกริช ที่ใช้แทงเหยื่อ และใช้จับยึดเหยื่อ เสือไม่มีฟันกรามสำหรับบดเคี้ยวเหมือนพวกสัตว์กินพืช มีแต่ ฟันกรามแหลมคมและมีกรามแข็งแรงยึดแน่นกับกะโหลก ไม่สามารถขยับเคลื่อนไหวไปมาทางด้าน ข้างเหมือนพวกสัตว์เคี้ยวเอื้อง ทำให้การกัดของเสือเหมือนกับกรรไกรที่ตัดเนื้อ

5. เล็บ เสือจะเก็บซ่อนเล็บไว้ในอุ้งตีนเมื่อย่องเข้าหาเหยื่อ และจะกางออกเมื่อตะปบ เหยื่อ กลไกนี้เกิดจากการทำงานประสานด้วยกันระหว่างกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น และข้อต่อกระดูกนิ้ว ซึ่งพัฒนามาเป็นพิเศษ คนไทยจึงมีสำนวนเรียกคนที่เก็บงำความเก่งของตนไว้ไม่ยอมแสดง ออกมา เรียกว่า “เสือซ่อนเล็บ”

6. กระดูกสันหลัง มีความยืดหยุ่นช่วยเพิ่มระยะในขณะวิ่ง เสือซีตาร์ในแอฟริกาเป็น สัตว์บกที่วิ่งเร็วที่สุด มันควบคุมกระโจนหนึ่งครั้งได้ระยะไกลเป็นสองเท่าของม้าที่ควบ

7. หางเสือ เสือบางชนิดมีหางยาวช่วยในการปีนป่ายต้นไม้ได้คล่องแคล่ว

นอกจากนี้ ส . พลายน้อย (2530: 54-61) กล่าวว่า ปี่ขาลในภาษาเขมรเขียนว่า “ขาล” และอ่านว่า “ขาล” ตรงกับไทย ใช้สัญลักษณ์เป็นรูปเสือเหมือนกัน เขมรเรียกว่า “ขลา” ภาษาภาคเหนือเรียกปี่ขาลว่า “ปี่ยี่” หรือ “เป็งเสื่อ” นางสงกรานต์ที่มีพาดหั้นเป็นเสือนี้นี้ชื่อว่า “นางโคราค” (บางแห่งเรียกว่า “นางโคระ”)

เมืองไทยเป็นเมืองเสือ โบราณปรากฏว่า มีเสือทำร้ายคนอยู่เสมอ บางครั้งก็มีเสือ ลักลอบเข้ามาลักไก่หรือสัตว์เลี้ยงตามบ้าน เพราะในอดีตบ้านเมืองเป็นป่าอยู่โดยมาก

ในสมัยอยุธยาเคยจับเสื่อมาให้สู้กับช้าง บาทหลวง เดอ ซาวลี ได้บันทึกไว้เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2228 สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ว่า

“เราได้เห็นสิ่งแปลกๆ เป็นสุขใจสำราญตา ยิ่งขึ้นทุกวัน เสือกับช้าง
 ต่อสู้กันก็ให้เห็น มีช้างอยู่ 3 ช้าง ส่วนเสือนั้นตัวเดียวคู่ปรับกับ
 ที่จะ เข้าประจัญบานกันมีจำนวนยิ่งหย่อนกว่ากัน ช้างทั้งสามติด
 หน้าร่าหูเหล็กกันงวงมันอาจม้วนงวงเข้าช้อนไว้ภายในหน้าร่าหูนั้น
 ได้ ในขณะที่ต่อสู้กันนั้นช้างใช้งาแทงเสือกกระโดดขึ้นไปเกาะติดอยู่
 ที่หน้าร่าหู แล้วก็กัดเอาป่าช้าง ช้างได้รับความเจ็บปวดมากถึงกับ
 ส่งเสียงร้องแปร้ว ในที่สุดเสือกจะอิดโรยบอบช้ำหรือแก้งทำมารยา
 ก็ได้ จึงนอนนิ่งเหมือนตาย ช้างก็เดินตรงเข้าไปเอางวงจับเสือกพลิก
 คว่ำพลิกหงายไปมาแต่เบาๆ แล้วก็เอางวงรวบจับเสือกขึ้น ฯลฯ”

ตามคติของจีน เสือกเป็นเจ้าของป่าแห่งสัตว์ทั้งปวง และว่ามีอายุถึง พันปี เมื่ออายุได้ห้า
 ร้อยปี สีสันจะเปลี่ยนเป็นสีขาว นอกจากนี้ ขี้เถ้าและกระดูก ตลอดจนชิ้นส่วนต่างๆ ของเสือกใช้เป็นยา
 รักษาโรคได้โดยเฉพาะหมวดใช้รักษาอาการโรคปวดฟันได้เป็นอย่างดี ในเมืองไทยผู้ที่เป็โรคคาง
 ทูมนิยมเขียนตัวหนังสือ ใ้ว คือเสือกที่แก้มาเป็นยันต์รักษา โรคคางทูมได้ ในเมืองจีนสมัยโบราณ
 นิยมเขียนรูปหัวเสือกที่โล่ พวกนายทหารก็จะมีรูปหัวเสือกที่เสือก และที่ในพงศาวดารจีนบรรยายถึง
 ทหารเอกทวาดเสือกอันดังปานฟ้าผ่านั้น ก็เขียนแบบการร้องของเสือกเพื่อให้ข้าศึกตกใจกลัวนั่นเอง

การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกปี ค.ศ.1988 (พ.ศ.2531) ที่ประเทศเกาหลี ได้ทราบว่า
 ประเทศเจ้าภาพจะใช้รูปเสือกเป็นเครื่องหมาย เพราะตามความเชื่อของเกาหลี ถือว่า เสือกเป็นสัตว์
 ที่จะนำโชคดีมาให้ เป็นสัตว์ที่ใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเกาหลีมาแต่
 โบราณ มีตำนานเล่าว่า ฮวานิน (Hwanin) ไอรสแห่งสวรรค์ได้ถูกส่งลงมายังมนุษย์โลกเพื่อให้เกิด
 พืชพันธุ์มนุษย์ แต่ไอรสลงมาแล้วหาคู่ครองไม่ได้ ในครั้งนั้นหมีสาวกับเสือกหนุ่มได้รับเทวโองการ
 ให้จำศีลภาวนาเพื่อให้ร่างกายกลับกลายเป็นมนุษย์ แต่การบำเพ็ญตบะเป็นเรื่องยากลำบาก เสือก
 ทนไม่ไหวไม่สามารถบำเพ็ญตบะต่อไปได้ก็เลยไม่ได้เป็นมนุษย์ ส่วนหมีสาวบำเพ็ญตบะต่อไป
 จนในที่สุดร่างก็กลับกลายเป็นมนุษย์และได้แต่งงานกับฮวานิน มีบุตรด้วยกันหนึ่งคนคือ “ตันกุน”
 ผู้สถาปนาเกาหลีโบราณ ส่วนเสือกไม่สามารถกลายเป็นมนุษย์ได้ก็ยังคงใกล้ชิดกับชาวเกาหลี
 ตลอดมา ชาวเกาหลีนับถือเสือกว่าเป็นเจ้าภูเขา เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ปกครองภูเขาทั่วไป จึงได้สร้าง
 ศาลและรูปประดิษฐานไว้เพื่อให้ผู้คนกราบไหว้วินวอนขอให้การเดินทางผ่านภูเขามีความปลอดภัย
 เชื่อกันว่าเสือกจะไม่ทำร้ายคนดีมีศีลธรรม และกลับจะคอยช่วยเหลือ ตามความเชื่อของไทยนิยม
 เอาหนังเสือกโดยเฉพาะหนังหน้าผากเสือกมาทำเป็นตะกรุด เอาเขี้ยวเสือกลงมาแกะเป็นตัวเสือก
 ปลุกเสกเป็นเครื่องราง

ในโหราศาสตร์จีน เลือเป็นหนึ่งใน 12 นักษัตร โดยเป็นนักษัตรที่ 3 เรียกในภาษาไทยว่า "ขาล" เรียกในภาษาจีนว่า "ไช่ว" (戌) โดยเชื่อว่า คนที่เกิดปีขาลจะสมพงศ์กับคนที่เกิด ปีกุน หรือปี หมู และจะเป็นปรปักษ์กับคนที่เกิด ปีวอก หรือปี ลิง นอกจากนี้แล้วใน ความเชื่อ เรื่อง โสยศาสตร์จีน ยังมียันต์รูปเสือคาบ ดาบ ที่เชื่อว่าสามารถขับไล่ภูต ผีปีศาจหรือสิ่งอัปมงคลต่าง ๆ ให้ออกไปได้ โดยยันต์ชนิดนี้จะนิยมติดตามหน้าบ้านหรือเหนือบานประตู หรือตามทางแยกต่าง ๆ มักนิยมใช้ควบคู่กับยันต์ 8 ทิศ (เสื่อกับมนุश्य, 2552: ออนไลน์)

4. ปีเถาะ

กระต่ายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดไม่โตมากนัก หูยาว ขนปุย มี 4 ขา ธรรมชาติของกระต่ายมักอาศัยอยู่ตามชายป่า ชายทุ่ง บางครั้งก็ออกมาหากินเวลากลางคืน เมื่อเดือนหงายเราจะเห็น กระต่ายออกมาวิ่งเล่น คนสมัยก่อนจึงจินตนาการว่า กระต่ายหลงแสงจันทร์ กวีโบราณจึงมักเปรียบดวงจันทร์กับผู้หญิงสูงศักดิ์ และเปรียบกระต่ายกับชายต่ำศักดิ์ สำนวนว่า “กระต่ายหมายจันทร์” จึงหมายถึงชายที่หมายปองหญิงสูงศักดิ์หรือหญิงที่มีฐานะดีกว่า (อักษรฯ, 2552: ออนไลน์)

ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณาธิการ (2539: 58-59) กล่าวว่า กระต่ายเป็นสัตว์เล็กกินแต่พืช ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร คนไทยอาจไม่คุ้นเคยกับกระต่ายเหมือนวัวที่เราใช้งาน เหมือนหนูที่คอยกัดทำลายข้าวของ เหมือนหมาและไก่ที่เราคุ้นเคย แต่ครั้งใดที่เราแหงนหน้ามองพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ เราก็จะเห็นรูปเจ้ากระต่ายน้อยอยู่บนดวงจันทร์สีเงินทุกครั้งไป ในส ภาพธรรมชาติ กระต่ายไม่มีเขี้ยวเล็บหรือกำลังจะต่อสู้กับสัตว์ใหญ่ มันต้องอาศัยความรวดเร็วว่องไวเพื่อหลบหลีกและหลบซ่อนศัตรู ประเทศไทยเคยมีกระต่ายให้พบเห็นตามทุ่งหญ้าหรือที่โล่งทั่วไป แต่ปัจจุบันกระต่ายได้ถูกล่า ถูกยิงเล่น จนกระต่ายที่เคยมีอยู่นั้นหาดูหรือ พบเห็นได้ยาก นอกจากนี้กระต่ายเป็นสัตว์ที่แพร่พันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถของกระต่ายในข้อนี้ทำให้คนนำกระต่ายมาเลี้ยงเพื่อเอาเนื้อ และเอาขนมาใช้ทำเครื่องนุ่งห่ม สัตว์น้อยน่ารักตัวนี้สามารถเลี้ยงไว้ดูเล่น และเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมได้ด้วย

ลักษณะของกระต่าย มีดังนี้

1. หู เป็นแผ่นบางมีขนาดยาว ซึ่งเป็นลักษณะประจำตัวของกระต่าย ใบหูมีแขนงเส้นเลือดแผ่กระจายเป็นจำนวนมาก และมีกล้ามเนื้อให้หูขยับและบิดโค้งช่วยรับเสียงได้ดี
2. ตา มีขนาดใหญ่และโปนออกมานอกเบ้าตา มีเปลือกตาที่สามนอกจากเปลือกตาบนและล่างอยู่ที่บริเวณมุมล่างของหัวตา ตาอยู่ในตำแหน่งที่ช่วยให้กระต่ายมองเห็นได้รอบด้าน
3. หนวด เป็นขนเส้นยาว บริเวณโคนมีแขนงประสาทรับความรู้สึก
4. ปาก มีขนาดเล็กมีรอยผ่ากลางบริเวณริมฝีปากบน รอยผ่านี้เชื่อมระหว่างปากกับจมูก

5. พัน กระจ่างมีพันทั้งหมด 28 ชี่ แต่พันหน้าซึ่งเป็นลักษณะประจำตัวของกระจ่าง นั้น มี 6 ชี่ เป็นพันบน 4 ชี่ พันล่าง 2 ชี่

6. ขน กระจ่างมีขนหนานุ่มปกปุย ขนกระจ่างมี 2 ชั้น ขนปกคลุมด้านนอกยาว และเส้นขนจะใหญ่เพื่อปกป้องอันตรายที่จะมากระทบตัวกระจ่าง ขนด้านในสั้นและเส้นละเอียดกว่า ช่วยบุผิวหนังและช่วยป้องกันการสูญเสียความร้อนของร่างกาย

7. หาง กระจ่างมีหางสั้นๆ มีขนเป็นพวง กระจ่างใช้หางส่งสัญญาณต่างๆ ระหว่างเพื่อนกระจ่างด้วยกัน เมื่อตกใจกระจ่างจะยกหางขึ้น

8. ฝ่าเท้า ฝ่าเท้ากระจ่างมีขนอ่อนนุ่มปกคลุม ช่วยให้กระจ่างย่องหลบศัตรูได้อย่างเงียบเชียบ

9. ขาหน้า กระจ่างมีขาหน้าสั้น โคนขาชิดลำตัว มี 5 นิ้ว มีหัวแม่เท้า

10. ขาหลัง กระจ่างมีขาหลังยาว มีเล็บ 4 เล็บ ไม่มีหัวแม่เท้า ขาหลังเป็นอวัยวะสำคัญในการเคลื่อนที่เมื่อต้องการใช้ความเร็วเพื่อหลบหนีศัตรู กระจ่างจะไม่วิ่งแต่จะกระโดดหรือกระโจนด้วยขาหลังที่แข็งแรงมาก โดยสามารถกระโดดได้อย่างรวดเร็ว ด้วยความเร็วประมาณ 30-40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

นอกจากนี้คนไทยคุ้นกับกระจ่างมาแต่โบราณ จึงมีตำนานเกี่ยวกับกระจ่างมาก ปาลเลกัวซึ่งเข้ามาอยู่เมืองไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้เขียนไว้ว่า “กระจ่างก็มีมากตามชายป่า แต่คนไทยเห็นว่าเป็นสัตว์ให้เนื้อที่เล็ดมากจนไม่มีใครฆ่ากัน เมื่อเราพูดถึงกระจ่างแล้ว คนไทยนั้นถือกระจ่างเป็นสัตว์เจ้าปัญญาและเจ้าเล่ห์มาก”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอธิบายถึงตำนานเกี่ยวกับกระจ่างไว้ท้ายพ ระราช นิพนธ์ เรื่องโรมิโอและจูเลียตว่า “ในสมัยเซกสเปียร์ เขาเรียกหญิงนครโสเภณีว่ากระจ่าง”

สังฆราชปาลเลกัวว่า “คนไทยเห็นจุดในดวงจันทร์เป็นกระจ่างนั้น เหมือนกับจีนโบราณว่า ในดวงจันทร์มีกระจ่างตัวผู้ และในโลกมีแต่กระจ่างตัวเมีย พวกกระจ่างตัวเมียชอบแหงนมองกระจ่างในดวงจันทร์จึงมีท้อง แล้วก็ตกลูกออกมาทางปาก”

ไทยใหญ่ว่า ดวงจันทร์คือกระจ่างที่คลุมด้วยเงิน จึงมีแสงเย็นนวลตา กระจ่างนี้อยู่ในเรือนแก้ว มีหน้าต่าง 15 บาน มันจะเปิดหน้าต่างแรกในคืนที่เราเรียกกันว่าขึ้นค่ำ และเปิดบานที่สองในคืนขึ้นสองค่ำ อย่างนี้เรื่อยๆ ไปจนหมด 15 บาน เป็นวันเพ็ญพระจันทร์เต็มดวง หลังจากนั้นกระจ่างเกาะ ก็จะปิดหน้าต่างคืนละบานทำให้มืดลงๆ ซึ่งเราเรียกกันว่าข้างแรม นามปีที่ 4 เกาะ (กระจ่าง) มนุษย์ผู้หญิง

ในอินเดียเคยเชื่อกันว่า เงานในดวงจันทร์นั้นเป็นกระจ่างกำลังวิ่งอยู่ และบางพวกเชื่อว่าเงาที่เห็นนั้นเป็นเงาของต้นไทร ส่วนในนิทานชาดกมีเรื่องเล่าถึงเหตุที่มีรูปกระจ่างอยู่ในดวงจันทร์ มีเรื่องดังนี้

“ณ ป่าใหญ่แห่งหนึ่ง ซึ่งอุดมไปด้วยหญ้าและไม้ดอกไม้ประดับ นานาชนิด กระต่ายโพธิสัตว์ได้พำนักอยู่ ณ ที่นี้อย่างมีความสุข ไม่มีศัตรู ทั้งสัตว์เล็กและสัตว์ใหญ่ เพราะกระต่ายบำเพ็ญตนดังมุณี กินแต่ ใบหญ้าเป็นอาหาร มีวาจาเต็มไปด้วยไมตรีจิต สัตว์ที่เป็นพาลก็กลายเป็นมิตร แต่ที่สนิทกันมากก็มีนาค 1 วานร 1 และสุนัข 1 (ในนิบาต ชาตกเป็นสุนัขจิ้งจอก) สัตว์ทั้งสิ้นล้วนแต่มีความเมตตากรุณาแก่สัตว์ทั้งหลาย ปราศจากความโลภ ราคีลา”

(ส.พลาญน้อย, 2530: 67-68)

5. ปี่มะโรง

นาค หรือพญานาค เป็นความเชื่อในภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเรียกชื่อต่าง ๆ กัน แต่มีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นงูขนาดใหญ่มีหงอน เป็น สัญลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์ ความมีวาสนา อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของบันได สู่จักรวาล ต้นกำเนิดความเชื่อเรื่องพญานาคน่าจะมาจาก อินเดีย ด้วยมีปกรณ์หลายเรื่องเล่าถึงพญานาค โดยเฉพาะใน มหาकाพย์มหาภารตะ นาคถือเป็นปรปักษ์ของ ครุฑ ส่วนในตำนานพุทธประวัติ เล่าถึงพญานาคไว้หลายครั้งด้วยกัน ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังมีตำนานเรื่องพญานาคอย่างแพร่หลาย ชาวบ้านในภูมิภาคนี้มักเชื่อกันว่า พญานาคอาศัยอยู่ใน แม่น้ำโขง หรือเมืองบาดาล และเชื่อกันว่าเคยมีคนเคยพบรอยพญานาคขึ้นมาใน วันออกพรรษา โดยจะมีลักษณะคล้ายรอยของงูขนาดใหญ่

ลักษณะของพญานาคตามความเชื่อในแต่ละภูมิภาคจะแตกต่างกันไปแต่ พื้นฐาน คือ พญานาค มีลักษณะตัวเป็นงูตัวใหญ่มีหงอน สีทอง และตาสีแดง เกือบเหมือน ปลา มีหลายสี แตกต่างกันไปตามบารมี บ้างก็มีสีเขียว บ้างก็มีสีดำ หรือบ้างก็มี 7 สี เหมือนสีของรุ้ง และที่สำคัญคือ นาคตระกูลธรรมดาจะมีเศียรเดียว แต่ตระกูลที่สูงขึ้นไปนั้นจะมีสามเศียร ห้าเศียร เจ็ดเศียรและเก้าเศียร นาคจำพวกนี้จะสืบเชื้อสายมาจาก พญาเศษนาคราช (อนันตนาคราช) ผู้เป็นบัลลังก์ของพระวิษณุวรายนณ์ปรมมาท ณ เกษียรสมุทร อนันตนาคราช นั้นเล่ากันว่า มีกายใหญ่โตมหึมา มีความยาวไม่สิ้นสุด มีพันศีรษะ พญานาคนั้นมีทั้งเกิดในน้ำและบนบก เกิดจาก ครรภ์และจากไข่ มีอิ ทฤทธิ์สามารถบันดาลให้เกิดคุณและโทษได้ นาคนั้นมักจะแปลงร่างเป็น มนุษย์รูปร่างสวยงาม (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2552: ออนไลน์)

พญานาค เป็นสัญลักษณ์ของผู้เกิดปีมะโรง ชาวสยามรับคติเรื่องนาคจากอิทธิพล ของศาสนาพุทธและฮินดูเมื่อกว่า 1,500 ปีก่อน คัมภีร์ทางพุทธ แยกนาคไว้ับพันชนิดและจัดหมวดหมู่ไว้ การที่สยามเป็นฝ่ายรับวัฒนธรรมจากหลายแหล่งมาผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และคนสยามเองก็ประกอบด้วย กลุ่มชนหลากหลายเผ่าพันธุ์ รวมกัน จึงไม่สามารถชี้ชัดได้ว่า

นาค เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งตายตัว นาคอาจหมายถึง กิเลส หมายถึง บันไดสายรุ้งเชื่อมโลกมนุษย์กับสวรรค์ นาคอาจหมายถึงบรรพบุรุษของคนไทย นาคอาจเป็นสัญลักษณ์คู่กับ สถาปัตยกรรมและพระมหากษัตริย์ ทว่าสิ่งที่ยอมรับโดยทั่วกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง “นาคกับน้ำ” คือเป็นผู้ลดบันไดความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ทุกชีวิต (ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณานิการ, 2539: 73) จะได้ยินอยู่เสมอว่า ปีนีนาคให้น้ำเท่าไร ก็ตัว ผ่นฟ้าดีหรือไม่ดี นาคให้น้ำสร้างความอุดมสมบูรณ์แก่สรรพชีวิตทั้งปวง

ตามคติฮินดู พญานาคันตนาคราช แทนบรรทมของพระนารายณ์ ที่นับถือเป็นเทพเจ้า พญานาคเปรียบได้กับท้องน้ำที่ ึงหลายในจักรวาล นาคมีอิทธิฤทธิ์บันดาลให้ฝนตกหรือไม่ ตกสามารถแปลงกายเป็นเมฆฝนได้ พญานาคเป็นที่มาของแม่น้ำต่าง ๆ อันหมายถึง ผู้รักษาพลังแห่งชีวิตทั้งหลาย ตามความเชื่อของชาวพุทธ เทวดาแห่งน้ำ คือ วรुณและสาคร ที่ต่างก็เป็นจอมแห่งนาคราช นอกจากจะเกี่ยวข้องกับน้ำบนโลกแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับน้ำในสวรรค์อีกด้วย คนโบราณเชื่อว่า สายรุ้งกับนาค เป็นอันเดียวกัน ที่เชื่อมระหว่างโลกมนุษย์กับโลกสวรรค์ข้างหนึ่งของรุ้งจะคูดน้ำจากพื้นโลกขึ้นไปข้างบน เมื่อถึงจุดที่สูงที่สุดก็จะปล่อยน้ำลงมาเป็นฝนที่มีลำตัว ของนาคเป็นท่อนส่ง

ในตำนานสิงหนวัติ กล่าวว่า เมื่อเจ้าเมืองสิงหนวัติอพยพคนมาจากทางเหนือ พญานาคแปลงกายมาช่วยที่ที่ตั้งเมืองใหม่ และขอให้อยู่ในทิศพิธราชธรรม พอดตกกลางคืนก็ขึ้นมาสร้างคูเมือง 4 ด้าน เป็น เมืองนาคพันธุสิงหนวัติ ต่อมาเมื่อยกทัพปราบเมืองอื่นได้ และรวมดินแดนเข้าด้วยกัน จึงเปลี่ยนชื่อเป็น แคว้นโยนกนาคราช ที่เห็นได้ชัดก็คือ ที่ปราสาทพนมรุ้ง จะมีคูเมืองที่เป็นสระน้ำ 4 ด้าน รอบปราสาทและมี พญานาค อยู่ด้วย ตามความเชื่อของคนสมัยโบราณ นาคจะมีความหมายเป็นอย่างอื่นไม่ได้นอกจากน้ำ เช่น การสร้างศาสนสถานไม่ว่าจะเป็นอุโบสถ นาคที่ราวบันได จึงมี พญานาค ซึ่งตามความเป็นจริง (ความเชื่อ) การสร้างต้องสร้างกลางน้ำ เพื่อให้ดูเหมือนว่าศาสนสถานนั้นลอยอยู่เหนือน้ำ แต่ก็ไม่ต้องสร้างจริง ๆ เพียงแต่มีสัญลักษณ์พญานาค ไว้ เช่น ที่ปราสาทพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

เรามักจะเห็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับนาคได้เสมอ ในงาน จิตรกรรม ประติมากรรม และหัตถกรรม นาคเป็นส่วนประกอบที่สำคัญทางสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะตามอาคารวัดต่าง ๆ หลังคาอาคารที่สร้างขึ้นสำหรับสถาบันพระมหากษัตริย์ และสถานบันศาสนสถาน ตามคตินิยมที่ว่า นาคยิ่งใหญ่คู่ควรกับสถาบันอันสูงส่ง เช่น นาคสะดุ้ง ที่ทอดลำตัวยาวตามบันไดนาคลายอง ที่ทำเป็นป้านลมหลังคาโบสถ์ที่ต่อเชื่อมกับนาคสะดุ้ง นาคเป็อน นาคจำลอง และนาคพันต์คันทวยรูปพญานาค

พญานาคเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

ตามตำนานพญานาค มีอยู่ก่อนสมัยพระพุทธเจ้า หลังจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมพิเศษแล้ว ได้เสด็จไปตามเมืองต่าง ๆ เพื่อแสดงธรรมเทศนา มีครั้งหนึ่งได้เสด็จออกจากร่มไม้อุบลปาลนิโครธ ไปยังร่มไม้จิกชื่อ "มุจลินท์" ทรงนั่งเสวยวิมุตติสุข อยู่ 7 วัน คราวเดียวกันนั้น มีฝนตกพำร่า ๆ ประกอบไปด้วยลมหนาวตลอด 7 วัน ได้มีพญานาคชื่อ "มุจลินท์" เข้ามาวางด้วยขด 7 รอบพร้อมกับแผ่พังพานปกพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อจะป้องกันฝนตกและลมมิให้ถูกพระวรกาย หลังจากฝนหายแล้ว คลายขนดออก แปลงเพศเป็นมาณพมายืนเฝ้าที่เบื้องพระพักตร์ ด้วยความศรัทธาอย่างแรงกล้า ทำให้ชาวพุทธสร้างพระพุทธรูปปางนาคปรก แต่มักจะสร้างแบบพระนั่งบนตัวพญานาค เพื่อให้เกิดความสง่างาม (พูนศักดิ์ สักกทัตติยกุล, 2552: ออนไลน์)

สอนสุพรรณ (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า นาค ในภาษาสันสกฤตแปลว่า "งู" ตามคติฮินดู นาคเป็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์หลายแห่ง เช่น พญานาคขดตัวเป็นฐานรองรับพระวิษณุซึ่งเอนองค์พิง และบรรทมหลับอยู่ท่ามกลางมหาสมุทรในยุคซึ่งโลกกำลังสลายเพื่อก่อตัวเป็นรูปร่างขึ้นใหม่ ตำนานหนึ่งอ้างว่า การปรากฏตัวครั้งที่สำคัญที่สุดของพญานาคสำหรับโลกมนุษย์ก็คือ ตอนที่พญานาคกลืนน้ำจืดแห่งทั้งโลกแล้ว ไปขดตัวนอนหลับกลายเป็นเมฆอยู่บนยอดเขาพระสุเมรุ ซึ่งอาจเปรียบได้กับยุคไพลสโตซีน เพื่อให้โลกมีน้ำหล่อเลี้ยงชีวิตต่อไปอีกครั้งหนึ่ง พระอินทร์จึงต้องสังหารพญานาคเสียโดยได้ฟาดสายฟ้าเสียบกลางขดนาคจนขาดเป็นท่อนๆ น้ำจืดไหลพวยพุ่งเป็นสายจากยอดภูเขาลงมาสู่โลกมนุษย์

นักวิชาการผู้หนึ่งแสดงความ คิดเห็นว่า ชาวเขมรได้แสดงตำนานเรื่องนี้ไว้ในการก่อสร้างนครธม โดยให้บริวารของพระวิษณุซึ่งมีทั้งเทวดาและยักษ์ พัน ลำตัวพญานาคเข้ากับเขาพระสุเมรุ ซึ่งคือ "ปราสาทบายน" แล้วขึงลำตัวพญานาคเพื่อรัดเอาน้ำออกมาหล่อเลี้ยงชีวิตในโลก

ภาพที่ 1 พระวิษณุกวนเกษียรสมุทร ในรูปเขียนย่อโดยสังเขปจากหินแกะสลักที่นครวัด โดยอริออล (Oriol) ตีพิมพ์โดย เอโมเนีย (Etienne Aymonier, Cambodge, Paris 1901)

(สอนสุพรรณ, 2552: ออนไลน์)

ในสมัยก่อนโคลัมบัสค้นพบทวีปอเมริกา พวกแอซเต็กได้ประดิษฐ์ฐานสูงไว้กลางใจเมือง ในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเรียกว่า “เทโอคาลี” ฐานนี้อาศัยอยู่ในทะเลสาบเท็คซูกูโก ซึ่งถือว่าเป็นสถานที่ให้กำเนิดแก่เม็กซิโกที่นอกทิวทลัน เทโอคาลีมีรูปลักษณะเป็นพีระมิด บนยอดมีวิหารอยู่สองหลัง หลังหนึ่งสร้างถวายเทพเจ้าแห่งนักรบชื่ออูยซิโลพ็อคติ และอีกหลังหนึ่งสร้างถวายเทพเจ้าแห่งฝนชื่อทาลลอค ซึ่งมีหอยประดับประดาอยู่เต็มไปหมด รอบ ๆ ฐานพีระมิด มีหัวงูไหลออกมาเป็นระยะ ๆ ซ้อนกันเป็นแถว ๆ เรียกว่า “โคอาเตพันตลี” ถ้าสับเปลี่ยนงูด้วยธาตุน้ำและเทพเจ้าทาลลอคด้วยพญานาค ซึ่งกำลังปล่อยให้น้ำไหลออกมาจากภูเขาหรือพีระมิด เราก็มองเห็นความคล้ายคลึงกับสิ่งซึ่งธรรมชาติได้สร้างไว้กับหมู่เกาะภูเขาไฟในแปซิฟิก

ภาพที่ 2 The teocalli of Cholula (สอนสุพรรณ, 2552: ออนไลน์)

ในภาคพื้นแปซิฟิก ชาวเรือออสโตรนีเซียใช้ลวดลายขดงูประดับเรือมาแต่โบราณ สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ลมและกระแสน้ำทะเลได้เส้นศูนย์สูตรลงไป มักจะวนทวนเข็มนาฬิกา ส่วนเหนือเส้นศูนย์สูตรขึ้นมาจะวนตามเข็มนาฬิกา

ภาพที่ 3 เรือจำลองแกะสลักรูปนาค สมัยก่อนประวัติศาสตร์ของชาวเรือออสโตรนีเซียน หรือ หมูเกาะทะเลใต้ใช้ ซึ่งขุดพบในสุสานประเทศฟิลิปปินส์ เขียนคัดลอกมาจากหนังสือโดย เอरिक กาซินโย ค.ศ. 1973 (สอนสุพรรณ, 2552: ออนไลน์)

6. ปีมะเส็ง

งู เป็นสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง ไม่มีขา ไม่มีเปลือกตา มีเกล็ดปกคลุม ผิวหนังทั่วทั้งลำตัว ลักษณะลำตัวยาวซึ่งโดยขนาดของความยาวนั้น จะขึ้นอยู่กับชนิดของงู ปราดเปรี้ยวและว่องไวในการเคลื่อนที่มีลิ้นสองแฉกเพื่อใช้สำหรับรับความรู้สึกทางกลิ่น จัดอยู่ในชั้น Reptilia ตระกูล Squamata ตระกูลย่อย Serpentes โดยทั่วไปแล้วงูจะกลัวและไม่กัด นอกเสียจากถูกรบกวนหรือบุกรุก จะเลื้อยหลบหนีเมื่อมีสิ่งใดเข้ามาใกล้บริเวณที่อยู่ ออกล่าเหยื่อเมื่อรู้สึกหิว โดยกินสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมขนาดเล็กเป็นอาหาร ยกเว้นงูบางชนิดที่กินงูด้วยกันเอง เช่น งูจงอางสามารถมองเห็นได้ดีในที่มืดและในเวลาากลางคืน โดยทั่วไปจะออกลูกเป็นไข่ ยกเว้นแต่งูที่มีพิษซึ่งมีผลโดยตรงทางด้านโลหิต (Vipers) ซึ่งจะออกลูกเป็นตัว เช่น งูแมวเซา ธรรมชาติโดยทั่วไปของงู จะทำการลอกคราบเป็นระยะเวลา และจะบ่อยครั้งเมื่องูยังมีอายุไม่มากนัก ซึ่งภายหลังจากการลอกคราบของงู จะทำให้เกล็ดที่ปกคลุมผิวหนัง มีสีสดใสรวมทั้งทำให้เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างรวดเร็ว

ปัจจุบัน มีงูถูกค้นพบแล้วประมาณ 2,700 ชนิด แต่เป็นงูไม่มีพิษประมาณ 2,300 ชนิด สำหรับในประเทศไทยมีงูจำนวนมากตามสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิต ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยสามารถพบเห็นงูได้มากกว่า 180 ชนิด โดยเป็นงูที่มีพิษจำนวน 46 ชนิด และสามารถจำแนกงูที่มีพิษออกได้อีก 2 ประเภท คือ งูที่มีพิษ โดยอาศัยอยู่บนบก จำนวน 24 ชนิด และงูที่มีพิษ โดยอาศัยอยู่ในทะเล จำนวน 22 ชนิด (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2552: ออนไลน์)

ลักษณะของงู มีดังนี้ (ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณาธิการ, 2539: 90)

1. ตา งูไม่มีเปลือกตา จึงต้องลืมตาโพล่งตลอดเวลา แต่มีรูม่านตาที่ขยายปิดเปิดตามปริมาณแสงได้ และมีเกล็ดใสครอบทับดวงตา ป้องกันอันตรายและป้องกันน้ำ เมื่อเวลางูว่ายน้ำ เกล็ดนี้ก็จะลอกออกพร้อมกับการลอกคราบของงู ตาของงูมีลักษณะนูน ทำให้มองเห็นในการเห็นภาพกว้าง แต่งูมีสายตาคู่ไม่ตึกเมื่อเทียบกับประสาทสัมผัสชนิดอื่น งูมองเห็นได้ไม่ไกลมันจะล่าเหยื่อและสัมผัสสิ่งรอบตัวจากสัมผัสอื่น

2. ลิ้น งูมีลิ้นเป็นสองแฉก สามารถแลบลิ้นได้โดยไม่ต้องเปิดปาก เพราะที่ปากจะมีช่องเล็กๆ ให้ลิ้นโผล่ออกมาได้ งูใช้ลิ้นในการสัมผัสกลิ่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ตั้งแต่เกิดลูกงูจะโผล่หัวออกมาจากไข่และแลบลิ้นสัมผัสกับอากาศภายนอก ลิ้นของงูถือเป็นอวัยวะรับกลิ่น ส่วนจมูกมีไว้สำหรับการหายใจเท่านั้น

3. ฟันและเขี้ยว งูพิษทุกชนิดมีเขี้ยวที่ติดต่อกับต่อมน้ำพิษ ใช้สำหรับฆ่าเหยื่อ มันอาจกัดแล้วปล่อยให้เหยื่อหนีไปตาย จากนั้นจึงตามไปกินทีหลัง แต่สำหรับงูไม่มีพิษ มันจะใช้ฟันที่แหลมคมของมันฉกจับเหยื่อจนติด ลักษณะฟันของงูจะแหลมยาวและโค้งเข้า ด้านใน ทำให้มันสามารถดึงรั้งตัวเหยื่อให้เข้าไปในปากได้ทุกครั้งที่มีมันขยับปาก

4. เกล็ดท้อง เกล็ดของงูนอกจากใช้ในการเลื้อยแล้ว ยังใช้รับความสั่นสะเทือนของสิ่งรอบตัว เนื่องจากงูเป็นสัตว์ที่ไม่มีหูในการรับเสียง แต่สามารถรับความสั่นสะเทือนต่างๆ รวมทั้งความสั่นสะเทือนของคลื่นเสียงผ่านทางเกล็ดท้อง และทำให้มันรู้ตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อมีเหยื่อหรือศัตรูเข้ามาใกล้

5. หนังงู หนังงูประกอบด้วยเกล็ดเล็กๆ เรียงทับซ้อนกัน ผิวหนังงูแห้งและเย็น ส่วนเกล็ดที่ดูมันวาวนั้น ทำให้งูดูคล้ายมีเมือกลื่นหุ้มตัวอยู่

6. อวัยวะเพศ งูมีอวัยวะเพศสองอันซ่อนอยู่บริเวณโคนหาง อวัยวะเพศของงูตัวผู้เป็นติ่งยาว มีสองข้าง จะปล่อยออกมาให้เห็นขณะผสมพันธุ์ โดยจะเลือกใช้ข้างใดข้างหนึ่งเท่านั้น

7. กระดุกงู โครงกระดูกงูเป็นกระดูกสันหลังและกระดูกซี่โครงยาวตลอดลำตัว งูที่แผ่แม่เบี้ยได้จะมีกระดูกซี่โครงช่วงคอยาวเป็นพิเศษ

8. ปุ่มรับความร้อน งูบางชนิด เช่น งูแมวเซาและงูกะปะ มีร่องรับอุณหภูมิอยู่ระหว่างจมูกและดวงตาเป็นตัวช่วยในการล่าเหยื่อ แม้ว่าเหยื่ออยู่ในที่มืดหรือโพรงถ้ำที่ปราศจากแสงสว่าง มันก็จะรู้จุดที่เหยื่อซ่อนอยู่ โดยอาศัยความร้อนจากตัวเหยื่อบอกทิศทาง เนื่องจากปุ่มรับอุณหภูมินี้มีเส้นประสาทสำหรับรับความร้อนรวมตัวอยู่จำนวนมาก

นอกจากนี้ ส.พลายน้อย (2530: 99-112) กล่าวว่า ไทยเหนือเรียกว่า “ปีไล้” หรือ “เป็งงูเล็ก” เครื่องหมายประจำปีเป็นรูปงู เพราะงูเป็นสัตว์ดีก่อดำบรรพ์ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง แม้แต่

ในฝั่งที่ว่ามาแต่ครั้งอาดัมกับอีวา ที่ทั้งสองต้องถูกขับไล่ออกจากสวนอีเดน ก็เพราะงูไปหลอกให้อีวากินผลไม้ซึ่งเป็นการผิดพระประสงค์ของพระเจ้า และงูก็ต้องถูกสาปให้ต้องเลื้อยไปด้วยอกหรือท้อง ทางภาษาบาลีเรียกว่า “อูรค” หมายถึง ไปด้วยอก ซึ่งอูรค และอูรเคนทร์ หมายถึง งู และพญานาค

การที่แยกนิมงู เพราะในศาสนาของเขานับถืองู พวกนับถืองูมีมาก่อนสมัยพุทธกาล เรียกว่า “ศาสนาปฤศหรือปฤศวิ” พวกที่เคารพนับถืองูนี้คือ พวกกราวีเกียร์ ต่อมากลายเป็นทมิฬ ความคิดเห็นของพวกกราวีเกียร์นั้นนับถือแผ่นดินภูเขา เป็นสิ่งประเสริฐกว่าสิ่งทั้งปวง เพราะเป็นบิดามารดาของสรรพสิ่งทั้งหลาย

พวกอียิปต์ ในยุคต้นๆนับถืองู และถือว่างูเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดี ชาวอียิปต์จึงให้ความอารักขาและเลี้ยงงูไว้ในวิหาร ชาวอียิปต์ถือว่า โลกคือไข่ของงูใหญ่หมึมาตัวหนึ่ง และถือว่า เมฆและความมืดมนนั้นเป็นขี้ของงูอาเปปิ งูตัวนี้เป็นศัตรูกับพระอาทิตย์ ทั้งสองต่อสู้กัน ถ้ารบชนะก็เป็นกลางวัน ถ้าเกิดสุริยคราสขึ้น ชาวอียิปต์ก็เข้าใจว่า พระอาทิตย์ถูกงูอาเปปิกลืนเข้าไป (ไทยว่าเป็นราหูอม) และเวลาที่จะให้งูอาเปปิคายออก ก็ต้องอาศัยอำนาจของจอมเทพอามอนราคอยปราบ รูปภาพของฟาโรห์แห่งอียิปต์โบราณจะเห็นว่า เขาทำที่ประดับเศียรเป็นรูปงูเป็นเครื่องหมายของความมีอำนาจ

งูได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับตำนานกรีกและโรมันหลายเรื่อง เทพเจ้าของกรีกและโรมันที่เกี่ยวข้องกับงูมีหลายองค์ ตามรูปปั้นหรือภาพสลักจะเห็นรูปงู พวกกรีกถือว่านางธรณีสมีรูปเป็นงู และตามตำนานโบราณเล่าว่า เมื่อน้ำท่วมโลกแผ่นดินจมหายลงไปได้ น้ำหมด พอ น้ำลดก็มีงูใหญ่โผล่ขึ้นมาจากโคลน และเข้าไปอยู่ในถ้ำบนเขาปาร์นัสซัสที่เมืองเดลฟี ชาวเมืองนับถืองูตัวนี้มาก ต่อมาเทพเจ้าอปอลโลฆ่างูตัวนี้ตาย พวกชาวโรมันเคยถือเอามังกรเป็นเครื่องหมายประจำชาติ ได้ใช้มังกรเป็นเครื่องหมายในธงเฉลิมพลประจำกองทัพ

ในวงการแพทย์ได้นำเอารูปงูมาเป็นเครื่องหมาย รูปงูตัวเดียวพันไม้เท้า เดิมเป็นเครื่องหมายหรือตราของเฮสคูลาปิอุส (Aesculapius) ในวิหารหลายแห่งของ อิตาลี มีรูปปั้นเป็น คนแคระยาวถือไม้เท้ามีงูพัน รูปปั้นนั้นคือ รูปของเฮสคูลาปิอุส มีประวัติของเฮสคูลาปิอุสว่า คนเลี้ยงแพะได้ไปพบทารกคนหนึ่งนอนร้องไห้อยู่บนภูเขาและมีแพะเอานมของมันให้เด็กคนนั้นกิน คนเลี้ยงแพะจึงเข้าไปอุ้ม เห็นรัศมีเกิดขึ้นรอบๆ ศีรษะเด็กคนนั้น คนเลี้ยงแพะรู้ทันทีว่าเป็นบุตรของพระเจ้า คือเป็นบุตรของพระเจ้าอปอลโล (Apollo) กับนางโคโรนิส (Coronis) แต่พระเจ้าอปอลโลทราบว่ นางมีชู้จึงยิงด้วยธนู แล้วผ่าเอาทารกในครรภ์ของนางไปฝากคิรอน (Chiron) ไว้ ต่อมาเด็กคนนี้ได้ชื่อว่า “เฮสคูลาปิอุส” คิรอนได้สอนให้รู้จักสมุนไพรต่างๆ และความรู้ในการรักษาโรค ความสามารถของเฮสคูลาปิอุสนั้นสามารถรักษาคนตายให้ฟื้นได้ และยาที่รักษาก็เป็นเพียงกาฝากต้นไอ๊ก ความสามารถนี้ส่งผลให้เขาเป็นคนอายุสั้น เพราะเทพพลูโตเห็นว่า

คนตายน้อย จึงไปร้องทุกข์ต่อเทพจูปีเตอร์ เทพเจ้าจูปีเตอร์ฟังความฝ่ายเดียวก็ส่งสายฟ้าฟาดลง มาถูกเอสคูลาปิอุสตายทันที เทพอปอลโลโกรมมากที่ถูกถูกฆ่า จึงจับยักษ์ตาเดียวของเทพพลูโต ฆ่าเป็นการแก้แค้น ต่อมาเทพจูปีเตอร์ทราบความจริง จึงเสด็จลงมาอุ้มเอสคูลาปิอุสไปที่ภูเขา โอลิมปัส เพื่อให้วิญญาณของเอสคูลาปิอุสได้อุบัติเป็นเทพเจ้างูพิษ ซึ่งในสมัยนั้นนิยมรักษาโรค ด้วยพิษงู (เซรุ่ม)

พวกนิโกรอิสซาปู้ (Issapoo) แถวเกาะเฟอร์นันโดไปนับถืองูเห่าชนิดหนึ่ง (Cobra-Copelia) ว่า เป็นเทพเจ้าคุ้มครองป้องกันพวกเขา อาจะบันดาลความดีความเลว ความร่ำรวย หรือความเจ็บไข้ ตลอดจนความตาย จึงนับว่า งูเป็นสัตว์ที่มีอำนาจมากในสายตาของนิโกร และเพื่อความสวัสดิมงคลเขาจะเอาหนังงูไปแขวนกับกิ่งไม้ที่สูงที่สุดในหมู่บ้าน โดยให้ทางหางห้อยลงมาและนำเอาเด็กที่เกิดมีอายุประมาณหนึ่งขวบ ที่ต้องการเข้าพิธีมาจับหางงูนั้น คล้ายกับว่าเป็น การแสดงตนว่าเป็นพวกเดียวกัน

เหตุที่งูจะมีพิษนั้น เมื่อครั้งเทวดากวนเกษียรสมุทรได้เกิดพิษร้ายขึ้นมา พวกสัตว์ ต่างๆ เช่น นาคได้ดูดกินไว้หมด เหลืออยู่ตามใบหญ้าเล็กน้อย งูมาที่หลังจึงเลียกินที่ใบหญ้าถูก ใบบาดลิ้นขาดออกมาเป็นสองแฉก งูจึงมีลิ้นเป็นสองแฉก และงูพวกนี้ก็เลยมีพิษ

7. ปี่มะเมีย

ภานุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณาธิการ (2539: 100-105) กล่าวว่า สตรีระชังคางามของ ม้าแฝงไว้ด้วยความปราดเปรียว รวดเร็ว ว่องไว จนถึงมีการกล่าววว่า ม้าถูกสร้างมาเพื่อการวิ่ง โดยเฉพาะ นับแต่อดีตมาแล้วที่มนุษย์ใช้ความเร็วของม้าใน การรบ การสื่อสาร การแข่งขัน และ เป็นพาหนะ ม้าถูกใช้ในการสงครามมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรโรมัน กองทหารม้าที่ขึ้นชื่อที่สุดเป็น กองทหารม้าของจูเลียส ซีซาร์ แห่งอาณาจักรโรมันราว 50 ปีก่อนคริสตกาล และกองทัพ ทหารม้าของเจกีสข่านแห่งอาณาจักรมองโกล

สำหรับคนไทยนั้น ในสมัยสุโขทัยมีคำกล่าววว่า “จูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย”ในพงศาวดาร สมัยอยุธยา กล่าวถึงม้าว่า ถูกใช้ในการศึกสงคราม จนถึงในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อการแข่งขันม้า ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในยุโรปมาตั้งแต่ราวคริสต์ศตวรรษที่ 9 ประเทศไทยเริ่มเกิดขึ้นครั้งแรกในสมัย นี้เอง โดยสนามแข่งม้าชั่วคราวครั้งแรกนั้นอยู่ที่ท้องสนามหลวง กระทั่งมีการพัฒนาดำเนินการ จนมาเป็น “ราชตฤณมัยสมาคมแห่งประเทศไทย” ในปัจจุบัน

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการก่อตั้ง “กรมอศุวราช” มีหน้าที่แห่ตามเสด็จและอารักขา เจ้านายที่เสด็จพระราชดำเนิน นบนรถม้า ในพระราชพิธีต่างๆ ในปัจจุบันความผูกพันที่คนไทยมี ต่อ ม้าเห็นจะเป็นเกมกีฬาแข่งม้า นอกจากใช้ในกรกีฬาแล้วก็ยังใช้ประโยชน์ในลักษณะของกอง เกียรติยศและการสวนสนามในพิธีสำคัญ ซึ่งเป็นกรใช้ประโยชน์จากความสง่างามและความเร็ว ของม้า

ลักษณะของม้า มีดังนี้

1. หน้า ม้ามีหน้ายาว เมื่อเทียบกับส่วนหัวทั้งหมด ส่วนหน้าผากกว้างแบน แล้วค่อยเรียวยาวลงมาถึงปาก
2. จมูก บอกพฤติกรรมและอารมณ์ของม้า ดังนี้
  - 2.1 จมูกผายบาน และอ้าปาก หมายถึง การแสดงความความเคารพนับถือในฐานะน้องกับพี่
  - 2.2 จมูกย่นๆ ชูๆ และทำรูจมูกผายบานไปข้างหลัง แสดงว่า กำลังโกรธหรือรำคาญ
  - 2.3 จมูกผายบาน เข็ดหน้า และแหม่ปากแน่นสนิท แสดงความตื่นเต้น หวาดกลัว
  - 2.4 เหยอริมฝีปากเปิดเผยจนเห็นเหงือก แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อกลิ่นฉี่ของตัวเมีย
  - 2.5 จมูกย่นๆ ยาวๆ แสดงท่าที่อ่อนนวยอ่อนร้องไห้เล็กแล้วต่อกัน
3. ฟัน ม้ามีฟัน 40 ซี่ เป็นฟันตัด 12 ซี่ ฟันกรามหน้า 12 ซี่ ฟันกราม 12 ซี่ และฟันเขี้ยว 4 ซี่ ฟันหน้าเป็นฟันตัดสำหรับกัดหญ้าให้ขาด มันจึงกินหญ้าแข็งๆ หรือกัดทิ้งให้ต้นหญ้าขาดจากรากได้ ส่วนฟันกรามมีผิวหน้าแบนสำหรับเคี้ยว
4. ตา ดวงตาของม้าจะบอกทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับอุปนิสัยของมัน ว่าเจ้าเล่ห์ฉลาด ซื่อโง่งหรือซื่อสัตย์ ฯลฯ
5. กีบเท้า ม้าเดินและวิ่งด้วยน้ำหนักอยู่ที่นิ้วเท้า ซึ่งมีเพียงนิ้วเดียวแต่มีเล็บเป็นกีบแข็ง กีบหน้ากว้างกว่ากีบหลัง
6. หู เราสังเกตดูพฤติกรรมและอารมณ์ของม้าได้จากใบหู ดังนี้
  - 6.1 หูตั้งหรือหูผึ่ง แสดงว่า มันกำลังอยู่ในอันตรายหรือกำลังเห็นม้าอื่นซึ่งไม่ใช่พวกเดียวกัน
  - 6.2 หูเหยียดกลับไปข้างหน้า บอกให้รู้ว่ามันกำลังสนใจอะไรบางอย่างตรงหน้า
  - 6.3 หูเฉียงไปข้างๆ แสดงว่า กำลังสนใจอะไรข้างๆ ตัว แต่ถ้าหูตกแสดงว่า กำลังง่วง
  - 6.4 หูเอนไปข้างหลัง แสดงว่า มันกำลังสนใจอะไรที่อยู่ข้างหลัง หรืออาจหมายถึงการยอมจำนน หรือกลัวอย่างมาก
  - 6.5 หูถูลงราบ แสดงว่า มันกำลังโกรธหรือกลัว

7. หาง หางม้ามีกระดูกหางเป็นแก่นอยู่ 18-22 ท่อน มีขนยาวเป็นพวงไว้คอยไล่แมลงที่มาตอม

7.1 หางแข็ง แสดงถึง อารมณ์เครียด

7.2 ยกหาง แสดงถึง ยั่ววน ดึงดูดใจ

7.3 สะบัดแกว่ง แสดงถึง ไล่แมลง

นอกจากนี้ ส.พลาายน้อย (2530: 116-118) กล่าวว่า ปี่มะเมีย ไทยเหนือเรียก “ปี่สังข์” หรือ “เป็งม้า” เขมรเขียน “มมี” แต่อ่านว่า “โมมี” เขมรเรียกม้าว่า “แสะ” คำว่า “ม้า” ของไทยใกล้เคียงกับภาษาจีนมาก จีนออกเสียงว่า “หมา” ในปัจจุบันก็เอาม้าวิ่งแข่งกัน เนื้อไม่นิยมกินกันเท่าไรนัก แต่จีนได้ประโยชน์จากม้ามาก เช่น ม้าสีขาวยุโรปใช้ปี่เป็นยาได้ดีที่สุด

ตามประวัติของจีนมีเจ้าแห่งม้าเหมือนกัน รูปร่างน่าเกลียด มี 3 ตา 4 มือ ถืออาวุธ มักจะมีศาลตามข้างทาง พวกเลี้ยงม้าเคารพนับถือมาก เพราะถือว่าช่วยคุ้มครองป้องกันม้าให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ ตามความเชื่อของญี่ปุ่นเชื่อว่า ม้าเป็นพาหนะของเจ้า เป็นม้าศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นตามวัดโบราณจึงมีม้าสีขาวอยู่เป็นประจำ คนที่ทำความผิดก็จะไปเล่าให้ม้าฟังเพราะว่า ม้ามีหูยาวฟังคำสารภาพได้ดี และม้าจะเป็นผู้นำไปบอกเจ้าอีกทีหนึ่ง

พระพายเทวบุตรได้บันดาลให้เกิดอัศวราช คือ ม้า 4 ตระกูล ได้แก่ วลาหก อาชาไนย สินธพมโนมัย และอัสดร แต่ก่อนนั้นม้าทั้ง 4 ตระกูลนี้เหาะได้ คราวหนึ่งม้าทั้ง 4 ได้บุกรุกเข้าไปในสวนของพระอิศวร เพื่อเข้าไปหานางม้าอัศวราช 2 ตัว ที่พระพายได้ถวายพระอุมาไว้ใช้เทียมรถ ม้าทั้ง 4 กินหญ้าและพืชพันธุ์จันทน์ อสุรนนทกาลผู้เฝ้าสวนเห็นก็สำแดงอาณุภาพทำกายใหญ่เข้าจับม้าทั้ง 4 แล้วนำไปถวายพระผู้เป็นเจ้า โทษว่าม้าทั้ง 4 มาทำลายเหยียบย่ำสวนจนยับเยินไปหมด

พระอิศวรมีเทวโองการสั่งให้อสุรนนทกาลตัดเอ็นเหาะที่เท้าม้าทั้ง 4 ออย่าให้มันเหาะได้ ให้เอาเหล็กบิดเป็นเกลียวมีห่วงใส่วงกระวีนข้างหนึ่งปลายขดเป็นข้อ มีขนาดยาว 4 นิ้ว 2 อัน เอาข้อต่อเกี่ยวกัน แล้วเอาเชือกถักเป็นขลุ่ยเชื่อมผูกกับห่วงกระวีนทั้งสอง เหล็กนั้นผ่าปากม้าให้คาบ ขลุ่ยนั้นสวมศีรษะม้าครอบหู แล้วเอาเชือกผูกขลุ่ยข้างขวาอ้อมใต้คางมาผูกขลุ่ยข้างซ้าย เรียกว่า “รัดคางบังเหียน” ม้าจะบริโภคลำบาก แล้วเอาเชือกยาว 4 ศอกผูกกระหว่งกระวีนทั้งสองชักซ้ายไปขวา ชักสองสายให้ยี่นึ่ง แล้วเอากระดูกตะโพนกันกระปือตาย วางครอบลงบนหลังม้าเรียกว่า “อาน” เอาเชือกผูกครอบรัดอานไว้กับอกเรียกว่า “รัดอก” เชือกสายหนึ่งอ้อมคอผูกไว้กับหัวอานทั้งสองเรียกว่า “รั้งหน้า” เชือกสายหนึ่งอ้อมโคนหางม้าผูกท้ายอานทั้งสองเรียกว่า “รั้งท้าย” เชือกสายหนึ่งที่ผูกกระวีนขลุ่ยทั้งสอง สอดมาหว่างเท้าหน้ามาผูกที่สายรัดอกเรียกว่า “สายรอง” เมื่อแต่งประจันเสร็จพระอิศวรให้พาม้าเดินตระเวนรอบสวน 3 รอบ ประกาศให้สัตว์ทั้งหลายอย่าเอาเหยียงอย่าง แล้วให้ปล่อยไปยังโลกมนุษย์ ตั้งแต่นั้นม้าม้าก็เป็นพาหนะของมนุษย์

8. ปี่มะแม

ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณารักษ์, บรรณารักษ์ (2539: 114-118) กล่าวว่า แปะเป็นสัตว์ที่คนไทยไม่คุ้นเคยนัก หากสัตว์สัญลักษณ์ของปี่มะแมมิใช่แพะ ช่องว่างระหว่างคนไทยกับแพะคงมีมากกว่านี้ เพราะแต่ไหนแต่ไรมาคนไทยไม่เลี้ยงแพะ รังเกียจว่าแพะมีกลิ่นสาบ คนไทยพุทธไม่นิยมตีมนมแพะทั้งที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าโภชนาการ คนไทยไม่เคยใช้ประโยชน์จากขนแพะซึ่งให้ความอบอุ่นสูง แต่สำหรับชาวไทยมุสลิม แปะเป็นสัตว์ที่เขาคุ้นเคยมากที่สุด ชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้ของไทย อันได้แก่ สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส เลี้ยงแพะเกือบทุกบ้าน

ลักษณะของแพะ มีดังนี้

1. เขา เขาแพะส่วนใหญ่จะเรียวยาวแหลม หากโค้ง จะโค้งแต่น้อย
2. เครา แพะมีเคราใต้คางทั้งตัวผู้และตัวเมีย
3. หาง หางแพะมักชี้ขึ้น แพะตัวเมียจะกระดิกหางถี่ๆ เมื่อเป็นสัด นอกจากนั้น

แพะยังมีต่อมกลิ่น (ที่ทำให้แพะมีกลิ่นสาบ) อยู่ใต้โคนหาง

4. ขน ขนแพะเป็นเส้นตรง แพะที่ไม่ใช่แพะพันธุ์มักจะมีขนสั้นกว่าแกะ

แพะมีความสัมพันธ์กับชาวมุสลิมตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย แปะเข้ามาเกี่ยวข้องในเชิงพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า แปะเป็นสัตว์ที่มีไว้เชือดเพื่อการทำบุญทาน แปะจึงเป็นหนึ่งในจำนวนสัตว์ไม่กี่ชนิด เช่น อูฐ แกะ กบิซ (สัตว์ในประเทศซาอุดีอาระเบีย มีหน้าตาคล้ายแกะและแพะ) ที่ชาวมุสลิมมีไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

“แพะรับบาป” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้อธิบายว่า หมายถึง คนที่รับเคราะห์กรรมแทนผู้อื่นที่ทำความผิด ส่วนที่มาของสำนวนนี้ พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 2 (แก้ไขเพิ่มเติม) ได้ระบุไว้ว่า ที่มาของคำว่า “แพะรับบาป” นี้ ปรากฏในคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม ซึ่งเป็นคัมภีร์ของชาวอิสราเอลผู้มี ภูมิลำเนาเป็นผู้มีอาชีพเลี้ยงแพะเลี้ยงแกะ แปะรับบาปเป็นพิธีปฏิบัติในวันลบบาปประจำปีของชาวอิสราเอล ซึ่งเริ่มต้นด้วยปุโรหิตถวายเป็นเครื่องบูชาไถ่บาปของตนเองและครอบครัว เมื่อเสร็จพิธีแล้ว ปุโรหิตจะนำแพะ 2 ตัวไปถวายเป็นเจ้าที่ประตูเต็นท์นัดพบ และจับสลากเลือกแพะ 2 ตัวนั้น สลากที่ 1 เป็นสลากสำหรับแพะที่ถวายเป็นเจ้า อีกสลากหนึ่งเป็นสลากสำหรับแพะรับบาป หากสลากแรกตกแก่แพะตัวใด แพะตัวนั้นจะถูกฆ่าและถวายเป็น เครื่องบูชาเพื่อไถ่บาปของประชาชนเรียกว่า “แพะรับบาป” ส่วนสลากที่ 2 หากตกแก่แพะตัวใด แพะตัวนั้นเรียกว่า “แพะรับบาป” ซึ่งปุโรหิตจะถวายเป็นเจ้าทั้งยังมีชีวิตอยู่ แล้วใช้ทำพิธีลบบาปของประชาชน โดยยกบาปให้ตกที่แพะตัวนั้น เสร็จแล้วก็จะปล่อยแพะตัวนั้นให้นำบาปเข้าไปในป่าลึก (แพะรับบาป, 2552: ออนไลน์)

ตามความเชื่อความศรัทธาของคนมุสลิม การเชือดสัตว์ที่เรียกว่า “กูรบ่าน” ทำไปเพื่อคารวะพระเจ้าด้วยความรักและศรัทธาต่อพระองค์ แพะ คือหนึ่งในสัตว์ที่นำมาเชือดเพื่อพิธีกรรมนี้ และต้องเป็นแพะที่อยู่ในวัยเจริญเติบโตเต็มที่ คืออายุอย่างน้อย 2 ปี ที่สำคัญต้องเป็นสัตว์ที่มีลักษณะถูกต้องตามที่ศาสนบัญญัติไว้ คือมีพลาณามัยสมบูรณ์ รูปสัณฐานไม่มีที่ตำหนิ เช่น หูแหงง ตาบอด ขาหัก เขาหัก เป็นต้น สัตว์ที่มีตำหนิท่านห้ามไว้ว่า มิควรนำมาเชือดเพื่อพิธีกรรมนี้โดยเด็ดขาด

พิธีกรรมดังกล่าวศาสนามีได้บังคับ หากแต่ผู้ใดได้กระทำผลดีและสิริมงคลจะบังเกิดแก่ผู้นั้น พิธีเชือดแพะเพื่อความศรัทธา มักจะกระทำกันตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นของวันตรุษอิดิลอฎฮา หรือวันเฉลิมฉลองวันสิ้นสุดการถือศีลอด หรือนับจากวันนี้ไปอีกไม่เกิน 3 วัน เนื้อที่ชำแหละมาได้นอกจากจะแจกจ่ายกันในหมู่ญาติพี่น้องแล้ว ยังแจกเป็นทานแก่ผู้ยากจน (ภาณู บรูซรัตันพันธ์ุ, 2539: 123)

9. ปิวอก

ภาณู บรูซรัตันพันธ์ุ, บรรณาธิการ (2539: 132-134) กล่าวว่า ลิงเป็นสัตว์ทั้งฉลาดและซุกซน ซึ่งคนมีบรรพบุรุษร่วมกับลิงเมื่อประมาณ ๖-๗ ล้านปีก่อน ต่อมาทั้งคนและลิงจึงแยกสายพันธุ์วิวัฒนาการเป็นสัตว์ต่างชนิดกัน ลิงในโลกแบ่งออกเป็นลิงโลกเก่าและลิงโลกใหม่ ลิงของไทยจัดอยู่ในประเภทลิงโลกเก่า ในขณะที่ลิงแถบทวีปอเมริกาได้จัดเป็นลิงโลกใหม่ ลิงแทบทุกชนิดจะมีสมองที่วิวัฒนาการไปมาก เฉลียวฉลาด ว่องไว ปีนป่ายต้นไม้ได้คล่องแคล่ว

ลักษณะของลิง มีดังนี้

1. ใบหน้า กล้ามเนื้อต่างๆ บนใบหน้า สามารถแสดงสีหน้าได้หลากหลาย เช่น เลิกคิ้ว กระตักหู
2. ตา ตาทั้งสองข้างอยู่ทางด้านหน้า ทำให้มองเห็นภาพเป็นสามมิติกระระยะได้อย่างแม่นยำ มองเห็นสีต่างๆ ได้ใกล้เคียงกับตาที่คนเห็น
3. กระพุ้งแก้ม อยู่ตอนล่างของแก้มทั้งสองข้าง สามารถใช้เก็บอาหารได้ทั้งมือเมื่อลิงออกหากินในที่ที่ลิงไม่แน่ใจว่าปลอดภัย มันจะรีบเก็บอาหารยัดใส่ในแก้มไว้ก่อน เมื่อมาถึงที่ปลอดภัยแล้วมันจะเอาหลังมือดันอาหาร (ที่ยังไม่ทันได้เคี้ยว) ออกจากแก้มมากินอย่างสบายใจ
4. หาง ลิงบางชนิดมีหางยาวเพื่อช่วยรักษาสมดุลขณะปีนป่ายห้อยโหน
5. ขา ลิงมีขาหลังที่แข็งแรง เหมาะแก่การกระโจน
6. มือและเท้า มีนิ้วโป้งแข็งแรงแยกออกจากนิ้วทั้งสี่ เหมาะแก่การใช้งาน

นอกจากนี้ ส.พลายน้อย (2530: 145-157) กล่าวว่า ปิวอก ในภาษาไทยพายัพเรียกปีสัน และแทนที่จะเรียกว่า เบ็งลิง กลับเรียกว่า เบ็งวอก คำว่า วอก เป็นภาษาอะไรไม่ทราบ แต่ใน

ภาษาไทยมีใช้หลายอย่าง นอกจากเรียกชื่อปีแล้วยังเรียกหน้าคนแก่ที่ปากนุ้มแก้มตอบว่า “หน้าวอก” เขาไปเปรียบเทียบกับคนที่ทาหน้าจนขาวเลอะเทอะว่า “หน้าวอก”

เรื่องลิงเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อของคนชนบทบางพวกนับถือลิงมาก เช่นพวกทิเบตถือว่า บรรพบุรุษของเขาเป็นลิง การนับถือลิงเนื่องมาจากการนับถือพระเจ้า นับถือผีของคนโบราณ พวกที่นับถือลิง คือ พวกชาวเมืองการุณาณฑุ ประเทศเนปาล ที่เมืองนี้มีรูปสลักด้วยหินขนาดใหญ่เป็นรูปครึ่งคนครึ่งสัตว์ คือ หน้าเป็นลิง ตัวคล้ายคน แต่งตัวมีสังวาลและสวมมงกุฏ นั่งชันเข่าหลับตา มือขวาแบพาดไว้กับหัวเข่าข้างที่ตั้งชัน ส่วนมือซ้ายยกขึ้นสูงระดับอก หันฝ่ามือออกแบบเดียวกับท่าทำห้าม รูปสลักนี้เรียกว่า “วานรเทพ” มีเครื่องสังเวย คือ มะพร้าว การที่ใช้มะพร้าวเป็นของสังเวย เพราะหนุมนานเป็นลิง

ความเชื่อของญี่ปุ่นบ้างก็ว่า ลิงเป็นตัวอัปโชค นอกจากคำว่า “โกชิน” ยังมีคำเรียกลิงอีกชื่อหนึ่งว่า “सारู” และคำว่า “सारู” นี้มีความหมายว่า “ไปให้พ้น” เป็นคำไฉนที่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เรียกในสถานที่ที่ต้องการให้มีคนมามาก ดังนั้นพวกพ่อค้าหรือเจ้าของร้านขายอาหารจะไม่พูดว่า “सारู” ถ้าจะพูดถึงसारูหรือลิงก็ต้องเลี่ยงไปใช้คำอื่น เพราะเขาถือว่าพูดคำนี้แล้วจะไม่เป็นสิริมงคล

คำว่า “सारู” ไม่เป็นมงคลในเรื่องความหมา ยของคำ แต่เราเชื่อกันว่า รูปลิงเป็นเครื่องรางป้องกันพวก “ตาร้าย” หรือภูตผีที่จะมารังควานเด็กได้ ในตำนานของญี่ปุ่นว่า ลิงกับกาไม่ถูกกัน ลิงจะทำลายรังกาทันทีที่มันพบ

ไทยได้มีการกล่าวถึงประโยชน์ของลิงว่า มียาวนานหนึ่งชื่อว่า “สุริยวงศ์” มีแจ้งอยู่ในตำราพระโอสถราชกาลที่ 2 ว่า แก้วใช้ในกุมารขันต้องล้างบองราหู 12 เดือน แลต้องแช่ชื่อ 7 วัน ยาขนานนี้ใช้กระตุกศิระชะวานรเผาผสมเป็นตัวยา และพวกนักนิยมกินของแปลกๆ เปิดกะโหลกหัวลิงตักเอาสมองลิงมากิน

10. ไก่

ไก่เป็นสัตว์ที่ใกล้ชิดคนไทยมาเป็นเวลานาน ดังนั้นคนไทยจึงสังเกตพฤติกรรมของไก่และนำมาเป็นสำนวนหลายสำนวนด้วยกัน เมื่อไก่โก่งคอส่งเสียงเราเรียกว่า “ไก่ขัน” คนต่างชาติต่างภาษา ต่างสังคม ฟังเสียงไก่ขันแตกต่างกันไป คนเยอรมันฟังเสียงไก่ขันเป็น “กึ๊กะริกกี” คนอังกฤษฟังเป็น “ค็อกอะดูเดิ้ลดู” แต่คนไทยกลับฟังเป็น “เอ็กเอ็กเอ็ก”

ไก่เป็นสัตว์ตื่นเช้า จึงมีการเอาพฤติกรรมของไก่มาเป็นการบอกเวลา ในสมัยก่อนไก่จะขันตั้งแต่เวลาเช้ามีดพระอาทิตย์กำลังจะขึ้น จึงเกิดสำนวนบอกเวลาไก่ขัน คือ เวลาเช้าตรู่ หรือรุ่งสาง แต่ถ้าจะพูดให้ได้อารมณ์และเห็นภาพมักใช้สำนวน “ไก่โห่” ความหมายเช่นเดียวกัน มาแต่ไก่โห่ คือมาแต่เช้าตรู่นั่นเอง

พฤติกรรมของไก่ไม่ได้มีแค่การขันตอนเช้าตรู่เท่านั้น เวลากลางวันไก่จะคุ้ยเขี่ยหากินตามพื้นดิน พอตกเย็นพระอาทิตย์ใกล้จะลับขอบฟ้า ไก่ก็บินขึ้นไปนอนบนที่สูงบางตัวอาจจะเกาะกิ่งไม้ใช้กิ่งไม้เป็นรัง หรือคนเลี้ยงอาจจะสร้างรังให้ไก่ในที่ยกพื้นสูง เมื่อเวลาหมดแสงอาทิตย์และไก่บินขึ้นไปบนรัง จึงเกิดสำนวนบอกเวลา “ไก่ขึ้นรัง” ซึ่งหมายถึง เวลาพลบค่านั่นเอง (อักษรา, 2552: ออนไลน์)

ลักษณะของไก่ มีดังนี้ (ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณาธิการ, 2539: 146)

1. ตา ไก่สามารถมองเห็นและแยกแยะสีต่างๆ ได้ดี ช่วยในการคุ้ยเขี่ยอาหาร
2. จมูก ใช้หายใจและดมกลิ่น ไก่ไม่ชอบกลิ่นรุนแรง สามารถแยกแยะกลิ่นอาหารใหม่ จากกลิ่นอาหารเก่าได้
3. เหนียง เหนียงสองข้างห้อยลงมาที่โคนปากและคาง ไก่ตัวเมียมีหงอนและเหนียงเล็กซึ่งบางกว่าไก่ตัวผู้
4. หน้าและคอ เป็นหนังเกลี้ยงๆ ไม่มีขน
5. เดือย ด้านหลังข้างไก่ตัวผู้มีเดือยอยู่ข้างละอัน เป็นอาวุธประจำตัว ส่วนไก่ตัวเมียข้างไม่มีเดือย
6. ขน ขนไก่มีสีดงาม ขนหางตั้งเรียงกันเป็นสันสูงตรงกลาง มีประมาณ 14 -16 เส้น เส้นกลางยาวปลายแหลมและอ่อนโค้ง สีของไก่ตัวเมียไม่ฉูดฉาดสวยงามเหมือนย ไก่ตัวผู้ ขนไก่มีหน้าที่ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย
7. หงอน บนหัวมีหงอนเป็นเนื้อ ไก่ในช่วงที่กำลังวางไข่จะมีหงอนแดงสดใส และหน้าแดง

นอกจากนี้ ส.พลายน้อย (2530: 160-161) กล่าวว่า ปีระกา ใช้สัญลักษณ์เป็นรูปไก่เหมือนกันหมดมีประเทศ ธิเบตประเทศเดียวที่ใช้เป็น รูปนก ในภาษาเขมรเรียกปีระกาว่า “โรกา” ไทยพายัพเรียกปีระกาว่า “ปีเล้า” หรือ “เป็งไก่”

นิทานเกี่ยวกับไก่ที่แพร่หลาย คือ เรื่องเหตุที่ไก่ขันตอนรุ่งอรุณ มีทั้งนิทานจีนและแอฟริกัน เหมือนว่าหน้าที่ของไก่เกิดมาเพื่อขันบอกเวลาโดยเฉพาะ มีเรื่องของจังหวัดลำปางว่า ในอดีตกาลพระพุทธเจ้าเสด็จมาบวรมที่เมืองลำปาง เมื่อจวนรุ่งอรุณก็มีไก่ขันปลุก เมืองลำปาง จึงได้ใช้ตราประจำจังหวัดเป็นรูปไก่

นอกจากไก่เมืองลำปางแล้ว ยังมีไก่ชาวเมืองหริภุญไชย ตำนานเล่าว่า เมื่อพระเจ้าอาทิตย์ราชได้กระทำการสักการะเท พยดาแล้ว เทพยดาก็บันดาลให้หน่ออย่างทรายดำ (เป็นชื่อเถาวัลย์ป่าชนิดหนึ่งมีใบใหญ่) งอกขึ้นเต็มบนยอดเขา และเมื่อหน่ออย่างทรายเจริญวัยขึ้น ก็มีไก่ขาวตัวหนึ่งขึ้นไปอยู่บนยอดไม้่างทรายนั่น ไก่ขาวตัวนี้เป็นสัตว์ฉลาด มีเสียงไพเราะ เป็นไก่

ลำพอง ชั้นทั้งสามเวลา คือ ปฐมยาม มัชฌิมยาม และปัจฉิมยาม ขั้นตอนเวลา สามทุ่ม เทียงคีน และตีสาม ส่วนตอนกลางวันชั้นยามทุกยามเหมือนกัน

11. ปีจอ

ภาณู บุรุษรัตนพันธุ์ , บรรณาธิการ (2539: 156-160) กล่าวว่า สุนัขสัตว์เลี้ยงที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับคนมากที่สุด ในโลกมีสุนัข เลี้ยงอยู่กว่า 400 สายพันธุ์ สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีประสาทรับฟัง รับกลิ่น รับเสียง และมองเห็นที่ดีเยี่ยม อาก ารส่งเสียงเห่าหอนของสุนัข เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยแยกแยะ สุนัขออกจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดอื่นๆ มนุษย์คุ้นเคยกับสุนัขมานานกว่า 50,000 ปี กล่าวกันว่า สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงตัวแรกของมนุษยชาติ สุนัขเป็นสัตว์ที่ฉลาด ฝึกง่ายและมีความจงรักภักดีต่อเจ้านาย จนถึงกับมีคำกล่าวเรียกว่า “สุนัขเป็นเพื่อนแท้ของคน”

ลักษณะของสุนัข มีดังนี้

1. ตา สุนัขเห็นภาพเป็นสีขาว-ดำ และจะเห็นภาพได้ดีเมื่อสิ่งนั้นกำลังเคลื่อนไหว
2. หู สุนัขได้ยินเสียงดีกว่าคน 4 เท่า แต่ไม่ดีเท่าแมว
3. สมอง สุนัขเป็นสัตว์สมองดี มันสามารถเรียนรู้และจดจำคำสั่งได้ 75-100 คำสั่ง
4. หาง สุนัขใช้หางช่วยรักษาสมดุลขณะวิ่งและขณะเปลี่ยนทิศทาง หากอากาศหนาว สุนัขจะนอนขดตัวให้หางช่วยคลุมปลายจมูกและปลายเท้า เพื่อรักษาอุณหภูมิในร่างกายให้อบอุ่น
5. ขาหลัง สุนัขมีกล้ามเนื้อขาหลังอันทรงพลัง เพื่อช่วยในการกระโจนล่าเหยื่อหรือหนีศัตรูได้อย่างรวดเร็ว
6. ขूंเท้า สุนัขมีขूंเท้าที่อ่อนนุ่มและยืดหยุ่นได้ ส่วนเล็บไม่ สามารถกางออกและหุบเข้าได้เหมือนเล็บแมว
7. ลิ้น สุนัขไม่มีต่อมเหงื่อเพื่อขับเหงื่อระบายความร้อน สุนัขจะระบายความร้อนผ่านทางลิ้นที่ห้อยยาวออกมา
8. จมูก สุนัขรับกลิ่นผ่านจมูกได้ไวมาก เพราะในจมูกมีเซลล์อยู่ 300 ล้านเซลล์ เพื่อทำหน้าที่แยกแยะกลิ่นต่างๆ ในขณะที่คนมีเซลล์จมูกเพียง 50 ล้านเซลล์เท่านั้น สุนัขจึงสามารถดมหากลิ่นกระดูกที่ฝังอยู่ใต้ดินลึก 2 ฟุตได้

สุนัข ตามศัพท์แปลว่า ผู้มีเล็บงาม สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงในบ้านที่ใกล้ชิดคน และเป็นสัญลักษณ์แห่งความซื่อสัตย์ ดังเช่น

“ย่าเหล” เป็นสุนัขพันธุ์ทางที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเลี้ยง และทรงโปรดปรานเป็นอย่างยิ่ง ภายหลังถูกลอบยิงจนตาย รัชกาลที่ 6 ทรงโทมณัสเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานศพ และสร้างอนุสาวรีย์ย่าเหลขึ้นหล่อรูปย่าเหลด้วยโลหะทองแดง ประดิษฐานไว้หน้า พระตำหนักขาลิมงคลอาสน์ ในพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัด

นครปฐม และได้ทรงพระราชนิพนธ์บทกลอนไว้อาลัยแก่ย่าเหล จารึกไว้ที่ด้านข้างของอนุสาวรีย์
ดังนี้ (ย่าเหล, 2552: ออนไลน์)

○ อนุสาวรีย์นี้เตือนจิตร์	ให้ภูคิดรำพึงถึงสหาย
ไอ้อาไลยใจจู่อยู่ไม่วาย	ภูเจ็บคล้ายศรศักดิ์ปักอุรา
ยากที่ใครเขาจะเห็นหัวอกภู	เพราะเขาดูเพื่อนเห็นแต่เป็นหมา
เขาดูแต่เปลือกนอกแห่งกายา	ไม่เห็นภักตริกตรึงดวงใจ
เพื่อนเป็นมิตรชิดภูอยู่เนืองนิตย์	จะหามิตรเหมือนเจ้าที่ไหนได้
ทุกทิวาราตรีไม่มีไกล	ภูไปไหนเจ้าเคยเป็นเพื่อนทาง
ช่างจงรักภักดีไม่มีหย่อน	จะนั่งนอนยืนเดินไม่เห็นห่าง
ถึงยามกินเคยกินกับภูพลง	ถึงยามนอน ๆ ช่างไม่ห่างไกล
อันตัวเพื่อนเหมือนมนุษย์สุจริต	จะผิดอยู่แต่เพียงพูดไม่ได้
แต่เมื่อภูใครรู้ความในใจ	ภูมองดูรู้ได้ในดวงตา
ไอ้ออกภูดูเพื่อนอยู่หรั้ด ๆ	เพื่อนมาพลัดพรากไปไม่เห็นหน้า
ภูเผลอ ๆ ก็เซ่อกเื้อเพื่อนมา	เสียงภูกักก็ผวาตั้งตามอง
อันความตายเป็นธรรมดาโลก	ภูอยากตัดความโศรกกระมลหมอง
นี่เพื่อนตายเพราะผู้ร้ายมันมุ่งปอง	เอาปืนจ้องสังหารผลาญชีวี
เพื่อนมอดม้วยด้วยมือทรชน	เอารูปคนสรรวมใส่คลุมใจผี
เป็นคนจริงฤจะปราศซึ่งปรานี	นี่รากษสอัปปริปราศเมตตา
มันยิงเพื่อนเหมือนภูพลอยถูกด้วย	แทบจะม้วยชีวังสิ้นสังขาร
จะหาเพื่อนเหมือนเจ้าที่ไหนมา	ข้าอุราอาไลยไม่วายวัน

เมื่อยามมีชีวิตรสนิทใจ	ยามบรรลัยลับลวงดวงใจสิ้น
ด้วยอำนาจจงรักภักดีนั้น	ขอให้เพื่อนขึ้นสวรรค์สำราญรมย์
ถึงจะมีหมาอื่นมาแทนที่	ภูก็รักเพื่อนนี้เป็นปฐม
ที่ไหนเล่าจะสนิทและชิดชม	ที่ไหนเล่าจะนิยมเท่าเพื่อนรัก
ถึงแม้จะไม่มีรูปนี้ไว้	รูปเพื่อนฝังดวงใจภูตระหนก
แต่รูปนี้ไว้เป็นพยานรัก	ให้ประจักษ์แก่คนผู้ไม่ตรี
เพื่อนเป็นเยี่ยมอย่างมิตรสนิทยัง	ภักดีจริงต่อภูอยู่เต็มที
แม้คนใดเป็นได้อย่างเพื่อนนี้	ก็ควรนับว่าดีที่สุดเคย

ภาพที่ 4 อนุสาวรีย์ยาเหนล (2552: ออนไลน์)

“คุณทองแดง” เป็นสุนัขทรงเลี้ยงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ติดตามถวายงานรับใช้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกครั้ง ไม่ว่าจะเสด็จพระราชดำเนินไปที่ใด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง พระราชทานนิพนธ์ “เรื่อง ทองแดง” (The Story of Tongdaeng) ออกเผยแพร่ว่าเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

คุณทองแดงก็ได้รับการชื่นชมหลายเรื่อง ที่คนไทยชื่นชมนั่นคือ ความฉลาด ความจงรักภักดี ความกตัญญูรู้คุณ มารยาทดี และสอนลูกๆ ได้ดี ปวงชนชาวไทยได้รู้จักชื่อเสียงเรียง

นามของ 'คุณทองแดง' ครั้งแรก จาก พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทาน แก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายชัยมงคล เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระ ชนมพรรษา เมื่อ 4 ธันวาคม 2543 ในเวลานั้นพระองค์ท่านทรงรับสั่งถึงเรื่อง สุนัขทรงเลี้ยงที่เป็น ลูกๆ ของคุณทองแดง ที่มีชื่อเป็นชนมทั้ง 9 พร้อมทั้งมาที่ไปของชื่อด้วย อีกทั้งมีรับสั่งถึงการสอนลูก ของ “คุณทองแดง” ด้วย และในวันที่ 4 ธันวาคมปีถัดมาในวาระเดียวกัน เป็นอีกครั้งที่ได้รู้จัก “คุณทองแดง” มากขึ้น ด้วยในปีนั้น พระองค์ท่านมีรับสั่งถึง โครงการสำหรับสุนัขเทศบาลของ กทม. ทรงไม่เห็นด้วยกับการขริบหูของสุนัข ทรงยกคุณทองแดงซึ่งเป็นสุนัขไทยแท้ๆ มาเป็นตัวอย่าง ทำให้หลายคนตื่นตันในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อสุนัขไทย นับแต่นั้น “คุณทองแดง” จึงเป็น ที่รักของคนทั้งประเทศ

ภาพที่ 5 คุณทองแดง สุนัขทรงเลี้ยงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
(2553: ออนไลน์)

นอกจากนี้ในหนังสือ มธุรสวาหิณีชมพู่ ได้เล่าถึงมารุตพราหมณ์ว่า หลังจากเสร็จธุระที่ เมืองตักกสิลาแล้วก็เดินทางกลับบ้าน ขณะที่เดินทางก็พบสุนัขเป็นโรคเรื้อน นอนอยู่ที่ศาลาข้าง ทาง มารุตพราหมณ์นึกเวทนาสงสาร จึงผสมยาให้สุนัขดื่ม โรคก็หาย สุนัขคิดถึงคุณของมารุต พราหมณ์จึงเดินตามมาอยู่ที่บ้านด้วย มารุตพราหมณ์เบื่อหน่ายในชีวิตการครองเรือน จึงละเพศ ฆราวาสออกบวชเป็นฤๅษี ทำให้นางพราหมณีผู้เป็นภรรยาคับแค้นใจมาก แต่ก็คิดมานะไม่เสียใจ หาสามีใหม่ได้ภายในครึ่งเดือน แล้วใจมีอาฆาตพยาบาทสามีใหม่ ฆ่าฤๅษี สามีก็รับปากว่าจะไปฆ่าให้ ขณะที่สองคนปรึกษากันจะฆ่าฤๅษีนั้นสุนัขได้ยินโดยตลอด เมื่อเห็นพราหมณ์สามีใหม่คว่ำร นู้ออก จากบ้านไปก็เดินตามไปด้วย พราหมณ์ไปตักอยู่ที่อาศรมของฤๅษี เพราะตอนนั้นฤๅษีออกไปหา

ผลไม้ เมื่อเห็นพราหมณ์เปลือย สุนัขก็กัดสายธนูขาด พราหมณ์ก็ต่อใหม่ เมื่อพราหมณ์เห็นฤๅษีเดินกลับมา ก็คว้าธนูเดินไปยังฤๅษี สุนัขก็กระโจนเข้ากัดขาพราหมณ์ล้มลงไม่ยอมให้ลุกขึ้น ทำร้ายฤๅษี แล้วเห่าเตือนฤๅษีให้รู้ตัว เรื่องนี้แสดงให้เห็นความกตัญญูของสุนัข

12. ปีกุน

กล่าวว่า มนุษย์เรานำหมูป่ามาเลี้ยงเป็นหมูบ้านมาแต่โบราณ ชาวจีนและชาวเอเชียรู้จักเลี้ยงหมูมานานประมาณ 7,000 ปี ส่วนชาวกรีก อียิปต์และโรมันโบราณ รู้จักเลี้ยงหมูมานานแล้วเช่นกัน

หมูที่เลี้ยงกันทุกวันนี้ได้มาจากการปรับปรุงพันธุ์หมู ซึ่งเชื่อกันว่า บรรพบุรุษมาจากหมูป่าแถบยุโรป และหมูป่าแถบเอเชีย ในสมัยโบราณหมูมีขนาดเล็ก หมูป่าและหมูเลี้ยงสมัยที่มนุษย์ยังไม่รู้จักวิธีปรับปรุงพันธุ์นั้น จะมีหัวใหญ่ ส่วนหน้ามีน้ำหนักประมาณ ร้อยละ 70 ของลำตัว ปกติส่วนหน้า เช่น บริเวณหัว หัวไหล่ มีกล้ามเนื้อมัดเล็กๆ แต่มีเนื้อเยื่อรวมทั้งไขมันมาก ส่วนหลังหรือสะโพกมีกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ในระยะหลังมีวิวัฒนาการปรับปรุงพันธุ์ จนได้น้ำหนักส่วนหน้าต่อส่วนหลังในปริมาณเท่าๆ กัน ปัจจุบันหมูได้รับการปรับปรุงพันธุ์ให้มีสะโพกโต กว้าง แบนและตั้ง มีกล้ามเนื้อมาก

ลักษณะของหมู มีดังนี้ (ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณานุกรม, 2539: 174-175)

1. จมูก หมูมีจมูกยื่นยาว ทำให้น้ำตาตลกลง ตอนปลายจมูกมีวงแหวนกล้ามเนื้อ ใช้ขุดดินหาอาหารได้ดี

2. หงับ ผิวหนังมีขนแข็ง ใต้ผิวหนังเต็มไปด้วยไขมันหนา ผิวหนังโดยทั่วไปสีเทา สีดำ หรือดำขาว บางชนิดสีขาวหรือสีชมพู

3. ลิ้น หมูใช้ลิ้นตวัดอาหารเข้าปาก แล้วใช้ฟันบดเคี้ยวอาหารให้มีขนาดเล็กลงขณะกินอาหารหมูจะดูดอากาศเข้าไปด้วย เนื่องจากหมูเคี้ยวอาหารอย่างรวดเร็ว และดูดอากาศเข้าไปพร้อมกัน จึงทำให้เกิดเสียงดังขณะกินอาหาร

นอกจากนี้ ส.พลายน้อย (2530: 192-194) กล่าวว่า ปีกุน ของพวกสิบลิงสอง ปันนา เป็น “ช้าง” ไทยพวยัพเรียกว่า “เป็งจ้าง” เป็นปีศาจร้ายของสิบลิงสองนักชัศตร ในภาษาจีนฮกเกี้ยนออกเสียงเป็น “ตือ” ภาษาแต้จิ๋วว่า “ตือ”

คนจีนมีคติเอาชื่อสัตว์มาตั้งเป็นชื่อคนเหมือนกับคนไทย ไทยโบราณนิยมตั้งชื่อเด็กว่า กบ เขียด หมา แมว เพื่อหลอกผีไม่ให้มาสนใจ คนจีนนิยมเอาชื่อหมูมาตั้งเป็นชื่อคน

ชาวมุสลิมรังเกียจหมู ซึ่งแสดงในกิจจานุกิจ เจ้าพระยาภาสกรวงศ์เป็นผู้แต่งว่า เมื่อพระเจ้าสร้างโลกและมนุษย์ขึ้นมา พระเจ้าได้ห้ามว่า อย่าฆ่าสัตว์กิน ให้กินสัตว์ที่ตายเอง ครั้นจะรอให้สัตว์ตายเองก็ไม่ทันกับความหิวกระหายของมนุษย์ มนุษย์จึงออกอุบายทุบตี ฟาด

ขว้างให้สัตว์เหล่านั้นตาย จึงเอามาบริโภคคือไม่ได้ฆ่าด้วย มีดพร้า ฝ่ายพวกสัตว์ทั้งปวง เมื่อถูกมนุษย์แก่งจึงพากันไปร้องทุกข์ต่อพระอ้าหล่าว่า พวกมนุษย์รังแกทุบตีขว้างปาเอาไปกิน

เมื่อพระเจ้าได้ฟังคำร้องทุกข์จากสัตว์ ก็ให้มะลายี้กัต คือ เทวดา ออกไปป่าวร้องให้มนุษย์และสัตว์ทั้งปวงไปประชุมพร้อมกันจะได้ตัดสินความให้ มนุษย์และสัตว์ทั้งปวงก็พากันไป แต่หมูทำแข็งข้อขัดรับสั่งไม่ไปประชุม พระอ้าหล่ากริ้วหมูมากจึงว่า หมูเป็นสัตว์เดียรัจฉานชาติต่ำช้า ซ้ำยังมาขัดรับสั่งอีก ต่อไปอย่าให้ผู้ใดบริโภคหรือแม้แต่ถูกต้องก็อย่าได้ไปแตะต้องจะเป็นโรคี

นอกจากนี้สัญลักษณ์ของสิบสองนักษัตร ยังปรากฏในงานต่างๆ ดังนี้

1. พระธาตุประจำปีเกิด ชาวล้านนามีความเชื่อว่า วันใดที่ดวงจิตของตนได้ดับไปจากโลกนี้แล้ว ดวงวิญญาณของบุคคลผู้นั้นก็จะกลับไปลอยเวียนเหนือพระธาตุประจำปีนักษัตรของตน การนมัสการพระธาตุ 12 นักษัตร จึงเป็นคติความเชื่อและประเพณีปฏิบัติของชาวเหนือมาช้านาน ในแต่ละปีพุทธศาสนิกชนจะหาโอกาสไปนมัสการพระธาตุต่างๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล

ตำราโบราณระบุถึงพระธาตุเจดีย์ประจำปีเกิดทั้ง 12 ปีไว้ดังนี้ (เจริญ ตันมหาพราน, 2550: 12-23)

ปีชวด พระบรมธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ปีฉลู พระธาตุลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ปีขาล พระธาตุช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

ปีเถาะ พระธาตุแช่แห้ง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ปีมะโรง พระพุทธสิหิงค์ วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

ปีมะเส็ง เจดีย์วัดเจ็ดยอด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีมะเมีย พระบรมธาตุชเวดากอง เมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า

ปีมะแม พระบรมธาตุดอยสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ปีวอก พระธาตุพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ปีระกา พระบรมธาตุหริภุญชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปีจอ พระบรมธาตุแก่งสร้อย อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

ปีกุน พระธาตุดอยตุง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2. สัญลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ 12 นักษัตร ประกอบเครื่องหมายของจังหวัด เป็นรูปพระธาตุเปล่งรัศมีล้อมรอบด้วยสัตว์ทั้ง 12 ตัว หมายถึง แคว้นศรีธรรม เป็นนครโบราณมีเมืองขึ้น 12 แห่ง แต่ละแห่งใช้สัตว์ใน 12 นักษัตรเป็นตราประจำเมือง

เมืองสายบุรี ใช้ตราหนู นักษัตริย์ชวด
เมืองปัตตานี ใช้ตราวัว นักษัตริย์ฉลู
เมืองกลันตัน ใช้ตราเสือ นักษัตริย์ชกาล
เมืองปะหัง ใช้ตรากระท่าย นักษัตริย์เถาะ
เมืองไทรบุรี ใช้ตรางูใหญ่ นักษัตริย์มะโรง
เมืองพัทลุง ใช้ตรางูเล็ก นักษัตริย์มะเส็ง
เมืองตรัง ใช้ตราม้า นักษัตริย์มะเมีย
เมืองชุมพร ใช้ตราแพะ นักษัตริย์มะแม
เมืองบันทายสมอ ใช้ตราลิง นักษัตริย์วอก
เมืองตะกั่วป่า, ถลาง ใช้ตราสุนัข นักษัตริย์จอ
เมืองกระบุรี ใช้ตราหมู นักษัตริย์กุน

ภาพที่ 6 สัญลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช (2553: ออนไลน์)

3. ได้ฐานพระพุทธรูป

ภาพที่ 7 พระพุทธสิหิงค์ วัดไทรมา้ใต้ ตำบลไทรมา้ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ถ่ายเมื่อ 15 เมษายน 2553

ภาพที่ 8 หลวงปู่ทวด (2553: ออนไลน์)

4. เหรียญพระ

ภาพที่ 9 เหรียญหลวงพ่อดุณ ปรีสุทโธ (2553: ออนไลน์)

5. ตุ้ง 12 นักษัตร

ภาพที่ 10 ตุ้ง 12 นักษัตร (2553: ออนไลน์)

6. ปราสาททราย

ภาพที่ 11 ปราสาททราย จังหวัดฉะเชิงเทรา (2553: ออนไลน์)

2.2.5 ความสัมพันธ์ของชื่อเพลงไทยกับนาม 12 นักษัตร

เพลงที่ใช้ประยก อบการแสดงแต่ละประเภท มีวัตถุประสงค์ต่างกัน ดังนั้นในการประพันธ์เพลง ผู้ประพันธ์จะต้องมีความเข้าใจ เรื่องที่จะแสดง ต้องรู้จักตัวละครในเรื่อง เพื่อจะได้บรรจุเพลงให้ตรงกับบทบาท ฐานะ และอารมณ์ของตัวละคร ดนตรีและเพลงร้องจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการแสดง เพราะช่วยให้เกิดความพร้อมเพรียงกัน และเข้าถึงอารมณ์ของผู้ชม

ดังนั้นในการประพันธ์เพลง 12 นักษัตร ผู้วิจัยได้ศึกษาชื่อเพลงไทย ที่สัมพันธ์กับนาม 12 นักษัตร จากหนังสือสารานุกรมเพลงไทย (ณรงค์ชัย ปิฎกวิทย์, มปป: 1-314) และจากสารานุกรมนาฏศิลป์และดนตรีไทย (สารานุกรมนาฏศิลป์และดนตรีไทย, 2553: ออนไลน์) ดังนี้

1. ปีมวด

ไม่ปรากฏพบ

2. ปีฉลู

ไม่ปรากฏพบ

3. ปีชวด

3.1 แยกตาเสือ เพลงอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่งเป็นสำเนียงชวา

3.2 ตระเสื่อขับ จัดเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง อยู่ในเพลงเรื่องเตร็ดซึ่งมีเพลงหน้าพาทย์ประเภทต่าง ๆ รวมอยู่ทั้งสิ้น 21 เพลง

4. ปี่เถาะ

4.1 กระจ่ายเต็น เพลงทำนองเก่า ในเพลงชุดกระจ่ายชมเดือน ใช้ประกอบการแสดงละคร

4.2 กระจ่ายติดแล้ว เพลงประกอบศพ เป็นเพลงบรรเลงของวงกาหลอซึ่งเป็นวงดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ ใช้บรรเลงเฉพาะในงานศพเท่านั้น

4.3 กระจ่ายชมเดือน เพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ทำนองเก่าสมัยอยุธยา รวมอยู่ในเพลงชุดซึ่งมีอยู่ 3 เพลง คือ เพลงกระจ่ายชมเดือน เพลงกระจ่ายเต็น และเพลงกระจ่ายกินน้ำค้าง ความหมายของเพลงนี้มุ่งชมความงามของธรรมชาติด้วยใจเบิกบาน

4.4 กระจ่ายชมจันทร์ เพลงสำเนียงมอญ ทำนองเก่าสมัยอยุธยา เป็นเพลงอันดับที่ 46 รวมอยู่ในชุดเพลงมอญนอกเรื่อง

4.5 กระจ่ายกินน้ำค้าง เพลงทำนองเก่าสมัยอยุธยา รวมอยู่ในเพลงชุดกระจ่ายชมเดือน ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 เพลง คือ เพลงกระจ่ายชมเดือน เพลงกระจ่ายเต็น และเพลงกระจ่ายกินน้ำค้าง

5. ปี่มะโรง

5.1 เขมรพายเรือ เพลงอัตราจังหวะสองชั้น ม.ล.ต่วนศรี วรวรรณ แต่งทำนองสำหรับใช้ประกอบการแสดงละครหลวงนฤมิตร หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นำทำนองมาแต่งตัดเป็นอัตราชั้นเดียวสำหรับใช้บรรเลงเป็นเพลงทางเครื่อง ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2479 นายเจริญ แรงเพชร ได้นำอัตราสองชั้น มาแต่งขยายเป็นสามชั้น รวมบรรเลงติดต่อกันเป็นเพลงเถา และนำไปบรรเลงประชันปีพาทย์ที่วัดห้วยจรเข้ม้า อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

5.2 เขมรไล่เรือ เพลงทำนองเก่าสำเนียงเขมร ใช้ประกอบการแสดงละคร

5.3 ประพาสเกตรา เพลงหน้าพาทย์ใช้ประกอบกิริยาของตัวละครไป-มาทางน้ำ เช่น ตัวละครพายเรือหรือแล่นเรืออยู่ในน้ำ เป็นต้น

5.4 นาคราช เพลงอัตราชั้นเดียว ทำนองเก่าสมัยอยุธยา ใช้ประกอบการแสดงละครในบทโศก หรือบทที่ตัวละครแสดงกิริยาเร่าร้อน เพลงนี้มีชื่อเรียกอย่างอื่นอีก เช่น นาคราชแผดงฤทธิ์ นาคราชแผ่พังพาน และนาคราชพันพิษ เป็นต้น

5.5 นาคพัน เพลงอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองเก่าสมัยอยุธยา เป็นเพลงคู่กับเพลงนาคเกี้ยว

5.6 นาคบาท เพลงดับ เรียกดับนาคบาท จัดอยู่ในประเภทเพลงดับเรื่อง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์ทำนองขึ้น โดยมีพระประดิษฐไพเราะ (ตาด) และหลวงเสนาะดุริยางค์ (ทองดี ทองทิรุพห์) ร่วมกันบรรจเพลง ซึ่งจัดทำเพื่อบรรเลงอย่างคอนเสิร์ตในสมัยรัชกาลที่ 5

5.7 นาคบริพัทธ์ เพลงเถา เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “นาคบริพัทธ์” นายท้าวประสิทธิ์ พาทย์โกศล นำเพลงนาคบริพัทธ์สองชั้นมาแต่งขยายเป็นอัตราสามชั้น แต่งตัดเป็นชั้นเดียว จนครบเป็นเพลงเถา

5.8 นาคเกี้ยว เพลงเถา ในอัตราสองชั้น เดิมชื่อ “เพลงนาคเกี้ยวพระสุเมรุ” เป็นเพลงทำนองเก่าสมัยอยุธยาอยู่ในดับเรื่องนางกราย หลวงประดิษฐไพเราะ นำมาแต่งขยายเป็นสามชั้น และแต่งตัดเป็นชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถา ทั้งทำนองทางดนตรีและทางร้อง เมื่อ พ.ศ. 2463

5.9 นาคเกี้ยวพระเมรุ เพลงทำนองเก่าสมัยอยุธยา เป็นเพลงอันดับที่ 4 ในเพลงดับเรื่องนางกราย มีอยู่ 7 เพลง คือ เพลงนางกราย นางเยื้อง สร้อยตำนาน นาคเกี้ยวพระเมรุ พระรามตามกวาง พระราม(คืน)นคร และเพลงพระรามเดินดง

6. ปี่มะเส็ง

6.1 งูรัดเขียด เพลงทำนองเก่าสมัยอยุธยาอยู่ในชุดเพลงมอญนอกเรื่อง

6.2 งูกลิ้นหาง เพลงอัตราจังหวะสองชั้น ใช้ประกอบการแสดงละคร สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงบรรจุในละครดึกดำบรรพ์เรื่อง อิเหนาตอนไหว้พระ

7. ปี่มะเมีย

7.1 โทนม้า เพลงทำนองเก่า ใช้ประกอบการแสดงละครในบทที่ตัวละครขี่ม้า หรือพรรณนาความงามของม้าพระที่นั่ง หากเป็นราชรถทรงเรียกชื่อว่า “โตนรถ” ทำนองเพลงเหมือนกันเพียงแต่เรียกชื่อตามพาหนะที่ตัวละครกระทำบทบาทอยู่

7.2 ตี้อาชา เพลงใหม่โรง หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำเพลงที่เคยแต่งไว้แล้วสองเพลง คือ เพลงม้ารำและม้าสะบัดกีบ มารวมกับเพลงม้าย่อง ทำเป็นเพลงใหม่โรง เรียกชื่อว่า “ใหม่โรงสามม้า”

7.3 ด้อมค้าย เพลงชุด มีอัตราจังหวะสองชั้น สำเนียงมอญ มี 3 เพลง คือ เพลงด้อมค้าย เพลงท่ายด้อมค้าย และเพลงม้าวิ่ง ใช้บรรเลงติดต่อกัน เพลงชุดด้อมค้ายนี้ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่งเมื่อครั้งรับราชการกระทรวงวังในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยผู้แต่งต้องการควมม้าเข้ารูป เพลงนี้ นายประสิทธิ์ ถาวร นำไปบรรจุเป็นเพลงประกอบระบำม้า ในละครเรื่องไชยเชษฐา ต่อมานายมนตรี ตราโมท ได้นำบางตอนของทำนองไปประกอบเป็นระบำม้าในละครเรื่องรถเสน และนายสมภพ ขำประเสริฐ ได้นำมาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น แล้วแต่งตัดเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียวจนครบเป็นเพลงเถา

7.4 อัศวลีลา เป็นเพลงประกอบระบำเรียกระบาม้า เป็นเพลงที่มีจังหวะลีลา รุกเร้า ในทำนองเพลงสอดแทรกจินตนาการการเหยาะย่างและโลดเต้นของม้า นายมนตรี ตราโมท

แต่งเมื่อ พ.ศ. 2501 โดยนำทำนองจากเพลงม้ารำและม่าย่องมาผสมรวมกัน ให้เป็นจังหวะ 6/8
ระบำชุดนี้ประกอบอยู่ในการแสดงโขนชุดพระรามครองเมือง ตอนปล่อยม้าอุปการ

8. ปี่มะแม

ไม่ปรากฏพบ

9. ปี่วอก

9.1 กรวานอก เพลงหน้าพาทย์ประเภทกรวาน มีอัตราจังหวะสองชั้น ใช้ประกอบ
ยกทัพตรวจพลของกองทัพฝ่ายพลับพลาในการแสดงโขน (ณรงค์ชัย ปิฎกักรัตน์, มปป: 6)

9.2 กระบี่ลีลา เพลงอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองเก่าสมัยอยุธยา ใช้บรรเลงและ
ขับร้องประกอบ ในการแสดงโขน -ละคร เป็นเพลงท่อนเดียว และเป็นเพลงในอันดับที่ 3 ของดับ
นาคนาศ นายประกอบ สุกัณหะเกตุ ได้นำเพลงกระบี่ลีลาสองชั้น ทำนองเก่ามาแต่งขยาย
เป็นอัตราจังหวะสามชั้น เทียบแรกแต่งทำนองเป็นทางธรรมดา เทียบกลับนายเจือ เสนีย์วงศ์
ณ อยุธยา ได้แต่งเป็นทางเปลี่ยนไว้เมื่อ พ.ศ. 2480 ส่วนอัตราจังหวะชั้นเดียว นายประกอบ
สุกัณหะเกตุ ได้แต่งตัดครบเป็นเพลงเถา เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2503 นอกจากทางที่
กล่าวแล้ว ยังมีนักดนตรีนำไปแต่งอีกหลายทาง และเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น "ยาตราอายุ
บุตร" เป็นต้น

9.3 จับลิ้งหัวค้ำ การแสดงเบิกโรง "จับลิ้งหัวค้ำ" หรือ "ลิ้งขาวจับลิ้งดำ" เป็น
การแสดงก่อนการแสดงหนังใหญ่ อีกทั้งยังเป็นที่ยินมเล่นของหนังตะลุง และโขนโบราณ โดย
กล่าวถึงพระฤๅษีตนหนึ่งเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ไว้มากมาย สัตว์เหล่านี้อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข จะมีแต่
ลิ้งดำตัวหนึ่งเท่านั้นที่คอยระรานสัตว์ตัวอื่นๆ พระฤๅษีจึงให้ลิ้งขาวจับมา ลิ้งขาวเมื่อจับได้ก็จะ
ฆ่าเสีย แต่พระฤๅษีห้ามไว้แล้วสั่งสอนลิ้งดำก่อนที่จะปล่อยไป ถือเป็นการสอนที่ให้แง่คิดแก่คนดู
คือ เรื่องของธรรมะย่อมชนะอธรรม

9.4 ดุยฉายหนูมานแปลง เพลงดุยฉายประกอบทำรำของหนูมาน ซึ่งแปลงร่าง
เป็นเทพบุตรในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกวิรุฬหิ์จำบัง ทำรำชุดนี้เป็นการแสดงทำลงในคราบของ
เทพบุตร (ซึ่งเป็นละครตัวพระ) เป็นการอวดโฉมของตนที่ได้แปลงร่างอย่างงดงามก่อนที่จะเข้าหา
นางวารินเพื่อถามความลับเกี่ยวกับที่ซ่อนของวิรุฬหิ์จำบัง

9.5 ดุยฉายหนูมานทรงเครื่องเข้าห้องนางสุวรรณกันยุมมา เพลงดุยฉายประกอบ
ทำรำของหนูมาน ซึ่งแต่งองค์ทรงเครื่องของพระมหาอุปราชากรุงลงกา ซึ่งทศกัณฐ์เป็นผู้มอบ
ตำแหน่งนี้ให้พร้อมกับนางสุวรรณกันยุมมาเป็นมเหสีของอินทรชิต นายกรี วระศริน ศิลปินโขน
(ลิ้ง) ประดิษฐ์ทำรำ นายเสรี หวังในธรรม ประพันธ์บทร้อง ดุยฉายชุดนี้หลังจากร้องแม่ศรีแล้ว
จะออกด้วยเพลงพระยาเดิน

9.6 ลิงลาน เป็นเพลงหน้าพาทย์สำหรับประกอบกิริยาโกรธ หรือแสดงอารมณ์
 ฉุนเฉียว ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมาทำเป็นทางเปลี่ยน อัตราจังหวะ
 สองชั้น เพื่อใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน-ละคร โดยผู้แต่งได้แต่งเป็นสำนวนทางเปลี่ยนไว้ 5
 ทางด้วยกัน (ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์, มปป: 256)

9.7 ลิงโลด เป็นเพลงหน้าพาทย์สำหรับประกอบกิริยาโกรธ หรือแสดงอารมณ์
 ฉุนเฉียว ต่อมาหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมาทำเป็นทางเปลี่ยน อัตราจังหวะ
 สองชั้น เพื่อใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน-ละคร โดยผู้แต่งได้แต่งเป็นสำนวนทางเปลี่ยนไว้ 5
 ทางด้วยกัน (ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์, มปป: 256)

9.8 ลิงโลดชาติตรี เป็นเพลงประกอบละครชาติตรี ในบทที่ตัวละครแสดงอารมณ์
 โกรธหรือกิริยาคึกคักหรือเร่ร่อนฉุนเฉียว (ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์, มปป: 256)

10. ปี่ระกา

ระบำไก่ เป็นการแสดงชุดหนึ่งที่ได้นำมาจากการแสดงละครพันทาง เรื่อง ลิลิต
 พระลอ ตอนพระลอตามไก่ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงลีลาท่าทางการรำรำของฝูงไก่ที่สวยงาม
 ดงามน่ารักชุดหนึ่ง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงได้บรรจุ
 เพลงขับร้องและดนตรี บรรเลงในเรื่องพระลอ โดยมีท่านอาจารย์ลมุล ยมะคุปต์ เป็นผู้ประดิษฐ์
 ทำรำ

11. ปี่จอบ

ไม่ปรากฏพบ

12. ปี่กุน ได้แก่ แขนกมัดตีนหมู เป็นเพลงเถา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า
 บริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงพระนิพนธ์จากเพลงแขกหนึ่งสองชั้นทำนองเก่า
 เพื่อให้แถววงของกองดุริยางค์ทหารเรือบรรเลง และขับร้องเมื่อราว พ.ศ.2460-2464 ปรทานชื่อ
 ว่า "เพลงแขกมัดหรี"

นอกจากนี้ยังมีเพลงระบำที่อาจารย์ มนต์รี ตราไมท ได้ประพันธ์ประกอบการแสดง
 ประเภทระบำสัตว์ต่างๆ ดังนี้

1. ระบำกีนนรแซกนุชายัญ
2. ระบำกัญชรเกษม
3. ระบำครุฑ
4. ระบำเงือก
5. ระบำนกเขามะราปี
6. ระบำนกสามหมู่
7. ระบำบันเทิงกาสร

8. ระบุว่าปลา
9. ระบุว่ามยุราภิรมย์
10. ระบุว่ามฤคระเหิง
11. ระบุว่าลิง
12. ระบุว่าศวลีลา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตรี เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนด ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ออกเป็น 5 ส่วน คือ ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและนำเสนอผลงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ประชากร

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์

นายปรามโทย์ ปิตตะพันธ์ หรือหมอไพศาล ชอยพิบูลเวศม์ โหราจารย์อาวสุโส บ้านเลขที่ 259/229 ซอยปรีดีพนมยงค์ 13 (ซอยวิบูลเวศม์) ถนนสุขุมวิท 71 เขตคลองตัน กรุงเทพฯ

1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย

นายสมาน น้อยนิตย์ บริษัทไอเซ็นมีเดีย จำกัด

นายปกรณ์ รอดช้างเผื่อน คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายจิระพล น้อยนิตย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

นางสาวทัศนีย์ ชุนทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

นางประคอง ชลาานุภาพ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2. ผู้วิจัยศึกษาเพลงระบำสัตว์ต่างๆ และสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ประจำ 12 นักฆัตรี ได้แก่ หนู วัว เสือ กระต่าย พญานาค งู ม้า แพะ ลิง ไก่ สุนัข และหมู จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความวารสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องดนตรี คอมพิวเตอร์ แบบสอบถาม กล้องบันทึกภาพนิ่ง กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว แถบบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง และ แถบบันทึกเสียง

3.3 วิธีดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยมีขั้นตอนรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนงาน

- 1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 1.3 กำหนดวันสัมภาษณ์
- 1.4 ประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง
- 1.5 กำหนดการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาและรายงานความก้าวหน้า
- 1.6 ตรวจสอบผลงานการประพันธ์
- 1.7 แสดงผลงาน
- 1.8 สอบวิทยานิพนธ์
- 1.9 เผยแพร่ผลงานทางวิชาการระดับนานาชาติ
- 1.10 จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความวารสาร ซีดีเพลง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความวารสาร ซีดีเพลง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับตำนาน 12 นักฆตร คำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักฆตร พฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักฆตร การประพันธ์บทร้อง ทำนองเพลง และหลักการปรับวงดนตรีไทย เพื่อนำมาอ้างอิง สนับสนุน และเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ โดยแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

3.1.1 สมาคมโหราแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
 3.1.2 ห้องสมุดดนตรีทุลกระหม่อมสิรินธร หอสมุดแห่งชาติท่าवासูกกรี
 3.1.3 ห้องสมุดสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
 จังหวัดนครปฐม

3.1.4 ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.1.5 ห้องสมุดศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน)

3.1.6 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3.1.7 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1.8 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.9 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.10 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2 ข้อมูลจากแถบบันทึกภาพ

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแถบบันทึกภาพที่เกี่ยวข้องกับสัตว์
 ประจำปีนักษัตร เพื่อศึกษาพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิดที่จะนำมาประพันธ์ทำนองเพลง

3.3 ข้อมูลจากแถบบันทึกเสียง

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแถบบันทึกเสียงที่เกี่ยวข้องกับเพลง
 ระบำสัตว์ต่างๆ เพื่อศึกษารูปแบบการประพันธ์ทำนองและทำนองเพลง

3.4 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องทางด้านโหราศาสตร์ และดุริยางค์ศิลป์ไทย
 โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับตำนาน 12 นักษัตร ที่มาของโหราศาสตร์ไทย บทบาทของโหราในสังคมไทย
 คำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร พฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักษัตร
 การประพันธ์ทำนอง ทำนองเพลง และหลักการปรับวงดนตรีไทย เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎี
 ที่นำมาใช้ในการประพันธ์ทำนอง ทำนองเพลง และการบรรเลงวงดนตรีไทยประยุกต์

4. ขั้นตอนการทดลอง

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้งส่วนที่เป็นเอกสาร แถบบันทึกภาพ แถบบันทึกเสียง
 และบทสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จัดระบบข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ข้อมูลเกี่ยวกับ
 การประพันธ์ทำนองและทำนองเพลง ชุด 12 นักษัตร และข้อมูลการจัดแสดงดนตรีประเภท
 วงดนตรีไทยประยุกต์ จากนั้นได้ดำเนินการประพันธ์ทำนองและทำนองเพลง โดยมีคณะกรรมการ

ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์และดุริยางคศิลป์ไทย ตรวจสอบความถูกต้องของบทร้องและทำนองเพลง ดังรายนามต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ปกรณัม รอดช้างเผื่อน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร. นุชกร ปิณฑสันต์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์
5. นายปราโมทย์ ปิตตะพันธ์
6. นายสมาน น้อยนิตย์
7. นางสาวทัศนีย์ ชุนทอง
8. นางประคอง ชลาอนุภาพ
9. นายจิระพล น้อยนิตย์

การประพันธ์บทร้อง

ผู้วิจัยศึกษา และรวบรวม ตำนาน 12 นักษัตริ และคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตริตามตำราพรหมชาติฉบับหลวง เพื่อนำข้อมูลมาประพันธ์บทร้อง ซึ่งผู้วิจัยจะประพันธ์บทร้องเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน เป็นทั้งบทขับร้อง บทบรรยาย หรืออ่านเป็นทำนองเสนาะ บทร้องจะบรรยายถึงตำนาน 12 นักษัตริ และคำทำนายดวงชะตาของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตริ เมื่อประพันธ์บทร้องแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอคณะ กรรมการทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโหราศาสตร์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของบทร้อง

การประพันธ์ทำนองเพลง

ผู้วิจัยศึกษาบทร้องคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตริ ตลอดจนพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิด เพื่อนำข้อมูลมา ประพันธ์ทำนองเพลงของแต่ละปีนักษัตริ ทำนองเพลงและจังหวะนั้นสามารถถ่ายทอดให้เกิดจินตนาการ โดยอาศัยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเครื่องดนตรีไทย การผสมผสานของเครื่องดนตรีนานาชาติ และเทคนิคของการบรรเลง เช่น การเก็บ การกรอ การลัดจังหวะ ลูกลื้อ ลูกซัด ฯลฯ เพื่อปรุงแต่งอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิด เมื่อประพันธ์ทำนองเพลงแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอคณะกรรมการทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของทำนองเพลง

การจัดแสดงดนตรีประเภทวงดนตรีไทยประยุกต์

ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดการแสดงดนตรีไทยประยุกต์ และนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาในรายวิชาความคิดสร้างสรรค์ขั้นสูง รายวิชาการบริหารจัดการทางศิลปกรรม ตลอดจนเอกสารที่

เกี่ยวกับการบริหารจัดการแสดง ฯลฯ มาประยุกต์ใช้ในการจัดแสดงดนตรี

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร โดยประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การประพันธ์บทร้อง การประพันธ์ทำนองเพลง และการบรรเลงวงดนตรีไทยประยุกต์

3.5 การสรุปและนำเสนอผลงาน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยบรรยายการวิเคราะห์แบบพรรณนา นำเสนอผลงานเป็นเอกสารทางวิชาการ และแสดงผลงาน ทางด้านดนตรีในรูปแบบของวงดนตรีไทยประยุกต์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัตรี เป็นการถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักชัตรี โดยการสื่อความหมายจาก บทร้องและทำนองเพลง ซึ่งผู้วิจัยได้ประพันธ์เพลง ชุด 12 นักชัตรี บรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์

แนวคิดหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน มีดังนี้

1. การประพันธ์บทร้อง

ผู้วิจัยประพันธ์บทร้อง เป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับตำนาน 12 นักชัตรี และทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักชัตรี รูปแบบการขับร้อง จะมีทั้ง บทขับร้อง บทบรรยาย และอ่านทำนองเสนาะ โดยการขับลำเป็นต้นเสียง ร้องเดี่ยว ร้องลูกคู่ และร้องหมู่ ตามความเหมาะสม บทประพันธ์เรื่องนักชัตรีในชั้นลักษณะต่างๆ ได้แต่งเป็นร้อยกรอง ซึ่งถอดความจากร้อยแก้วที่เป็นตำราและเอกสารของนักเขียนหลายท่าน

2. การประพันธ์ทำนองเพลง

ผู้วิจัยประพันธ์ทำนองเพลงของแต่ละปีนักชัตรี ลักษณะของทำนองเพลงจะเลียนแบบอาภักดิ์ของสัตว์ในแต่ละนักชัตรี ซึ่งมีรูปแบบการบรรเลงแบ่งแยกโน้ตทำนองเพลงตามเครื่องดนตรีอย่างชัดเจน มีการบรรเลงเดี่ยว บรรเลงหมู่ และการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละปี นอกจากนี้ใช้เครื่องประกอบจังหวะสร้างสีสัน ให้กับบทเพลง โดยการสร้างกระสวนจังหวะในรูปแบบใหม่ตามเอกลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละปี โดยทำนองเพลงและจังหวะนั้นสามารถถ่ายทอดให้เกิดจินตนาการ อาศัยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเครื่องดนตรีไทย การผสมผสานของเครื่องดนตรีนานาชาติ และเทคนิคของการบรรเลง เช่น การเก็บ การกรอ การลักจังหวะ ลูกล้อ ลูกขัด ฯลฯ เพื่อปรุงแต่งอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิด

นอกจากนี้ยังมีการสร้างแนวทำนอง การประสานเสียงให้เครื่องดนตรีแต่ละชิ้นบรรเลงเพื่อให้เกิดอรรถรสในการฟัง ซึ่งการประสานเสียงของดนตรี ไทยนอกจากจะยึดหลักแนวการบรรเลง ที่เรียกว่า “เทคนิคการบรรเลง” แล้ว ยังยึดหลักความสัมพันธ์ของเสียง และในบทเพลงชุด 12 นักชัตรีนี้ ในตอนต้นของแต่ละปีนักชัตรี จะมีทำนองสร้อยที่ใช้บรรเลงเพื่อเชื่อมต่อไปยังเนื้อหาบทประพันธ์หลักของแต่ละปีนักชัตรี เปรียบเสมือนที่พิกของอารมณ์เพลงทำให้เกิดการผ่อนคลาย และจะมี เสียงเครื่องดีดแทนเสียงนาฬิกาอุปมาเหมือนเสียงลูกตุ้มนาฬิกาที่เดินตลอดเวลาแสดงการโคจรของแต่ละนักชัตรี

3. รูปแบบการผสมวง

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักฆัตร บรรเลง โดยวงดนตรีไทยประยุกต์ ใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลงเป็นหลัก และนำ เครื่องดนตรีต่างชาติเข้ามา ผสมตามความเหมาะสม ตลอดจนการใช้เครื่องประกอบจังหวะหลายชนิดมาเป็นสีสันเลียนเสียง และอากัปกิริยาของสัตว์ ซึ่งวงดนตรีไทยที่บรรเลงในแต่ละนักฆัตรจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามแต่ละนักฆัตร

ดังนั้นการประพันธ์เพลง ชุด 12 นักฆัตร จึงแบ่งบทเพลงออกเป็น 3 ช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปฐมศาสตร์ ว่าด้วยประวัติที่มาหรือภูมิหลัง ของนักฆัตร ดังปรากฏเป็นตำนานตำรา คัมภีร์ และศาสตร์ต่างๆ นัยว่า สมัยจักรพรรดิหวิงตี้ มีนักปราชญ์ผู้หนึ่งได้คิดค้นชื่อปีนักฆัตร โดยให้ปีชวดเป็นนักฆัตรแรก และปีกุนเป็นนักฆัตรสุดท้าย และปรากฏใช้กับชนชาติในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงมีมติให้สยามประเทศใช้สิบสองนักฆัตรตามแบบฉบับชนชาติจีน

2. ทุตยศาสตร์ ว่าด้วยการพยากรณ์ ทำนาย และการกำหนดลักษณะอุปนิสัยของมนุษย์ชาติในแต่ละนักฆัตร ตั้งแต่ปีชวด ฉลู ขาล เกาะ มะโรง มะเส็ง มะเมีย มะแม วอก ระกา จอ และปีกุน ตามลำดับ อันเป็นการบ่งบอกถึงชะตาชีวิตที่มนุษย์ต้องผจญในวิภวภูตสังสาร ประกอบด้วย คู่ครอง การงาน ลาภยศสรรเสริญ และอุปสรรคนานัปการ

3. ตติยศาสตร์ เป็นการบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย เพื่อสรุปให้เห็นเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละนักฆัตรตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน เปรียบเสมือน นวัญจักรการโคจรของแต่ละปีนักฆัตร ช่วงสุดท้ายจบลงด้วยสร้อยทำนองสิทธิการิยะ โดยเปลี่ยนบทร้องจาก “ปีนักฆัตร” เป็น “สวัสดิ์” เพื่อเป็นการจบการแสดงเรื่อง 12 นักฆัตร

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต ดังนี้

โน้ตประจูด ใช้สัญลักษณ์ . เช่น ประจูดอยู่แนวบนตัวโน้ตจะเป็นเสียงสูง (ด) และประจูดแนวล่างตัวโน้ตจะเป็นเสียงต่ำ (ค)

ลูกล้อ - ลูกชัด ใช้สัญลักษณ์ { } แสดงตำแหน่งลูกล้อ - ลูกชัด โดยแบ่งทำนองเพลงออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหน้า เรียกว่า ลูกล้อ ประกอบด้วยโน้ต 2 ห้อง หรือ 4 ห้อง และกลุ่มหลัง เรียกว่า ลูกชัด ประกอบด้วยโน้ต 2 ห้อง หรือ 4 ห้อง

กลับต้น ใช้สัญลักษณ์ //: // บันทึกไว้ตอนต้นบทเพลงและตอนท้ายบทเพลงแสดงถึง การให้ย้อนกลับไปบรรเลงซ้ำในท่อนนั้นๆ อีก 1 ครั้ง

เสียงของตะโพนไทย ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรย่อแทนเสียง ดังนี้

ปะ = ป

ติง = ต

ตูป = ต

เพ็ริง = พ

พริง = พ

เท่ง = ท

ณะ = ถ

เสียงของกลองแขก ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรย่อแทนเสียง ดังนี้

ติง = ต

ทัง = ท

โจ๊ะ = จ

จ๊ะ = จ

เสียงของโพนชาตรี ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรย่อแทนเสียง ดังนี้

ปะ = ป

โพน = ท

เสียงของเปิงพม่า ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรย่อแทนเสียง ดังนี้

ปง = ป

เสียงของกลองอินโดนีเซีย ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรย่อแทนเสียง ดังนี้

เท่ง = ท

ติง = ต

เสียงของโหม่งพม่า ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรย่อแทนเสียง ดังนี้

มง = ม

เสียงของ ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง ฆ้องคู่ ฆ้องหุ่ย ก ลองตุ้ม โหม่งพม่า เปิงพม่า กลอง
อินโดนีเซีย กลองตับบดำ กลองทอมเล็ก กลองทิมปานี กิ่ง คาบาซา ระฆังเล็ก กระบอกไม้ไผ่
เครื่องเคาะไม้ และเครื่องเคาะโลหะ ใช้สัญลักษณ์ X แทนเสียง

ในที่นี้ผู้วิจัยขอ เสนอ การสร้างสรรค์ผลงานทางดุ วิทยาศิลป์ ชุด 12 นักฆตร ใน
รายละเอียดต่อไป

4.1 บทร้องและทำนองเพลงปฐมศาสตร์

ปฐมศาสตร์

ภาพย้งบั้ง 16

อาร์มภ์ค้ำกล่าวขาน	นักษัตร์มีตำนาน
ชาติพันธุ์พาที	
ปกครองศาสตร์มี	มาแต่เป็นพันปี
คัมภีร์ที่เสวนา	
จีนไทยมอญพม่า	ทิเบตขอมลาวละว้า
อาคเนย์ธรณิน	
ร่วมนักษัตร์แผ่นดิน	เดียวกันสมานถิ่น
นิมิตหมายมิ่งมง	
นามสัตว์อุบัตินคง	คู่ฟ้าภูธำรง
ยื่นยงอยู่จักรา	
บริเฉทพรหมธาตา	มานุษยโลกา
ให้เป็นไปในลิขิต	
ก็ว่ามีผู้คนคิด	เป็นปราชญ์จีนนักประดิษฐ์
ดั่งประสิทธิ์เป็นนักษัตร์	
หวงดีเสวยสมบัติ	ถวัลย์ราชย์จักรพรรดิ
ชวดสัตว์หนูอยู่ต้นปี	
ที่ทิวพระโคศรี	เมื่อยผู้ผิวพรรณดี
ฉลุศรีมีรูปงาม	
พยัคฆ์ลัคน์ค้ำราม	สามว่าขาลขนานนาม
สะพริงกล้วสกุลจรรวจ์	
เดรัจฉานสำราญอรัญ	สี่เกาะเหมาะหมายจันทร์
กระต่ายนั้นสัญลักษณ์	
นาคาบาดาลักษ์	วาสุกัที่พิทักษ์
เบญจมะโรงคงคา	

ขลุ่ยน้ำเต้า

- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กู่เจิ้ง

- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิม

- ร - ฌ	- ล - ท	- ล - ฌ	- ร - ฌ	- ร - ฌ	- ล - ท	- ล - ฌ	- ร - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอเอ้อหู

- - - -	- - - -	- - - ล	- - - ท	- - - -	- - - ล	- - - ฟ	- - - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จิ้งหะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กู่เจิ้ง

- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ	- - - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิม

- ร - ฌ	- ล - ท	- ล - ฌ	- ร - ฌ	- ร - ฌ	- ล - ท	- ล - ฌ	- ร - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอเอ้อหู

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จิ้งหะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

//: ขลุ่ยน้ำเต้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- - - -	- - - รั	- มี่ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	------------

ฆ้องวงใหญ่/กู่เจิ้ง

- - - -	- - - -	- - - ร	- ม - ฌ	- - - -	- - - ล	- ท - รั	- ตี่ - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	-----------

ฉิม

- - - -	- - - ฌ	- - - -	- มี่รท	- - - รั	- - - -	- ร - -	- ม - ฌ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ซอเอ้อหู

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - -	- รั - -	- รั - -	- รั - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	----------	----------

เครื่องเคาะไม้

- x - -	- x - -	- - - -	- - - -	- x - -	- x - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

- - - -	- - - -	- X - X	- - - -	- - - -	- - - -	- X - X	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - X	- - - -	- - - -	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- - - -	- - - ล	- ท - ฅ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่/กุ่มเจี๊ญ

- - - -	- - - -	- - - รั	- ตั - ท	- - - -	- - - ร	- ม - ฅ	- ล - ฅ
---------	---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฉิม

- - - -	- - - ฅ	- - - -	- ฅ มี รั	- - - ตั	- - - -	- ตั - -	- มี - รั
---------	---------	---------	-----------	----------	---------	----------	-----------

ซอเข้ฮู

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฅ - -	- ฅ - -	- ฅ - -	- ฅ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- X - -	- X - -	- - - -	- - - -	- X - -	- X - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

- - - -	- - - -	- X - X	- - - -	- - - -	- - - -	- X - X	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - X	- - - -	- - - -	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- - - -	- - - รั	- มี - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	-----------

ฆ้องวงใหญ่/กุ่มเจี๊ญ

- - - -	- - - -	- - - ร	- ม - ฅ	- - - -	- - - ล	- ท - รั	- ตั - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ฉิม

- - - -	- - - รั	- - - -	- มี รั ท	- - - รั	- - - -	- ล - -	- ฅลท
---------	----------	---------	-----------	----------	---------	---------	-------

ซอเข้ฮู

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - -	- รั - -	- รั - -	- รั - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	----------	----------

เครื่องเคาะไม้

- X - -	- X - -	- - - -	- - - -	- X - -	- X - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปู่เจี๊ยะ

- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิม

- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอเอื้อหู่

- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗	- - - -	- - - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปี่กลอง

X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

//: ขลุ่ยน้ำเต้า

๗ ๗ ม ๗	- ม ๗ -	- - - -	- - - -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปู่เจี๊ยะ

- - - -	- - - -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -	- - - -	- - - -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิม

๗ ๗ ม ๗	- ม ๗ -	- - - -	- - - -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอเอื้อหู่

- - - -	- - - -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -	- - - -	- - - -	๗ ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปี่กลอง

X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -	X X X -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

ขลุ่ยน้ำเต้า

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ปู่เจี๊ยะ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองตุ้ม

-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

ปี่กลอง

x	x	x	-	x	x	x	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ผางฮาด

-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

// : ขลุ่ยน้ำเต้า

-	-	ท	-	ร	-	ซ	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ปู่เจี๊ยะ

-	-	ท	-	ร	-	ซ	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิม

-	-	-	-	ล	ล	ท	ล
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	-	-	-	ล	ล	ท	ล
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองตุ้ม

-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

ปี่กลอง

x	x	x	-	x	x	x	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ผางฮาด

-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

กลับต้น ://

4.2 บทร้องและทำนองเพลงทิวศาศตร์

ทิวศาศตร์

โคลง 2

นักษัตรอรรถกล่าวนี้	ดังว่ามีชนชี่
ดั่งนี้มีมา	แต่บรพ
นริศราขเลิศจรัสแท้	ชัดแน่มติแล้
สฤษฏีได้จิ้นดล	ต้นฉบับ
ปฏิสนธิ์หนึ่งแล้ว	ดาวเคล็อนเต็อนเพริศแพ้ว
เรื่องล้นโลกา	พยากรณ
พรหมธาตาเทพไท้	ทุกสิ่งลิขิตให้
แหล่งหล้าเลี้ยงยล	เนรมิต
ข้อฉลกที่สร้าง	บุญคั่งบาปที่ค่าง
หยั่งได้กรรมติด	ชนักแล
อัญชลิตเช่นไหว	ทรงฤทธิ์ประสิทธิ์ไ้ว
เชื่อได้ในประสงค์	สิ่งนา
จรรโลงษัตรคู้ห้ำ	คงอยู่ควรรคู้ฟ้า
ไพร่ข้าชาติพันธุ์	วิทยา
วันวารกาลผ่านไพน	หาไม่มีใครพัน
เวียนวงกงกรรม	จักรราศี
ดั่งจะพำไต้	ราวเว็องนักษัตรชี่
มนุษย์	อนุกรม

//: ขลุ่ยน้ำเต้า

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

- ตี - -	- ตี - -	- ตี - ทุ	- ทุ - -	- ทุ - -	- ทุ - -	- ทุ - ด	- ตี - -
----------	----------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จิ้งหะ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยน้ำเต้า

- ทุ - -	ม ทุ - -	ตี - ล ทุ	ม ทุ - -	- ทุ - -	ม ทุ - -	ทุ - ล ด	ล ด - -
----------	----------	-----------	----------	----------	----------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	- - - ทุ	- - - ตี	- - ท ล	- - - -	- - - ทุ	- - - ร	- - ด ม
---	----------	----------	---------	---------	----------	---------	---------

Music box/เครื่องเคาะไม้

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระพรวนหอย

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

-	-	- x - x	-	-	-	- x - x	-
---	---	---------	---	---	---	---------	---

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	- - - x	-	-	-	- - - x
---	---	---	---------	---	---	---	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

- ต้ม - -	- ต้ม - -	- ต้ม - ทุ	- ทุ - -	- ทุ - -	- ทุ - -	- ทุ - ด	- ต้ม - -
-----------	-----------	------------	----------	----------	----------	----------	-----------

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จิ้งหะ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยน้ำเต้า

- ทุ - -	- ต้ม - -	ต้ม ทุ ต้ม	- - - -	- ทุ - -	- ต้ม - -	ต้ม ทุ ม	- - - -
----------	-----------	------------	---------	----------	-----------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	- - - ต้ม	- - - ล	- ทุ - ม	- - - -	- - - ม	- - - ต้ม	- ท - ล
---	-----------	---------	----------	---------	---------	-----------	---------

Music box / เครื่องเคาะไม้

- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระพรวนหอย

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

-	-	- X - X	-	-	-	- X - X	-
---	---	---------	---	---	---	---------	---

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	- - - X	-	-	-	- - - X
---	---	---	---------	---	---	---	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

- ตั้ - -	- ตั้ - -	- ตั้ - ทุ	- ทุ - -	- ทุ - -	- ทุ - -	- ทุ - ด	- ตั้ - -
-----------	-----------	------------	----------	----------	----------	----------	-----------

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้องหู

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จิ้งหะ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยน้ำเต้า

- ทุ - -	- ตั้ - -	ตั้ ล ทุ ตั้	- - - -	- ทุ - -	- ตั้ - -	ตั้ ล ทุ ม	- - - -
----------	-----------	--------------	---------	----------	-----------	------------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้องหู

-	- ม - -	- ม - -	- ทุ - ล	- - - -	- ล - -	- ล - -	- ตั้ - รั
---	---------	---------	----------	---------	---------	---------	------------

Music box / เครื่องเคาะไม้

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระพรวนหอย

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

-	-	- x - x	-	-	-	- x - x	-
---	---	---------	---	---	---	---------	---

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	- - - x	-	-	-	- - - x
---	---	---	---------	---	---	---	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	ดํ	-	-	-	ดํ	-	-
---	----	---	---	---	----	---	---

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จิ้งหะ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยน้ำเต้า

-	ซ	-	-	ม	ซ	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอเอื้อหู

ทอดจิ้งหะลงจบ

-	-	-	ม	-	ซ	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

Music box / เครื่องเคาะไม้

-	x	-	x	-	x	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

กระพรวนหอย

-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองตุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

กลับต้น ://

4.2.1 บทร้องและทำนองเพลงปี่ชวด

ปี่ชวด

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

ลิตทิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วัฏฏะ มุสิโก

กาพย์สุรางคนางค์ 28

ชวด 1

ซิกซิกซุซุ

ศุภมัสดุ

นีสัยไช้ดู

ช่างมูมานะ

หนูพาหนะ

ชื่อมุสิกะ

พิฆเนศวร

ชวด 2

เป็นที่นิยม

ชันษาปากพรหม

อาทิตย์เป็นปาก

ชื่นชมทั้งมวล

จันทร์พุทธขึ้นชวน

ยากนักเรรวน

เรือกสวนไร่นา

ชวด 1

ตันทาบางครั้ง

พระศุกรีที่นั่ง

พระเสาร์เป็นเท้า

โอหังวาจา

ภายหลังใหญ่กว่า

เดินก้าวทั่วหล้า

ปัญญามากมี

ชวด 2

ฟังญาติไม่รับ

เมื่อน้อยอาภัพ

อุตสาห์มานะ

ใหญ่กลับได้ดี

วาสนาดี

มักจะตระหนี่

สามีขาดแคลน

ชวด 1

มะเมียอย่าจอง

มะโรงคู่ครอง

มิ่งขวัญธาตุน้ำ

วอกรองทดแทน

เดือนปีเป็นแกน

ชุ่มฉ่ำเหลือแสน

เกณฑ์แก่นกอปรกัน

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ตา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - -	- ซ - -	- ล - -	ซพรฟ
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ด - ท	- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ด - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - อุป	- - - ปะปา	- - - ดิกะ	- - - -	- วัฏ - ฆะ	- - - มุ	- - - สิโก
---------	-----------	------------	------------	---------	------------	----------	------------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - - คีรี	- - - คีล	- - - -	- คี - ด	- - - ซ	- - - รฟ
---------	---------	------------	-----------	---------	----------	---------	----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น //

เมื่อกลับต้นแล้ว ดนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เที้ยว แล้วทอดจังหวะลงจบ
ก่อนเข้าทำนองในปี่นักฆัตร

ปี่ชวด

ดนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เที้ยว) และชวด 1 (1 เที้ยว)

ลูกนำ

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชวด 1

คำร้อง 1

- - - -	- - - ศุภ	- - - -	- มัส - ตุ	- - - -	ซิกซิกซุซุ	- ช่าง - -	- มุมานะ
---------	-----------	---------	------------	---------	------------	------------	----------

- - นิสัย	- - ไซ่ตุ	- ซื่อ - -	- มุสิกะ	- - - หนู	- พาหนะ	- พิ - ฆ	- เน - ศวร
-----------	-----------	------------	----------	-----------	---------	----------	------------

ดนตรีบรรเลงไว้ร้อง

//: ชวด 1

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	ซ ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	- ด - ล	ฟ - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	ฟ ฟ ฟ ด	- ฟ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ล ล ล ล	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- ฟ - ร	ฟ - ร ด	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ซ ล	- - ซ ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ - ฟ ล	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชุด 2

คำร้อง 2

- - - -	- ชั้น-ษา	- - - -	-ปาก- พรหม	- - - เป็น	ที่ - นิยม	-ชั้น-ชม	-ทั้ง-มวล
---------	-----------	---------	---------------	------------	------------	----------	-----------

- - - -	อาทิตย์ เป็นปาก	-ยาก-นัก	-เร -รวน	-- จันทร์ พุธ	-ชั้น-ชวน	- เรือก - สวน	-ไร่ - นา
---------	--------------------	----------	----------	------------------	-----------	------------------	-----------

ดนตรีบรรเลงไว้ร้อง

ชุด 2

ห้องวงใหญ่

- - - -	ด ล ด ด	- ฟ - ร	- ด ล ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ด ล ด	- ฟ - ล	- ด ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบองไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	ด ร ด ล	- ฟ - ด	- - ล ช	- - ล ด	- ร - ล	- ช - ล	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ล ด	- ร - ล	- ช - ล	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบองไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงกลับต้น ชวต 1, ชวต 2 จนครบคำร้อง 3, 4, 5   กลับต้น ://

เที่ยวกลับ

คำร้อง 3

- - - -	--พระศุกร์	- - - -	- ที่ - นิ่ง	- - - -	ค้นหา บางครั้ง	- โอ- หัง	- วา - จา
---------	------------	---------	--------------	---------	-------------------	-----------	-----------

--พรเสาร์	--เป็นเท้า	-เดิน-ก้าว	-ท้ว-หล้า	--ภายหลัง	-ใหญ่กว่า	-ปัญญา	-มาก- มี
-----------	------------	------------	-----------	-----------	-----------	--------	----------

ดนตรีบรรเลงรับร้อง

ชวต 1

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	ซ ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	- ด - ล	ฟ - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	ฟฟฟด	- ฟ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ล ล ล ล	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- ฟ - ร	ฟ - ร ด	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ซ ล	- - ซ ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ - ฟ ล	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 4

- - - -	-เมื่อ-น้อย	- - - -	-อา - ภัพ	- - - พึ่ง	- ญาติ ไม่รับ	-ใหญ่- กลับ	-ได้ - ดี
---------	-------------	---------	-----------	------------	------------------	----------------	-----------

- - - -	อุตสาห์ มานะ	-มัก-จะ	-ตระ - หนี่	- - วาส	-นา-ดี	-สา - มี	-ขาด - แคลน
---------	-----------------	---------	-------------	---------	--------	----------	----------------

ดนตรีบรรเลงรับร้อง

ชวต 2

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ด ล ด ด	- ฟ - ร	- ด ล ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ด ล ด	- ฟ - ล	- ด ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ด ร ต ล	- ฟ - ต	- - ล ซ	- - ล ต	- ร - ล	- ซ - ล	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ล ต	- ร - ล	- ซ - ล	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 5

- - - -	--มะโรง	- - - -	-คู่-ครอง	- - - -	มะเมีย	- วอก -	- ทด -
					อย่าจอง	รอง	แทน

-- มิ่ง	-- ธาตุ	- ชุ่ม -	- เหลือ -	-- เดือน	-- เป็น	- เกณฑ์-	- กอปร -
ขวัญ	น้ำ	ฉ่ำ	แสน	ปี	แกน	แก่น	กัน

ดนตรีบรรเลงไว้ร้อง

ชวต 1

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	ซ ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	- ด - ล	ฟ - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	ฟ ฟ ฟ ด	- ฟ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ล ล ล ล	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- ฟ - ร	ฟ - ร ด	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ซ ล	- - ซ ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ - ฟ ล	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลงจบดำเนินทำนองจังหวะปกติไม่ต้องทอดจังหวะลง

4.2.2 บทร้องและทำนองเพลงปี่ฉลุ

ปี่ฉลุ

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูฏะ อุตโก

โคลง 4

ฉลุ 1   วจนะตำรับอ้าง
 ตกที่ปากพรหมชโย
 พระจันทร์นั้นปากโหว
 หมายถึงโดยศาสตร์ไว้

อุตโก   โคนฉลุ
 ชิดให้
 อำไธ   โอิหัง
 เฟื่องฟุ้ง   ปัญญา

ฉลุ 2   อาทิตยจิตคบค้ำ
 หลากเรื่องเรื่องอำไพ
 คือคนบ่เดินไชร้
 ซายมากมีเมียร้อย

เจ้านาย   สมณะ
 ฉลาดถ้อย
 ไขยวด   ยานนำ
 หย่าหม้าย   มักหญิง

ฉลุ 1   ทำที่ที่เชื่องช้า
 ยากหยิ่งในสันดาน
 ฉลุอยู่ทั่ววิวารานู
 อุปเท่ห์เล่ห์ลิกร้าย

ดีอื่น   ธาตุแท้
 จับได้
 มีหวานล่อม   ยอมพลี
 ซ่อนเร้น   เย็นชา

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//: คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ติ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา -ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - -	- ซ - -	- ล - -	ซฟรฟ
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วัฏ - ณะ	- - - อุ	- - สโก
---------	----------	---------	---------	---------	------------	----------	---------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - ดรี	- - ดัล	- - - -	- ด - ด	- - - ซ	- - รฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น //

เมื่อกลับต้นแล้ว ดนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เทียว แล้วทอดจังหวะลงจบ
ก่อนเข้าทำนองในปีนักษัตร

ปีฉลู

ดนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เทียว)

ลูกนำ

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ช	- ล - ท	- ต - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จังหวะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ต - ล	- ช - ล	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงเค้า

//: ๑ ๑

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	ซ - ล ซ	พ ม ร ซ
---	---	---	---	---	---	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

-	-	-	-	-	-	ท - จ จั	ต ท - ต
---	---	---	---	---	---	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	ร - ม ร	ด ทุ ล ร
---	---	---	---	---	---	---------	----------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

-	-	-	-	-	-	ท - จ จั	ต ท - ต
---	---	---	---	---	---	----------	---------

คำร้อง ๑

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ทู - -	- ด ทู ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

คำร้อง

- - - -	-ตกที่ปาก	-พรม-	-ชโย - -	- - - -	-ช - โย	- - - ชิด	-ให้ - -
---------	-----------	-------	----------	---------	---------	-----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทู	- ล - ซ	- ฟ - ทู	- - ล ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร ฟ ซ	- ล - ซ	พ ร ต ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทู	- ล - ซ	- ฟ - ทู	- - ล ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

คำร้อง

- - - -	พระจันทร์	--- นั้น	ปาก - ใจ	- - - -	-อ่า - ใจ	- - - -	-ใจ - ห้าง
---------	-----------	----------	----------	---------	-----------	---------	------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ร - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ - ด	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ล ซ	ล ซ ล ฟ	- ร - -	- - - -	- - ฟ ร	พ ร พ ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ล ซ	ล ซ ล ฟ	- ร - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ฟ	- ร - -	- - - ด	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

คำร้อง

- - - -	- หมายถึง - มุ่ง	--- โดย	- ศาสตร์ - ไว้	- - - -	- เพื่อ - ฟัง	- - - -	- ปัญญา - ญา
---------	---------------------	---------	-------------------	---------	------------------	---------	-----------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ร - ช	- - - -	- - - -	- - - -	- ช - ด	- ท - ล	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ล ช	ล ช ล ฟ	- ร - -	- ช - ด	- ท - ล	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ล ช	ล ช ล ฟ	- ร - -	- ช - ด	- ท - ล	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จ	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉลุ 2

คำร้อง 2

- - - -	อา - ทิตย	--- จิต	- คบ - คำ	- - - -	-- เจ้านาย	- - สม	- - - ณะ
---------	-----------	---------	-----------	---------	------------	--------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ช - ล	- ด - ล	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร - ช	- - - -	- ด - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ช - ล	- ด - ล	- ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จ	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ฟ	- - - -	- ร - ฟ	- ช - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

บรรเลงกลับต้น ฉลุ 1, ฉลุ 2 จนครบคำร้อง

กลับต้น ://

เที่ยวกลับ

ฉลุ 1

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ช - ล ช	ฟ ม ร ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ล	- - - ร	- - - ช	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล - -	- ร - -	- ช - -	- ร - -	- ล - -	- ร - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร - ม ร	ต ท ล ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ร	- - - ช	- - - ท	- - - ช	- - - ร	- - - ช	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ร - -	- ช - -	- ท - -	- ช - -	- ร - -	- ช - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

คำร้อง 3

- - - -	-ท่า - ที	- - - -	-ที่เชื้องข้า	- - - -	--ดิ้อร้น	- - - -	--ธาตุแท้
---------	-----------	---------	---------------	---------	-----------	---------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	-ช - ฟ	- - ช ล	ฟ ช - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ช	- ฟ - ช	- ท - -	- ด ท ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท - -	- ด ท ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

คำร้อง

- - - -	- ยากหยั่ง	- - - ใน	- - สันดาน	- - - -	--สันดาน	- - - -	- จับ-ได้
---------	------------	----------	------------	---------	----------	---------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ล - ช	- ฟ - ท	- - ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร ฟ ช	- ล - ช	ฟ ร ด ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ล - ช	- ฟ - ท	- - ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิง/ซิม

- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

คำร้อง

- - - -	ฉลุอยู่ทั่ว	- - - ัวว	--สำราญ	- - - -	-มีหวาน ล้อม	- - - -	-ยอม-พลี
---------	-------------	-----------	---------	---------	-----------------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ร - ฐ	- - - -	- - - -	- - - -	- ฐ - ด	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ล ฐ	ล ฐ ล ฟ	- ร - -	- - - -	- - ฟ ร	ฟ ร ฟ ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ล ฐ	ล ฐ ล ฟ	- ร - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจ็ง/ซิม

- - - -	- - - ฐ	- - - -	- - - ฟ	- ร - -	- - - ด	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จ	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	--อุปเท่ห์	- - - เล่ห์	- ลึก-ร้าย	- - - -	- ฐน-เร้น	- - - -	- เย็น - ฐา
---------	------------	-------------	------------	---------	-----------	---------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ร - ฐ	- - - -	- - - -	- - - -	- ฐ - ด	- ท - ล	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ล ฐ	ล ฐ ล ฟ	- ร - -	- ฐ - ด	- ท - ล	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ล ฐ	ล ฐ ล ฟ	- ร - -	- ฐ - ด	- ท - ล	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจ็ง/ซิม

- - - -	- - - ฐ	- - - -	- - - ฟ	- ร - -	- - - -	- - - -	- - - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จ จ	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เมื่อคำร้อง 3 บรรทัดจบที่ฉลุ 1 ดนตรียังคงบรรเลงทำนองฉลุ 2 จนจบทำนองเพลง

ระฆังราว/ช่ออุ้ม/กุ่มเจ็ง/ขิม

- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ฟ	- - - -	- ร - ฟ	- ซ - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ช่ออุ้ม/กุ่มเจ็ง/ขิม

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ลงจบดำเนินทำนองจังหวะปกติไม่ต้องทอดจังหวะลง

4.2.3 บทร้องและทำนองเพลงปี่ขาล

ปี่ขาล

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิญญะ พยัคไซ

กลอนแปด

ขาล 1	ดูกร เสวนา บุรุษสตรี ชาติที่ นี้ไป ว่ากล้าหาญ หุนหัน พลันแล่น ว่าสงบ โดดเด่น เป็นลัคนา	ขาลขุลา พยากรณ์ ก่อนสมัย คำทำนาย เป็นทำนอง สำนามา ว่ามาดแมน ดุดัน แลหรรษา ว่าเอกา สง่างาม กามมี
ขาล 2	พยัคไซ อังคาร โอฟาร์ โษษฐุทวิ ชั้นชา อยู่ป่า พรหมรุจิ สุวรรณสาม ตักน้ำ กลางไพร	มะนะ ธิมิโม ไทราศรี อาทิตย์ที่ ฟ้านั่ง ชาติไม้ ปัตนิ ภูริปฤษฏ์ พิสมัย มาตา ปีตุให้ ศฤงคาร
ขาล 3	สมปอง ปึงจัว วัวไก่อ ย่าหมายมัน	ปี่มาหมา คู่ครอง หฤหรรษ์ พลันตระหนก จักจาบัลย์ นรินทร

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เทียบก่อนบรรเลงเค้า

//: คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ติ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ตา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - -	- ซ - -	- ล - -	ซพรพ
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วัฏ - ฏะ	- - - พัยค	- - - โฆ
---------	----------	---------	---------	---------	------------	------------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - คร์	- - คัล	- - - -	- ค - ต	- - - ซ	- - รพ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงเคล้า

//: ขาล 1

คำร้อง 1

- - - -	- - - -	- - - - ดู	- กร - -	- - - -	- - - -	- - - - เสี	- วนา - -
---------	---------	------------	----------	---------	---------	-------------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ดี่ - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ดี่ - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - x	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - - ขาล	- ขุลา - -	- - - - พ	- ยา - กรณ์	- - - - ก่อน	- - - - สมัย
---------	---------	-------------	------------	-----------	-------------	--------------	--------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - - ด	- - - - ล	- - - -	- - - -	- - - - ดี่	- - - - ซ	- - - -	- - - -
-----------	-----------	---------	---------	-------------	-----------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - - ฟ	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - - ล	- ฟ - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - - ฟ	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - - ล	- ฟ - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - - ฟ	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - - ล	- ฟ - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - - ด	- - - - ล	- - - -	- - - -	- - - - ดี่	- - - - ซ	- - - -	- - - -
-----------	-----------	---------	---------	-------------	-----------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - x	- x - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	-- บุรุษ	- สตรี--	---ชาติ	- - - ที่	--- นี้	--- ไป
---------	---------	----------	----------	---------	-----------	---------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	ด ล ร ต	- - - -	- - - -	- ฟ - ร	- ด - ฟ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- ล - ด	ร ฟ - -	- - - -	- - - -	- ซ - ล	- ตี - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- ล - ด	ร ฟ - -	- - - -	- - - -	- ซ - ล	- ตี - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- ล - ด	ร ฟ - -	- - - -	- - - -	- ซ - ล	- ตี - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	ด ล ร ต	- - - -	- - - -	- ฟ - ร	- ด - ฟ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	--- คำ	- ทำนาย-	--- เป็น	- ทำนอง-	-- สำเนา	--- มา
---------	---------	--------	----------	----------	----------	----------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	ตี ล ตี ซ	- ฟ - ซ	ล ตี - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ตี - ล	- ตี - ซ	- ล - ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ตี - ล	- ตี - ซ	- ล - ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ตี - ล	- ตี - ซ	- ล - ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	ดํ ํ ํ ํ ํ	- ฟ - ฆ	ล ํ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- x - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

เทียวกลับ

ขาล 1

คำร้อง 2

-- ว่ากล้า	---หาญ	- - - -	---หุนหัน	- - - -	- - - -	---พลัน	- แล่น- -
------------	--------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ํ - ท	- ล - ฆ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ฆ ล	ฟ ฆ - -	- - - -	- - - -	- - ฆ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ฆ ล	ฟ ฆ - -	- - - -	- - - -	- - ฆ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ฆ ล	ฟ ฆ - -	- - - -	- - - -	- - ฆ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ํ - ท	- ล - ฆ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - x	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

--ว่ามาด	-- แม่น	- - - -	-- ดุตัน	- - - -	- - - -	-แล-หรร	---ษา
----------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	-------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - ด	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - ํ	- - - ฆ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- มะ- นะ	- - - -	- ถัม-โม	- - - -	- - - -	-- โทธา	--- ศรี
---------	----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ด - -	- ล - ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- ล - ตั้	- รี้ - ตั้	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ล - ตั้	- รี้ - ตั้	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ล - ตั้	- รี้ - ตั้	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ด - -	- ล - ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- อัง-คาร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	--- โอบุษฐ์	--- ทวี
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ทุ - ล	ท ด - -	- ด - ร	- - ท ด
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- ร - ฟ	- ซ - ฟ	- ร - ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร - ฟ	- ซ - ฟ	- ร - ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ร - ฟ	- ซ - ฟ	- ร - ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ทุ - ล	ท ด - -	- ด - ร	- - ท ด
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - บัด	- - - นิ	- ภู - ริ	---ปฤษฎั	- - - -	- - - -	--- พิ	---สมัย
-----------	----------	-----------	----------	---------	---------	--------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ตั	- ซ - ล	- ฟ - ซ	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ตั	- - - ตั	- ริ - ล	- ตั - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ร - ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ตั	- - - ตั	- ริ - ล	- ตั - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ร - ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ตั	- - - ตั	- ริ - ล	- ตั - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ร - ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ตั	- ซ - ล	- ฟ - ซ	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

--สุวรรณ	---สาม	- - - ตัก	- น้ำ - -	- - - -	- ตัก - น้ำ	--- กลาง	- ไพร - -
----------	--------	-----------	-----------	---------	-------------	----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- - - ฟ	- ซ - ร	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ด	- - - ด	- ฟ - ล	- ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ด	- - - ด	- ฟ - ล	- ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ด	- - - ด	- ฟ - ล	- ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- - - ฟ	- ซ - ร	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - x	- x - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ท - ต	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั	- ต - ท	- จ - จั	- ต - ต	- จ - จั
---------	----------	----------	----------	---------	----------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	--- สม	--- ปอง
---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ซ	- - - - ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- ฟ - ซ	- - - - ตั	- - - - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ซ	- - - - ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ซ	- - - - ม	- ร - ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- ฟ - ซ	- - - - ตั	- - - - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ต - ต	- ต - ต	- - - - ท	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท - ต	- ต - ท
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- ปี่- ม้า-	- - - - หมา	- - - -	- - - -	--- คู่	--- ครอง
---------	---------	-------------	-------------	---------	---------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ล	- - - - ท	- - - - ด	- - - - ร
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	-----------	-----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - - ร	- - - - ด	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ล	- - - - ท	- - - - ด	- - - - ร
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	-----------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - ทุ	- - - ด	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - ร	- - - ด	- ล - ทุ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ทุ - ต	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั	- ต - ทุ	- จ - จั	- ต - ต	- จ - จั
----------	----------	----------	----------	----------	----------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ห	--ฤทธิ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั	- - - -	- ตั - ทุ	- ล - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	-----------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- - - ฟ	- - - ฆ	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั	- - - -	- ตั - ทุ	- ล - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	-----------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั	- - - -	- ตั - ทุ	- ล - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	-----------	----------

ซอด้วง/ซออู้

- - - ม	- - - ฟ	- - - ฆ	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ต - ต	- ต - ต	- - - ทุ	- ต - ทุ	- ต - ทุ	- ต - ต	- ทุ - ต	- ต - ทุ
---------	---------	----------	----------	----------	---------	----------	----------

ขาล 3 (ท่อน 2)

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ปี่ - ๕	- - - ังว	- - - ัว	- - - ัก
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -	- ด - ร	- ๗ - -	- ม - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- ๗ - ล	- รี่ - ตี่	- ล - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -	- ด - ร	- ๗ - -	- ม - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -	- ด - ร	- ๗ - -	- ม - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ๗ - ล	- รี่ - ตี่	- ล - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-------------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ท - ต	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั	- ต - ท	- จ - จั	- ต - ต	- จ - จั
---------	----------	----------	----------	---------	----------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- - - ัว	- - - ัก	- - - -	- - - -	- - - -	- ออย่า - หมาย	- - - หมั้น
---------	----------	----------	---------	---------	---------	-------------------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ตี่ - ม	- มี - ๗	- ล - ตี่
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------	-----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- ม - ล	- ตี่ - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ตี่ - ม	- มี - ๗	- ล - ตี่
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ตี่ - ม	- มี - ๗	- ล - ตี่
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------	-----------

ชอด้วง/ชอคู่

- - - ม	- ม - ล	- ดี่ - ฑ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ต - ต	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท - ต	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - พลัน	- ตระหนัก	- - - -	- - - -	- จัก-จา	- - - บัลย์
---------	---------	------------	-----------	---------	---------	----------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฑ	- - - ม	- - - ร	- - - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ดี่	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฑ	- - - ม	- - - ร	- - - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฑ	- - - ม	- - - ร	- - - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอคู่

- - - -	- - - ดี่	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ท - ต	- จ - จี่	- จ - จี่	- จ - จี่	- ต - ท	- จ - จี่	- ต - ต	- จ - จี่
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- นิ - รั้น	- - - ดร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ดี่	- - - -	- ดี่ - ท	- ล - ฑ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - รั	- มี่ - รั	- ตี่ - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตี่	- - - -	- ตี่ - ท	- ล - ษ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตี่	- - - -	- ตี่ - ท	- ล - ษ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - รั	- มี่ - รั	- ตี่ - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับพระทอง)

- ต - ต	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท - ต	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลงจบ บรรวเลขาล 1 (อัตราจังหวะชั้นเดียว) พร้อมกันทุกเครื่องมือ

- ต - ร	- ม - ฟ	- - ษ ล	ฟ ษ - -	- ตี่ - ท	- ล - ษ	- - ษ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

- - - ต	- - - ล	- - - ฟ	- ษ - -	- - - ตี่	- - - ษ	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

- - - -	ต ล ร ต	- ล - ต	ร ฟ - -	- ฟ - ร	- ต - ฟ	- ษ - ล	- ตี่ - ษ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ทอดจังหวะลงจบ

- - - -	ตี่ ล ตี่ ษ	- ฟ - ษ	ล ตี่ - -	- ตี่ - ล	- ตี่ - ษ	- ล - ต	- ร - ฟ
---------	-------------	---------	-----------	-----------	-----------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว)

- - จ จี่	ต ต - ท	ต - จ จี่	ต ต - ท	ต - จ จี่	ต ต - ท	ต - จ จี่	ต ต - ท
-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------

4.2.4 บทร้องและทำนองเพลงปีเถาะ

ปีเถาะ

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

ลัทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูฏะ สไส

สาลินี ฉันท์ 11

เถาะ 1	อรรถ สไสพจน์ ษัตรเถาะ เทียบได้ฉันท์ วางที มีบอกเหตุ ฉันทรา อาทิตยเคลื่อน แต่นี้ จะทำนาย นิกร สุวาที	จุนเณียบท เทศน์โปรดบรรพ์ ขึ้นแรมค่ำ ประจำเดือน ว่าอาเพศ โคจรเลื่อน แนวโลกา ร้าย ฤาดี ด้วยทักทาย กระจ่ายปรีดิ์ ศรีวิธาน การกฎเกณฑ์
เถาะ 2	ชะตา มีอาภัพ ไกลกัน อันต้องเป็น ได้พึง ซึ่งพ่อแม่ บางครั้ง นิ่งขมขื่น เจ้าเล่ห์ เท่ห์แสนกล สันทัด กำจัดได้	แต่ก็กลับ ชะมักเขม่น สิ้นโยกภัย แล้วได้คืน ไซ้ท้อแท้ มีจุดยืน ด้วยปัญญา จึงพาคลาย ดูแยบยล ในอุบาย เสนอช่วย ภายสภณร์
เถาะ 3	มะเมื่อย เคลี้ยครองคู่ ขาดตรองตรี อริหม่น	กุนสมสู่ วิภูกมล ไหม้มลาย ฉิบหายดวง
เถาะ 4	อาชีพ ไตถนัด ศิลปะ บรรลุล่วง ตำรา ว่าอย่างนี้ วันเดือน ปีเป็นขอบ	ประพันธ์ชัด อยาได้หวัง ช่วงโชติเฉิด ฉายชีพขอบ ดีไม่ดี ที่ระบอบ กอบปรลิขิต ชีตเขียนคน

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เทียบก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ร - -	- ช - -	ล - ชท	- - - -	- ล - -	- ท - -	ล ช ม ช
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วัฏ - ณะ	- - - ส	- - ไส
---------	----------	---------	---------	---------	------------	---------	--------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ท	- - รรม	- - รท	- - - -	- รี่ - ร	- - - ล	- - มช
---------	---------	---------	--------	---------	-----------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น //

เมื่อกลับต้นแล้ว คนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เที้ยว แล้วทอดจังหวะลงจบ ก่อนเข้าทำนองในปีนักษัตร

ปีเถาะ

คนตรีบรรเลงสร้อยด้วยลูกนำ (2 เที้ยว) และเถาะ 1 (1 เที้ยว)

//: ลูกนำ

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท คํ รั	- มํ - รั	- ท - รั
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท คํ รั	- มํ - รั	- ท - รั
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- - - รั	- - - ท	- - - -	- ท คํ รั	- มํ - รั	- ท - รั
---------	---------	----------	---------	---------	-----------	-----------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท คํ รั	- มํ - รั	- ท - รั
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	----------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท คํ รั	- มํ - รั	- ท - รั
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	----------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฌํ มํ รั	- คํ - ท	- ล - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	------------	----------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฌํ มํ รั	- คํ - ท	- ล - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	------------	----------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั มี่ รั	- ดี่ - ท	- ล - ษ
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั มี่ รั	- ดี่ - ท	- ล - ษ
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - รั	- - - ท	- - - รั	- - - -	- รั มี่ รั	- ดี่ - ท	- ล - ษ
---------	----------	---------	----------	---------	-------------	-----------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - x	- - x x	- x - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

บรรเลงเคล้า

เถาะ 1

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 1

- - - -	- อรร-ธ	- ส - ไส	- พจน์ - -	- จุณ - ณี	- - ยบท	เทศน์ โปรด บรรพ์	- - - -
---------	---------	----------	------------	------------	---------	------------------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - ท	- รั - ล	ษ ล ท ษ	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 2

- - - -	-กลาง-ที	-มี- บอก	-เหตุ - -	- - - ว่า	-อา-เพศ	โคจร เลื่อน	- - - -
---------	----------	----------	-----------	-----------	---------	----------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - รี่ รี่	- รี่ - ท	- ซ ล ท	- - - -
---------	---------	---------	---------	-------------	-----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซ ล ท	- รี่ - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซ ล ท	- รี่ - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ ล ท	- รี่ - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - รี่ รี่	- รี่ - ท	- ซ ล ท	- - - -
---------	---------	---------	---------	-------------	-----------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	-จัน-ทรา	-อา-ทิตย์	-เคลื่อน-	- - - แนว	-โล-กา	-ร้ายฤดี	- - - -
---------	----------	-----------	-----------	-----------	--------	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ๗	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ๗	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ๗	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- ๗ ล ท	- รี่ - ท	- ล - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 3

- แต่ - -	- นี้ - -	- จะ - -	- ทำนาย-	- ด้วย - -	- ทัก-ทาย	กระต่าย ปรีดี	- - - -
-----------	-----------	----------	----------	------------	-----------	------------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- ร - -	- ๗ - -	- ฟ - -	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ๗	- ฟ - ๗	- ฟ ม ร	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ร - -	- ๗ - -	- ฟ - -	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ๗	- ฟ - ๗	- ฟ ม ร	- - - -
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- ร - -	- ๗ - -	- ฟ - -	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- นี - -	- กร - -	- สุ - -	- วาที่ - -	- - - ศรี	- - วิธาน	การ กฎเกณฑ์	- - - -
----------	----------	----------	-------------	-----------	-----------	----------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- รี่ - -	- ท - -	- รี่ - -	- ล - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	- ท ล ซ	- - - -
-----------	---------	-----------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- รี่ - -	- ท - -	- รี่ - -	- ล - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	- ท ล ซ	- - - -
-----------	---------	-----------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	- ท ล ซ	- - - -
-------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- รี่ - -	- ท - -	- รี่ - -	- ล - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	- ท ล ซ	- - - -
-----------	---------	-----------	---------	-----------	-----------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เกาะ 2

เครื่องประกอบจิ้งหะน่า 8 ห้อง

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 4

- - - -	-- ชะตา	- - - มี	-อา-ภัพ	- - - -	- แต่ก็ กลับ	ชะมักเขม้น	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	-----------------	------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - รี่	- ท - ล	- ฌ - ท
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - รี่	- ท - ล	- ฌ - ท
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - รี่	- ท - ล	- ฌ - ท
---------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้จะเข้

- - - -	- - - รี่	- - - ท	- - - รี่	- มี่ - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	-----------	-----------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- ไกล - กัน	- อัน - ต้อง	- เป็น- -	- - - สิ้น	- โภย- ภัย	- แล้วได้ คืน	- - - -
---------	----------------	-----------------	-----------	------------	---------------	------------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ท	- - - ล	- - - ท	- รี่ - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- ล - ท	- ล - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 5

- - - -	- - ได้ฟัง	- ซึ่ง - -	- พ่อ - -	- แม่ - -	- ไข่ ท้อแท้	- มี - จุด	- - - -
---------	------------	------------	-----------	-----------	-----------------	------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ร - ท	- ร - ซ	- ฟ ล ซ	- ท - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร - ท	- ร - ซ	- ฟ ล ซ	- ท - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ร - ท	- ร - ซ	- ฟ ล ซ	- ท - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท - ซ	- ท - รั	- ท มี่ รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	------------

กลองอินโต (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- ยืน - -	- บาง - ครั้ง	- นั่ง - ชม	- - - -	- ขึ้น - -	- ด้วย ปัญญา	- จึงพา คลาย	- - - -
-----------	------------------	-------------	---------	------------	-----------------	-----------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ท - ซ	- ท - รั	- ท มี่ รั	- ท - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	------------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- ล - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- ล - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- ล - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอู้/จะเข้

- ท - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโต (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 6

- - - -	-เจ้า-เล่ห์	- - -เท่ห์	-แสน-กล	- - - -	- ดูแยบ ยล	- ใน อุบาย	- - - -
---------	-------------	------------	---------	---------	---------------	---------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ร	- ซ - ท	- รี่ - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ล ล	- ท - ล	- ซ - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- ซ - ท	- รี่ - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ล ล	- ท - ล	- ซ - ร
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - ร	- ซ - ท	- รี่ - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโต (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	-สั้น-ทัด	- - - -	-กำจัดได้	- - - -	- เสน่ห์ ช่วย	- - - กาย	- - สกนธ์
---------	-----------	---------	-----------	---------	------------------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - รี่	- ท - ล	- ซ - ท	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- รี่ - ซ
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- รี่ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - รี่	- ท - ล	- ซ - ท	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- รี่ - ซ
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- รี่ - ซ
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

ชอด้วง/ชออุ้/จะเข้

- - - -	- - - รั	- ท - ล	- ซ - ท	- - - -	- - ท ท	- ล - ท	- รั - ซ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เถาะ 3

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 7

- - - -	- - มะเมีย	- - - เคลีย	- - ครองคู่	- - - -	- - กุณสมสู	- - วิฐ	- - กมล - -
---------	------------	-------------	-------------	---------	-------------	---------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ทุ ทุ	- ล - ท	- รั ท -	ล ซ - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- - ร ร	- รั - ท	- ล ซ -	ล ท - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ทุ ทุ	- ล - ท	- รั ท -	ล ซ - -
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - ร ร	- รั - ท	- ล ซ -	ล ท - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

--- ซาล	- ตรอง- ตริ	--- อริ	- หม่น-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ซ - ซ ล	- ท - รั	- ท ล -	ซ ม - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - รั รั	- ท - รั	- มั รั -	ท รั - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	----------	-----------	----------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - ใหม่	- - - -	- - - มลาย	- - - -	- - - ฉิบ	- - - หาย	- - - ดวง
---------	------------	---------	------------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ร	- - - ม	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - ร	- - - ม	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- - - ม	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- - - ม	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ ล ท	- รี่ - ร	- ม - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เกาะ 4

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 8

- - - -	- อา- ซีฟ	- - - ไต	- - - ถนัด	- - - -	ประพันธ์ ชัด	- - - -	- อย่าได้ ห่วง
---------	-----------	----------	------------	---------	-----------------	---------	-------------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ซ ซ ล ซ	- ซ ซ -	ซ - ล ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ทุ ทุ ล ด	- ทุ ทุ -	ทุ - ล ทุ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ทุ ทุ ล ทุ	- ทุ ทุ -	ทุ - ล ม
---------	---------	---------	---------	---------	------------	-----------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ทุ ทุ ล ด	- ทุ ทุ -	ทุ - ล ทุ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - - คิลปะ	- - - -	- บรรลุ ล่าง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------------	---------	-----------------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ทุ ทุ	- ฟ - ม	- ม - -	ม - ฟ ทุ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - ทุ ทุ	- ฟ - ทุ	- ล - -	ทุ - ฟ ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - ช่วง	- - - ไชติ	- - - เจ็ด	- - - -	- - - ฉาย	- - - ซีพ	- - - ซอบ
---------	------------	------------	------------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ต๋	- - - ท	- - - ต๋	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - ต๋	- - - ท	- - - ต๋	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ต๋	- - - ท	- - - ต๋	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ต๋	- - - ท	- - - ต๋	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ต๋ ต๋ ท ต๋	- รี่ - ต๋	- ท ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	------------	------------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง (อ่านบรรยาย)

- - - -	ตำรา	ว่า	อย่างนี้	ดี	ไม่ดี	ที่	ระบอบ
---------	------	-----	----------	----	-------	-----	-------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลงจบ บรรเลงพร้อมกันทุกเครื่องมือ

คำร้อง (อ่านบรรยาย)

- - - -	วันเดือน	ปี	เป็นขอ	กอปร	ลิขิต	ขีด	เขียน
---------	----------	----	--------	------	-------	-----	-------

//:

- - - ี่	- - - ี่	- ม - ี่	- ี่ - ี่	- ี่ - ี่	- ี่ - ี่	- ล - ล	- ี่ - ี่
----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -	- - x x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เบิ่งพม่า

- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -	- - - -	- x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เที่ยวกลับทอดจังหวะลงจบ

กลับต้น ://

4.2.5 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะโรง

ปี่มะโรง

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปาทิกะ

วิภูฏะ นาโค

ภูซงคประยาด ฉันท์ 12

มะโรง 1 ภูซงคชาติ ประกาศไ้อ้
พญาณา คภิบาล

ธ นาโค นทีธาร
ชนดนิ่ง อหิงสา

กลอนหก

มะโรง 2 สาธุสะ พยากรณ์
ธาดุทองแดง แรงตันทหา
ปริวาร คลานห้อมล้อม
ว่าศัตรุ ริပ္ยี้

มะโรงอมร สุนทรพา
ปราชญ์ปัญญา ไทสามี
บ้างจอมปลอม จงถ้วนถึ
วอกคูดี ที่ถวิล

ภูซงคประยาด ฉันท์ 12

มะโรง 1 ณ เนรัญชราลัย
มรุปายาท เสวยสิ้น

สถิตได้ ภูชาคินทร์
อุบัติโพ- ธิญาณพฤกษ์

กลอนหก

มะโรง 2 พุ่มเทงาน สานลำเร็จ
อุตม ค ตีรำลึก
พรหมชาติ วาดกำเนิด
มั่งมีทรัพย์ นับเนื่องนิตย

สมดังเจต จิตสำนึก
เกียรติก้องกึก ศรัทธามิตร
สุขประเสริฐ เลิศลาภจริต
แสนมหิท ธิมะโรง

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ตา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - -	- ซ - -	- ล - -	ซพรพ
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - อุป	- - ปะปา	- - ติกะ	- - - -	- วัฏ - ฏะ	- - - นา	- - โค
---------	-----------	----------	----------	---------	------------	----------	--------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - ดิริ	- - ดิล	- - - -	- ดิ - ต	- - - ซ	- - รพ
---------	---------	----------	---------	---------	----------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

Timpani

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

Timpani

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

คำร้อง

- - - -	--พญา	- นา - ค	--ภิบาล	- - - -	--ชนิดหนึ่ง	--- อหิง	--- สภา
---------	-------	----------	---------	---------	-------------	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟุ่	ซุ่ ลุ่ ทุ่ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----	---------------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟุ่	ซุ่ ลุ่ ทุ่ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----	---------------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ด	- ลุ่ - ซุ่	- - - ลุ่	- ฟุ่ - ซุ่	- - - ฟุ่	ซุ่ ลุ่ ทุ่ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	-------------	-----------	-------------	-----------	---------------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ด	- ลุ่ - ซุ่	- - - ลุ่	- ฟุ่ - ซุ่	- - - ฟุ่	ซุ่ ลุ่ ทุ่ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	-------------	-----------	-------------	-----------	---------------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟุ่	ซุ่ ลุ่ ทุ่ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----	---------------	---------	---------

ตะโพนไทย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

มะโโรง 2

ตะโพนตีเข้าหน้าทับ

ตะโพนไทย (หน้าทับลงสร)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ตุ่ ต	- - ตุ่ พ	- - - ต	- - ตุ่ ป
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	-----------

คำร้อง 2

- - - -	- สาธุสะ	- พ- ยา	- กรณ์-	- -มะโโรง	--- อมร	-สุน- ทร	- พา - -
---------	----------	---------	---------	-----------	---------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟุ่ รุ่ ฟุ่ ด	รุ่ ลุ่ ดุ่ ซุ่	- ฟ - ร	- ด - -
---------	---------	---------	---------	---------------	-----------------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ดูลุ่ ดุ่ ฟ	- ฟ ซุ่ ฟ	ร ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดูลุ่ ดุ่ ฟ	- ฟ ซุ่ ฟ	ร ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ดูลุ่ ดุ่ ฟ	- ฟ ซุ่ ฟ	ร ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟุ่ รุ่ ฟุ่ ด	รุ่ ลุ่ ดุ่ ซุ่	- ฟ - ร	- ด - -
---------	---------	---------	---------	---------------	-----------------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับลงสร)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ตุ่	- - - ป	- - - ตุ่	- - - ต	- ตุ่ - ป
---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

คำร้อง

- - - -	-ธาตุ ทองแดง	-แรง-ตัน	-หา - -	---ปราชญ์	-ปัญญา	-โท-สา	-มี - -
---------	-----------------	----------	---------	-----------	--------	--------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ตี - ล	- ตี - ซ	- ฟ - ร	- ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ร ด ล ด	- ด ร ด	ล ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ร ด ล ด	- ด ร ด	ล ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ร ด ล ด	- ด ร ด	ล ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ตี - ล	- ตี - ซ	- ฟ - ร	- ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับลงตรง)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - บ	-- ริวาร	-คลาน- ห้อม	-ล้อม - -	--- บ้าง	-จอม- ปลอม	-จง- ถ้วน	- ถี่ - -
---------	----------	----------------	-----------	----------	---------------	--------------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตี	- - รี่ ตี	- รี่ ตี ล	ตี ซ - -
---------	---------	---------	---------	----------	------------	------------	----------

ระนาดเอก

- - - ซ	- - ล ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ตี - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ซ	- - ล ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ตี - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ซ	- - ล ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ตี - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตี	- - รี่ ตี	- รี่ ตี ล	ตี ซ - -
---------	---------	---------	---------	----------	------------	------------	----------

ตะโพนไทย (หน้าทับลงตรง)

- - - ต	- พ - -	- ต - พ	- - - ต	- - - ต	- พ - ท	- - - ถ	- ต - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	มธุปายาท	- - - -	--เสวยสิ้น	- - - -	--อุบัติโพ	- - - ธิ	- ญาณ- พฤษ์
---------	----------	---------	------------	---------	------------	----------	----------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	ชลุ ทุ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	ชลุ ทุ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ด	- ล - ชุ	- - - ล	- ฟ - ชุ	- - - ฟ	ชลุ ทุ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ด	- ล - ชุ	- - - ล	- ฟ - ชุ	- - - ฟ	ชลุ ทุ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	ชลุ ทุ ด	- ฟ - ม	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ตะโพนไทย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

//: มะโรง 2

ตะโพนตีเข้าหน้าทับ

ตะโพนไทย (หน้าทับลงสร)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ตุ ต	- - ตุ พ	- - - ต	- - ต ป
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

คำร้อง 4

- - - -	- ทุ่มเท งาน	- สาน	--สำเร็จ-	- - - สม	-ดัง- เจต	- - - จิต	-สำนึก--
---------	-----------------	-------	-----------	----------	-----------	-----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ ริ ฟิ ด	ริ ล ดิ ชุ	- ฟ - ร	- ด - -
---------	---------	---------	---------	-----------	------------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ดัล ดิ ฟ	- ฟ ชุ ฟ	ร ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดัล ดิ ฟ	- ฟ ชุ ฟ	ร ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ด้ ล ด้ ฟ	- ฟ ช ฟ	ร ด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	พ ร์ พ ด้	ร ์ ล ด้ ช	- ฟ - ร	- ด - -
---------	---------	---------	---------	-----------	------------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับลงสร)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	-อุดมคติ	- - - คติ	- รำลึก -	---เกียรติ	-ก้อง-กึก	--ศรัทธา	- - -มิตร
---------	----------	-----------	-----------	------------	-----------	----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด้ - ล	- ด้ - ช	- ฟ - ร	- ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ร ด ล ด้	- ด ร ด	ล ช - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ร ด ล ด้	- ด ร ด	ล ช - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ร ด ล ด้	- ด ร ด	ล ช - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด้ - ล	- ด้ - ช	- ฟ - ร	- ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับลงสร)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

---พรหม	- - -ชาติ	- - -วาด	-กำเนิด-	- - -สุข	-ประเสริฐ	เลิศ-ลาภ	- จริต - -
---------	-----------	----------	----------	----------	-----------	----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด้	- - - ร์ ด้	- ร์ ด้ ล	ด้ ช - -
---------	---------	---------	---------	----------	-------------	-----------	----------

ระนาดเอก

- - - ช	- - - ล ช	ล ช ฟ ช	ล ด้ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ช	- - - ล ช	ล ช ฟ ช	ล ด้ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ช	- - - ล ช	ล ช ฟ ช	ล ด้ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ช่ออุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ตั้	- - รี้ ตั้	- รี้ ตั้ ล	ตั้ ฅ - -
---------	---------	---------	---------	-------------	-------------	-------------	-----------

ตะโปนไทย (หน้าทับลงสระ)

- - - ตุ	- พ - -	- ตุ - พ	- - - ตุ	- - - ตุ	- พ - ท	- - - ถ	- ตุ - ต
----------	---------	----------	----------	----------	---------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- มั่งมี ทรัพย์	- นับ-เนือง	- นิตย - -	- - - แสน	- - - มหิท	- - - ธิ	-- มะโรง
---------	--------------------	-------------	------------	-----------	------------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฅ	- ล - ฅ	- พ - ร	- ต - พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ลุ ต ร	- ต - ร	พ ฅ - -	- - - ฅ	- ล - ฅ	- พ - ร	- ต - พ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ลุ ต ร	- ต - ร	พ ฅ - -	- - - ฅ	- ล - ฅ	- พ - ร	- ต - พ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ลุ ต ร	- ต - ร	พ ฅ - -	- - - ฅ	- ล - ฅ	- พ - ร	- ต - พ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ช่ออุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฅ	- ล - ฅ	- พ - ร	- ต - พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโปนไทย (หน้าทับลงสระ)

- - - ท	- - ต ต	- ต - ตุ	- พ - ท	- ตุ - ต	- ตุ - พ	- - - ต	- ตุ - ป
---------	---------	----------	---------	----------	----------	---------	----------

กลับต้น://

ดนตรีบรรเลงอิสระ กลับต้นมะโรง 2 (1 เที้ยว) แล้วทอดจังหวะลงจบ

4.2.6 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะเส็ง

ปี่มะเส็ง

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูฏะ สบไป

โคลงสาม สุภาพ

มะเส็ง 1	อาเทศ นามนิธาน อาชฌ์ปตี บังคับได้	มะเส็งวาร กล่าวไว้ ช่วยชี้ หนทาง
มะเส็ง 2	ราวอา ศีรวิษ มิงไผ่ ธาตุไฟกล้า	มนพนิต กิจคำ ด่วนร้อน เร็วพลัน
มะเส็ง 3	ดิ่งดูด เพศตรงข้าม ศาสตร์ท่วม ปัญญาทัน ผิวเผิน สงบเงียบ	เฉิดโฉมงาม อร่ามล้ำ โลกด้วย จอมปลอม ดุจคมเฉียบ เขียบแค้น
มะเส็ง 1	คูหมื่น คีลมาดแมน พฐ ตูนาหงัน งูใหญ่ อยู่หยาดเยี่ยม	โหดเหี้ยม อาธรรม ขึ้นชีวัน คู่เคลิ้ม ไก่อ้อย กุนฉกรรจ์
มะเส็ง 2	อาชีพ โจรนรูงรัตน นักคิด วาณิชแล้	การเมืองซัด ถนัดแท้ หล่อเลี้ยง พงศ์พันธุ์
มะเส็ง 3	ปัญหา มีไว้แก้ อุตสาห์ สร้างดีไว้	ไซ้เส็งแย้ อาจให้ ดั่งได้ ในธรรม

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//: คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม-	- มะ - -	- ธา -ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	---------	----------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - -	- ซ - -	- ล - -	ซพรฟ
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วัฏ - ณะ	- - - สัป	- - - ไป
---------	----------	---------	---------	---------	------------	-----------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - คีรี	- - คีล	- - - -	- คี - ต	- - - ซ	- - รฟ
---------	---------	----------	---------	---------	----------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

เมื่อกลับต้นแล้ว คนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เทียว แล้วทอดจังหวะลงจบ
ก่อนเข้าทำนองในปีนักษัตร

ปีมะเส็ง

คนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เทียว)

ลูกนำ

ระฆังราว/จะเข้

- - - ฟ	- ฟ - ซ	- - - -	- - - -	- - - ต	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - ล	ซ ฟ ร ฟ	- - - -	- - - -	- - - ล	ต ริ ฟ ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จังหวะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	ต ล ซ ฟ	- ซ - ต	- ล - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- - - -	ฟ ร ฟ ซ	- ม - ร	- ต - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด ์ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด ์ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด ์ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด ์ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด ์ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว

- - - -	- - - - ด	- - - -	- - - - ฟ	- - - -	- - - - ด	- - - -	- - - - ฟ
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

มะเส็ง 2

คำร้อง 2

- - - -	-ราว- อา	- - - คี	- รวิษ - -	- ม - น	- - - พนิต	- - - กิจ	- ค้า - -
---------	----------	----------	------------	---------	------------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- ต ด้	ร ด้ ล ด้	ร ด้ พ ด้	- ร ด้ - พ ด้	- ร ด้ พ ด้	- ร ด้ พ ด้	- ต ด้ - -
---------	--------	-----------	-----------	---------------	-------------	-------------	------------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- มิ่ง - ไผ่	- ธาตุ-ไฟ	- กล้า - -	- - - ด่วน	- - - ร้อน	- - - -	- - เร็วพลัน
---------	--------------	-----------	------------	------------	------------	---------	--------------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	ดํ ล ซ ฟ	- ร - ฟ	ร ด - -	ดํ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ล	ดํ ล - -	- ล ซ ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	----------	---------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - ด	- ลุ ต ร	ฟ ต ต -	ด ลุ ต ร	ด ร ฟ ต	ฟ ต ฟ ล	ดํ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- ด - ด	- ลุ ต ร	ฟ ต ต -	ด ลุ ต ร	ด ร ฟ ต	ฟ ต ฟ ล	ดํ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ด - ด	- ลุ ต ร	ฟ ต ต -	ด ลุ ต ร	ด ร ฟ ต	ฟ ต ฟ ล	ดํ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ด - ด	- ลุ ต ร	ฟ ต ต -	ด ลุ ต ร	ด ร ฟ ต	ฟ ต ฟ ล	ดํ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ซอด้วง

- - - -	- ต - ต	- ลุ ต ร	ฟ ต ต -	ต ลุ ต ร	ต ร ฟ ต	ฟ ต ฟ ล	ด้ ช - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระฆังราว

- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	พ รี ต ล	ต ล ช ล	ฟ ช - -	รี ต ล ช	ล ช ฟ ล	- ต - -	- ต ร ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	พ รี ต ล	ต ล ช ล	ฟ ช - -	รี ต ล ช	ล ช ฟ ล	- ต - -	- ต ร ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	พ รี ต ล	ต ล ช ล	ฟ ช - -	รี ต ล ช	ล ช ฟ ล	- ต - -	- ต ร ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	พ รี ต ล	ต ล ช ล	ฟ ช - -	รี ต ล ช	ล ช ฟ ล	- ต - -	- ต ร ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	พ รี ต ล	ต ล ช ล	ฟ ช - -	รี ต ล ช	ล ช ฟ ล	- ต - -	- ต ร ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระฆังราว

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

มะเส็ง 3 อัคราชั้นเดียว

คำร้อง 3

- - - -	-ดิ่ง-ดูด	-เพศ- ตรง	-ข้าม - -	--- เจ็ด	-โฉม - งาม	--- อร่าม	- ล้น - -
---------	-----------	--------------	-----------	----------	---------------	-----------	-----------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟี่ - -	ฟี่ ฟี่ - ฟี่	- - - -	- - - -	- ตี่ - -	ตี่ ตี่ - ตี่
---------	---------	-----------	---------------	---------	---------	-----------	---------------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - ฟี่	รี้ ตี่ ล ตี่	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ ฟร ฟ
---------	---------	-----------	---------------	---------	---------	---------	--------

ระนาดทุ้ม

- ตี่ - ล	- ตี่ - ฟ	- ต - ฟ	- ล - -	- ฟ - ล	- ตี่ - ซ	- ตี่ - ล	- ฟ - -
-----------	-----------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------

ซอด้วง (คลอเสียงร้อง)

	ดิ่ง ดูด	เพศ ตรง	ข้าม	เจ็ด	โฉม งาม	อร่าม	ล้น
--	----------	---------	------	------	---------	-------	-----

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับซุ่ม)

- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต	- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	ศาสตร์- ท่อม	--ปัญญา	-ทัน - -	--- โลก	--- ด้วย	---จอม	--ปลอม
---------	-----------------	---------	----------	---------	----------	--------	--------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟี่ - -	ฟี่ ฟี่ - ฟี่	- - - -	- - - -	- ตี่ - -	ตี่ ตี่ - ตี่
---------	---------	-----------	---------------	---------	---------	-----------	---------------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - ฟี่	รี้ ตี่ ล ตี่	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ ฟร ฟ
---------	---------	-----------	---------------	---------	---------	---------	--------

ระนาดทุ้ม

- ตี่ - ล	- ตี่ - ฟ	- ต - ฟ	- ล - -	- ฟ - ล	- ตี่ - ซ	- ตี่ - ล	- ฟ - -
-----------	-----------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------

ชอด้วง (คลอเสียงร้อง)

	ศาสตร์ ท่วม	ปัญญา	ทัน	โลก	ด้วย	จอม	ปลอม
--	----------------	-------	-----	-----	------	-----	------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับซุ่ม)

- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต	- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 4

- - - -	ผิว - เผิน	- - - สงบ	- เจียบ - -	- - - ดุจ	- คม- เจียบ	- - - เหยียบ	- - - -
---------	------------	-----------	-------------	-----------	----------------	--------------	---------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟ - -	ฟ ฟ - ฟ	- - - -	- - - -	- ต - -	ต ต - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - ฟ	ร ต ล ต	- - - -	- - - -	- - - ล	ช ฟร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ระนาดทุ้ม

- ต - ล	- ต - ฟ	- ต - ฟ	- ล - -	- ฟ - ล	- ต - ช	- ต - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง

	ผิว เผิน	สงบ	เจียบ	ดุจ	คมเจียบ	เหยียบ	แค้น
--	----------	-----	-------	-----	---------	--------	------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับซุ่ม)

- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต	- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ต๋ - -	ล ต๋ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ต๋ - -	ล ต๋ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ซอด้วง

ร ฟ ร ด	- - - -	- - - ซ	- ฟ - ล	- - - -	- ซ - ฟ	- ต๋ - -	ล ต๋ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ระฆังราว

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต๋
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- ล ต๋ รี่	พื ต๋ - -	- ล ต๋ รี่	ต๋ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ด	ร ด - -	- ด - -	- ด ร ฟ
------------	-----------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- ล ต๋ รี่	พื ต๋ - -	- ล ต๋ รี่	ต๋ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ด	ร ด - -	- ด - -	- ด ร ฟ
------------	-----------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล ต๋ รี่	พื ต๋ - -	- ล ต๋ รี่	ต๋ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ด	ร ด - -	- ด - -	- ด ร ฟ
------------	-----------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ล ต๋ รี่	พื ต๋ - -	- ล ต๋ รี่	ต๋ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ด	ร ด - -	- ด - -	- ด ร ฟ
------------	-----------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- ล ต๋ รี่	พื ต๋ - -	- ล ต๋ รี่	ต๋ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ด	ร ด - -	- ด - -	- ด ร ฟ
------------	-----------	------------	----------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง

- - - -	ด้ ล ซ ฟ	- ร - ฟ	ร ด - -	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ล	ด้ ล - -	- ล ซ ฟ
---------	----------	---------	---------	----------	---------	----------	---------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - - ฟ	- - - -	- - - - ด	- - - -	- - - - ล	- - - -	- - - - ฟ
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - ด	- ลุ ด ร	ฟ ด ด -	ด ลุ ด ร	ด ร ฟ ด	ฟ ด ฟ ล	ด้ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- ด - ด	- ลุ ด ร	ฟ ด ด -	ด ลุ ด ร	ด ร ฟ ด	ฟ ด ฟ ล	ด้ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ด - ด	- ลุ ด ร	ฟ ด ด -	ด ลุ ด ร	ด ร ฟ ด	ฟ ด ฟ ล	ด้ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ด - ด	- ลุ ด ร	ฟ ด ด -	ด ลุ ด ร	ด ร ฟ ด	ฟ ด ฟ ล	ด้ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ชอด้วง

- - - -	- ด - ด	- ลุ ด ร	ฟ ด ด -	ด ลุ ด ร	ด ร ฟ ด	ฟ ด ฟ ล	ด้ ซ - -
---------	---------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระฆังราว

- - - -	- - - - ด	- - - -	- - - - ด	- - - -	- - - - ด	- - - -	- - - - ซ
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ด - ท	- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ด - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	ฟ ริ ด้ ล	ด้ ล ซ ล	ฟ ซ - -	ริ ด้ ล ซ	ล ซ ฟ ล	- ด้ - -	- ด ร ฟ
---------	-----------	----------	---------	-----------	---------	----------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ฟ ริ ด้ ล	ด้ ล ซ ล	ฟ ซ - -	ริ ด้ ล ซ	ล ซ ฟ ล	- ด้ - -	- ด ร ฟ
---------	-----------	----------	---------	-----------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ฟ ริ ด้ ล	ด้ ล ซ ล	ฟ ซ - -	ริ ด้ ล ซ	ล ซ ฟ ล	- ด้ - -	- ด ร ฟ
---------	-----------	----------	---------	-----------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ฟ ริ ด้ ล	ด้ ล ซ ล	ฟ ซ - -	ริ ด้ ล ซ	ล ซ ฟ ล	- ด้ - -	- ด ร ฟ
---------	-----------	----------	---------	-----------	---------	----------	---------

ชอด้วง

- - - -	พื รื ดั ล	ดั ล ซ ล	ฟ ซ - -	รื ดั ล ซ	ล ซ ฟ ล	- ดั - -	- ต ร ฟ
---------	------------	----------	---------	-----------	---------	----------	---------

ระฆังราว

- - - -	- - - - ล	- - - -	- - - - ซ	- - - -	- - - - ล	- - - -	- - - - ฟ
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

มะเส็ง 3 อัตรารั้งเดียว

คำร้อง 7

- - - -	- ปัญ - หา	- มี - ไร่	- แก้ว - -	- - - ไร่	- เส็ง - แยม	- - - อาจ	- ไร่ - -
---------	------------	------------	------------	-----------	--------------	-----------	-----------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟ - -	ฟ ฟ - ฟ	- - - -	- - - -	- ดั - -	ดั ดั - ดั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - ฟ	รื ดั ล ดั	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ ฟ ร ฟ
---------	---------	---------	------------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ดั - ล	- ดั - ฟ	- ต - ฟ	- ล - -	- ฟ - ล	- ดั - ซ	- ดั - ล	- ฟ - -
----------	----------	---------	---------	---------	----------	----------	---------

ชอด้วง (คลอเส็งร้อง)

- - - -	- ปัญ - หา	- มี - ไร่	- แก้ว - -	- - - ไร่	- เส็ง - แยม	- - - อาจ	- ไร่ - -
---------	------------	------------	------------	-----------	--------------	-----------	-----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับซุ่ม)

- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต	- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- อุ-ส่าห์	-สร้าง-ติ	-ไว้--	---ตั้ง	---ได้	- - - -	--ในธรรม
---------	------------	-----------	--------	---------	--------	---------	----------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟ - -	ฟ ฟ - ฟ	- - - -	- - - -	- ต - -	ต ต - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - ฟ	ร ต ล ต	- - - -	- - - -	- - - ล	ช ฟ ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ต - ล	- ต - ฟ	- ต - ฟ	- ล - -	- ฟ - ล	- ต - ช	- ต - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง (คลอเสียงร้อง)

- - - -	- อุ-ส่าห์	-สร้าง-ติ	-ไว้--	---ตั้ง	---ได้	- - - -	--ในธรรม
---------	------------	-----------	--------	---------	--------	---------	----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับซุ่ม)

- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต	- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

4.2.7 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะเมีย

ปี่มะเมีย

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูฏะ อสุโส

กลอนเจ็ด

มะเมีย 1   นิทาน กถา อาชาชาติ

ม้าอุบัติ จัตุ ะกุล

นามา อาชาไนย ไวกุณฐ์

สินธพ ไพบูลย์ พระอุมา

พระศิวะ ม้า วลาหก

โผนผก อัสตร พรหมธาดา

เทพทั้งสี่ บันดาล อัสสา

เป็นพา ชีวอง ไวทะยาน

มะเมีย 2   แต่นี้ ที่บพ ภาชนะ

อัสว ภาช นียสาร

ชนใด ได้เกิด มะเมียวาร

สันดาน สันดอน ว่าวอนไว้

ไม่ชอบผูก ถูกมัด ชีวี

บากบั่น พลันอวดดี นิสัย

อิสระ เสรี ส่วนใหญ่

เฉียบไว ปัญญา ว่าจรัมรมย์

มะเมีย 3   บางที ก็มี ที่ล้มเหลว

แต่สำเร็จ รวดเร็ว ด้วยสะสม

สภาร แก่ได้ เป็นบรม

ชื่นชม ต่างเพศ วิเศษปอง

ฟุ้งเฟ้อ เหนอheim เพิ่มรายจ่าย

คลังคลัง ใจยโส จองหอง

ดีอรัน ทิฐิ มิตริตรอง

คะนอง ไปนัก จักระบม

มะเมีย 4   พระเน้า พระนอ พฐุเกิด

ประสิทธิ์ ประเสริฐ ประสบสม

ก๊อบก๊อบ ก๊ับก๊ับ กับกุนกลม

ประทีน ประทม ประทับทรง

ฮี้ฮี้ ฮ้าฮ้า อาชีพ้อส

แสดง ถนัด จรัสดวง

พยศ ผยอง ครรลองบ่วง

ละลาบ ละล้าวง ละล่านตุ่

กระต่าย ระกา มะโรงต้อง

อย่าจด อย่างจ้อง อย่าปองหนู

ฉลาด เฉลียว ฉะแลบ ดู

วิโยค วิฑู วิวาทย์

พยาธิ โภคา ลากะ

อะริ หินะ ะนังศรี

ตะนุ สุภาะ กัมมะมี

อัสตะ ปัตตะนิ ปิตา

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เทียบก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ตา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ซ - -	- ด - -	ร - ดม	- - - -	- ร - -	- ม - -	ร ด ล ด
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - X	- - - -	- - - -	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- - ดิกะ	- - - -	- วัฏ - ณะ	- - - อัศ	- - ไส
---------	----------	---------	----------	---------	------------	-----------	--------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ม	- - ซล	- - ซม	- - - -	- ซ - ล	- - - ร	- - ล ด
---------	---------	--------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

เมื่อกลับต้นแล้ว ดนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เทียว แล้วทอดจังหวะลง
จบก่อนเข้าทำนองในปี่นักซ์ตร

ปี่มะเมีย

ดนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เทียว)

ลูกนำ

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

Vibraslap

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ตั้	- - - ล	- - - ตั้	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั้	- - ล ษ	ล ษ ม ษ
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั้	- - ล ษ	ล ษ ม ษ
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั้	- - ล ษ	ล ษ ม ษ
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั้	- - ล ษ	ล ษ ม ษ
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	กึบ กึบ ะ ะ กึบ กึบ	กึบ กึบ ะ ะ กึบ กึบ	กึบ กึบ ะ ะ กึบ กึบ
---------	---------	---------	---------	---------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ษ	- - ม ร	ด ล ด ษ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - - ซ	- - - - ม	- - - - ซ	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - ซ	- - - - ม ร	ด ล ด ซ
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - ซ	- - - - ม ร	ด ล ด ซ
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ กับกับ	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ กับกับ	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ กับกับ
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - - ซ	- - - - ล ด	ร ด ล ซ	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -
---------	-----------	-------------	---------	-----------	-----------	-----------	-----------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ กับกับ	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ กับกับ	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ กับกับ
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชออุ้/จะเข้

- - - -	- - - ร	- - ม ช	ล ช ม ร	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ ก๊อบก๊อบ	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ ก๊อบก๊อบ	ก๊อบก๊อบ ๊ะ ๊ะ ก๊อบก๊อบ
---------	---------	---------	---------	---------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

บรรเลงเคล้า

//: มะเมีย 1 จังหวะ (วอลท์ 3/4)

เครื่องประกอบจังหวะนำ 6 ห้อง

Cabaza

- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังเล็ก

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 1

- - - -	- นิ - ทาน	- - กถา	- - - -	- อา - ชา	- - ชาติ
- - - -	- - - ม้า	- - อุบัติ	- - - จั	- - - ตุ	- - ระกุล
- - - -	- - นามา	อาชาไนย	- - - -	- - - ไว	- - - กุณฐ์
- - - -	- - สินธพ	- - ไพบูลย์	- - - -	- - - พระ	- อุ - มา
- - - -	- - - พระ	- - ศิวะ	- - - -	- ม้า - -	- วลาหก
- - - -	- โผน- ผก	- - อัสดร	- - - -	- - - พรหม	- - ธาดา
- - - -	- - - เทพ	- - ทั้งสี่	- - - -	- - - บันดาล	- - อัสดา
- - - -	- - - เป็น	- - พาศี	- - - ว่อง	- - - ไว	- - ทะยาน

- - - -	- ม - ช	- - ล ตั	- - - -	- ตั - ล	- - ช ม
- - - -	- - - ม	- - ร ต	- - - ต	- - - ล	- - ต ชุ
- - - -	- - ชุ ชุ	ชุ ชุ - ชุ	- - - -	- - ม ช	- - ล ตั
- - - -	- - ร ม	- - ร ต	- - - ม	- - ช ล	- - ตั ช
- - - -	- - - ตั	- - ล ตั	- - - -	- ตั - -	ตั ล ช ม
- - - -	ต ร ม ช	- ม - ร	- - - -	ม ร ต ร	- ม - ช
- - - -	- - - ช	- - ม ช	- - - -	- - ม ช	- - ล ตั
- - - -	- - รุ มั	- - ตั รุ	- - - ตั	- - - ร	- - มั ตั

Cabaza

- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังเล็ก

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- กู๊บ- กู๊บ	- กีบ- กีบ	- - - -	- กู๊บ- กู๊บ	- กีบ - กีบ
---------	--------------	------------	---------	--------------	-------------

มะเมีย 2 จังหวะ (วอลท์ 3/4)

เครื่องประกอบจังหวะนำ 6 ห้อง

Cabaza

- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังเล็ก

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 2

- - - -	- - - แต่	- - - นี้	- - - -	- - ที่บท	--- ภาชนะ
- - - -	- - - อ้อ	- - - ศว	- - - ภา	- - ชนีย์	--- สาร
- - - -	- - - ชน	- - - ไต	- - - ได้	- - - เกิด	-มะเมียวาร
- - - -	-- สันดาน	-- สันดอน	- - - -	-- ว่าวอน	--- ไว้
- - - ไม่	- - - ชอบ	- - - ผูก	- - - ผูก	- - - มัด	- - ซิว
- - - -	-- บากบั่น	-พล้นอวดดี	- - - -	- - - -	- - นิสัย
- - - -	-- อิศระ	-- เสรี	- - - -	--- ส่วน	--- ใหญ่
- - - -	-- ฉียบไว	- ปัญญา	- - - ร่า	- - - เริง	--- รมย์

- - - -	- - - ล	- - - ตั้	- - - -	- ด - ร	- ม - ช
- - - -	- - ล ช	ม ช - ร	- - - ด	- - - ร	ด ล ด ช
- - - -	- - ช ล	- - ช ช	- - - ด	- - - ล	ร ด - ด
- - - -	- - ร ม	- - ร ร	- - - -	- - ช ล	- - ช ช
- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - ช
- - - -	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - -	- - - ช
- - - -	- ช ล ช	- ล ตั้ ล	- - - -	- ด ร ด	- ร ม ร
- - - -	- ช ม ร	- ม ด ร	- - - -	- ม ร ด	- ร ล ด

Cabaza

- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังเล็ก

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ	- - - -	- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ
---------	------------	------------	---------	------------	------------

มะเมียบ 3 จังหวะ (วอลท์ 3/4)

เครื่องประกอบจังหวะนำ 6 ห้อง

Cabaza

- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังเล็ก

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 3

- - - -	- - - บาง	- - - ที	- - - -	- - ก็มี	- ที่ล้มเหลว
- - - -	- แต่สำเร็จ	-- รวดเร็ว	- - - -	-- ด้วยสะ	- - - สม
- - - -	- - สบการ	-- แก่ได้	- - - -	- - แก่ได้	-- เป็นบรม
- - - -	- - - ขึ้น	- - - ชม	- - - -	-- ต่างเพศ	- विशेषปอง
- - - -	-- ฟุ้งเฟ้อ	-- เหลอเหิม	- - - -	- - - เพิ่ม	-- รายจ่าย
- - - -	-- คลั่งไคล้	-ใจ- ย	- - - ย	- - - โส	-- จอหง
- - - -	-- ดื้อรั้น	- - ทิฐิ	- - - -	- - - มิ	-- ตริตรอง
- - - -คะ	- - - นอง	- - - ไป	- - - นึก	- - - จัก	-- ระบรม

- - - -	- - ด ล	ด ด - ด	- - - -	- - ด ร	ม ช - ม
- - - -	- - ช ม	ด ร - ร	- - - -	- - ม ร	ด ล - ด
- - - -	- ม - ช	ด ล ช ม	- - - -	- ร - ม	ล ช ม ร
- - - -	- - - ด	- - - ร	- - - -	- ม - ร	ด ล - ด
- - - -	- - ด ด	ด ม - ช	- - - -	- - ร ด	ร ม - ร
- - - -	- - ม ม	ม ม - ร	- - - ม	- - ร ด	ล ด - ช
- - ช ช	- - ช ช	- - ช ม	- - ม ม	- - ม ม	- - ม ร
- - ล ม	- - ช ร	- - ช ม	ร ด - ร	- ด ล - ด	- - ด ด

Cabaza

- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังเล็ก

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ	- - - -	- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ
---------	------------	------------	---------	------------	------------

หมายเหตุ: บรรทัดที่ 7-8 ดำเนินจังหวะ ดังนี้

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ	- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ	- กูบ- กูบ	- กีบ- กีบ
------------	------------	------------	------------	------------	------------

มะเมีย 4

คำร้อง 4

- - - -	- - - -	--พะน้ำ	--พะนอ	- - - -	- - - -	---พญู	---เทิด
---------	---------	---------	--------	---------	---------	--------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	-- ซล	-- ซซ	- - - -	- - - -	-- ต้ม	-- ซม
---------	---------	-------	-------	---------	---------	--------	-------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	-- ซล	-- ซซ	- - - -	- - - -	-- ต้ม	-- ซม
---------	---------	-------	-------	---------	---------	--------	-------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	-- ซล	-- ซซ	- - - -	- - - -	-- ต้ม	-- ซม
---------	---------	-------	-------	---------	---------	--------	-------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จังหวะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	ประสิทธิ์	ประเสริฐ	--- ประ	- - - -	--- สบ	--- สม
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	--------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	-- ดด	-- ดด	- - - ม	- - - -	-- ซล	-- ดซ
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	-------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - ดด	- - ดด	- - - ม	- - - -	- - ซล	- - ดช
---------	---------	--------	--------	---------	---------	--------	--------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ดด	- - ดด	- - - ม	- - - -	- - ซล	- - ดช
---------	---------	--------	--------	---------	---------	--------	--------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ดด	- - ดด	- - - ม	- - - -	- - ซล	- - ดช
---------	---------	--------	--------	---------	---------	--------	--------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ดด	- - ดด	- - - ม	- - - -	- - ซล	- - ดช
---------	---------	--------	--------	---------	---------	--------	--------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- กู้บ- กู้บ	- กีบ- กีบ	- - - -	- - - -	- กู้บ- กู้บ	- กีบ- กีบ
---------	---------	--------------	------------	---------	---------	--------------	------------

คำร้อง ลูกคู่

- - พะเน้า	- - พะนอ	- - - พญ	- เกิด - -	ประสิทธิ์	ประเสริฐ	- - ประสบ	- สม - -
------------	----------	----------	------------	-----------	----------	-----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ด්ර	- - ด්ර	- - ซซ	- ม - -	- - มม	- - มม	- - ซล	- ด්ර - -
---------	---------	--------	---------	--------	--------	--------	-----------

ระนาดเอก

- - ด්ර	- - ด්ර	- - ซซ	- ม - -	- - มม	- - มม	- - ซล	- ด්ර - -
---------	---------	--------	---------	--------	--------	--------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - ด්ර	- - ด්ර	- - ซซ	- ม - -	- - มม	- - มม	- - ซล	- ด්ර - -
---------	---------	--------	---------	--------	--------	--------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - ด්ර	- - ด්ර	- - ซซ	- ม - -	- - มม	- - มม	- - ซล	- ด්ර - -
---------	---------	--------	---------	--------	--------	--------	-----------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - ด්ර	- - ด්ර	- - ซซ	- ม - -	- - มม	- - มม	- - ซล	- ด්ර - -
---------	---------	--------	---------	--------	--------	--------	-----------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- กู้บ- กู้บ	- กีบ- กีบ	- กู้บ- กู้บ	- กีบ- กีบ	- กู้บ- กู้บ	- กีบ- กีบ	- กู้บ- กู้บ	- กีบ- กีบ
--------------	------------	--------------	------------	--------------	------------	--------------	------------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - กู้บ- กู้บ	- - กีบ- กีบ	- - - -	- - - -	- - กีบ- กีบ	- - - -
---------	---------	----------------	--------------	---------	---------	--------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - ม่ม	- - ม่ม	- - - -	- - - -	- - ม่ม	- - ม่ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอฉู้/จะเข้

- - ดัด	- - ดัด	- - มช	- ซ - -	- - มร	- - ดร	- - ดม	- ด - -
---------	---------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- กุบ-กุบ	- กบ- กบ	- กุบ-กุบ	- กบ- กบ	- กุบ-กุบ	- กบ- กบ	- กุบ-กุบ	- กบ- กบ
-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

คำร้อง

ลูกคู่

- - - ฮี	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฮ้า	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - ด	- - - -	- - - ด	- - ดัด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - ด	- - - -	- - - ด	- - ดัด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ด	- - - -	- - - ด	- - ดัด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ด	- - ดัด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอฉู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ด	- - ดัด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - ฮีฮี	- - ฮ้าฮ้า	- - อาชีพ	- อัศ - -	- - แสดง	- - - ถนัด	- - - จรัส	- - - ดวง
----------	------------	-----------	-----------	----------	------------	------------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ดัด	- - ดัด	- - ดัด	ซ ม - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - ดัด	- - ดัด	- - ดัด	ซ ม - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - ดัด	- - ดัด	- - ดัด	ซ ม - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ดัด	- - ซ ม	- - ซ ม	ร ด - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอฉู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- กุบ-กุบ	- กบ- กบ	- กุบ-กุบ	- กบ- กบ	- กุบ-กุบ	- กบ- กบ	- กุบ-กุบ	- กบ- กบ
-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

คำร้อง

- - - -	- - - -	-- พยศ	--- ผยอง	- - - -	- - - -	-- ครรลอง	--- บ่วง
---------	---------	--------	----------	---------	---------	-----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ร
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ร
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ร
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - ร
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ๗ ๗	- - - -	- - - -	- - ม ๗	- - ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ ตีเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	-- ละลาบ	-- ละล้ง	- - - ละ	- - - -	- - - ลาน	- - - ตู
---------	---------	----------	----------	----------	---------	-----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ๗ ม	- - - ๗	- - - -	- - ๗ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ๗ ม	- - - ๗	- - - -	- - ๗ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ๗ ม	- - - ๗	- - - -	- - ๗ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ๗ ม	- - - ๗	- - - -	- - ๗ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ๗ ม	- - - ๗	- - - -	- - ๗ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- ทุบ-ทุบ	- ทุบ- ทุบ	- - - -	- - - -	- ทุบ-ทุบ	- ทุบ- ทุบ
---------	---------	-----------	------------	---------	---------	-----------	------------

บรรเลงกลับต้น มะเมีย 4 จนครบคำร้อง

กลับต้น ://

เทียวกลับ

มะเมีย 4

คำร้อง 5

- - - -	- - - -	--กระต่าย	--ระกา	- - - -	- - - -	-- มะโรง	-- -ต๋อง
---------	---------	-----------	--------	---------	---------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	-- ซล	-- ซซ	- - - -	- - - -	-- ต๋ล	-- ซม
---------	---------	-------	-------	---------	---------	--------	-------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	-- ซล	-- ซซ	- - - -	- - - -	-- ต๋ล	-- ซม
---------	---------	-------	-------	---------	---------	--------	-------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	-- ซล	-- ซซ	- - - -	- - - -	-- ต๋ล	-- ซม
---------	---------	-------	-------	---------	---------	--------	-------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จิ้งหะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	--อย่าจต	--อย่าจ้ง	---อย่า	- - - -	---ปอง	---หนู
---------	---------	----------	-----------	---------	---------	--------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	-- ดด	-- ดด	- - - ม	- - - -	-- ซล	-- ดซ
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	-------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	-- ดด	-- ดด	- - - ม	- - - -	-- ซล	-- ดซ
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	-------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	-- ดด	-- ดด	- - - ม	- - - -	-- ซล	-- ดซ
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	-------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	-- ดด	-- ดด	- - - ม	- - - -	-- ซล	-- ดซ
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	-------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	-- ดด	-- ดด	- - - ม	- - - -	-- ซล	-- ดซ
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	-------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	-ก๊อบ-ก๊อบ	-ก๊อบ- ก๊อบ	- - - -	- - - -	-ก๊อบ-ก๊อบ	-ก๊อบ- ก๊อบ
---------	---------	------------	-------------	---------	---------	------------	-------------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - คีล	- - คีร์	- - - คี	- - - -	- - - มี	- - - รี้
---------	---------	---------	----------	----------	---------	----------	-----------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงฆ้อง

- - - -	- - - -	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- - - -	- - - -	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ
---------	---------	--------------	--------------	---------	---------	--------------	--------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - คีคี่	- - คีคี่	- - มซ	- ซ - -	- - มร	- - ดร	- - ดม	- ด - -
-----------	-----------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

ระนาดเอก

- - คีคี่	- - คีคี่	- - มซ	- ซ - -	- - มร	- - ดร	- - ดม	- ด - -
-----------	-----------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - คีคี่	- - คีคี่	- - มซ	- ซ - -	- - มร	- - ดร	- - ดม	- ด - -
-----------	-----------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

ระนาดทุ้ม

- - คีคี่	- - คีคี่	- - มซ	- ซ - -	- - มร	- - ดร	- - ดม	- ด - -
-----------	-----------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - คีคี่	- - คีคี่	- - มซ	- ซ - -	- - มร	- - ดร	- - ดม	- ด - -
-----------	-----------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงฆ้อง

- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ	- กู้บ- กู้บ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

คำร้อง

- - - พยา	- ธิ - -	- - - -	- - - -	- - - โภ	- คา - -	- - - -	- - - -
-----------	----------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - คี	- - - -	- - - คี	- - คีคี่	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - คี	- - - -	- - - คี	- - คีคี่	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - คี	- - - -	- - - คี	- - คีคี่	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - คี	- - - -	- - - คี	- - คีคี่
---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------	-----------

ชอด้วง/ชออุ้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั้	- - - -	- - - ตั้	- - ตั้ตั้
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	------------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

--- ลา	- ภาะ --	--- อะ	- ริ --	- หิ -นะ	--- ณะ	- ั้ง- ศรี	- - - -
--------	----------	--------	---------	----------	--------	------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ตั้ตั้	- - ตั้ตั้	- - ตั้ ล	ซ ม - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
------------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - ตั้ตั้	- - ตั้ตั้	- - ตั้ ล	ซ ม - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
------------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - ตั้ตั้	- - ตั้ตั้	- - ตั้ ล	ซ ม - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
------------	------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ตั้ ล	- - ซ ม	- - ซ ม	ร ด - ร
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชออุ้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ	- ทุ้บ- ทุ้บ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - ตะนุ	- - สุภาะ	- - - -	- - - -	- - - กั้ม	- - มะมี
---------	---------	----------	-----------	---------	---------	------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชออุ้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ซ ซ	- - - -	- - - -	- - ม ซ	- - ม ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ ตีเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - อั ต	- - - ตะ	- - - ปัด	- - ตะนิ	- - ปี	- - - ตา
---------	---------	------------	----------	-----------	----------	--------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ซ ม	- - - ซ	- - - -	- - ซ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ซ ม	- - - ซ	- - - -	- - ซ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ซ ม	- - - ซ	- - - -	- - ซ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ซ ม	- - - ซ	- - - -	- - ซ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชออุ้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ด ล	- - ซ ม	- - - ซ	- - - -	- - ซ ม	- - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- ทุบ-ทุบ	- ทุบ- ทุบ	- - - -	- - - -	- ทุบ-ทุบ	- ทุบ- ทุบ
---------	---------	-----------	------------	---------	---------	-----------	------------

4.2.8 บทร้องและทำนองเพลงปี่มะแม

ปี่มะแม

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

คุปปาทิกะ

วิภูฏะ เอพีโก

จิตรปทานันท์ 8

มะแม 1

นิทเทศกระแสด

สายมะแมเกิด

ถิ่นฐานกำเนิด

โลกามากมาย

ชาติพันธ์พงศ์เผ่า

เรื่องราวเล่าหลาย

จะแกะแพะกลาย

นั้นแหละมะแม

เยโฮ ซาลา

ซาลามัด ดาตั้งยา

เฮ อาลาห์ ตนกู

ดูโต๊ะสินี

อาลี บาบา

โนเน โนซา

ฮา เฮ เย โฮ

มารี กี่ตอ

มะแม 2

ชนเอพีโก

หาสุโขไม่

ทุกข์ก่อนสบาย

มีคนดูแล

เชื่อว่าใจพระ

อุตสาหะแท้

แม้จะอ่อนแอ

มุ้งมันพื้นผ้า

ซาลามัด ดาตั้ง

ซาลา มาเลย์กุม

ดุมมาฮี นาเฮ

เลนากา อาลาห์เล

รำมะนา

ไวยะลา ยาโฮ

อาลี บาบา

โนซา โนเน

มะแม่ 1	สงบเรียบง่าย บุญหนักศักดิ์ใหญ่ ตกหญิงธาตุดอง มิ่งขวัญไผ่ป่า	ไม่กล่าวร้ายใคร ยศถาบรรดาศา ออย่าหมายปองหมา เกาะกุนหนุนนำ
มะแม่ 2	ศาสตร์ศิลป์สะสม เกรกรรมตามตัว พระพรหมนารท หาบทองอร่าม	ปากนิยมทั่ว ผัวมากกว่าสาม พระเนตรยอดงาม ทริพย์สินแพรพรรณ
บุชายัญ 2	ฮินดูอาธรรม์ แม่กระทังเกาะ อาสูรเจ้าแพะ บาปบุญไคเนา	บุชายัญแพะ คติอาสัญ เทียวเต็มและหญ้า พรหมณ์บวงสรวงพลี

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา -ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ร - -	- ช - -	ล - ซท	- - - -	- ล - -	- ท - -	ล ช ม ช
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วัฏ - ฐะ	- - -เอ	- - ฟโก
---------	----------	---------	---------	---------	------------	---------	---------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ท	- - รรม	- - รท	- - - -	- รี่ - ร	- - - ล	- - มช
---------	---------	---------	--------	---------	-----------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	- ฟ - ม	- ร - ซ	- ล - ท	- รี่ - ล
---	---	---	---	---------	---------	---------	-----------

กลองแขกตีเลียนเสียงตบปล้ำ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	- - - มี่	- รี่ - ท	- รี่ - ล
---	---	---	---	---	-----------	-----------	-----------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	- - ล	- - ท ล	ซ ฟ ม ล	-	-	-
---	---	-------	---------	---------	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	- - - มี่	- รี่ - ท	- รี่ - ล
---	---	---	---	---	-----------	-----------	-----------

ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขกตีเลียนเสียงตบปล้ำ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม - ท	- ล - ซ
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	- - - มี่	- รี่ - ท	- ล - -	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม - ท	- ล - ซ
---	---	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม - ท	- ล - ซ
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม - ท	- ล - ซ
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม - ท	- ล - ซ
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงตบปล้ำ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

บรรเลงเค้า

//: มะแม 1

คำร้อง 1

- - - -	- - - -	--นิทเทส	--กระแส	- - - -สาย	- - - -	-- มะแม	- - - -เกิด
---------	---------	----------	---------	------------	---------	---------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -ร	- ฌ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -ร	- ฌ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -ร	- ฌ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมั่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	ถิ่น-ฐาน	--กำเนิด	- - - -	- - - -	-ไล- กา	มาก-มาย
---------	---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -ล	- - - -	- ฌ - ล	- ล ฌ ม
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - รุ	- - - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - รุ	- - - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - รี่	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ล ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	-ชาติพันธ์	พงศ์-เผ่า	- - -เรื่อง	- ราว - -	- - -เล่า	- - -หลาย
---------	---------	------------	-----------	-------------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- - - -	- ๗ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ม	- - - -	- ๗ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ม	- - - -	- ๗ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - จะ	- - - แกะ	- - - แพะ	- กลาย-	- - - -	- - - -	- นั้น แหละ-	- - มะแม
----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	-----------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ท	- ท - ล	- ซ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ท	- ท - ล	- ซ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ท	- ท - ล	- ซ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

บรรเลงกลับต้น มะแม 1 เทียบกลับเปลี่ยนเป็นคำร้อง 2 กลับต้น ://

เที่ยวกลับ

มะแม 1

คำร้อง 2

- - - -	- - - เย	- - - ไฮ	- ซาลา-	- - - ซา	- ลามัด -	- - - ดา	- - ตั้งยา
---------	----------	----------	---------	----------	-----------	----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ซ - ล	- ซ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ร	- ซ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- ซ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- ซ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ซ - ล	- ซ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - เฮ	- - - -	--อาลาห์	- ตน- ญ	- - - -	- - - -	- ดู- ไ้ะ	-- ลินี
----------	---------	----------	---------	---------	---------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ล ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - รี่	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - รี่	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - รี่	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ล ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- อา- ลี	- บา- บา	- - - -	- - - -	- ไน- เน	- ไน- ซา
---------	---------	----------	----------	---------	---------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ฆ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงตับปล้ำ

- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - ฮา	- - - เฮ	- - - - เย	- - - - ไฮ	- - - -	- - - -	- - - - มาริ	- กี่ - ตอ
----------	----------	------------	------------	---------	---------	--------------	------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ฆ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ท	- ท - ล	- ฆ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ฆ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ท	- ท - ล	- ฆ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ฆ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ท	- ท - ล	- ฆ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ฆ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ฆ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงตับปล้ำ

- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

//: มะแม 2

คำร้อง 3

- - - -	- - -ชน	---เอ	--ฟไก	- - -หา	- - -สุ	---ไซ	---ไม่
---------	---------	-------	-------	---------	---------	-------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - -ช	- ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ร ม ฟ ช	- ฟ - ม	ร ม ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ร ม ฟ ช	- ฟ - ม	ร ม ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ร ม ฟ ช	- ฟ - ม	ร ม ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - -ช	- ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

คำร้อง

- - - -	--ทุกซ์	--ก่อน	---สบาย	- - -มี	- - -คน	- - -ดู	---แล
---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------	-------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - -ม	- ฟ - ช	- ดั - ท	ดั ล ท ช
---------	---------	---------	---------	--------	---------	----------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ช ช ช ม	- ช - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ช ช ช ม	- ช - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ช ช ช ม	- ช - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - -ม	- ฟ - ช	- ดั - ท	ดั ล ท ช
---------	---------	---------	---------	--------	---------	----------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมังคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงต๊บบล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	--- เขา	--- ว่า	--ใจพระ	- - - -	- - -อูต	- - -สา	--หะแท้
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - -	ล ล - ม	- ร - ด	ร ด ทู ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - -	ล ล - ม	- ร - ด	ร ด ทู ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมังคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงต๊บบล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- -แม่จะ	---อ่อนน	--- แอ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร ร - ซ	- ซ - ฟ	ซ ล ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ซ ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ช ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ช ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร ร - ช	- ช - ฟ	ช ล ฟ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	-- มุ่งมั่น	-- พันฝ่า
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ช ช - ดั	- ดั - ดั	ริ ท ดั ล	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	ช ช - ดั	- ดั - ดั	ริ ท ดั ล	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ช ช - ดั	- ดั - ดั	ริ ท ดั ล	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงกลับต้น มะแม 2 เทียบกลับไปเปลี่ยนเป็นคำร้อง 4

กลับต้น ://

เทียวกลับ

มะแม 2

คำร้อง 4

- - - -	-ซาลามัด	- - - -	--ดาดัง	- - - -	-ซาลามา	---เลย์	---กุม
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ร ม ฟ ซ	- ฟ - ม	ร ม ฟ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ร ม ฟ ซ	- ฟ - ม	ร ม ฟ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ร ม ฟ ซ	- ฟ - ม	ร ม ฟ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - ดุม	--- มาฮี	- นา- เฮ	- - - เล	- นา - กา	- อา-ลาห์	--- เล
---------	-----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ม	- ฟ - ซ	- ดั - ท	ดั ล ท ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ซุ ซุ ซุ ม	- ซุ - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ซุ ซุ ซุ ม	- ซุ - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ซุ ซุ ซุ ม	- ซุ - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ม	- ฟ - ซ	- ดั - ท	ดั ล ท ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------

เป็งพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงต๊บบล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

คำร้อง

- - - -	- - - -	--- รำ	-- มะนา	- - - -	- - - -	-ไวยะลา	- ยา -ไฮ
---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - -	ล - ล - ม	- ร - ด	ร ด ท ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - -	ล - ล - ม	- ร - ด	ร ด ท ด
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

เป็งพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงต๊บบล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	-- อาลี	- - - -	-- บาบ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร ร - ซ	- ซ - ฟ	ซ ล ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ซ ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ช ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ช ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร ร - ช	- ช - ฟ	ช ล ฟ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- โน - ซา	- - - -	-- โนเน
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ช ช - ดั	- ดั - ดั	ริ ท ดั ล	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	ช ช - ดั	- ดั - ดั	ริ ท ดั ล	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ช ช - ดั	- ดั - ดั	ริ ท ดั ล	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท ดั ท ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงกลับต้น มะแม 1 เทียวกลับเปลี่ยนเป็นคำร้อง 5

กลับต้น ://

เที๋ยวกลับ

มะแม 1

คำร้อง 5

- - - -	- - - -	---สงบ	-เรียบ- ง่าย	- - - -	- - - -	-ไม่- กล่าว	-ร้าย- ใคร
---------	---------	--------	-----------------	---------	---------	----------------	---------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ฅ - ล	- ฅ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ร	- ฅ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- ฅ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- ฅ - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ฅ - ล	- ฅ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	-บุญ- หนัก	-ศักดิ์- ใหญ่	- - - -	- - - -	-ยศ - ธา	--บรรดา
---------	---------	---------------	------------------	---------	---------	-------------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ฅ - ล	- ล ฅ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ร	- - - -	- ฅ - ล	- ฅ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ร	- - - -	- ฅ - ล	- ฅ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - รี่	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ล ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เป็ิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมัจฉะ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- ตก- หญิง	- ธาตุ- ทอง	---อย่า	--- หมายถึง	--- ปอง	- หมา- -
---------	---------	---------------	----------------	---------	-------------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- - - -	- ๗ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ม	- - - -	- ๗ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ม	- - - -	- ๗ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เป็ิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมัจฉะ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - มิ่ง	---ขวัญ	---ไม่	- ป่า - -	- - - -	- - - -	- เกาะ- กุน	- หนู- นำ
------------	---------	--------	-----------	---------	---------	----------------	--------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทู ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ท	- ท - ล	- ซ - ม	ร ม - -	- ด ทู ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ท	- ท - ล	- ซ - ม	ร ม - -	- ด ทู ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ท	- ท - ล	- ซ - ม	ร ม - -	- ด ทู ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทู ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

บรรเลงกลับต้น มะแม 2 เทียบกลับเปลี่ยนเป็นคำร้อง 6

กลับต้น ://

เทียวกลับ

มะแม 2

คำร้อง 6

- - - -	---ศาสตร์	---ศิลป์	- สะ-สม	- - - -	--- ปาก	-- นิยม	--- ท้ว
---------	-----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ	- ล - ม	- ร - ด	ร ด ทู ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ร ม ฟ ซ	- ฟ - ม	ร ม ฟ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ร ม ฟ ซ	- ฟ - ม	ร ม ฟ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ร ม ฟ ช	- ฟ - ม	ร ม ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เป็ิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมัจฉลละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	-เวร- กรรม	---ตาม	--- ตั้ว	- - - -	- - - -	--- มา	--- กว่า	---สาม
---------	---------------	--------	----------	---------	---------	--------	----------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ช	- ดั - ท	ดัล ท ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ซุ ซุ ซุ ม	- ซุ - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ซุ ซุ ซุ ม	- ซุ - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ซุ ซุ ซุ ม	- ซุ - ด	ร ด ทุ ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ช	- ดั - ท	ดัล ท ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

เป็ิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมัจฉลละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	--พระ พรหม	- - - -	-- นารท	- - - -	-- พระ เนตร	---ยอด	---งาม
---------	---------------	---------	---------	---------	----------------	--------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - -	ล ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ดํ ท ดํ ล	ท ซ ล ม	ฟ ม ร ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - -	ล ล - ม	- ร - ด	ร ด ทุ ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	---หาบ	---ทอง	---อร่าม
---------	---------	---------	---------	---------	--------	--------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร ร - ซ	-ซ - ฟ	ซ ล ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ซ ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ซ ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ด ด - ฟ	- ฟ - ม	ฟ ซ ม ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ร ร - ซ	-ซ - ฟ	ซ ล ฟ ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมั่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงต๊บบล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	--ทรัพย์สิน	--แพรวพรรณ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------------	------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท ตั ท ล	- ฟ - ซ	ฟ ม - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	ซ ซ - ตั	- ตั - ตั	ริ ท ตั ล	- - - -	ท ตั ท ล	- ฟ - ซ	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ซ ซ - ตั	- ตั - ตั	ริ ท ตั ล	- - - -	ท ตั ท ล	- ฟ - ซ	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ซ ซ - ตั	- ตั - ตั	ริ ท ตั ล	- - - -	ท ตั ท ล	- ฟ - ซ	ฟ ม - ฟ
---------	----------	-----------	-----------	---------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท ตั ท ล	- ฟ - ซ	ฟ ม - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมั่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงต๊บบล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

มะแม บูชายัญ 1

ฆ้องวงใหญ่ บรรเลงนำ 8 ห้อง

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ด	- - - -	ร ม ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

//: ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ร	- - - -	ร ม ด ร	- - - -	- - - ฟ	- - - -	ลชฟชล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ด	- - - -	ร ม ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ล	- - - -	ล ท ช ล	- - - -	- ฟ ม ร	- - - -	ร ม ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ด	- - - -	ร ม ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

มะแม (บุช้ายัญ 2)

เครื่องประกอบจังหวะนำ 5 จังหวะ

กลองมิ่งคละ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - xx	- - - -	- - - -	- - - -	- - - xx
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	----------

กลองมัจฉะ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - xx	- - - -	- - - -	- - - -	- - - xx
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	----------

กลองมัจฉะ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - xx	- - - -	- - xx	- - - -	- - xx	- - - -	- - - xx
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	----------

กลองมัจฉะ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

กลองมัจฉะ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x	- x-x
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - รี่	มี รี่ ตี่ รี่	มี รี่ ตี่ ล	ตี่ ล ซ ล	ตี่ ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ฟ	ซ ฟ ม ร
---------	-----------	----------------	--------------	-----------	-----------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ฟ	- ม - ร	- - ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ฟ	- ม - ร	- - ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ฟ	- ม - ร	- - ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ฟ	- ม - ร	- - ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั - ท
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

คำร้อง 7

- - - -	- - - ฮีน	- - - ดู	--อาธรรม	- - - -	- - - บู	-ชา -ยัญ	- แพะ- -
---------	-----------	----------	----------	---------	----------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ล	- ด - ร	- - ล ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ล	- ด - ร	- - ล ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	ม ร ม ร	ด ร ม -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	ม ร ม ร	ด ร ม -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั - ท
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

คำร้อง

- - - แม่	- - - กระ	- - - ทั้ง	- - - แกะ	- - - -	- - - คติ	- - - อา	- สัญ - -
-----------	-----------	------------	-----------	---------	-----------	----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ม - ฟ	- ม ร -	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ม - ฟ	- ม ร -	ม ร ด ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั - ท
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั - ท
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- - - อาสูร	- - - เจ้า	- - - แพะ	- - - -	- เทียวเต็ม	- - - และ	- - - หญ้า
---------	-------------	------------	-----------	---------	-------------	-----------	------------

//: ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ล - ร	- ร - ม	- - ร ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - ร	- ร - ม	- - ร ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั - ท
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ล - ร	- ร - ม	- - ร ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - ร	- ร - ม	- - ร ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั - ท
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- -บาป บุญ	- - - -	- -ไธนา	- - - -	-พราหมณ์ บวง	- - - - สรวง	- - - - พลี
---------	---------------	---------	---------	---------	-----------------	--------------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ล - รี่	- รี่ - -	มี่ รี่ ตี่ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - รี่	- รี่ - -	มี่ รี่ ตี่ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จี่ - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จี่ - ท
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ล - รี่	- รี่ - -	มี่ รี่ ตี่ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - รี่	- รี่ - -	มี่ รี่ ตี่ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จี่ - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จี่ - ท
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

เที่ยวกลับบรรเลงฉีระ

กลับต้น ::

เที่ยวกลับ

บรรเลงอิสระ

//: ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ล - ร	- ร - ม	- - ร ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ตั้	- - ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - ร	- ร - ม	- - ร ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั้ - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั้ - ท
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

กลับต้น ://

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- ล - รึ้	- รึ้ - -	มึ้ รึ้ ตั้ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตั้ ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตั้ ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตั้ ล ซ ฟ	- ม - ร	ม ร ต ร
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - รึ้	- รึ้ - -	มึ้ รึ้ ตั้ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	---------------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับตีสายสำเนียงแขก)

- - - -	- - - -	- ท - ท	- จั้ - ท	- จ - -	- จ - -	- ท - ท	- จั้ - ท
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

4.2.9 บทร้องและทำนองเพลงปี่วอก

ปี่วอก

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูษะ มุกกโฏ

กมล ฉันท์ 12

วอก 1	ปลวังคพรหมชาติ	พจนารถประกาศไ้
วอก 3	พหูชน ณ ภาพีไค ระวิรามเกียรติ์เรื่อง หนุมานทหารวัง	อุปมาวิถีทาง กรเดื่องมิเวินวาง พลพลพระนารายณ์
วอก 4	ผิวธาตุเหล็กขนุน จะตลกพิเรนทร์กาย	จิตสุนทรีย์หมาย กิจสรรพฉลาดชน
วอก 5	มนุชย์วิกฤตยาม ลูประสบกระทั้งยล วิษยาวิชาดี ทะเลลวงทะเลวงล่อ จรโดยระเห็จพลัน มุสิโกชนิเอม สตริจักร์พฤตมิเน - ระบิฉบับเฉลาปรีดี	ก็จะตามจะเลียงจน จะทะเลายมิสายรอ พจนียสอพลอ ฐระสมฤทัยเปรม รัถยานพระศุกร์เกษม อสโสมิสู้ดี ติเสถียรโณลกศรี พลีมุขสมัตคความ

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา -ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ร - -	- ช - -	ล - ซท	- - - -	- ล - -	- ท - -	ล ช ม ช
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วิฏ - ฐะ	- - - มั๊ก	- - กโฏ
---------	----------	---------	---------	---------	------------	------------	---------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ท	- - ร ม	- - ร ท	- - - -	- รี้ - ร	- - - ล	- - มช
---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น //

เมื่อกลับต้นแล้ว ดนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เที้ยว แล้วทอดจังหวะลงจบก่อนเข้าทำนองในปีนักษัตร

ปี่วอก

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง และดนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เที้ยว)

โทนชาติตรี

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งคู่

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลูกนำ

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- ล ช ล	ด ล ช ม	- ม ร ม	ช ม ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ร - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - ล ม	- - ล ช	- ล ม -	- ล ช ล	ด ล ช ล	ด ล ช ล	ด ล ช ล	ช ม - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ม	- - - ม	- - - ม	- - - ม	- - - ช ม	ร ม - -	- - - ช	- - - ร ม
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-----------

- - - ช ม	- - - ร ม	- - - ร ม	ร ด - -	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร
-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ร ด	ร ม ช ร	ร ด ล	- - - ล	- - - ร ด	ร ม ช ร	ร ด ล	- - - ล
-----------	---------	-------	---------	-----------	---------	-------	---------

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงเคล้า

วอก 1

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งคู่

- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทับแก้ว

- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 1

- - - ป	- - - ล	- - - วัง	- ค - -	- ป - ล	- วัง - ค	- - พรหม	- ชาติ - -
---------	---------	-----------	---------	---------	-----------	----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ริ ริ ท ริ	- มี่ - ริ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	------------	------------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ร	- - - ทุ	- - - ร	- ฌ - -	- ฌ - ร	- - - ทุ	- - - ร
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฌ - ฌ	- ล - ท	- ล ท -	ริ ฌ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- ท ร -	ม ร - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แต้ระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - พ	- - - จ	- นราถ--	- - - พ	--จนาถ	--ประกาศ	-ไว้ - -
---------	---------	---------	----------	---------	--------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ริ ริ ท ริ	- มี่ - ริ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	------------	------------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ร	- - - ทุ	- - - ร	- ฌ - -	- ฌ - ร	- - - ทุ	- - - ร
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฌ - ฌ	- ล - ท	- ล ท -	ริ ฌ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- ท ร -	ม ร - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แต้ระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงอิสระ

วง 2

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

โทนชาติรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งคู่

- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กั๊บแก๊บ

- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงเค้า

วอก 3

คำร้อง

- - - -	-พหู -ชน	-- ฦภาพ	-ใด --	- - - - อุ	- - ปมา	-- วิถี	-ทาง - -
---------	----------	---------	--------	------------	---------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งคู่

- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กบแก้ว

- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ตั	- - - ตั	- - - ตั	- ฦ - มั	- - - มั	- - - รั	- - - มั	- ฦ - ตั
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- ล - -	- ล - -	- ล - -	ท ล ท ฦ	- ม - -	- ร - -	- ม - -	ร ม ฦ ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ล	- - - ล	- - - ท	- ฦ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ท ล ท ฦ	- ม - ร	- ม - ฦ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ต้	- - - ต้	- - - ต้	- ฑ - มี่	- - - มี่	- - - รั	- - - มี่	- ฑ - ลี่
----------	----------	----------	-----------	-----------	----------	-----------	-----------

ระนาดเอก/จะเข้

- ล - -	- ล - -	- ล - -	ท ล ท ซ	- ม - -	- ร - -	- ร - -	ล ด ร -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ล	- - - ล	- - - ท	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ท ล ท ซ	- ม - ร	- ด - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	ระวีราม	--- เกียรติ	- เรือง - -	- - - กร	--- เตื่อง	- - มิเว้น	- วาง - -
---------	---------	-------------	-------------	----------	------------	------------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ต้	- - - ต้	- - - ต้	- ฑ - มี่	- - - มี่	- - - รั	- - - มี่	- ฑ - ต้
----------	----------	----------	-----------	-----------	----------	-----------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- ล - -	- ล - -	- ล - -	ท ล ท ซ	- ม - -	- ร - -	- ม - -	ร ม ซ ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ล	- - - ล	- - - ท	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ท ล ท ซ	- ม - ร	- ม - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - ห	- - นุ่มาน	--- ทหาร	- วัง - -	- - - พล	--- พล	- - พระ	- นารายณ์
---------	------------	----------	-----------	----------	--------	---------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ตั้	- - - ตั้	- - - ตั้	- ไซ้ - มี่	- - - มี่	- - - รั้	- - - มี่	- ไซ้ - ลั้
-----------	-----------	-----------	-------------	-----------	-----------	-----------	-------------

ระนาดเอก/จะเข้

- ล - -	- ล - -	- ล - -	ท ล ท ซ	- ม - -	- ร - -	- ร - -	ล ด ร -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ล	- - - ล	- - - ท	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ท ล ท ซ	- ม - ร	- ด - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

วอก 4

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งคู่

- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ทับแก้ว

- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

วอก 5

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งคู่

- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กับแก้ว

- - - -	- x - x	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - ม	--นุษย์	--วิกฤต	- ยาม--	- - - ก็	--จะตาม	--จะเลี้ยง	- จน - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

รึ รึ ฟึ รึ	- ฟึ - รึ	- รึ - ตึ	- รึ - -	รึ รึ ฟึ รึ	- ฟึ - มึ	- รึ - มึ	- ตึ - -
-------------	-----------	-----------	----------	-------------	-----------	-----------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

ล ล ตึ ล	- ตึ - ล	- มึ - ฑึ	- รึ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	----------	-----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ล - รึ	- ตึ - ล	- รึ - ตึ	- ล - ตึ	- - - -	- ล - รึ	- ล - ตึ	- - - -
----------	----------	-----------	----------	---------	----------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ล ล ตึ ล	- ตึ - ล	- มึ - ฑึ	- ตึ - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	-----------	----------

โทนชาติตรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - ลุ	--ประสบ	--กระทั่ง	- ยล- -	- - - จะ	--ทะเลาย	- -มิสาย	- รล - -
----------	---------	-----------	---------	----------	----------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

รึ รึ ฟึ รึ	- ฟึ - รึ	- รึ - ตึ	- รึ - -	รึ รึ ฟึ รึ	- ฟึ - มึ	- รึ - มึ	- ตึ - -
-------------	-----------	-----------	----------	-------------	-----------	-----------	----------

// : คำร้อง 7

- - -	- - - ส	- ธิรจักษ์	- พฤตนิเน	- - - -	- - - ติ	- - เสถียร	--โลกศรั
-------	---------	------------	-----------	---------	----------	------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

ล ช ฟ ช	ฟ ม ร ด	- ชุ ด -	ร ม - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ล ดั -	ล ช - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

ล ช ฟ ช	ฟ ม ร ด	- ชุ ด -	ร ม - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ล ดั -	ล ช - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

ล ช ฟ ช	ฟ ม ร ด	- ชุ ด -	ร ม - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ล ดั -	ล ช - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

ล ช ฟ ช	ฟ ม ร ด	- ชุ ด -	ร ม - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ล ดั -	ล ช - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------

โทนชาติรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - -	ระบิฉบับ	เฉลา	- ปรีดี - -	- - - พลี	--- มุข	- - - สมัต	- ความ - -
-------	----------	------	-------------	-----------	---------	------------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - ช	- ล ดั -	ล ช - -	- ฟ - ช	- ม - ร	- ด - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ช	- ล ดั -	ล ช - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ม - ร	- ด - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ช	- ล ดั -	ล ช - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ม - ร	- ด - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ช	- ล ดั -	ล ช - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ม - ร	- ด - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

โทนชาติรี

- - - ป	- - - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

4.2.10 บทร้องและทำนองเพลงปี่ระกา

ปี่ระกา

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปาทิกะ

วิภูษะ ฤๅฤๅ

อินทรวีเชียร ฉันท 11

ระกา 1

ข้าวป่าวเสลาไซ	พจนันัยระกาวาร
ชั้นบอกอรุณกาล	นรชน ณ เพลา
หนึ่งวันจะสามครั้ง	ระยะดังปฐมมา
มีชฌิมปัจฉิมผา	สุกกิจประสิทธิ์ไฉ
รูปงามฉลาดคม	จะนิยมวิกรมชัย
มัทยสถ์ละเอียดไฉ	สมดุณิสัยงาม
บางที่ก็หงุดหงิด	สุจริตและเกรงขาม
นี่คือระกานาม	วยายามมิเรรวน
ชนไก่พิชัยไอย	พิชิตโดยนเรศวร
มหาอุปราชาครวญ	ชนะคือนิเวศน์วัง
อย่างหนึ่งวัพัญญ	จิตสูยไสจ้ง
ก็มีมีสมหวัง	อนุรักษ์ระเปียบบรรพ์
เภสัชกรเจาะ	ฉลุเหมาะะเหตุหรรษ์
โรงเส็งดีดีกัน	มนมนระกาโรย

(สร้อย) ต็อก ตึก ต็อก ค็อคอะดูเดิลดู

กุก กุก กู ค็อค กีบอกเวลา

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เทียบก่อนบรรเลงเค้ด้า

//: คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา -ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - -	- ซ - -	- ล - -	ซพรพ
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ด - ท	- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ด - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- -ติกะ	- - - -	- วัฏ - ณะ	- - - กุก	- - กุฏ
---------	----------	---------	---------	---------	------------	-----------	---------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - ตีรี	- - ตีล	- - - -	- ตี - ต	- - - ซ	- - รพ
---------	---------	----------	---------	---------	----------	---------	--------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

เมื่อกลับต้นแล้ว คนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เทียว แล้วทอดจังหวะลงจบ
ก่อนเข้าทำนองในปี่นักษัตร์

ปีระกา

คนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เทียว)

ลูกนำ

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ด	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ท	- - - ล	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - ด	- - - ท	- - - ล	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ห้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ห้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - ล	- - - ษ	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

บรรเลงเค้า

// : ระกา 1

คำร้อง 1

- - - ชาว	- - - ป่าว	- - - เสดลา	- ไช - -	- - - พจน์	- - - นัย	- - - ระกา	- - - วาร - -
-----------	------------	-------------	----------	------------	-----------	------------	---------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - ษ ล	ดํ ล ษ ฟ	- - - -	- - - -	- - - ล ดํ	รํ ดํ ล ษ
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	------------	-----------

ระนาดเอก

- - - ด	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ษ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - ษ ล	ดํ ล ษ ฟ	- - - -	- - - -	- - - ล ดํ	รํ ดํ ล ษ
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	------------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - ษ ล	ดํ ล ษ ฟ	- - - -	- - - -	- - - ล ดํ	รํ ดํ ล ษ
---------	---------	-----------	----------	---------	---------	------------	-----------

จะเข้

- - - ด	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ษ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ด - จ	- ด - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	--ชั้นบอก	---อรุณ	- กาล - -	- - - - น	--- รชน	---ณเพ	- ลา - -
---------	-----------	---------	-----------	-----------	---------	--------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	ริ้ ต้ม ช	- - - -	- - - -	- ต้ม - ริ้	ต้ม ช ฟ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-------------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ฟี่ ริ้ ต้ม	- - - -	- - - -	- - - -	ล ช ฟ ร	- ต้ม - ริ้	ต้ม ช ฟ
---------	-------------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	ริ้ ต้ม ช	- - - -	- - - -	- ต้ม - ริ้	ต้ม ช ฟ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-------------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	ริ้ ต้ม ช	- - - -	- - - -	- ต้ม - ริ้	ต้ม ช ฟ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-------------	---------

จะเข้

- - - -	ฟี่ ริ้ ต้ม	- - - -	- - - -	- - - -	ล ช ฟ ร	- ต้ม - ริ้	ต้ม ช ฟ
---------	-------------	---------	---------	---------	---------	-------------	---------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 2

- - - -	- - - -	--หนึ่งวัน	จะสาม- ครั้ง	- - - - ระ	-- ยะตั้ง	---ปฐม	- มา - -
---------	---------	------------	-----------------	------------	-----------	--------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- ล - ร	ช ฟ ร ต	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	--มัจฉ์สัถ์	ละเอียต- ไฉ้	- - - สม	- ดุล - -	- - นิสัย	- - - งาม
---------	---------	-------------	-----------------	----------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	ริ้ ตั้ ล ซ	- - - -	- - - -	- ตั้ - ริ้	ตั้ ล ซ ฟ
---------	---------	---------	-------------	---------	---------	-------------	-----------

ระนาดเอก

- - - -	ฟี่ ริ้ ตั้ ล	- - - -	- - - -	- - - -	ล ซ ฟ ร	- ตั้ - ริ้	ตั้ ล ซ ฟ
---------	---------------	---------	---------	---------	---------	-------------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	ริ้ ตั้ ล ซ	- - - -	- - - -	- ตั้ - ริ้	ตั้ ล ซ ฟ
---------	---------	---------	-------------	---------	---------	-------------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	ริ้ ตั้ ล ซ	- - - -	- - - -	- ตั้ - ริ้	ตั้ ล ซ ฟ
---------	---------	---------	-------------	---------	---------	-------------	-----------

จะเข้

- - - -	ฟี่ ริ้ ตั้ ล	- - - -	- - - -	- - - -	ล ซ ฟ ร	- ตั้ - ริ้	ตั้ ล ซ ฟ
---------	---------------	---------	---------	---------	---------	-------------	-----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 4

- - - -	- - - -	- บาง- ที	ก็หงุด- หงิด	- - - -	- - - -	-- สุจริต	-และเกรง ขาม
---------	---------	-----------	-----------------	---------	---------	-----------	-----------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ร - ฟ	- ซ - ล	ซ ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- ล - ร	ซ ฟ ร ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ร - ฟ	- ซ - ล	ซ ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ร - ฟ	- ซ - ล	ซ ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- ล - ร	ซ ฟ ร ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	-- นี่คือ	ระกา- งาม	--- วยา	- ยาม --	-- มิเร	--- รวน
---------	---------	-----------	--------------	---------	----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ล - ต	- - - ล	- ซ - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ล - ตั	- - - ล	- ซ - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------

ขึง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

สร้อย

เครื่องประกอบจังหวะ ที่เลียนเสียงทำนองสร้อย

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - X	- - - X	- - - X	- - - -	- - - X	- - X X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - X	- - - X	- - - X	- - - -	- - - X	- - X X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ร้องรับ

สร้อย

- - - -	- - - ต็อก	- - - ตัก	- - - ต็อก	- - - -	- - - ค็อก	- - - อะ ดู	- เดิล - ดู
- - - -	- - - กุก	- - - กุก	- - - กรู	- - - -	- - - ค็อก	- กี้ - บอก	- เว - ลา

คำร้อง 5

- - - -	- - - -	- ชน - ไก่	พิชัย - โอย	- - - -	- - - -	- พิชิตโดย	- นเรศวร
---------	---------	------------	-------------	---------	---------	------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ดี ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	- - ล ตั	ริ ตั ล ซ
---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------	-----------

ระนาดเอก

- - - ต	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - ต	- - - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	--ช ล	ดํ ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	--ล ตํ	รํ ตํ ล ซ
---------	---------	-------	----------	---------	---------	--------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	--ช ล	ดํ ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	--ล ตํ	รํ ตํ ล ซ
---------	---------	-------	----------	---------	---------	--------	-----------

จะเข้

- - - - ด	- - - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - - ด	- - - - ซ	- - - -	- - - -
-----------	-----------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	--มหาอุป	-ราช- ครวญ	--- ชนะ	- คีน - -	--นิเวศน์	--- วัง
---------	---------	----------	---------------	---------	-----------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	รํ ตํ ล ซ	- - - -	- - - -	- ตํ - รํ	ดํ ล ซ ฟ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-----------	----------

ระนาดเอก

- - - -	ฟํ รํ ตํ ล	- - - -	- - - -	- - - -	ล ซ ฟ ร	- ตํ - รํ	ดํ ล ซ ฟ
---------	------------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	รํ ตํ ล ซ	- - - -	- - - -	- ตํ - รํ	ดํ ล ซ ฟ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-----------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	รํ ตํ ล ซ	- - - -	- - - -	- ตํ - รํ	ดํ ล ซ ฟ
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	-----------	----------

จะเข้

- - - -	ฟํ รํ ตํ ล	- - - -	- - - -	- - - -	ล ซ ฟ ร	- ตํ - รํ	ดํ ล ซ ฟ
---------	------------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 6

- - - -	- - - -	- อย่าง- หนึ่ง	วาทัญญู	- - - -	- - - -	-- จิตสู	- ยโสจัง
---------	---------	-------------------	---------	---------	---------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ร - ฟ	- ซ - ล	ซ ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- ล - ร	ซ ฟ ร ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ร - ฟ	- ซ - ล	ซ ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ด	- ร - ฟ	- ซ - ล	ซ ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- ล - ร	ซ ฟ ร ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - ก็มี	มัสม-หวัง	- - - อ	- นุรักษ์-	--ระเบียบ	--- บรรพ
---------	---------	----------	-----------	---------	------------	-----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ล - ต	- - - ล	- ซ - -	ฟ - ฟ ด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ - ฟด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ฟ - ฟด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- ฟ - ซ	- ล - ด	- - - ล	- ซ - -	ฟ - ฟด	- ร - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

สร้อย

เครื่องประกอบจังหวะ ที่เลียนเสียงทำนองสร้อย

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - x	- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - x x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - x	- - - x	- - - x	- - - -	- - - x	- - x x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ร้องรับ

สร้อย

- - - -	- - - ต็อก	- - - ตึก	- - - ต็อก	- - - -	- - - ค็อก	- - - อะ ดู	- เดิล - ดู
- - - -	- - - กุก	- - - กุก	- - - กูรู	- - - -	- - - ค็อก	- กี้-บอก	- เว - ลา

คำร้อง 7

- - - -	- - - -	- เก-สัซ	กร-เงาะ	- - - -	- - - -	--ฉลุ เหมาะ	-หยุดรรั
---------	---------	----------	---------	---------	---------	----------------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	--ซ ล	ดัล ซ ฟ	- - - -	- - - -	- - ล ต	ริ ดัล ซ
---------	---------	-------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก

- - - ด	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	--ซ ล	ดัล ซ ฟ	- - - -	- - - -	-- ล ต	ริ ดัล ซ
---------	---------	-------	---------	---------	---------	--------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	--ซ ล	ดัล ซ ฟ	- - - -	- - - -	-- ล ต	ริ ดัล ซ
---------	---------	-------	---------	---------	---------	--------	----------

จะเข้

- - - ด	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - -	--โรงเตี๊	ดิถี-กัน	--- มน	- มั่น - -	-- ระกา	--- รอย
---------	---------	-----------	----------	--------	------------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	ริ ดัล ซ	- - - -	- - - -	- ต - ริ	ดัล ซ ฟ
---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ฟ ริ ดัล	- - - -	- - - -	- - - -	ล ซ ฟ ร	- ต - ริ	ดัล ซ ฟ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	ริ ดัล ซ	- - - -	- - - -	- ต - ริ	ดัล ซ ฟ
---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	ริ ดัล ซ	- - - -	- - - -	- ต - ริ	ดัล ซ ฟ
---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- - - -	พื รื ตั ล	- - - -	- - - -	- - - -	ล ช ฟ ร	- ตั - รื	ตั ล ช ฟ
---------	------------	---------	---------	---------	---------	-----------	----------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- ล - ร	ช ฟ ร ต	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- ล - ร	ช ฟ ร ต	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ดนตรีบรรเลงอิสระ

//: ระกา 2

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ซ ล ท ตั	ท ล ซ ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดเอก

- - ด พ	ซ ล ซ พ	- - ด พ	ซ ล พ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ซ ล ท ตั	ท ล ซ ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ซ ล ท ตั	ท ล ซ ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

จะเข้

- - ด พ	ซ ล ซ พ	- - ด พ	ซ ล พ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว)

- - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท
----------	---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ซ ล ท ตั	ท ล ซ ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดเอก

- - ตั ท	ล ซ พ ด	- - ซุ ต	ร ม พ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ซ ล ท ตั	ท ล ซ ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ซ ล ท ตั	ท ล ซ ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

จะเข้

- - ตั ท	ล ซ พ ด	- - ซุ ต	ร ม พ ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ช ม ร ม	ช ล ช ช	ด ล ช ล	ช ล ช ช	ช ม ร ม	ช ล ช ช	ด ล ช ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ช ม ร ม	ช ล ช ช	ด ล ช ล	ช ล ช ช	ช ม ร ม	ช ล ช ช	ด ล ช ล	ด ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับซุ่ม)

- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต	- - - -	ต ท - ต	- ต - ท	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลงจบ บรรเลงพร้อมกันทุกเครื่องมือ

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ซ	- - ล ฟ	ช ล ท ดั	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ซ	- - ล ฟ	ช ล ท ดั	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ซ	- - ล ฟ	ช ล ท ดั	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ซ	- - ล ฟ	ช ล ท ดั	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

จะเข้

- - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ซ	- - ล ฟ	ช ล ท ดั	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - ล ฟ	ซ ล ท ตั	- ล - ตั	- ฟิ - ริ	- - - -	- ตั - ริ	ฟิ ริ ตั ล	- ซ - ฟ
---------	----------	----------	-----------	---------	-----------	------------	---------

ระนาดเอก

- - ล ฟ	ซ ล ท ตั	- ล - ตั	- ฟิ - ริ	- - - -	- ตั - ริ	ฟิ ริ ตั ล	- ซ - ฟ
---------	----------	----------	-----------	---------	-----------	------------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - ล ฟ	ซ ล ท ตั	- ล - ตั	- ฟิ - ริ	- - - -	- ตั - ริ	ฟิ ริ ตั ล	- ซ - ฟ
---------	----------	----------	-----------	---------	-----------	------------	---------

ระนาดทุ้ม

- - ล ฟ	ซ ล ท ตั	- ล - ตั	- ฟิ - ริ	- - - -	- ตั - ริ	ฟิ ริ ตั ล	- ซ - ฟ
---------	----------	----------	-----------	---------	-----------	------------	---------

จะเข้

ทอด้วงหระลงจบ

- - ล ฟ	ซ ล ท ตั	- ล - ตั	- ฟิ - ริ	- - - -	- ตั - ริ	ฟิ ริ ตั ล	- ซ - ฟ
---------	----------	----------	-----------	---------	-----------	------------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

4.2.11 บทร้องและทำนองเพลงปี่จ้อ

ปี่จ้อ

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูษะ โสณโฆ

สัททูลวิกิพีต ฉันท 19

จ้อ 1	เบื่องบท บรรพคดี ดั่งจะอา ลปนศรัย เรื่องโสณโขนัย	ณ กรรม
จ้อ 2	เลี้ยงยาก ้วยอนุ เจริญลูโน อมรนำ มีผู้ อุปถัมภ์	ชะตา
จ้อ 3	แม่นย่า จำวินิจ ฉัยมมนุษย์ กมลพา เชื่อใคร มิได้นำ	ภิรมย์
จ้อ 4	ผ่าซาก วากยะ ทรหด ศฐบรม ชื่อสัตย์กระหิมโหม	พิไล
จ้อ 5	ส่วนลึก จิตตะดุ ฉลาดนะอา สยานุสัย ไขว่คว้า แสงวงใด	พิฑูร
จ้อ 6	ลัคนา คีตน ฤตยา ศิลปะพูน สรรค์สร้าง สีไพบุลย์	พิสดาร
จ้อ 7	นั่นแน่ แมมิเหมาะะ มองเกาะจะ มธุระกานต์ มิตรมิ่ง ศฤงคาร	อนันต์

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//: คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - - -	กา - ริยะ	- - - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ดา
---------	-----------	------------	-----------	-----------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ด - -	- ฟ - -	ซ - พล	- - - - -	- ซ - -	- ล - -	ซพรฟ
---------	---------	---------	--------	-----------	---------	---------	------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - ๑	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - ๑	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - ุป	- - - ปา	- - - ติกะ	- - - -	- ัวฏ - ฐะ	- - - โส	- - - ฌโข
---------	----------	----------	------------	---------	------------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ล	- - - ตรี	- - - ติล	- - - -	- ติ - ต	- - - ซ	- - - รฟ
---------	---------	-----------	-----------	---------	----------	---------	----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ช ม ร	- ม - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ช ม ร	- ม - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - ม	- ม - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จิ้งหะ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น ://

บรรเลงรับร้อง

จอ 1

คำร้อง 1

- - - -	- เบื้อง-บท	---บรรพ์	คติ - -	- - - -	ตั้ง	- - จะอา	- - ลป	นศรัย- -
---------	-------------	----------	---------	---------	------	----------	--------	----------

คำร้อง

- - - -	- เรือง-ไส	- - ณ ไช	- นัย - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ณกรรม
---------	------------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x	- - - - x
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

กรับพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จั	- ต - ท-	- ต - ท-	- - ต ต	- จ - จั	- ต - ต	- จ - จั
---------	----------	----------	----------	---------	----------	---------	----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั
---------	---------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ดนตรีรับ

ขลุ่ยเพียงออ / ซอคู่

- - - -	ซ ซ ซ ม	- - ต ล	ซ ม - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - ม	- ต - ร	- - ต ร	ม ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - ม	- ต - ร	- - ต ร	ม ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จั	- ต - ฑ-	- ต - ฑ-	- - ต ต	- จ - จั	- ต - ต	- จ - จั
---------	----------	----------	----------	---------	----------	---------	----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ฑ	- ต - ฑ	- - ต ต	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั
---------	---------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ดนตรีรับ

ขลุ่ยเพียงออ / ซอขลุ่ย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ต้ รี่ มี่ รี่	มี ตี่ รี่ มี	รี่ ตี่ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------------	---------------	-------------

ระนาดเอก

- - - -	ต้ ล ฆ ม	- ม - ฆ	ล ตี่ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ต้ ล ฆ ม	- ม - ฆ	ล ตี่ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ต้ ล ฆ ม	- ม - ฆ	ล ตี่ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ต้ รี่ มี่ รี่	มี ตี่ รี่ มี	รี่ ตี่ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------------	---------------	-------------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- ต - ฑ	- ต - ฑ
---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ / ซอขลุ่ย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ตี่ - ล	- ฆ - มี	- มี - -	หึ่ง มี รี่ ตี่
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	----------	-----------------

ระนาดเอก

- - - -	- ฆ - ม	- ม - ฆ	ล ตี่ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- ซ - ม	- ม - ซ	ล ต - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ - ม	- ม - ซ	ล ต - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ต - ล	- ซ - ม	- ม - -	ซ ม ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จ	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท ต ท	ต ท - ต	- จ - จ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จอ 3

คำร้อง 3

- - - -	-แม่่น-ย่า	--- จำ	วินิจ - -	--- ฉัย	--มนุษย์	- - กม	ลพา - -
---------	------------	--------	-----------	---------	----------	--------	---------

คำร้อง

- - - -	-เชื้อ-ใคร	-- มิได้	-นา - -	- - - -	- - - -	- - - -	-- ภิรมย์
---------	------------	----------	---------	---------	---------	---------	-----------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จ	- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จ	- - ต ต	- จ - จ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จ	- - - -	- จ - จ	- จ - จ	- จ - จ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ดนตรีรับ

ขลุ่ยเพียงออ / ซอด้

- - - -	- ต ล ต	- ต ล ซ	ม ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ม - ซ	- ต - ร	- ม - ร	ล ต - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - ซี่	- ตี่ - รั	- มี่ - รั	ล ตี่ - -
---------	---------	---------	---------	-------------	------------	------------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - ซี่	- ตี่ - รั	- มี่ - รั	ล ตี่ - -
---------	---------	---------	---------	-------------	------------	------------	-----------

จะเข้

- - - -	- ตี่ ล ตี่	- ตี่ ล ซ	ม ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-------------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จี่	- - - -	- จ - จี่	- - - -	- จ - จี่	- ต - ท	- ต - ท
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ / ซอขลุ่ย

- - - -	ซุ ล ต ร	- ม ซ ล	ตี่ ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ตี่ ล ซ ตี่	- รั - มี่	- ซี่ - -	- มี่ รั ตี่
---------	---------	---------	---------	-------------	------------	-----------	--------------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	ซุ ล ต ร	- ม ซ ล	ตี่ ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จี่	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท ต ท	ต ท - ต	- จ - จี่
---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------

จอ 4

คำร้อง 4

- - - -	-ผ่า-ซาก	---วา	กยะ - -	--- ท	--รหด	- - ศลุ	บรม - -
---------	----------	-------	---------	-------	-------	---------	---------

คำร้อง

ลากเสียง

- - - -	-ชื่อ-สัตย์	--กระหิม	-โหม - -	- - - -	- - - -	- - - -	-- พิไล
---------	-------------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - ต ต	- จ - จั
---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั
---------	---------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ขลุ่ยเพียงออ / ซออู้

- - - -	ช ม ร ด	- ด ล ช	ม ช - -	- - - ร	- - ด ร	- ม ร ด	ล ช - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	ช ม ร ด	- ด ล ช	ม ช - -	- - - ร	- - ด ร	- ม ร ด	ล ช - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ช ม ร ด	- ด ล ช	ม ช - -	- - - ร	- - ด ร	- ม ร ด	ล ช - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ช ม ร ด	- ด ล ช	ม ช - -	- - - ร	- - ด ร	- ม ร ด	ล ช - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	ช ม ร ด	- ด ล ช	ม ช - -	- - - ร	- - ด ร	- ม ร ด	ล ช - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท
---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ / ซออู้

- - - -	- ซ - ม	- ม ร ด	ร ม - -	ซ ม ร ม	- ซ - ล	- ตั้ - -	- ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซ - ม	- ม ร ด	ร ม - -	ซ ม ร ม	- ซ - ล	- ตั้ - -	- ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซ - ม	- ม ร ด	ร ม - -	ซ ม ร ม	- ซ - ล	- ตั้ - -	- ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ - ม	- ม ร ด	ร ม - -	ซ ม ร ม	- ซ - ล	- ตั้ - -	- ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

จะเข้

- - - -	- ซ - ม	- ม ร ด	ร ม - -	ซ ม ร ม	- ซ - ล	- ตั้ - -	- ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท ต ท	ต ท - ต	- จ - จั
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จอ 5

คำร้อง 5

- - - -	- ส่วน - ลึก	- - - จิต	ตะตุ - -	- - - ฉลาด	- - - นะอา	- - - สยา	นุ้สัย - -
---------	--------------	-----------	----------	------------	------------	-----------	------------

คำร้อง

- - - -	- ไหว - คว่า	- - - แสง	- ไใด - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - พิฑูร
---------	--------------	-----------	-----------	---------	---------	---------	-------------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - ต ต	- จ - จั
---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั
---------	---------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท ต ท	ต ท - ต	- จ - จั
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จอ 6

คำร้อง 6

- - - -	- ลัค-นา-	- - - คี	ตบ - -	- - - ฤ	- - ตยา	- - - คิล	ปะพูน- -
---------	-----------	----------	--------	---------	---------	-----------	----------

คำร้อง

- - - -	สร้างสรรค์	-- สีไพ	- บุญ --	- - - -	- - - -	- - - พิธ	- - - ดาร
---------	------------	---------	----------	---------	---------	-----------	-----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - ต ต	- จ - จั
---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั
---------	---------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ดนตรีรับ

จอ 6

ขลุ่ยเพียงออ / ซอด้

- - - -	ม ล ม ซ	- ซ - -	ม ล - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั	- - ท ล	- ซ - ล	ล ด - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั	- - ท ล	- ซ - ล	ล ด - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตั	- - ท ล	- ซ - ล	ล ด - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	ม ล ม ซ	- ซ - -	ม ล - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - ต ต	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - ต ต	- จ - จั
---------	----------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- ต - ท	- ต - ท	- - ต ต	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- จ - จั	- จ - จั
---------	---------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ดนตรีรับ

ขลุ่ยเพียงออ / ซอขลุ่ย

- - ซ ล	ดํ รั มํ ล	มํ รั ดํ ล	- ล ม ซ	- - ซ ล	ดํ รั มํ รั	ลํ รั มํ รั	ดํ รั มํ รั
---------	------------	------------	---------	---------	-------------	-------------	-------------

ระนาดเอก

- - ซ ล	ดํ รั มํ ล	มํ รั ดํ ล	- ล ม ซ	- - ซ ล	ดํ รั มํ รั	ลํ รั มํ รั	ดํ รั มํ รั
---------	------------	------------	---------	---------	-------------	-------------	-------------

ฆ้องวงใหญ่

- - ซ ล	ดํ รั มํ ล	มํ รั ดํ ล	- ล ม ซ	- - ซ ล	ดํ รั มํ รั	ลํ รั มํ รั	ดํ รั มํ รั
---------	------------	------------	---------	---------	-------------	-------------	-------------

ระนาดทุ้ม

- - ซ ล	ดํ รั มํ ล	มํ รั ดํ ล	- ล ม ซ	- - ซ ล	ดํ รั มํ รั	ลํ รั มํ รั	ดํ รั มํ รั
---------	------------	------------	---------	---------	-------------	-------------	-------------

จะเข้

- - ซ ล	ดํ รั มํ ล	มํ รั ดํ ล	- ล ม ซ	- - ซ ล	ดํ รั มํ รั	ลํ รั มํ รั	ดํ รั มํ รั
---------	------------	------------	---------	---------	-------------	-------------	-------------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- - - -	- จ - จั	- ต - ท	- ต - ท
---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ / ซอขลุ่ย

ทอด้งจังหวะลงจบ

- - - -	ดํ ล ซ ม	ร ม ซ ล	ดํ ซ - -	ดํ ล ซ ดํ	- รั - มํ	- ลํ รั มํ	- รั - ดํ
---------	----------	---------	----------	-----------	-----------	------------	-----------

ระนาดเอก

- - - -	ดํ ล ซ ม	ร ม ซ ล	ดํ ซ - -	ดํ ล ซ ดํ	- รั - มํ	- ลํ รั มํ	- รั - ดํ
---------	----------	---------	----------	-----------	-----------	------------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดํ ล ซ ม	ร ม ซ ล	ดํ ซ - -	ดํ ล ซ ดํ	- รั - มํ	- ลํ รั มํ	- รั - ดํ
---------	----------	---------	----------	-----------	-----------	------------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ดํ ฅ ม	ร ม ฅ ล	ดํ ฅ - -	ดํ ฅ ดํ	- รํ - มํ	- ลํ ฅ มํ	- รํ - ดํ
---------	--------	---------	----------	---------	-----------	-----------	-----------

จะเข้

- - - -	ดํ ฅ ม	ร ม ฅ ล	ดํ ฅ - -	ดํ ฅ ดํ	- รํ - มํ	- ลํ ฅ มํ	- รํ - ดํ
---------	--------	---------	----------	---------	-----------	-----------	-----------

ฉิ่ง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X	- - - -	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับเบาหลุด)

- - - -	- จ - จํ	- ต - ท	- ต - ท	- ต - ต	- ท ต ท	ต ท - ต	- จ - จํ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

4.2.12 บทร้องและทำนองเพลงปี่กวน

ปี่กวน

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการริยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูฏะ สุกโร

อุปัฏฐิตา ฉันท์ 11

กวน 1

อันว่า สุกโร

มหโภา ชนาหาร

รูปัลคณ์ แลตระการ

รจนา ณ บัดดล

หลักแหลม เจรจา

ฐิติกล้า และอดทน

หนทาง บาทุศล

นฤโฆษ นรีชาติ

ใจกว้าง พลคิด

นิรมิต ทะนงมาด

บางที มีประมาท

ณัฐปราชญ์ สิกิณญ์

ช่วยเหลือ และจะเกื้อ

हितเผื่อ เพราะเพื่อนไซ

เซซัด เสรีจโย

กตเว ทิตาคุณ

ชื่อสัตย์ ปณิธาน

จิตมั่น มโนบุญ

ผู้ใหญ่ สันบสนุน

ศมสุขุ นีรันดร

การงาน ปฏิบัติ

จะถนัด ะบำฟอน

ลงทุน กุณอมร

ฐุรกิจ สัมฤทธิ์ได้

คู่ขวัญ นะมะแม

สิริแท้ มะเส็งไม้

สมบุญรณิ์ อุ่นฤทัย

ธนยอด ตลอดกาล

สร้อย

กลองแขก ตีหน้าทับลาว นำ 2 จังหวะ และดนตรีบรรเลงทำนองสร้อย 1 เพื่อก่อนบรรเลงเค้า

//:คำร้อง

- - - -	- สิท - -	- ธิ - -	กา - ริยะ	- - - -	- พรหม--	- มะ - -	- ธา - ดา
---------	-----------	----------	-----------	---------	----------	----------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- ซ - -	- ด - -	ร - ดม	- - - -	- ร - -	- ม - -	ร ด ล ด
---------	---------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - -อุป	- -ปะปา	- - ดิกะ	- - - -	- วัฏ - ณะ	- - - ส	- - กโร
---------	----------	---------	----------	---------	------------	---------	---------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม/ฆ้องวงใหญ่/ซอด้วง/ซออู้/จะเข้/ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - ม	- - ซล	- - ซม	- - - -	- ซ - ล	- - - ร	- - ล ด
---------	---------	--------	--------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่ง

-	-	-	-	x	-	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก

-	ด	-	จ	-	ด	-	ด	-	ท	-	ด	-	จ	-	ด	-	ด	-	ท	-	ด	-	ท
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

กลับต้น //

เมื่อกลับต้นแล้ว คนตรีบรรเลงอิสระด้วยทำนองสร้อย 1 เทียว แล้วทอดจังหวะลงจบ
ก่อนเข้าทำนองในปีนักษัตร

ปีกุน

คนตรีบรรเลงส่งร้องด้วยลูกนำ (1 เทียว)

ลูกนำ

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้

-	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	-	-	ซ	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จังหวะ

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	ร	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	ร	-	-	-	ล	-	-	-	ร	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ร	-	ซ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ซี่	- - - มี่	- - - รั	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - รั
---------	-----------	-----------	----------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ต - ต	- ต - พ	- - - ต	- - ตป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

คำร้อง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - รูป	- - - ลัคนี	- แล - -	- ตระ-การ
---------	---------	---------	---------	-----------	-------------	----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ฆ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ฆ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- - - ร	- - - ฆ	- - - -	- - - -	- - - -	- ฆ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ฆ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ฆ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโปนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ตุ	- พ - -	- ตุ - พ	- - - ตุ	- - ตุ ต	- - ตุ พ	- - - ต	- ตุ - ป
----------	---------	----------	----------	----------	----------	---------	----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ต - ร	- - - รุ	- - - ร	- พ - ร	- ต - ร	- พ - -	- ฐ - ฐ
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโปนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	-เซ - ซัด	-- เสรีจ	-- ซโย	- - - ก	-- ตเว	- ทิ - ตา	-- -คุณ
---------	-----------	----------	--------	---------	--------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ตั - ล	- - - ฐ	- - - ฐ	- พ - พ	- ฐ - ล	- ตั - -	- ฐ - ฐ
---------	----------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้า

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ซึ่ง

-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---

กรั๊บพวง

-	-	-	-	x	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ตะโปนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

-	-	-	ต	-	พ	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

คำร้อง 4

-	-	-	-	-	ช่วย- เหลือ	-	-	-	และ	-	-	จะ	เกื้อ	-	-	-	หิ	-	-	ต	เผื่อ	-	เพราะ-	-	-	เพื่อน ไซ
---	---	---	---	---	----------------	---	---	---	-----	---	---	----	-------	---	---	---	----	---	---	---	-------	---	--------	---	---	--------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	ด	-	ร	-	-	-	ร	-	-	-	ร	-	พ	-	ร	-	ด	-	ร	-	พ	-	-	-	ช	-	ช
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้า

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ซึ่ง

-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

กรั๊บพวง

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ตะโปนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

-	-	-	-	-	-	-	ป	-	-	-	ป	-	-	-	ต	-	-	-	ป	-	-	-	ต	-	-	-	ต	-	-	-	ป
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

คำร้อง

- - - -	-เซ - ชาติ	-- เสรีจ	-- ชโย	- - - ก	-- ตเว	- ทิ - ตา	---คุณ
---------	------------	----------	--------	---------	--------	-----------	--------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ตี - ล	- - - - ซุ	- - - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ตี - -	- ซ - ซ
---------	----------	------------	-----------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ต	- พ - -	- ต - พ	- - - ต	- - ต ต	- - ต พ	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง 5

- - - -	-ชื่อ- สัตย์	- - - ป	-- นิทาน	- - - จิต	-- มั่น	--- มโน	--- บุญ
---------	-----------------	---------	----------	-----------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - ด	- - - ด	- - - -	- ฟ - -	- ร - ฟ	- ด - ร	- ล - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- ล - ด	- - - ด	- - - -	- ฟ - -	- ร - ฟ	- ด - ร	- ล - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- ฑู - ฑ	- ร - -	- ฑู - ฑ	- ร - รั	- ด - ดั	- ล - ล	- ฑู - ฑ
---------	----------	---------	----------	----------	----------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ฑู - ฑ	- ร - -	- ฑู - ฑ	- ร - รั	- ด - ดั	- ล - ล	- ฑู - ฑ
---------	----------	---------	----------	----------	----------	---------	----------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ฑ	- - - รั	- ดั - ท	- ดั - รั	- ลั ฑั มั	- รั - ลั	- ฑั - มั	- ร - รั
---------	----------	----------	-----------	------------	-----------	-----------	----------

ระนาดเอก

- - - ฑ	- - - รั	- ดั - ท	- ดั - รั	- ลั ฑั มั	- รั - ลั	- ฑั - มั	- ร - รั
---------	----------	----------	-----------	------------	-----------	-----------	----------

ห้องวงใหญ่

- - - ฑ	- - - รั	- ดั - ท	- ดั - รั	- ลั ฑั มั	- รั - ลั	- ฑั - มั	- ร - รั
---------	----------	----------	-----------	------------	-----------	-----------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - ฑ	- - - รั	- ดั - ท	- ดั - รั	- ลั ฑั มั	- รั - ลั	- ฑั - มั	- ร - รั
---------	----------	----------	-----------	------------	-----------	-----------	----------

จะเข้

- - - ฑ	- - - รั	- ดั - ท	- ดั - รั	- ลั ฑั มั	- รั - ลั	- ฑั - มั	- ร - รั
---------	----------	----------	-----------	------------	-----------	-----------	----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ต	- พ - -	- ต - พ	- - - ต	- - - ต	- - - พ	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เที่ยวกลับ

//: กุณ 1

คำร้อง 6

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - การ	- - - งาน	- ป - -	- - - ฎิบัติ
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	--------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ซ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ซ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- - - ร	- - - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ซ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ซ - รั
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

ตะโพนไทย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง

- - - -	- - - จะ	- - - -	- - - หนด	- - - -	- - - -	- - - ระ	- - บำพอน
---------	----------	---------	-----------	---------	---------	----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ี่	- - - มี่	- - - รั	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - รั
---------	----------	-----------	----------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - มี่	- - - -	- ตี่ - -	- รั - รั
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	-----------	-----------

ตะโพนไทย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ต - ต	- ต - พ	- - - ต	- - ตป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

ตะโปนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ตุ	- พ - -	- ตุ - พ	- - - ตุ	- - ตุ ต	- - ตุ พ	- - - ต	- ตุ - ป
----------	---------	----------	----------	----------	----------	---------	----------

คำร้อง 7

- - - -	- คู่- ขวัญ	- - - นะ	- - มะแม	- - - ลี	- ริ - แท้	- - - -	- มะเสียงไม้
---------	-------------	----------	----------	----------	------------	---------	--------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - รี่	- มี - รี่	- ตี่ - ล	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	-----------	------------	-----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ล - ล	- ร - รี่	มี รี่ ตี่ รี่	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	----------------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

ตะโปนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ตุ	- - - ป	- - - ตุ	- - - ต	- ตุ - ป
---------	---------	---------	----------	---------	----------	---------	----------

คำร้อง

- - - -	- สม-บุรณ	- - - อุ๋น	--- ฤทัย	- - - ธิ	- - นยอด	- - - -	- - ตลอด กาล
---------	-----------	------------	----------	----------	----------	---------	-----------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - -	- ตี่ - ล	- พ - -	- ซุ - ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	----------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - -	- ตี่ - ล	- ฟ - -	- ฐ - ฐ
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ล - ล	- ร - รี่	มี รี่ ตี่ ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	--------------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - -	- ตี่ - ล	- ฟ - -	- ฐ - ฐ
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ต	- พ - -	- ต - พ	- - - ต	- - ต ต	- - ต พ	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ฐ	- - - ร	- - - ฐ	- ฐ - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ฐ	- - - ร	- - - ฐ	- ฐ - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิ่ง

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กรับพวง

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

จะเข้

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฉิ่ง

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กรับพวง

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ล - ด	- - - ด	- - - -	- ฟ - -	- ล - ด	- ดํ - -	- ฟ - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- ล - ด	- - - ด	- - - -	- ฟ - -	- ล - ด	- ดํ - -	- ฟ - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ต	- ฟ - -	- ต - ฟ	- - - ต	- - ต ต	- - ต ฟ	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ๗ - ๗	- ร - -	- ๗ - ๗	- ร - รํ	- ด - ดํ	- ล - ล	- ๗ - ๗
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ๗ - ๗	- ร - -	- ๗ - ๗	- ร - รํ	- ด - ดํ	- ล - ล	- ๗ - ๗
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย

- - - -	- - - ป	- - - ป	- - - ต	- - - ป	- - - ต	- - - ต	- ต - ป
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ซ	- - - รั	- ดี่ - ท	- ดี่ - รั	- ลี่ ฆี่ มี่	- รั - ลี่	- ฆี่ - มี่	- รั - รั
---------	----------	-----------	------------	---------------	------------	-------------	-----------

ระนาดเอก

- - - ซ	- - - รั	- ดี่ - ท	- ดี่ - รั	- ลี่ ฆี่ มี่	- รั - ลี่	- ฆี่ - มี่	- รั - รั
---------	----------	-----------	------------	---------------	------------	-------------	-----------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ซ	- - - รั	- ดี่ - ท	- ดี่ - รั	- ลี่ ฆี่ มี่	- รั - ลี่	- ฆี่ - มี่	- รั - รั
---------	----------	-----------	------------	---------------	------------	-------------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - ซ	- - - รั	- ดี่ - ท	- ดี่ - รั	- ลี่ ฆี่ มี่	- รั - ลี่	- ฆี่ - มี่	- รั - รั
---------	----------	-----------	------------	---------------	------------	-------------	-----------

จะเข้

- - - ซ	- - - รั	- ดี่ - ท	- ดี่ - รั	- ลี่ ฆี่ มี่	- รั - ลี่	- ฆี่ - มี่	- รั - รั
---------	----------	-----------	------------	---------------	------------	-------------	-----------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับสมิงทองมอญ)

- - - ตุ	- พ - -	- ตุ - พ	- - - ตุ	- - ตุ ต	- - ตุ พ	- - - ต	- ตุ - ป
----------	---------	----------	----------	----------	----------	---------	----------

ดนตรีบรรเลงอิสระ อัตราจังหวะชั้นเดียว

//: กุณ 2

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ตุ	- ป - ต-	- ท - ตุ -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ตุ -	- พี่ - ป -
----------	----------	------------	-------------	---------	-------------	------------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
---------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
---------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
---------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
---------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

จะเข้

- - - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
---------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- รี่ - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
-----------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ระนาดเอก

- รี่ - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
-----------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- รี่ - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
-----------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ระนาดทุ้ม

- รี่ - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
-----------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

จะเข้

- รี่ - -	- ซุ - ซ	- ซ - -	- ร - รี่	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	- - รี่ ตี่	- ร - -
-----------	----------	---------	-----------	-------------	-------------	-------------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -
---------	-----------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- รั - -	- ล - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - ล	- ฌ - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - -
----------	---------	--------	---------	----------	---------	--------	---------

ระนาดเอก

- รั - -	- ล - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - ล	- ฌ - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - -
----------	---------	--------	---------	----------	---------	--------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- รั - -	- ล - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - ล	- ฌ - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - -
----------	---------	--------	---------	----------	---------	--------	---------

ระนาดทุ้ม

- รั - -	- ล - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - ล	- ฌ - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - -
----------	---------	--------	---------	----------	---------	--------	---------

จะเข้

- รั - -	- ล - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - ล	- ฌ - ล	ดํ ฌ ฟ	- ฌ - -
----------	---------	--------	---------	----------	---------	--------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ร	- - - ซ	- - - ฟ	- - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- - - ร	- - - ซ	- - - ฟ	- - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - ร	- - - ซ	- - - ฟ	- - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ร	- - - ซ	- - - ฟ	- - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- - - ร	- - - ซ	- - - ฟ	- - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับป๊ะเท่งป๊ะ)

- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -	- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -
---------	------------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - -	- ซ - -	- ดํ - ล	- - ซ ฟ	- ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - -	- ซ - -	- ดํ - ล	- - ซ ฟ	- ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - -	- ซ - -	- ดํ - ล	- - ซ ฟ	- ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - -	- ซ - -	- ดํ - ล	- - ซ ฟ	- ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - -	- ซ - -	- ดํ - ล	- - ซ ฟ	- ซ - -
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับป๊ะเท่งป๊ะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พํ - ป -	- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -
---------	-----------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- ล - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - ซ	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- ล - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - ซ	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ล - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - ซ	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - ซ	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

จะเข้

- ล - -	- ด - ร	- - ฟ ซ	- ฟ - ซ	- ดี่ - ล	- ซ - ฟ	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	- ร - ซ	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	- ร - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -
---------	-----------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- ล - -	- ดํ - รํ
---------	--------------	---------	--------------	---------	--------------	----------	-------------

ระนาดเอก

ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	- ล - -	- ดํ - รํ
--------------	---------	--------------	---------	--------------	---------	----------	-------------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- ล - -	- ดํ - รํ
---------	--------------	---------	--------------	---------	--------------	----------	-------------

ระนาดทุ้ม

- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- ล - -	- ดํ - รํ
---------	--------------	---------	--------------	---------	--------------	----------	-------------

จะเข้

ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	- ล - -	- ดํ - รํ
--------------	---------	--------------	---------	--------------	---------	----------	-------------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -	- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -
---------	------------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

เทียบกลับไม่วั้นจังหวะของเครื่องประกอบจังหวะ กลับต้น //

ลงจบ

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -	- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -
---------	------------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ร - รํ	- ซ - - -	- ร - รํ	- - - -	- ซ - ซ	- ซ - - -	- ร - รํ
---------	----------	-----------	----------	---------	---------	-----------	----------

ระนาดเอก

- - - -	- ร - รํ	- ซ - - -	- ร - รํ	- - - -	- ซ - ซ	- ซ - - -	- ร - รํ
---------	----------	-----------	----------	---------	---------	-----------	----------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- - - -	- ฌ - ฌ	- ฌ - -	- ร - รี่
---------	-----------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- - - -	- ฌ - ฌ	- ฌ - -	- ร - รี่
---------	-----------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

จะเข้

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- - - -	- ฌ - ฌ	- ฌ - -	- ร - รี่
---------	-----------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -
---------	-----------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	- ท - ล	- ฌ - ฌ
---------	-----------	---------	-----------	-----------	-------------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	- ท - ล	- ฌ - ฌ
---------	-----------	---------	-----------	-----------	-------------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	- ท - ล	- ฌ - ฌ
---------	-----------	---------	-----------	-----------	-------------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	- ท - ล	- ฌ - ฌ
---------	-----------	---------	-----------	-----------	-------------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- ร - รี่	- ฌ - -	- ร - รี่	- ฌ - มี่	- รี่ - ตี่	- ท - ล	- ฌ - ฌ
---------	-----------	---------	-----------	-----------	-------------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -	- - - -	- พี่ - ป -	- ท - ต -	- พี่ - ป -
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

เทียบกลับทอด้วงหระลงจบ

กลับต้น //

4.3 บทร้องและทำนองเพลงตติยศาสตร์

ตติยศาสตร์

ปี่ชวด

บรรเลงเกล้า นักร้องอ่านบรรยาย

คำร้อง ชวดหนูมุสิกะ มานะพยายาม

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	ช ล ช พ	- - - -	- - - -	- ด - ล	พ - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	พพพด	- พ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ล ล ล ล	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- พ - ร	พ - ร ด	- - - -	- - - -	- ล - ล	พ - ร พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ช ล	- - ช พ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	พ - ร พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	ช - พ ล	- ล - ล	พ - ร พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปจฉ

คำร้อง จตุรปูม อร่ามยามเช้า

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	ซ - ล ซ	พ ม ร ซ
---	---	---	---	---	---	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระฆังราว/ซอด้/กู่เจิง/ซิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

-	-	-	-	-	-	ท - จ จั	ต ท - ต
---	---	---	---	---	---	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	ร - ม ร	ด ท ล ร
---	---	---	---	---	---	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระฆังราว/ซอด้/กู่เจิง/ซิม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

-	-	-	-	-	-	ท - จ จั	ต ท - ต
---	---	---	---	---	---	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ล - ซ	- ฟ - ท	- - ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร ฟ ซ	- ล - ซ	ฟ ร ต ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ล - ซ	- ฟ - ท	- - ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ปี่ซาล

คำร้อง รูปลัคน์พยัคฆโม อ่าโอโอโอพาร์

ขลุ่ยเพียงออ

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ตั - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซอด้วง

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ตั - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - x	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - ด	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ๗	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - ด	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ๗	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- x - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - x	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปีเตอร์

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง เถาะเหมาะจันทร์รา โลกาโคจร

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - ท	- รั - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - ท	- รั - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รั - ท	- รั - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - รั	- - ดั ท	ล ท ดั รั	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - ฑี	- มี่ - รั	ดั ท ดั รั	- - - -
---------	---------	---------	---------	------------	------------	------------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - รั รั	- รั - ท	- ซ ล ท	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซ ล ท	- รั - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซ ล ท	- รั - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ ล ท	- รั - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - รั รั	- รั - ท	- ซ ล ท	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ษ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- ษ ล ท	- รี่ - ท	- ล - ษ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - X X	- - - -	- - - -	- - - -	- - X X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปี่มโหรี

คำร้อง นาคาอำอมร ขนदनอนนหิงสา

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ษ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ษ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	- - - ฆ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	- - - ฆ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ซออู้

-	-	-	-	-	- - - ฆ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Timpani

-	-	-	-	-	-	-	- x - x	- x - x
---	---	---	---	---	---	---	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

-	- - - ด	-	- - - ฆ	-	-	-	-	-
---	---------	---	---------	---	---	---	---	---

ซออู้

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	-	- - - x
---	---	---	---	---	---	---	---	---------

Timpani

-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	- - - ด	- ล - ฆ	- - - ล	- ฆ - ด
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	- - - ด	- ล - ฆ	- - - ล	- ฆ - ด
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	- - - ด	- - - ล	- - - ฆ	- - - ด	- ล - ฆ	- - - ล	- ฆ - ด
---	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว

- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปี่มะเมีย

คำร้อง มะเมียผาดแพง เร็วแรงเหลือกำลัง

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ต	- - - ล	- - - ต	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	กุ่มกุ่ม กั๊กกั๊ก	กุ่มกุ่ม กั๊กกั๊ก	กุ่มกุ่ม กั๊กกั๊ก
---------	---------	---------	---------	---------	----------------------	----------------------	----------------------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	- - - ซ	- - ม ร	ด ล ด ซ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	- - - ซ	- - - ม	- - - ซ	-	-	-	-
---	---------	---------	---------	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	- - - ซ	- - ม ร	ด ล ด ซ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

-	-	-	-	-	- - - ซ	- - ม ร	ด ล ด ซ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

-	-	-	-	-	ก๊อบก๊อบ กะก๊อบ	ก๊อบก๊อบ กะก๊อบ	ก๊อบก๊อบ กะก๊อบ
---	---	---	---	---	--------------------	--------------------	--------------------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	- - - ซ	- - ล ด	ร ด ล ซ	-	-	-	-
---	---------	---------	---------	---	---	---	---

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

-	-	-	-	-	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

-	-	-	-	-	ก๊อบก๊อบ กะก๊อบ	ก๊อบก๊อบ กะก๊อบ	ก๊อบก๊อบ กะก๊อบ
---	---	---	---	---	--------------------	--------------------	--------------------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - ร	- - ม ช	ล ช ม ร	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	กุ่มกุ่ม กะกบ	กุ่มกุ่ม กะกบ	กุ่มกุ่ม กะกบ
---------	---------	---------	---------	---------	------------------	------------------	------------------

ปี่มะแม

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

คำร้อง มะแมโกชนัง ลากังค์ช่างนำยล

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ช - ล	- ช ล ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ร	- ช - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- ช - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- ช - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอฉู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เป็งพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองม้งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ฌ - ล	- ล ฌ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - รั	- - - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - รั	- - - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - รั	- - - -	- ฌ - ล	- ฌ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชอด้วง/ชอฉู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ฌ - ล	- ล ฌ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เป็งพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองม้งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ฌ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ทุ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ทุ	- ทุ - ล	- ทุ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
----------	----------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ห้องวงใหญ่

- - - ทุ	- ทุ - ล	- ทุ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
----------	----------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - ทุ	- ทุ - ล	- ทุ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
----------	----------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้า

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ป๊วอก

เครื่องประกอบจิ้งหะนำ 8 ห้อง

โทนชาติรี

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง วอกรุกชอบซุกชน รวากับคนก่นมา

ขลุ่ยเพียงออ

- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	ด ล ช ล	ด ล ช ล	ด ล ช ม	ช ม ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ม	- - - ม	- - - ม	- - - ม	- ม ร ด	ร ม ช ร	ม ร ด ล	- ด ช ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ม ร ด	ร ม ช ร	ม ร ด ล	- ด ช ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - ล ช	ล ล - -	- - ล ช	ล ล - -	ด ล ช ล	ด ล ช ม	- - - ม	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จิ้ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปีระกา

คำร้อง เจ้าระเบียบระกา งามสง่าเพลารอ

- - - -	- - - ตีอก	- - - ตี๊ก	- - - ตีอก	- - - -	- - - คี๊อค	- - อะ ดู	- เดิล - ดู
- - - -	- - - กุก	- - - กุก	- - - กูรู	- - - -	- - - คี๊อค	- กี้-บอก	- เว - ลา

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ดั	ท ล ช ล	ท ดั - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดเอก

- - ด ฟ	ช ล ช ฟ	- - ด ฟ	ช ล ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ช ล ท ตั	ท ล ช ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ช ล ท ตั	ท ล ช ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

จะเข้

- - ด พ	ช ล ช พ	- - ด พ	ช ล พ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว)

- - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท
----------	---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ช ล ท ตั	ท ล ช ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดเอก

- - ตั ท	ล ช พ ด	- - ชุ ด	ร ม พ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ช ล ท ตั	ท ล ช ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด พ	ช ล ท ตั	ท ล ช ล	ท ตั - พ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

จะเข้

- - ตั ท	ล ช พ ด	- - ชุ ด	ร ม พ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- X - X	- X - X	- X - X	- - - -	- X - X	- X - X	- X - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X	- - - X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว)

- - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท	ต - จ จั	ต ต - ท
----------	---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------

ปีกุน

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

คำร้อง กุณละมุนละไม คำรบนัยษัตรสกุล

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- ร - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- ร - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ร - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- รั - -	- ทุ - ทุ	- ทุ - -	- รั - รั	- ทุ - ทุ	- รั - ทุ	- - รั ทุ	- รั - -
----------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------

จะเข้

- รั - -	- ทุ - ทุ	- ทุ - -	- รั - รั	- ทุ - ทุ	- รั - ทุ	- - รั ทุ	- รั - -
----------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- รั - -	- ล - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - -
----------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ระนาดเอก

- รั - -	- ล - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - -
----------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- รั - -	- ล - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - -
----------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ระนาดทุ้ม

- รั - -	- ล - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - -
----------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

จะเข้

- รั - -	- ล - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - ล	- ทุ - ล	- ทุ - ล	ตุ ล ซ พ	- ทุ - -
----------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- ทุ - รั	- - - ทุ	- - - พ	- - - ทุ	- พ - พ	- ทุ - ล	- ทุ - -	- พ - ทุ
-----------	----------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ระนาดเอก

- ทุ - รั	- - - ทุ	- - - พ	- - - ทุ	- พ - พ	- ทุ - ล	- ทุ - -	- พ - ทุ
-----------	----------	---------	----------	---------	----------	----------	----------

ห้องวงใหญ่

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- ฌ - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พํ - ป -	- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -
---------	-----------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- - - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- - - ร	- - - ฌ	- - - ฟ	- - - ฌ	- ฟ - ฟ	- ฌ - ล	- ดํ - -	- ฟ - ฌ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -	- - - -	- พํ - ป -	- ท - ต -	- พํ - ป -
---------	------------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - - x
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เทียบกลับทอดจังหวะลงจบ

กลับต้น ://

บทที่ 5

การวิเคราะห์บทประพันธ์

การสร้างสรรคผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัตรี ผู้วิจัยได้จัดระบบเรียงการแปรทำนอง การสร้างแนวทำนองประสานเสียง โดยยึดหลักความสัมพันธ์ของเสียง การแบ่งหน้าที่ การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น ในรูปแบบใหม่ เช่น เครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มต่ำ ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม ทำหน้าที่เป็นผู้ตาม หรือเครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มต่ำ ทำหน้าที่เป็นผู้ตาม ทั้งนี้คำนึงถึงอากัปกิริยาของสัตว์ในแต่ละปีนักชัตรี บทร้อง และองค์ประกอบทางดนตรีที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านจินตภาพและอารมณ์เพลง ในการสร้างสรรคผลงาน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. การประพันธ์บทร้อง
2. การประพันธ์ทำนองเพลง
3. รูปแบบการผสมวง

5.1 ปฐมศาสตร์

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปฐมศาสตร์ เป็นบทประพันธ์ประเภท “กาพย์ฉบัง 16” ประกอบด้วยบทหนึ่งมีหนึ่งบาท บาทหนึ่ง มี 3 วรรค วรรคต้นมี 6 คำ วรรคกลางมี 4 คำ และวรรคท้ายมี 6 คำ รวมหนึ่งบทมี 16 คำ ในการบรรยายปฐมศาสตร์ได้ประพันธ์ไว้ 19 บท ซึ่งผู้ชัตรีจะอ่านแบบบรรยาย เป็นเรื่องราวที่บอกประวัติที่มาของเรื่องนักชัตรีจนถึงการลำดับชื่อนักชัตรี ได้แก่ ปีชวด ปีฉลู ปีชวด ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ และปีกุน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปฐมศาสตร์

กาพย์ฉบัง 16

อาร์มภ์คำกล่าวขาน	นักชัตรีมีตำนาน
ชาติพันธุ์พาที	
ปกครองศาสตร์มี	มาแต่เป็นพันปี
คัมภีร์ที่เสวนา	

จีนไทยมอญพม่า	ทิเบตขอมลาวละว้า
อาคเนย์ธรณิน	
ร่วมนักษัตรแผ่นดิน	เดียวกันสมานถิ่น
นิมิตหมายมิ่งมง	
นามสัตว์อุบัติคง	คู่ฟ้าภูจักร
ยืนยงอยู่จักรา	
บริเฉทพรหมธาดา	มานุษยโลกา
ให้เป็นไปในลิขิต	
ก็ว่ามีผู้คนคิด	เป็นปราชญ์จีนนักประดิษฐ์
ดังประสิทธิ์เป็นนักษัตร	
หวงดีเสวยสมบัติ	ถวัลย์ราชย์จักรพรรดิ
ชวดสัตว์หนุอยู่ต้นปี	
ที่ทวิพระโคศรี	เมียผู้ผิวพรรณดี
ฉลุศรีมีรูปงาม	
พยัคฆ์คัณฑ์คำราม	สามว่าขาลขนานนาม
สะพริงกล้วสกุลฉกรรจ์	
เดรัจฉานสำราญอรัญ	สี่เกาะเหมาะหมายจันทร์
กระต่ายนั้นสัญลักษณ์	
นาคาบาดาลรักษ์	วาสุกัที่พิทักษ์
เบญจมะโรงคงคา	
หกมะเส็งแก่งพิษา	งูเล็กเหลืออุทธา
ทั้งธารพสุธาไพโร	
อัศวอาชาไนย	นามามะเมียไซร์
สัตตะพาหนะนำ	
อักษุมะแมนาม	หยั่งกะแกะแพะงาม
ษัตรสมบูรณ์คุณอนันต์	
ชู่ตะคอกวอรอนราญ	นักษัตรแก้หนุมาน
ทหารเอกพระนารายณ์	
ขานขันเจ็อยไ้ไ้	เสียงไ้แก้วแว้วแต่ไ้ไกล
สิบลีไ้ไ้ระกา	

รูปลักษณะสุนัขขา
 ยาเหลแสนหมี
 วราหะหมู่อ้วนพี
 ครบสิบสองผองนิยม

สิบเอ็ดที่ปีจอหมา

ปีกุนสกุลดี

บทประพันธ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ปฐมศาสตร์เป็นเรื่องที่วาดด้วยการกำหนดสัตว์สิบสองชนิด เป็นสัญลักษณ์ประจำในแต่ละปี ซึ่งเรื่องราวของ 12 นักษัตริย์ มีปรากฏเป็นตำนาน ตำรา คัมภีร์ และเกร็ดพงศาวดารต่างๆ ที่สืบกันมาแต่บรรพ์ จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของนักเขียนหลายท่าน พบว่าชนชาติในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ใช้รูปสัตว์เป็นนักษัตริย์ดำรงร่วมในจักรวาลเดียวกัน พระพรหมเทพเจ้าผู้อภิบาลโลก ได้ขีดเขียนวงเวียนชะตามนุษย์ประกอบด้วย บาป บุญ คุณ และ โทษ เป็นไปตามกฎแห่งกรรมที่กำหนด เล่ากันว่า จีนสมัยก่อนพุทธกาล มีนักปราชญ์คนหนึ่งผู้ซึ่งประดิษฐ์คิดค้นชื่อปีนักษัตริย์ ตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน

ครั้นหวังดีเสด็จขึ้นครองราชย์ ปราชญ์ผู้นั้นจึงใช้ปี **ชวด** รูปหนูเป็นปีแรกของรอบสิบสองนักษัตริย์

ที่สองโค-กระบือสัตว์ลักษณะดี ทั้งตัวผู้ตัวเมีย มีเนื้อนมสมบูรณ์เรียกว่า **ฉลู**

ที่สามนามว่า **ขาล** ใช้สัญลักษณ์เสืออันเป็นสัตว์ที่น่ากลัวตัวหนึ่ง ให้ฉายาว่า เจ้าป่า เป็นนักล่าผู้ยิ่งใหญ่ มีเสียงคำรามทำให้สัตว์อื่นหวาดผวา

เมื่อกล่าวถึงสิ่งทรงกลมที่ปรากฏบนท้องฟ้า ยามราตรีข้างขึ้นจะเห็นเป็นกระจุกดาวในทรงกลมนั้น ฉายแสงจรัสจ้าเรียกว่า ดวงจันทร์ เป็นลำดับที่สี่นาม **เถาะ**

ตามตำราพญานาคหรือนาคา เป็นงูใหญ่ในนักษัตริย์ที่ห้า รักษาवासูกินีที่ที่พำนักเรียกว่า **มะโรง**

ส่วนงูเล็กบางชนิดมีพิษไม่แพ้งูใหญ่ เลื้อยคลานทั้งในน้ำ บนบกตลอดจนป่าเขาลำเนาไพร ชื่อ **มะเส็ง** ลำดับที่หก

เรื่องของม้า ม้าเป็นที่รู้จักกันทั่วไป เป็นพาหนะตั้งแต่สามัญจนถึงเทพเทวา ถ้าพัน ภูติมีชาติตระกูลเรียกว่า ม้าอาชาไนย เป็นนักษัตริย์ที่เจ็ดสำเร็จชื่อว่า **มะเมีย**

นักษัตริย์แปด มีสัตว์ชนิดหนึ่งที่มนุษย์มักจะศรัทธา ให้เป็นผู้รับเคราะห์แทนทั้งๆที่ไม่รู้เรื่อง บางทีจำเป็นต้องรับก็เพื่อหาทางออก โดยให้อีกฝ่ายหนึ่งพ้นผิดเรียกว่า แพะรับบาป อันเป็นสัญลักษณ์ปี **มะแม** แพะกับแกะมีรูปลักษณะทั้งเหมือนและละม้าย ที่เปรียบว่าคล้ายกันยังกะแกะ ในศาสนาพราหมณ์ฆ่าแพะเป็นการสังเวทเทพเจ้า

ถึงมีนิสัยชอบขู่ตะคอกชุกชอนไปตามประสา และเป็นทหารเอกรับใช้พระนารายณ์เมื่อครั้งอวตารเป็นพระราม จนได้ตำแหน่งพญาวานร มีนามว่า **วอก** ลำดับที่เก้า

ส่วนไก่คู่ยี่เยี่ยเรียลาด ยังเป็นไก่แก้วในวรรณคดีหลายเรื่อง ประโยชน์ที่นอกจากจะเป็นอาหารแล้ว เสียงของไก่เป็นสัญญาณบอกเวลาให้มนุษย์ได้ปฏิบัติภารกิจ เป็นนักษัตริย์ที่สืบว่า
ระกา

ปีกจ มีลักษณะเป็นหมาล่าดับที่สืบเอ็ด ขึ้นชื่อว่าหมาไม่ใช้สัตว์เลื้อยคลานไป ที่รู้ใจเจ้านายก็มี ดังที่บูชาเป็นอนุสาวรีย์หมาล่าดับ จังหวัดนครปฐม

วราหาวตาร เป็นปางหนึ่งในเรื่องนารายณ์สิบปาง แปลว่า “หมู” แม้จะมีรูปร่างอ้วนพิน้ำมีเนืวมวล ก็สมควรใน **ปีกุน** ตามตำรา เป็นอันว่าคำรบ สิบสองนักษัตริย์ที่มนุษย์ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ใช้ร่วมกันดังกล่าวข้างต้น

ดังนั้นจึงหาผู้ใดทราบได้ว่ามนุษย์มีกำเนิดมาจากที่ใด อะไรเป็นแบบอย่างและมีสิ่งใดให้เป็นไป ก็ได้แต่สันนิษฐานกันไปต่างๆ นานา เมื่อมันเกิดขึ้นในโลกใบนี้ เช่นเดียวกันกับคำว่า **“นักษัตริย์”** ดังอุปมาให้เป็นเช่นนั้นเช่นนั้น นั้นหมายถึง รอบเวลาย่างหนึ่ง และหมายถึง ดาวกับดาวฤกษ์อย่างหนึ่ง ซึ่งใคร่ไปตามวิถีธรรมชาติ จนสิ่งมีชีวิตและมวลมนุษย์ชาติต้องผจญชะตากรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การประพันธ์ทำนองเพลง

เพลงปฐมศาสตร์ เป็นการกล่าวถึงประวัติที่มาหรือภูมิหลังของนักษัตริย์ ดังประวัติว่า จีนสมัยก่อนพุทธกาล มีนักปราชญ์คนหนึ่งผู้ซึ่งประดิษฐ์คิดค้นชื่อปีนักษัตริย์ ตั้งแต่ปีชวดถึงปีกุน ครั้นหวดี่เสวยราชสมบัติ ปราชญ์ผู้นั้นจึงให้ปีชวดสัญลักษณ์หนูเป็นปีแรกของรอบนักษัตริย์ ด้วยเหตุนี้บทเพลงปฐมศาสตร์จึงเป็น เพลง สำเนียงจีน โครงสร้างทำนองเพลงปฐมศาสตร์ประกอบด้วย ลูกนำ ปฐม 1 และปฐม 2 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออก

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลง ปฐมศาสตร์ นอกจากเป็นเพลงสำเนียงจีนแล้ว ยัง ใช้เครื่องดนตรีจีนเป็นตัวแทนของเพลงปฐมศาสตร์ ได้แก่ ขลุ่ยน้ำเต้า กู่เจิ้ง ซอเอ้อหู และซิม

ในที่นี้จะอธิบายถึงจินตภาพและอารมณ์เพลง ดังนี้

ทำนองเพลง เริ่มด้วยเสียง Tibetan Singing Bowls ครางหึ่งๆ เสมือนการโคจรของดวงดาวบนท้องฟ้าหรือวงเวียนชีวิตของมนุษย์ที่เป็นไปตามลิขิตฟ้า เสียง Timpani ตีรัว เสียงระฆัง กังสะดาด เสมือนเสียงฟ้าร้อง ฟ้าผ่า เสียงของกู่เจิ้ง และขลุ่ยน้ำเต้า เสมือนเสียงสายน้ำสายลม และเสียงการเป่าเขาสัตว์ ขลุ่ยนก เครื่องเป่านกน้ำ เสมือนเสียงสัตว์นานาชนิดตามธรรมชาติ อันเป็นสัญญาณการรับรู้ของสรรพสิ่งในโลก ดังตัวอย่างทำนองเพลงปฐมในท่อนลูกนำ ปฐม 1 และปฐม 2 ดังนี้

ลูกนำ

กู่เจิ้ง ใช้การกรีดสายขึ้นลงด้วยจังหวะหนัก - เบา ตามทำนอง เสมือนการโคจรของดวงดาวที่มีการเคลื่อนที่

- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปฐม 1

กู่เจิ้ง ใช้การกรีดสายขึ้นลงด้วยจังหวะหนัก - เบา ตามทำนอง เสมือนสายน้ำและคลื่นน้ำ ตามปรากฏการณ์ธรรมชาติ

- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า ใช้การเป่าลอยลมตามทำนอง เสมือนสายลมตามปรากฏการณ์ธรรมชาติ

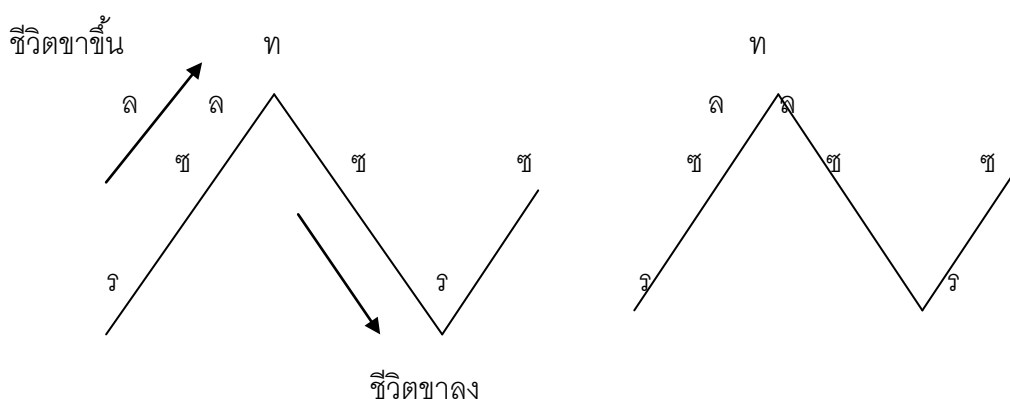
- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปฐม 1

ซิม เป็นจุดเริ่มต้นของทำนองเพลง เพื่อแสดงถึงการเริ่มเรื่องนักฆัตรี หรือแสดงถึงวัฏจักรชีวิตของมนุษย์ที่มีการเกิด - การดับ หรือกราฟชีวิตของมนุษย์ที่มีขึ้น-ลง

- ร - ซ	- ล - ท	- ล - ซ	- ร - ซ	- ร - ซ	- ล - ท	- ล - ซ	- ร - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากรูปแบบของทำนองเพ ลงดังกล่าว สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ปฐุม 2

ขลุ่ยน้ำเต้า ใช้เทคนิคลูกต่อ เสมือนการก้าวเดินของชีวิต

ซ ซ ม ซ	- ม ร -	- - - -	- - - -	ร ร ท ร	- ท ล -	ล ล ซ ท	- ล ซ -
ปู่เจ็ง							
- - - -	- - - -	ร ร ท ร	- ท ล -	- - - -	- - - -	ล ล ซ ท	- ล ซ -
ซิม							
ซ ซ ม ซ	- ม ร -	- - - -	- - - -	ร ร ท ร	- ท ล -	ล ล ซ ท	- ล ซ -
ซอเอื้อหู							
- - - -	- - - -	ร ร ท ร	- ท ล -	- - - -	- - - -	ล ล ซ ท	- ล ซ -

ในการดำเนินชีวิต มนุษย์อาจจะประสบอุปสรรคนานัปการ จึงใช้เสียงของเครื่องประกอบจังหวะ เช่น กลองตุ้ม บักฮื้อ ผางฮาด ดีประกอบจังหวะหนักแน่น ด้วยอารมณ์ร้อนแรง เสมือนเสียงคลื่นลมที่โหมกระหน่ำ ครีမ်ฟ้าครีမ်ฝน ดังพายุมรสุม ประกอบกับเสียงอสุรีบาด สายฟ้าฟาด ครุวนาวา ความซุลมุนวุ่นวาย เหตุเภทภัยของมนุษยโลกา ต้องมีอันเป็นไปในลิขิตพระพรหมธาดา

กลองตุ้ม

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
บักฮื้อ							
x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -
ผางฮาด							
- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x

เมื่อมนุษย์ผ่านอุปสรรค ทั้งปวง ชีวิตจะราบรื่นและมีความสุข ดังทำนองเพลงทอดลงจบ เป็นการบ่งบอกถึงสรรพสิ่งทั้งธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต ค่อยๆ คลายความรุนแรง ดังตัวอย่างทำนองเพลงปฐุม 2 ดังนี้

ขลุ่ยน้ำเต้า

- - ท -	ร - ซ -	- - - -	- - - -	- - ท -	ร - ซ -	- - - -	- - - -
ปู่เจ็ง							
- - ท -	ร - ซ -	- - - -	- - - -	- - ท -	ร - ซ -	- - - -	- - - -
ซิม							
- - - -	- - - -	ล ล ท ล	ท ซ ซ -	- - - -	- - - -	ล ล ท ล	ท ซ ซ -

ซอเอ้อหู

- - - -	- - - -	ล ล ท ล	ท ซ ซ -	- - - -	- - - -	ล ล ท ล	ท ซ ซ -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปึกฮือ

x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ผางฮาด

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยน้ำเต้า

ทอดจังหวะลงจบ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ซ - ม	- ร ซ ม	- ร - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กู่เจิ้ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอเอ้อหู

- - - ท	- ซ - ม	- ร ซ ม	- ร - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองตุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	x - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปึกฮือ

x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -	x x x -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ผางฮาด

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปฐมศาสตร์ เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ขลุ่ยน้ำเต้า กู่เจิ้ง ซอเอ้อหู และฉิม ทำหน้าที่ดำเนินทำนองหลัก เพื่อสื่อสำเนียงดนตรีให้สอดคล้องกับที่มาของเรื่องราวสืบสองนักษัตริย์ว่ามีต้นฉบับมาจากจีน โดยกู่เจิ้งถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ที่สุดในแถบเอเชียก่อนที่เข้าไปแพร่หลายในญี่ปุ่น และเกาหลี ทั้งนี้ก็เพื่อให้บทเพลงมีความกลมกลืนกับเนื้อหาและที่มาว่า จีนเป็นต้นแบบ นอกจากนี้ได้นำฆ้องวงใหญ่เข้ามาบรรเลงผสมวง เพื่อให้ท่วงทำนองเพลงมีเสียงกังวานไพเราะ ส่วนเครื่องประกอบจังหวะที่สร้างสีสันให้ทำนองเพลงเด่นและสร้างบรรยากาศของธรรมชาติ ได้แก่ Tibetan Singing Bowls ฆ้องหุ่ย กังสดาล ผางฮาด

กระดิ่ง ระฆังราวเล็ก ระฆังราวใหญ่ โม่บาย บักฮื้อ กระบอกไม้ไผ่ เครื่องเคาะไม้ เขาสัตว์
 ขลุ่ยนก เครื่องเป่านกน้ำ กระพรวนไม้ กลองตุ้ม Timpani Ride Cymbal ดังภาพประกอบ
 ต่อไปนี้

ขลุ่ยน้ำเต้า

กู่เจิ้ง

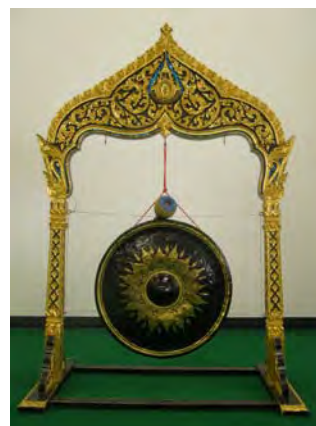
ซอฮ้อหู

ขิม

ฆ้องวงใหญ่

ฆ้องหุ่ย

Tibetan Singing Bowls

กั๊งสดาล

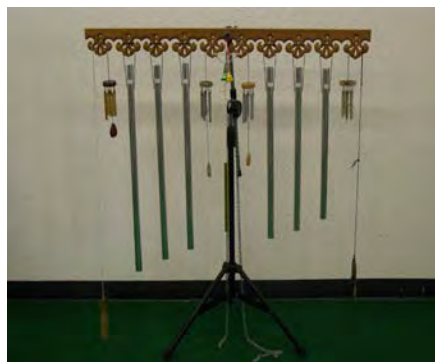
ฆ้องฮาด

กระดิ่ง

ระฆังราวเล็ก

ระฆังราวใหญ่

โหมบาย

บักฮ้อ

กระบอกไม้ไผ่

เครื่องเคาะไม้

เขาสัตว์

ขลุ่ยนก

เครื่องเป่านกน้ำ

กระพรวนไม้

กลองตุ้ม

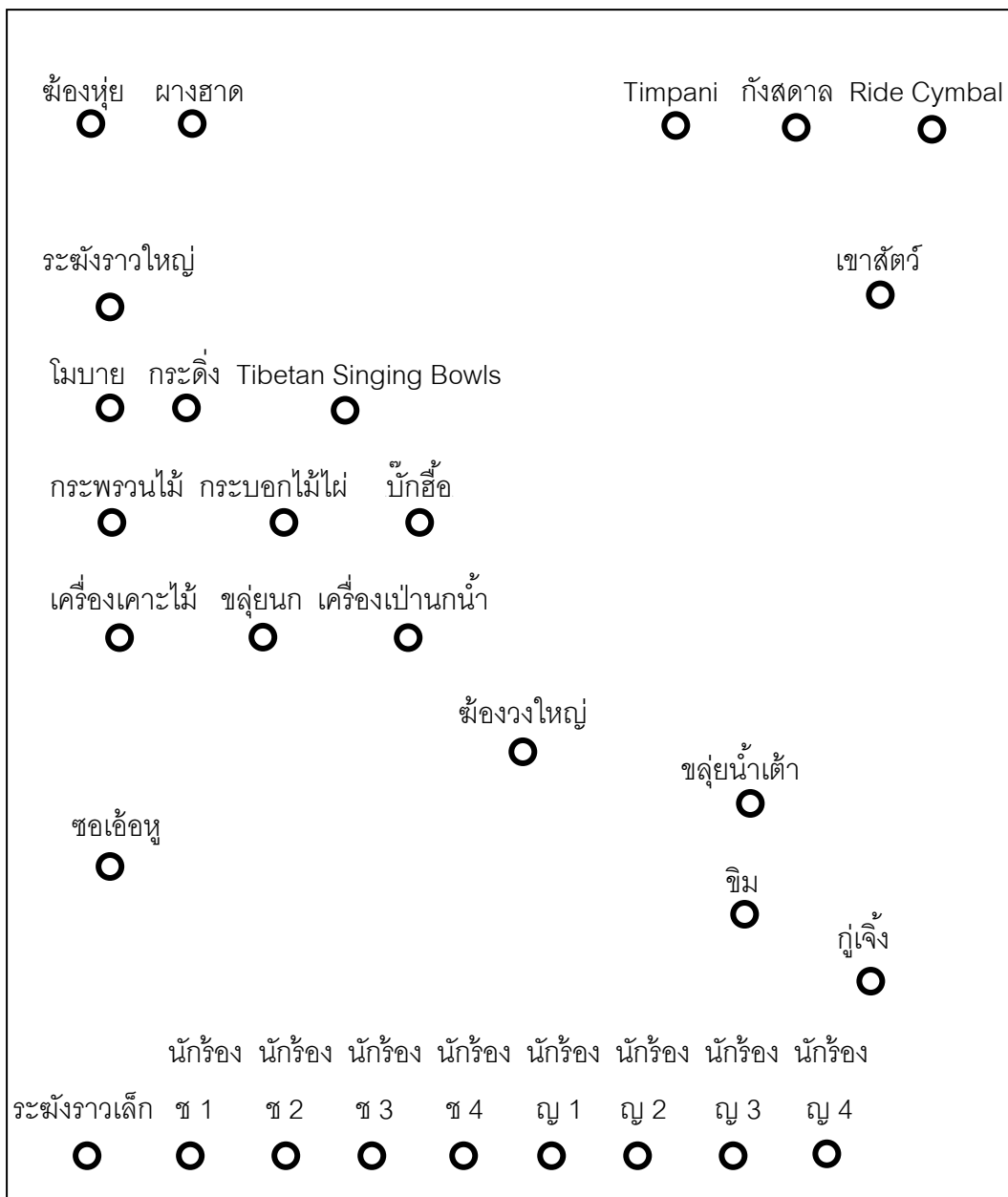
Timpani

Ride Cymbal

ภาพที่ 12 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปฐมศาสตร์

ในที่นี่จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปฐมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 13 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปฐมศาสตร์

5.2 ทฤษฎีศาสตร์

การประพันธ์บทร้อง

เป็นบทประพันธ์ประเภท “โคลง” ซึ่งมีวิธีเรียบเรียงถ้อยคำเข้าคณะ กำหนดวรรณยุกต์เอก และโทสัมผัส บทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคที่ 1 และวรรคที่ 2 มีวรรคละ 5 คำ วรรคที่ 3 มี 4 คำ รวม 3 วรรค เป็น 14 คำ ส่วน 2 คำสุดท้ายเป็นคำสร้อย จะมีหรือไม่ก็ได้ คำที่ 5 วรรคที่ 1

สัมผัสกับคำที่ 5 ในวรรคที่ 2 และให้คำสุดท้ายของบทสัมผัสกับคำที่ 1- 2 หรือ 3 คำตายใช้แทนวรรณยุกต์เอกได้

บทประพันธ์ในศาสตร์ที่สองนี้ เป็นการเกริ่นก่อนที่จะเข้าสู่ปี่นักษัตรแต่ละปีตามลำดับว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงมีพระมติอนุมติให้ชาวสยามประเทศใช้นักษัตรเดียวกับชาวจีนประดิษฐ์เป็นต้นแบบ ที่ ยังกล่าวถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติ การโคจรของดวงดาวต่างๆ การทำนายทายทักด้วยตำราพยากรณ์มนุษย์ อมนุษย์และสัตว์โลก เรื่องผู้ดี - โพร่ บาป - บุญ การซ้อฉลกลโกง คติความเชื่อ การเวียนว่ายตายเกิด จักรราศี ซึ่งจะประมวลเรื่องราวของสิบสองนักษัตรอันเป็นตำราพยากรณ์สัตว์ที่มีจิตใจสูงเยี่ยงมนุษย์ ตามลำดับเป็นทุกติยะ

บทร้อยกรอง

ทุกติยศาสตร์ ว่าด้วยเนื้อหา (Texture)

โคลง 2

นักษัตรอรรถกล่าวนี้	ดังว่ามีชนชี่
ดังนี้มีมา	แต่บรพพ์
นริศราขเลิศจรัสแท้	ชัดแนมตีแล้
สฤษฏ์ได้จันดล	ต้นฉบับ
ปฏิสนธิหนึ่งแล้ว	ดาวเคลื่อนเดือนเพริศแพ้ว
เรื่องล้นโลกา	พยากรณ์
พรหมธาดาเทพไท้	ทุกสิ่งลิขิตให้
แหล่งหล้าเลี้ยงยล	เนรมิต
ซ้อฉลกลที่สร้าง	บุญคั่งบาปที่ค่าง
หยั่งได้กรรมติด	ชนักแล
อัญชลิตเช่นไหว้	ทรงฤทธิ์ประสิทธิไ้
เชื่อได้ในประสงค์	สิ่งนา
จรรโลงษัตรคู่น้ำ	คงอยู่ควรวุฬา
โพร่ซ้ำชาติพันธุ์	วิทยา

วันวารกาลผ่านไพล่น	หาไม่มีใครพัน
เวียนวงกงกรรม	จักราศี
ดังจะพร้าแต่นี้	ราวเรือนักษัตรชี้
มนุษย์	อนุกรม

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีศาสตร์เป็นการกล่าวด้วยเนื้อหาสาระเรื่อง สิบสองนักษัตรที่มนุษย์คิดค้นมาเป็นเวลาช้านาน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงมีพระวินิจฉัยลง ความเห็นเป็นมติว่า สิบสองนักษัตรที่ปรากฏใช้กับชาวสยาม มาจากชนชาติจีนอันเป็นต้นแบบ แห่งการคิดค้น

สรรพสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของสัตว์ การโคจรของดวงดาว ต่างๆ มีผลทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเรื่องดีและเลวร้าย จนมีการทำนายทายทักด้วยตำราพยากรณ์ จากตำราพรหมชาติ มีผู้ให้แง่คิดทางมายาศาสตร์ว่า พระพรหมเป็นผู้บันดาลให้มนุษย์ อมนุษย์และสัตว์ โลกเป็นไปตามชะตาชีวิตที่กำหนด เมื่อพระ พรหมเป็นผู้สรรค์สร้างสิ่งทั้งมวล เรื่องบาปบุญคุณโทษ ความดีความชั่ว การข้อฉลกลโกงที่ก่อไว้ ก็จะเป็นเวรกรรมติดค้างแต่อดีตชาติ ซึ่งสามารถรู้ได้ด้วยความรู้สึกที่เป็นชนักติดตามตัวมา เพื่อ ชดใช้ในชาติปัจจุบัน

การบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก เป็นความเชื่อของมนุษย์ ด้วยหวังว่า จะได้สิ่งดัง ประสงค์ อันเป็นทางออกแห่งที่พึ่งทางจิตใจ โดยสัตว์สิบสองชนิดเป็นเครื่องพุงและค้ำจุน โลก โดยเฉพาะมนุษย์แล้ว ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นใดจะไพร่หรือผู้ดี สัตว์ดังกล่าวจะเป็นตัวบ่งบอกถึง รูปพันธุ์สัณฐาน ตลอดจนลักษณะเฉพาะของชาติกำเนิดได้อย่างใกล้เคียง แม้เวลาจะล่วงเลยด้วย ปัจจุบันได้ก็ตาม กรรมดีที่ติดตัว กรรมชั่วที่ได้สร้างต่างก็เวียนว่ายตายเกิดรับกรรมกันไป เหมือน ทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวพระเคราะห์ อันส่งผลให้เป็นไปตามกาลแห่งจักราศีอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงทฤษฎี ศาสตร์ยัง คงกลืนไอของความเป็นจีน ทำนองเพลงจึงมีสำเนียงจีน โครงสร้างทำนองเพลงทฤษฎีศาสตร์ ประกอบด้วย ลูกนำ ทฤษฎีศาสตร์ บรรเลงในระดับเสียงทาง เพียงออ ดังตัวอย่างทำนองเพลงทฤษฎีศาสตร์ในท่อนลูกนำ ดังนี้

Music box / เครื่องเคาะไม้

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระพรวนหอย

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลง ทูตียศาสตร์ ใช้เครื่องดนตรี คล้ายกับเพลงปฐมศาสตร์ แต่ตัดเครื่องดนตรีที่มีเสียงดังออก เช่น เขาสัตว์ Timpani และ Ride Cymbal เพิ่ม Music box กระพรวนโลหะ กำกับจังหวะ เสมือนเสียง สัญญาณนาฬิกา ซึ่งหมายถึง การโคจรของเวลาในแต่ละปีนักษัตร และใช้เสียงของ Maracas โดยการหมุนตัวเครื่องดนตรี เสมือนการโคจรของโลก ที่ดำเนินอยู่ตลอดเวลา ดังภาพประกอบดังนี้

ขลุ่ยน้ำเต้า

กู่เจิ้ง

ซอฮ้อหู

ซิม

ฆ้องวงใหญ่

ฆ้องหุ่ย

กั๋งสดา

กระพรวนโลหะ

ระฆังราวเล็ก

ระฆังราวใหญ่

โมบาย

บักชื้อ

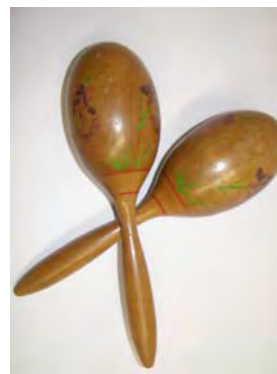
กระบอกไม้ไผ่

เครื่องเคาะไม้

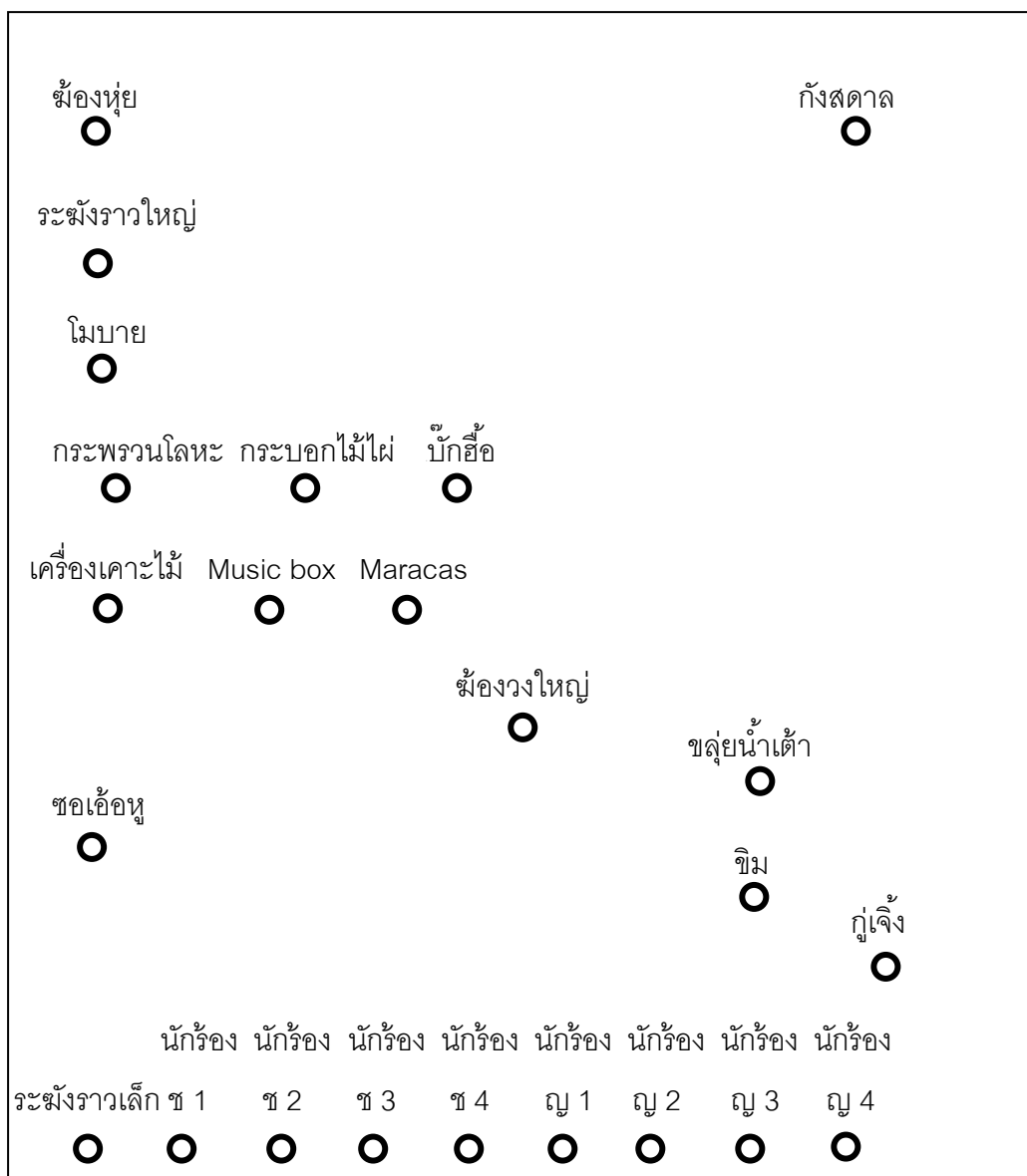
Music box

Maracas

ภาพที่ 14 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงทุติยศาสตร์

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงทุติยศาสตร์ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 15 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงทุติยศาสตร์

5.2.1 ปี่ซวด

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่ซวด เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สืบสองนักษัตรคุ้มครองป้องกันสรรพภัยและเวียนวายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “กาพย์” เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีกำหนดคณะ พยางค์ และสัมผัส กาพย์ที่นิยมแต่งมี 3 ประเภทคือ กาพย์ยานี 11

ภาพย์ฉบับ 16 และภาพย์สุรางคนางค์ 28 ซึ่งในนักษัตริษวต ผู้วิจัยได้ประพันธ์บท เป็น “ ภาพย์สุรางคนางค์ 28 ” รวม 5 บาท โดย 1 บาท มี 7 วรรค วรรคหนึ่งๆ มี 4 คำ รวม 28 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่ชวด

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

คุปปาติกะ

วิภูษะ มุสิโก

ภาพย์สุรางคนางค์ 28

ซิกซิกซุ

ศุภมัสดุ

นีสัยไชด์

ช่างมุมานะ

หนูพาหนะ

ชื่อมุสติกะ

พิชเนศวร

เป็นที่นิยม

ชันษาปากพรหม

ชันชมทั้งมวล

อาทิตย์เป็นปาก

ยากนักเรวอน

จันทร์พุธขึ้นชวณ

เรือกสวนไร่นา

พระศุกรที่นั้ง

ตันทาบางครั้ง

โอหังวาจา

พระเสาร์เป็นเท้า

เดินก้าวทั่วหล้า

ภายหลังใหญ่กว่า

ปัญญามากมี

เมื่อน้อยอาภัพ

ฟังญาตีไม่รับ

ใหญ่กลับได้ดี

อุตสาหกรรมานะ

มักจะตระหนี่

วาสนาดี

สามีขาดแคลน

	มะโรงคู่ครอง
มะเมียอย่าจอง	วอกรองทดแทน
มิ่งขวัญธาตุน้ำ	ชุ่มฉ่ำเหลือแสน
เดือนปีเป็นแกน	เกณฑ์แก่นกอปรกัน

บทประพันธ์ดังกล่าว ช่างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดูเครื่องยึดเหนี่ยวที่ฟังทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ อุปาทิกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิ ตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า “จักราศี” มี **มุสิโก** ปีชวด (หนู) เป็นลำดับที่หนึ่ง

คำว่า “ศุภมัสดุ” เป็นคำกล่าวขอความดีที่มงคล ดลความเจริญ จึงมีแต่ความสถาพร หนูเป็นสัตว์ตัวเล็กที่มีฟันที่แข็งแรงมาก เสียง “ซิกซิกซุซุ” เป็นเสียงที่เกิดจากอากัปภิกิริยาการหากินของมัน ในตำราที่ว่า หนูเป็นพาหนะพระพิฆเนศวร

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีชวด ชนชาติตกพระพรหม (พระพรหมเสวย) พุดจาเด็ดขาดไม่รวนรมมีจุดยืนเป็นที่ตั้งเพราะพระอาทิตย์เป็นปาก พระจันทร์กับพระพุธเป็นมือ มีความมานะพยายามสูงเลี้ยงตัวเองได้แต่ จะตระหนี่ชี้เหนียว หากทำสวนไร่นาค้าขายจะดี บางครั้งพุดจาโอหัง และอยู่ไม่เป็นที่ด้วยอุปนิสัยชอบเดิน แต่เป็นคนมีปัญญา ส่วนในวัยเด็กจะอากัปกัฬ ฟังพาอาศัยญาติไม่ได้ แต่จะมีวาสนาดีในวัยผู้ใหญ่ ในตำราว่าอากัปกัฬสามี

เรื่องคู่ครองจะถูกโฉลกกับปีมะโรง หรือปีวอก ควรหลีกเลี่ยงปีมะเมีย คนเกิดในนักษัตรชวด นี้ จะให้ชัดเจนและใกล้เคียง คำทำนาย ต้องดู วันเดือนปีเกิดของแต่ละคนเป็นสิ่งประกอบสำคัญ

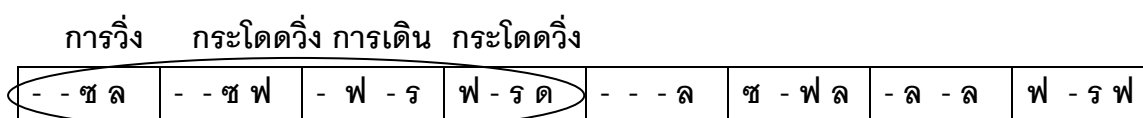
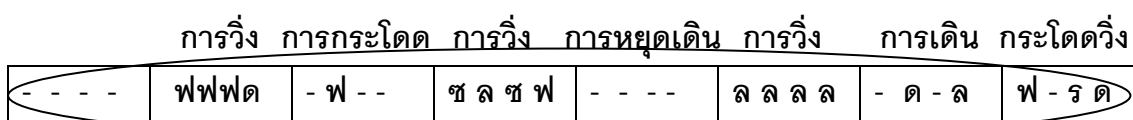
การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปีชวด เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียน แบบอากัปภิกิริยาของหนูที่มีความซุกซนเที่ยวหาอาหาร กิน เสียงฟันของหนูกัดกร่อนของแข็ง เสียงหนูทำของหล่นแตก จึงใช้เครื่องดนตรีประกอบอากัป ภิกิริยาของหนู เช่น Bongo โดยวิธีการ หายท้องของกลองขึ้นแล้วโรยลูกบิดเข้าไปที่หน้ากลอง การเขย่า Cabaza Maracas การชูดกับแก๊บ เสมือนหนูกัดแทะอาหาร การเคาะกระบอกไม้ไผ่ เสมือนหนูเดินวิ่งซุกซน และการเคาะ Agogo bell เสมือนหนูทำของหล่นแตก โครงสร้างทำนองเพลงปีชวด ประกอบด้วย ลูกนำ ชวด 1 และชวด 2 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออก

ภาพที่ 16 หนู
(หนู, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้น ลักษณะ เด่นของเพลงปี่ชวด จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มี จังหวะ หยุด จังหวะถี่ และจังหวะห่าง เหมือนอกกับกิริยาของหนู เช่น การเดิน การวิ่ง การหยุดเดิน ดังตัวอย่างทำนองเพลงในท่อน 1 ดังนี้

นอกจากนี้ใช้เสียงเครื่องประกอบจังหวะ เช่น การเขย่า Cabaza Maracas การชูดกับแก้ว เสมือนหนูกัดตะอาหาร การเคาะกระบองไม้ไฟ เสมือนหนูเดิน ฆ้องซุกซน และการเคาะ Agogobell เสมือนหนูท่าของหล่นแตก ดังนี้

กระบองไม้ไฟ

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

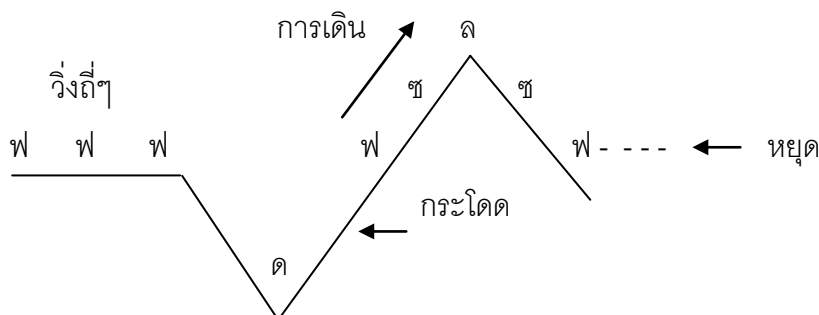
- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

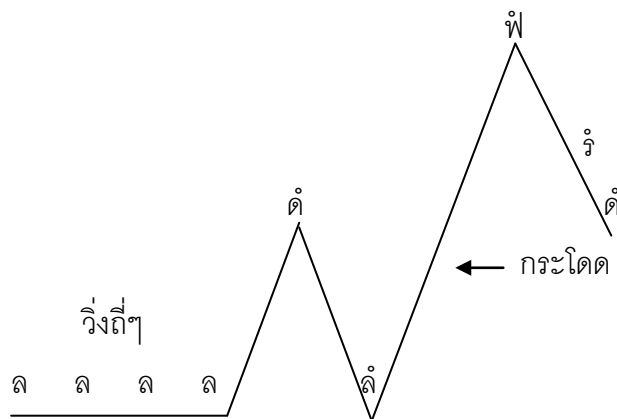
- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

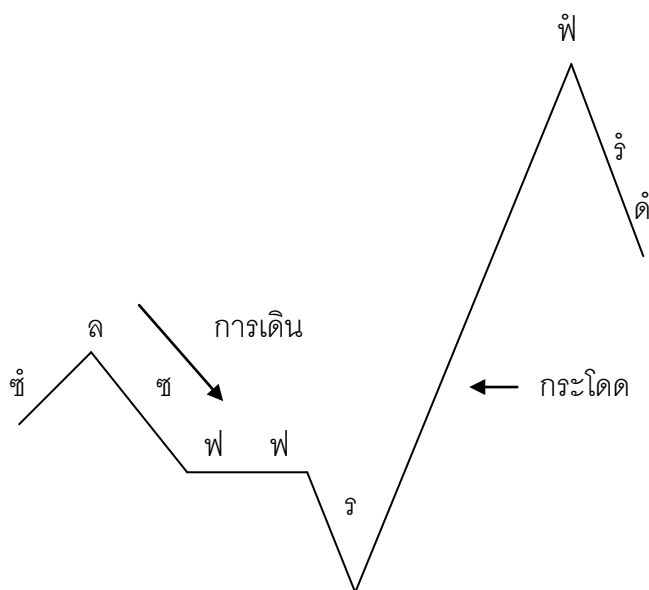
ทำนองที่ 1

ทำนองที่ 2

ทำนองที่ 3

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลง ปี่ชวด เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซอคู่เพียงออ และซอคู่เพียงลิบ โดยแบ่งหน้าที่การบรรเลงในแต่ละท่อน คือ ท่อน 1 ซอด้วง ซอคู่เพียงออ ซอคู่เพียงลิบ เป็นเครื่องดำเนินทำนอง ท่อน 2 ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ เป็นเครื่องดำเนินทำนอง เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กั๊บกั๊ก กระบองไม้ไผ่ เครื่องเคาะไม้ Bongo Cabaza และ Agogobell ซึ่งเครื่องดนตรีที่ประกอบเข้ากับกริยาของหนู เช่น การหยายท้องของกลอง Bongo ขึ้นแล้วโรยลูกบิดเข้าไปที่หน้ากลอง การเขย่า Cabaza Maracas การชูดกั๊บกั๊ก เสมือนหนูกัดแทะอาหาร การเคาะกระบองไม้ไผ่ เสมือนหนูเดินวิ่งซุกซน และการเคาะ Agogobell เสมือนหนูทำของหล่นแตก ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ฆ้องวงใหญ่

ซอด้วง

ขลุ่ยเพียงออและขลุ่ยหลีบ

Bongo

Cabaza

Maracas

กระบอกไม้ไผ่

เครื่องเคาะไม้

ก๊อบแก๊บ

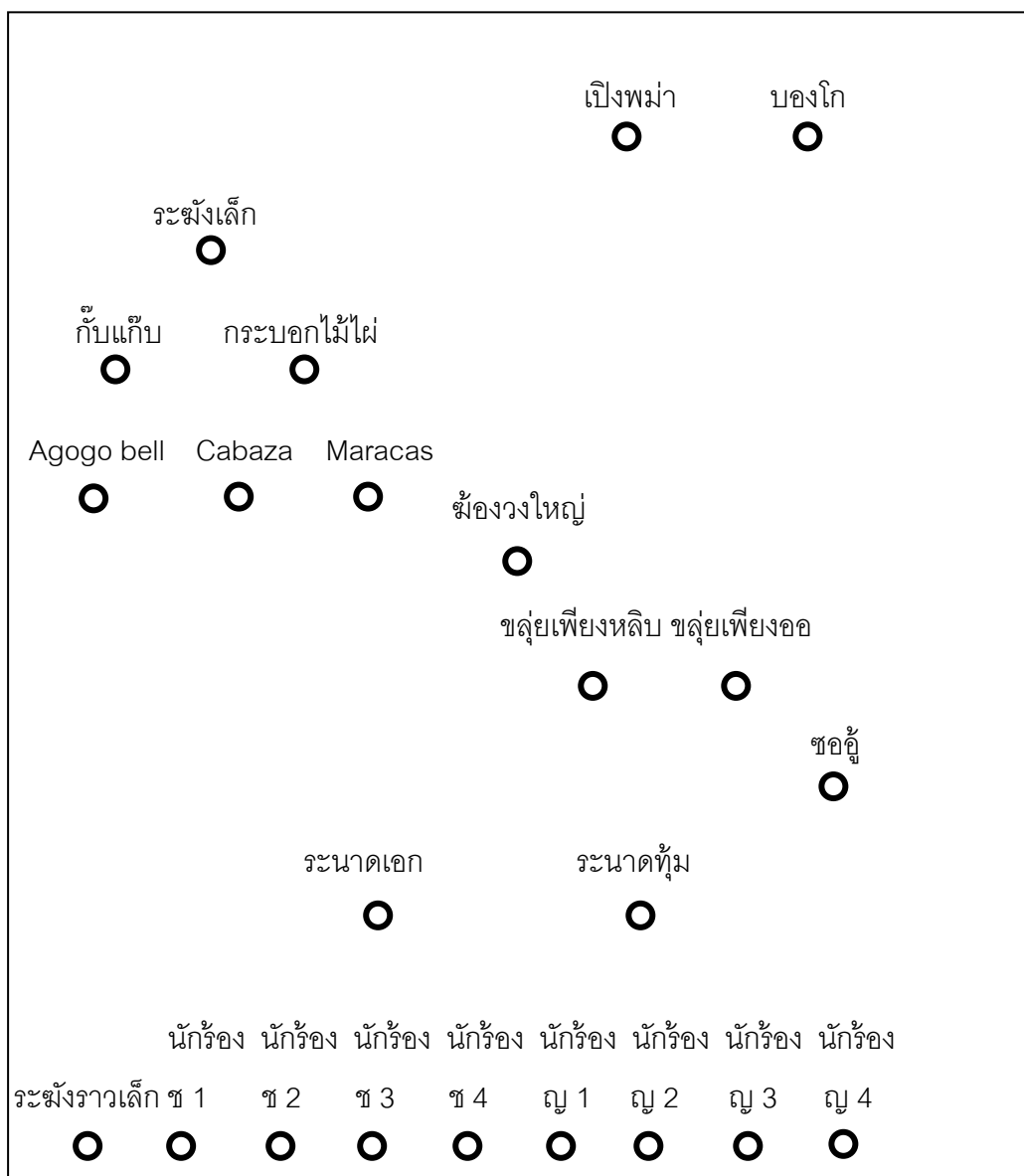
Agogo bell

ระฆังเล็ก

ภาพที่ 17 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ชวด

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปรวด ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 18 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปรวด

5.2.2 ปี่ฉลุ

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่ฉลุ เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลค ความเป็นสิริมงคลให้สืบสองนักษัตร คู่ครองป้องกัน สรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “โคลงสี่สุภาพ” โคลงหนึ่งมี 4 บรรทัด บรรทัดหนึ่งเรียกว่า “บาท” รวม 4 บาท นับเป็นหนึ่งบทหรือหนึ่งโคลง บาทหนึ่งมี 2 วรรค ทุกวรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังของบาทที่ 1, 2 และ 3 มีวรรคละ 2 คำ ส่วนวรรคหลังของบาทที่ 4 มี 4 คำ รวม 30 มีวรรณยุกต์เอก 7 ตำแหน่ง และวรรณยุกต์โท 4 ตำแหน่ง ถ้าเนื้อความยังไม่จบสิ้น จะเติมสร้อยลงในท้ายบาทที่ 1, 3 และ 4 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทสร้อยกรอง

ปี่ฉลุ

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูษะ อุตโม

โคลง 4

วจนะตำรับอ้าง	อุสโม	โคฉลุ
ตกที่ปากพรหมชโย	ซิดให้	
พระจันทร์นั้นปากโว	อ่าอ้อ	โอหัง
หมายมุ่งโดยศาสตร์ไว้	เฟื่องฟูง	ปัญญา
อาทิตยจิตคบค้า	เจ้านาย	สมณะ
หลากเรื่องเรื่องอำไพ	ฉลาดถ้อย	
คือคนบ่เดินไชร้	ไช้ยวด	ยานนำ
ชายมากมีเมียร้อย	หย่าหม้าย	มักหญิง
ท่าพิที่เชื่องช้า	ดีอ้วน	ธาตุแท้
ยากหยิ่งในสันดาน	จับได้	

ฉลุอยู่ทั่วหัวสำราญ
อุปเท่ห์เหล่าลี้กร้าย

มีหวานล่อม ยอมพลี
ซ่อนเร้น เย็นชา

บทประพันธ์ดังกล่าว ช่างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดู จเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ว่า สรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ **อุปปาติกะ** บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า จักราศีมี **อุสโก** ปีฉลุ(วัว) เป็นลำดับที่สอง

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีฉลุ (วัว) มักพูดจาโอหัง แต่เรื่องการศึกษา เป็นคนฉลาด รอบรู้ ชอบ รักสงบ และชอบ คบค้าสมาคมกับผู้ใหญ่จนเป็นที่ รักใคร่เมตตา ถ้าเป็นชายจะมีภรรยามาก และถ้าเป็นหญิงก็จะมีสามีมากเช่นกัน นอกจากนี้เป็นคน เชื่องช้า ดูเคร่งขรึมและดื้อรั้น บางทีไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าคิดอ่านประการใด เพราะเป็นคนมี กลอุบายแอบแฝง

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปีฉลุ เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปภิกิริยาของวัวที่เดินอย่างเชื่องช้าด้วยเท้าที่หนักแน่น ขณะกินอาหารอย่าง สุขสำราญกลางทุ่งหญ้า จึงใช้เครื่องดนตรีประกอ อบอากัปภิกิริยาของวัว เช่น เครื่องเป่าเลียนเสียงวัว กระดิ่ง กระดิ่ง ระฆังราว กู่เจิ้ง ซอคู่ กลองแขก ฯลฯ โครงสร้างทำนองเพลงปีฉลุ ประกอบด้วย ลูกนำ ฉลุ 1 และฉลุ 2 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงขอ

ภาพที่ 19 วัว
(วัว, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่ฉลุ จะมีเสียงระฆังราว ซอऊ์ กู้เจ็งและซิม ดำเนินทำนองในจังหวะตกของห้องเพลง เสมือนอากัปกริยาการเดินของวัว และใช้ขลุ่ยเพียงออรับเป็นวลีท้ายประโยคเพลง พร้อมกับ เสียง กลองแขก ตีกำกับจังหวะหน้าทับ เสมือนกริยา ของวัวที่มีความสุขสำราญกับการกินหญ้า โดยกินไปสะบัดหัวสะบัดหางตามเอกลักษณ์ของวัว ดังตัวอย่างทำนองเพลงในท่อน 1 ดังนี้

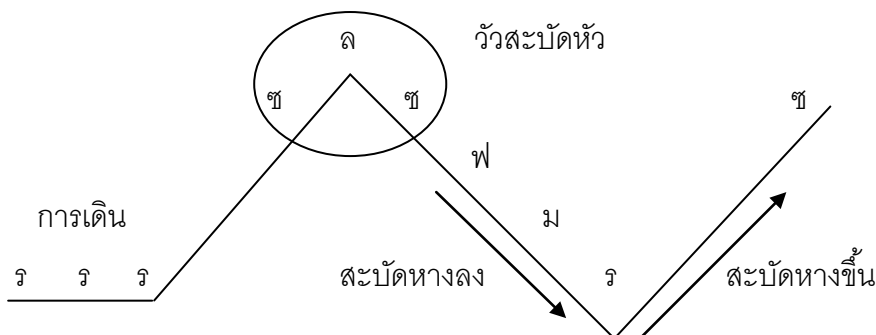
ขลุ่ยเพียงออ						วัวสะบัดหัวสะบัดหาง	
-	-	-	-	-	-	ซ - ล ซ	ฟ ม ร ซ
ระฆังราว/ซอऊ์/กู้เจ็ง/ซิม			วัวเดิน				
-	-	-	-	-	-	-	-

กลองแขก							
-	-	-	-	-	-	ท - จ จ	ต ท - ต

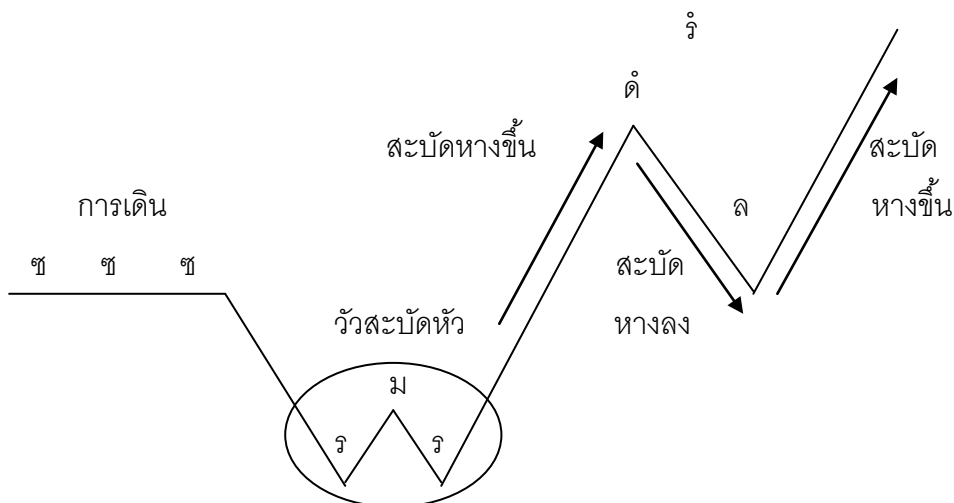
ขลุ่ยเพียงออ						วัวสะบัดหัวสะบัดหาง	
-	-	-	-	-	-	ร - ม ร	ดํ ท ล ร
ระฆังราว/ซอऊ์/กู้เจ็ง/ซิม			วัวเดิน				
-	-	-	-	-	-	-	-
กลองชุด							
-	-	-	-	-	-	ป - ป ท	- ท - ป

จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 1

ทำนองที่ 2

นอกจากนี้ยังมีทำนองของฆ้องวงใหญ่ทำลำนำ และเหลื่อมด้วยเสียงระนาดทุ้ม
เสมือนเสียงกระดิ่งว้าว ดังเช่น

ฆ้องวงใหญ่

- - - ล	- - - ร	- - - ช	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล - -	- ร - -	- ช - -	- ร - -	- ล - -	- ร - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

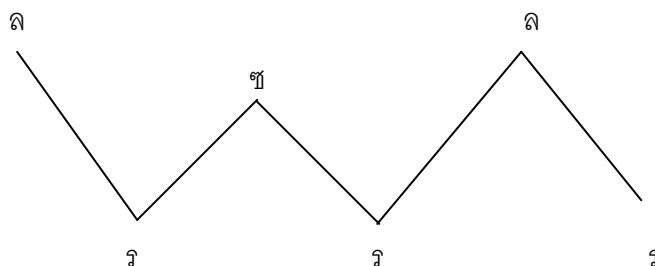
- - - ร	- - - ช	- - - ท	- - - ช	- - - ร	- - - ช	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

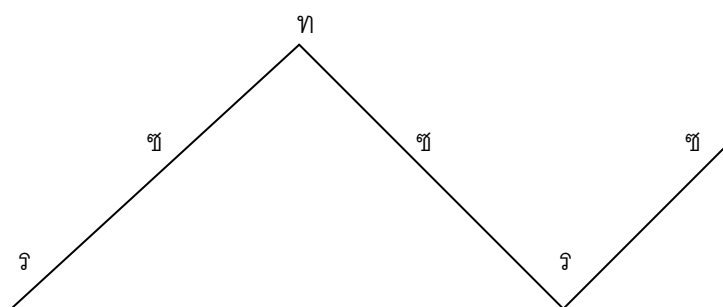
- ร - -	- ช - -	- ท - -	- ช - -	- ร - -	- ช - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 1 การไล่เสียงจากสูง - ต่ำ สลับกันไปมา เป็นคู่ประสาน คู่ 4 คู่ 5

ทำนองที่ 2 การไล่เสียงจากต่ำ - สูง สลับกันไปมา เป็นคู่ประสาน คู่ 3 คู่ 4

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลง ปี่ฉลุ เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ร ะนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซออู้ ขลุ่ยเพียงออ ปี่ภูไท ขิม และกู่เจิ้ง ซึ่งเสียงประสานของระนาดทุ้มกับซ้องวงใหญ่ เสมือนเสียงของกระดิ่งและกระดิ่งของว้าว ซออู้ ขิม และกู่เจิ้ง ดำเนินทำนองในจังหวะตกของห้องเพลง เพื่อเน้นจังหวะการเดินย่ำเท้าของว้าว ส่วนขลุ่ยเพียงออและปี่ภูไท เป่าไหยหวนจำลองบรรยากาศท่ามกลางทุ่งน ้า เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองแขก กระดิ่ง กระดิ่ง ระฆังราว กระพรวนโลหะ กระพรวนไม้ และ เครื่องเป่าเลียนเสียงว้าว ซึ่งกลองแขก ระฆังราว ดำเนินจังหวะการเดินของว้าว เครื่องเป่าเลียนเสียงว้าว เลียนเสียงร้องของว้าว กระดิ่ง กระดิ่ง กระพรวนโลหะ กระพรวนไม้ เป็นอุปกรณ์ของว้าว ดังภาพประกอบต่อไปนี้

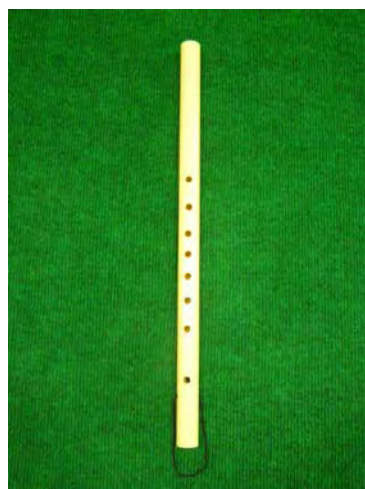
ระนาดทุ้ม

ซ็องวงใหญ่

ซอด้

ขลุ่ยเพียงออ

เป็ญไท

ฉิม

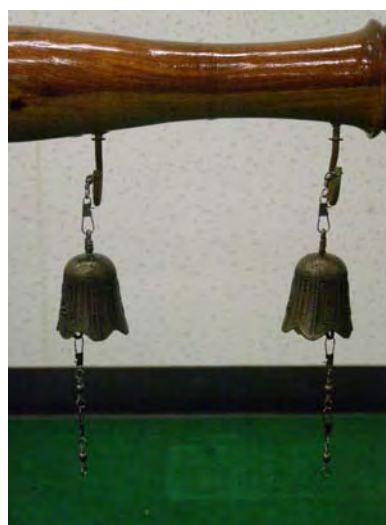
กู่เจิ้ง

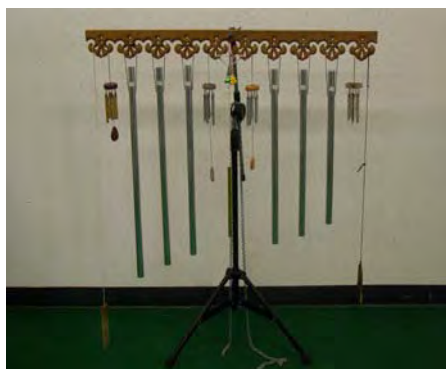
กลองแขก

กระดิ่ง

กระดิ่ง

ระฆังราวใหญ่

โหมบาย

กระพรวนโลหะ

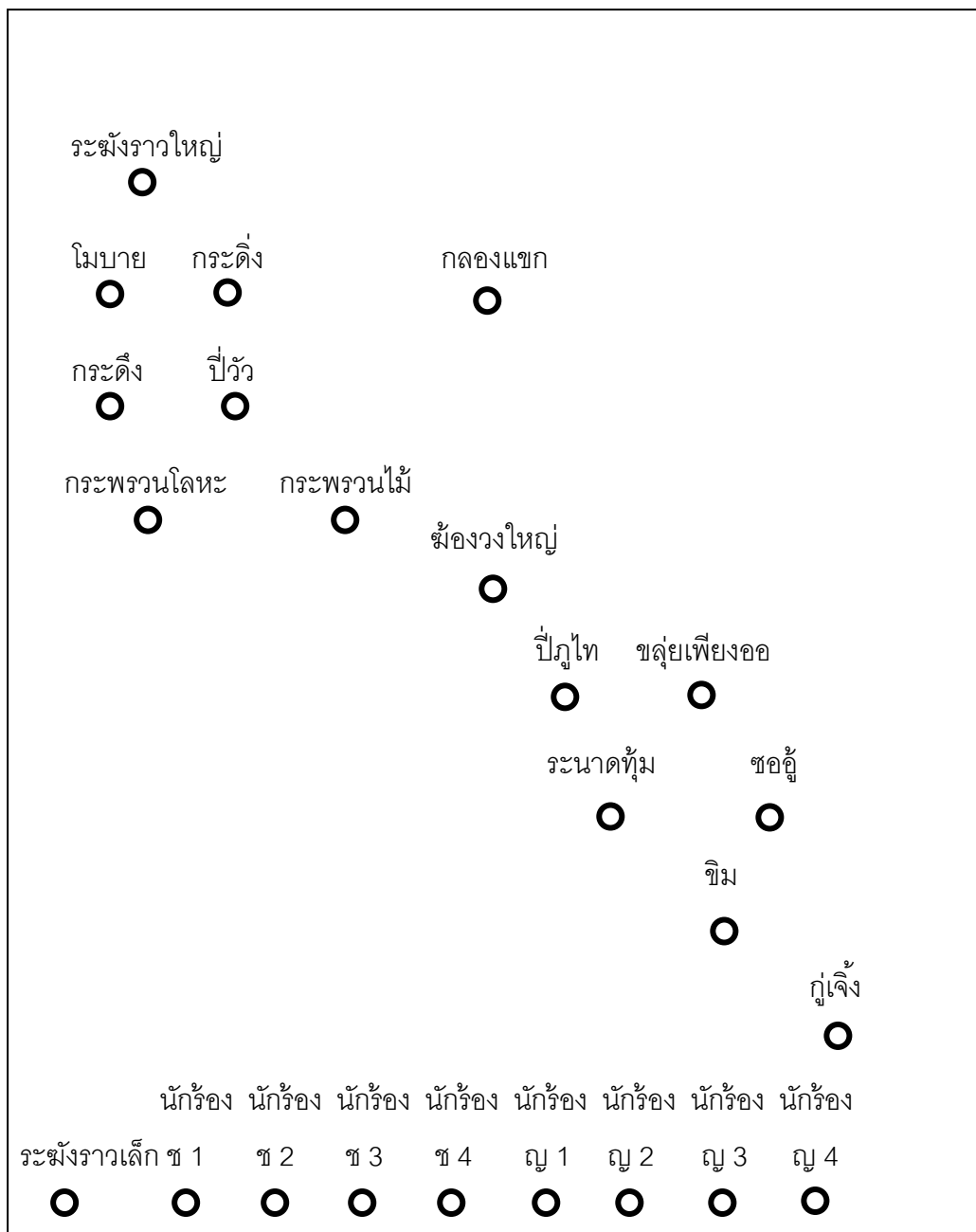
กระพรวนไม้

เครื่องเป่าเลียนเสียงวัว

ภาพที่ 20 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ฉลุ

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ฉลุ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 21 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่ฉลุ

5.2.3 ปี่ขาล

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่ขาล เป็น บทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จึงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้ สิบสองนักษัตร คุ่มครองป้องกัน สรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “กลอนแปด” กลอนแปด มี 4 วรรค เรียกว่า “วรรคสดับ รับ ร้อง และส่ง” มีวรรคละ 8 - 10 คำ เรียกว่า “หนึ่งบท” ใช้สัมผัสนอกเป็นสัมผัสบังคับตามแบบแผน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่ขาล

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปาทิกะ

วิภูษะ พยัคโฆ

กลอนแปด

ดูกร เสวนา
บุรุษสตรี ชาติที่ นี้ไป
ว่ากล้าหาญ หุนหัน พลันแล่น
ว่าสงบ โดดเด่น เป็นลัคนา
พยัคโฆ
อังคาร โอฟาร์ โษษฐุทวิ
ชันษา อยู่บำ พรหมรุจิ
สุวรรณสาม ตักน้ำ กลางไพร
สมปอง
ปี่จิ้งจิว วัวไก่อ ย่าหมายมั้น

ขาลขลา พยากรณ์ ก่อนสมัย
คำทำนาย เป็นทำนอง สำเนา
ว่ามาดแมน ดุดัน แลหรรษา
ว่าเอกา สง่างาม กามมี
มะนะ ธัมโม ไทราศรี
อาทิตยที่ ฟ่านักนัง ธาตุไม้
ปัตนิ ภูริปฤษฏ์ พิศมัย
มาตา ปิตุให้ ศฤงคาร
ปี่มาหมา คู่ครอง หฤหรรษ์
พลันตระหนก จักจาบัลย์ นีรันดร

บทประพันธ์ดังกล่าว ช่างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดูจก็เครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับบรรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ อุปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิ ตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า จักรราศี มีพยัคฆิ ปิชาล(เสือ) เป็นลำดับที่สาม

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปี ชาล เป็นคนมีอุปนิสัย กล้าหาญ ชาญชัย สนุกสนานร่าเริง มีตลกขบขัน บางทีก็หุนหันพลันแล่น มุทะลุดุคัติน ชอบอยู่คนเดียว รักสงบ เป็นที่น่าเกรงขาม มีจิตใจยึดมั่นในศีลในสัตย์ บางครั้งมักพุดจาสามหาว่า ถ้าผู้หญิงจะมีความรุ่งเรือง งบประมาณในการเป็นแม่ศรีเรือน คนปีชาลเทียบได้กับสุวรรณสาม เมื่อคราวอยู่ป่า ต้องเลี้ยงดูบิดามารดาซึ่งตาบอด ปรนนิบัติด้วยการตักน้ำแล้วบรรทุ กบนหลังกวาง มาให้ดื่มที่กลางป่า ตำราท่านว่า จะได้ลาภข้าวของทรัพย์สินเงินทองแห่งญาติพี่น้อง

เรื่องความรัก ควรคู่กับปีมะเมียและปี จอ ส่วนปีมะเส็ง มะโรง ฉลู และระกา ควรหลีกเลี่ยง ส่วนอาชีพการงาน จะมีความเจริญรุ่งเรืองในการบริหารจัดการ เป็นนักประพันธ์ นักเขียน มีชื่อเสียงในวงการ ตลอดจนมวลงหมุมิตรชื่นชมรักใคร่เสมอไป

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปีชาล เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดย ล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปภิกิริยาของเสือที่มีความสง่างาม เป็นราชาแห่งสัตว์ป่า และเป็นเจ้าแห่งนักล่า น่าเกรงขามสะพรั่งกลัว ประพันธ์ทำนองเพลงโดยตกแต่ง ทำนองลูกนำ ให้สง่างามน่าเกรงขาม และใช้เครื่องประกอบจังหวะ ตีตามกระสวนของทำนอง เพลง แสดงเอกลักษณ์การเดิน การกระโจนของเสือ การหมอบ และการตระครุบเหยื่อ โครงสร้างทำนอง เพลงปีชาล ประกอบด้วย ลูกนำ ชาล 1 ชาล 2 (ท่อน 1 ท่อน 2) และชาล 3 (ท่อน 1 ท่อน 2) บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ภาพที่ 22 เสือ
(เสือ, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่ซาล ในท่อนลูกนำจะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะซ้ำ สลับกับจังหวะเร็วในทำยประโยคเพลง เพื่อแสดงถึง การเดินอย่าง สง่างาม และนำ เกรงขาม นอกจากนี้ใช้เสียง Timpani ตีประกอบท่วงทำนอง เพลงห่างๆ เสียงของ Timpani แสดงถึงอำนาจ ความยิ่งใหญ่ ความน่ากลัว การกระโจนทะยาน และเสียงคำรามของเสือที่ตั้งก้องกังวานซึ่งสื่อให้เห็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของเสือ

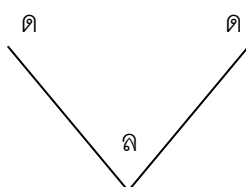
ดังตัวอย่างทำนองเพลงในลูกนำ ดังนี้

ลูกนำ	การเดินอย่างสง่างาม				นำเกรงขาม			
- - - -	- - - ด	- - - ล	- - - ด	- - - -	- ร - ฟ	- ซ - ฟ	- ร - ด	
- - - -	- - - ล	- - - ด	- - - ซ	- - - -	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ล	
การเดินอย่างสง่างาม				นำเกรงขาม				
- - - ร	- - - ด	- - - ล	- - - ซ	- - - ฟ	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ด - ฟ	
กลองทิมปานี/ฉาบใหญ่								
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	

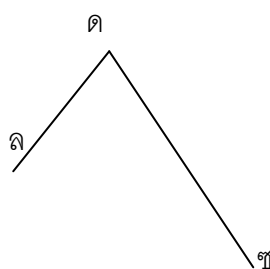
จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 1 ท่อนลูกนำในวรรคแรกของประโยคที่ 1 2 และ 3 ลักษณะของตัวโน้ตจะดำเนินทำนองห่างๆ ไม่สลับซับซ้อน แสดงถึง การเดินอย่างสง่างามของเสียง

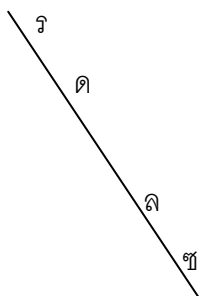
ลูกนำ วรรคแรกของประโยคที่ 1

ลูกนำ วรรคแรกของประโยคที่ 2

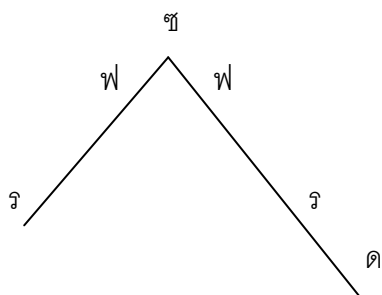

ลูกนำ วรรคแรกของประโยคที่ 3

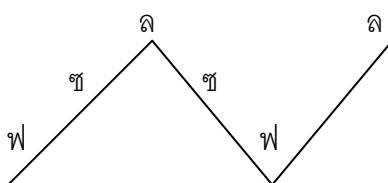

ทำนองที่ 2 ท่อนลูกนำในวรรคท้ายประโยคที่ 1 2 และ 3 จะบรรจุตัวโน้ตที่ขึ้น เพื่อให้จังหวะกระชับแสดงถึง ความน่าเกรงขาม

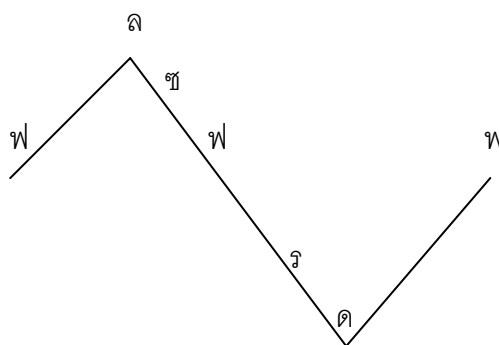
ลูกนำ ท้ายวรรคของประโยคที่ 1

ลูกนำ ท้ายวรรคของประโยคที่ 2

ลูกนำ ท้ายวรรคของประโยคที่ 3

นอกจากนี้ในทำนองเพลง ขาล 1 ใช้เทคนิคลูกขัด สามารถแสดงให้เห็นอากัปกริยาของเสือในการล่าเหยื่อ โดยการเดินย่องเข้าไปตระครุบเหยื่อ ดังนี้

ขาล 1 ลูกขัด

การตระครุบเหยื่อ				เหยื่อขัดขึ้น																											
-	ด	-	ร	-	ม	-	พ	-	-	ช	ล	พ	ช	-	-	-	ด	-	ท	-	ล	-	ช	-	-	ช	ล	ร	พ	-	-
-	-	-	ด	-	-	-	ล	-	-	-	พ	-	ช	-	-	-	-	-	ด	-	-	-	ช	-	-	-	ล	-	พ	-	-
การกัดสะบัดเหยื่อ								เหยื่อยอมจำนน																							
-	-	-	-	ด	ล	ร	ด	-	ล	-	ด	ร	พ	-	-	-	พ	-	ร	-	ด	-	พ	-	ช	-	ล	-	ด	-	ช
-	-	-	-	ด	ล	ด	ช	-	พ	-	ช	ล	ด	-	-	-	ด	-	ล	-	ด	-	ช	-	ล	-	ด	-	ร	-	พ

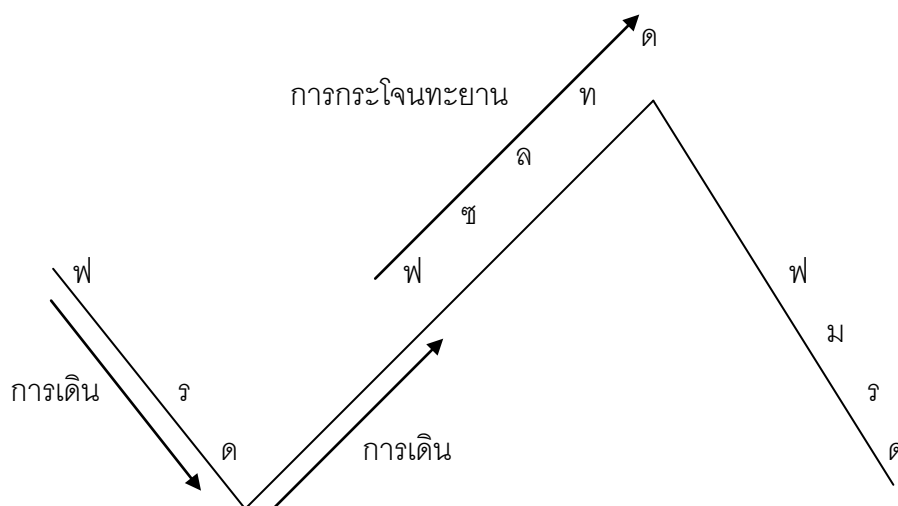
ทำนองเพลง ขาล 2 ท่อน 1 ลักษณะของตัวโน้ตจะวิ่งสลับไปมา การกระโดดข้ามเสียงจากต่ำไปสูง และใช้การเร่งจังหวะของทำนองเพลง แสดงให้เห็นอากัปกริยาของเสือในการกระโจนทะยานด้วยขาอันทรงพลังและเขี้ยวเล็บที่แหลมคม ดังนี้

ขาล 2 (ท่อน 1)

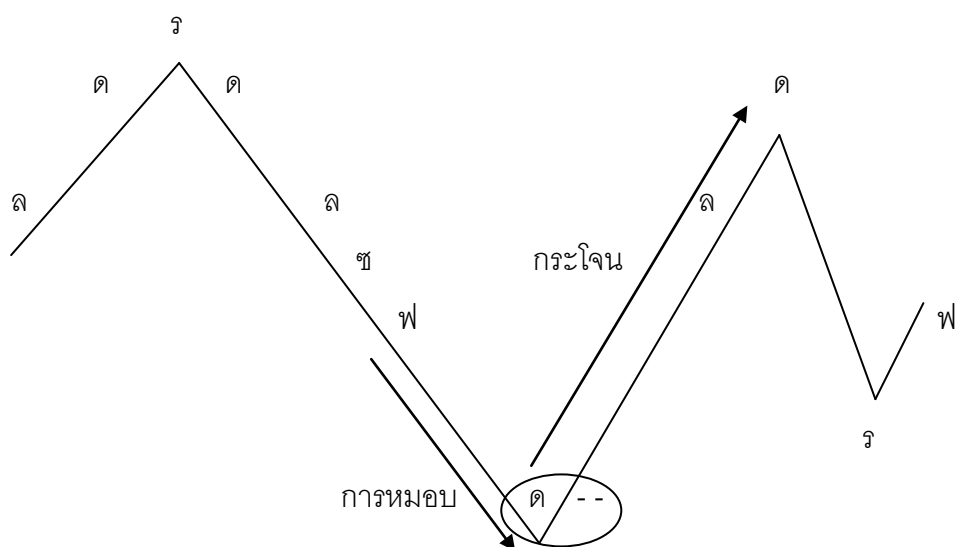
-	-	-	-	-	-	-	พ	-	-	-	ร	-	ด	-	พ	-	-	-	-	ช	ล	ท	ด	-	พ	-	ม	-	ร	-	ด
-	-	-	-	-	ล	-	ด	-	ร	-	ด	-	ล	-	ช	-	-	-	พ	-	ด	-	-	-	ล	-	ด	-	ร	-	พ
-	-	-	-	-	ร	-	พ	-	ช	-	พ	-	ร	-	ด	-	ท	-	ล	ท	ด	-	-	-	ด	-	ร	-	-	ท	ด
-	-	-	-	พ	ม	ร	ด	-	-	-	-	ด	ท	ล	ช	-	พ	-	ม	-	ร	-	ด	-	ท	-	ล	-	ช	-	พ

จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ประโยคที่ 1 การเดิน ลักษณะของโน้ตจะค่อยๆ เคลื่อนที่ การกระโจน ลักษณะของโน้ตจะใช้การเก็บไว้จากเสียงต่ำไปสูง

ประโยคที่ 2 การหมอบ ลักษณะของตัวโน้ตจะหยุดนิ่ง การกระโจน ลักษณะของโน้ตจะกระโดดจากเสียงต่ำไปสูง

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลง ปี่ชาล เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้มฆ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ Timpani ซึ่งเสียงของกลองทิมปานีตีอย่างจังหวะเสมือนการเดิน กระทบทะยานของเสื่อ ช่วยสร้างจินตนาการในอารมณ์เพลงให้มีความรู้สึกน่าเกรงขาม น่าสะพรึงกลัว และความยิ่งใหญ่ เสียงของระนาดเอก ซอด้วง จะเข้ ให้ความรู้สึกกระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว เสียงของซออู้ ขลุ่ยเพียงออ ให้ความรู้สึกสงบหรือหมอบคลาน ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

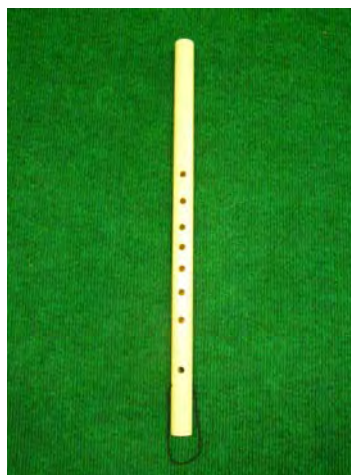
ฆ้องวงใหญ่

ซอด้วง

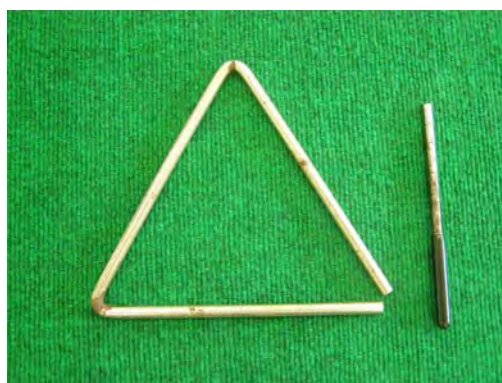
ซอด้วง

ขลุ่ยเพียงออ

จระเข้

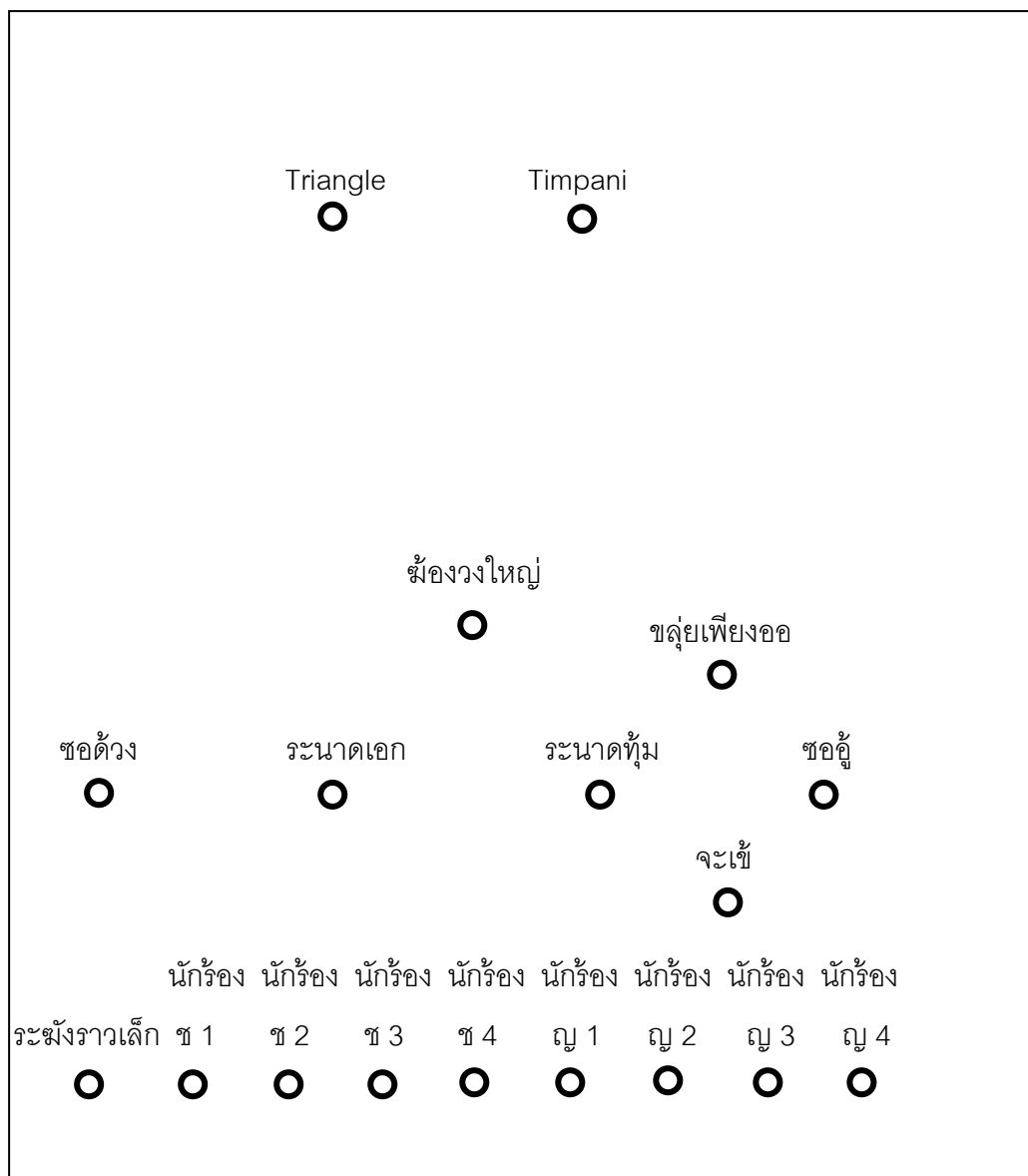
Triangle

Timpani

ภาพที่ 23 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่พาทย์

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปปูล่า ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 24 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปปูล่า

5.2.4 ปี่เถาะ

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่เถาะ เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สืบสองนักษัตร คุ่มครองป้องกันสรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “ฉันท์” เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่กำหนดบังคับ ครุ- ลหุ (หนัก-เบา) อย่างเคร่งครัดจะขาดเกินไม่ได้ และต้องระมัดระวังไม่ให้

ผิดพลาด ในการแต่งฉันท์ต้องใช้ภาษาบาลี - สันสกฤต เพราะคำที่เป็นลหุในภาษาไทยมีจำนวนน้อย ฉันท์มีหลายชนิดแต่ละชนิดแตกต่างกันด้วยวรรค คณะ พยางค์ สัมผัสศรฺ- ลหุ เช่น อินทวิเชียรฉันท์ จิตรปทาฉันท์ สัททูลพิภกิลิตฉันท์ สาลินีฉันท์ เป็นต้น ซึ่งในนักษัตรเถาะผู้วิจัยได้ประพันธ์บทเป็น “สาลินีฉันท์ 11” รวม 9 บท ในแต่ละบทมี 4 วรรค ทุกวรรคหน้ามี 5 คำ และทุกวรรคหลังมี 6 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปีเถาะ

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูฏะ สไส

สาลินี ฉันท์ 11

อรรธ สไสพจน์	จุนถึนียบท เทศนึโปรดบรพ
ษัตรเถาะ เทียบได้ฉันท	ขึ้นแรมคำ ประจำเดือน
ลางที มีบอกเหตุ	ว่าอาเพศ โคจรเลื่อน
ฉันทรา อาทิตยเคลีอน	แนวโลกา ร้าย ฤาดี
แต่นี้ จะทำนาย	ด้วยทักทาย กระจ่ายปรีดี
นิกร สุวาที	ศรีวิธาน การกฎเกณท์
ชะตา มีอาภัพ	แต่ก็กลับ ชะมักเขม้น
ไกลกัน อันต้องเป็น	สิ้นโภภัย แล้วได้คืน
ได้ฟัง ซึ่งพ่อแม่	ไซ้ท้อแท้ มีจุดยืน
บางครั้ง นั่งขมขื่น	ด้วยปัญญา จึงพาคลาย
เจ้าเล่ห์ เท่ห์แสนกล	ดูแยบยล ในอุบาย
สันทัด กำจัดได้	เสนห์ช่วย กายสกนธ์

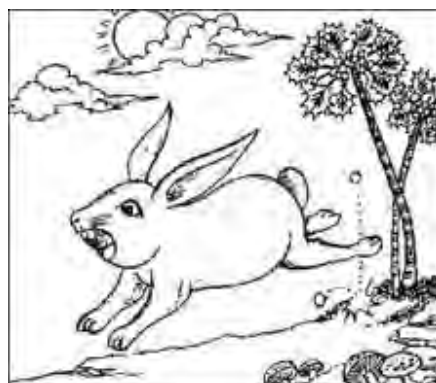
มะเมีย เคลี่ยครองคู่	กุนสมสู่ วิภูกมล
ชาลตรองตรี อริหม่น	ไหม้มลาย ฉิบหายดวง
อาชีพ โดถนัด	ประพันธ์ชัด อย่าได้หวัง
ศิลปะ บรรลุล่วง	ช่วงโชติเจ็ด นายชีพชอบ
ตำรา ว่าอย่างนี้	ดีไม่ดี ที่ระบอบ
วันเดือน ปีเป็นชอบ	กอบปรลิขิต ชิดเขียนคน

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดุจเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลุกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้อุปาทิกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า จักรราศี มี สโล ปีเถาะ(กระต่าย) เป็นลำดับที่สี่

ตามตำราพรหมชาติฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีเถาะ วาสนาในชะตาเป็นคนอภัพต้องไกลจากถิ่นเดิม สักระยะหนึ่ง เมื่อสิ้นผจญภัยแล้วจะได้ดี ลักษณะนิสัยเป็นคนไม่ย่อท้อต่อผู้ชีวิต และมีจุดยืนเป็นของตนเองพ่อแม่ได้พึ่งพาอาศัย ย บางครั้งชีวิตต้องพบกับความขมขื่น แต่เป็นคนมีสติปัญญา ดีสามารถแก้ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ได้ นอกจากนี้เป็นคนเจ้าเล่ห์ และมีเสน่ห์กับฝ่ายตรงข้าม การงานสำหรับคนที่เกิดปีนี้ เหมาะสมกับการเป็น นักเขียน นักศิลปะ เนื้อคู่ของปีเถาะ ได้แก่ ปีมะเมียและปีกุน ควรหลีกเลี่ยงคนเกิด ปีชวด เพราะจะนำมาซึ่งความหายนะ

การประพันธ์ทำนองเพลง

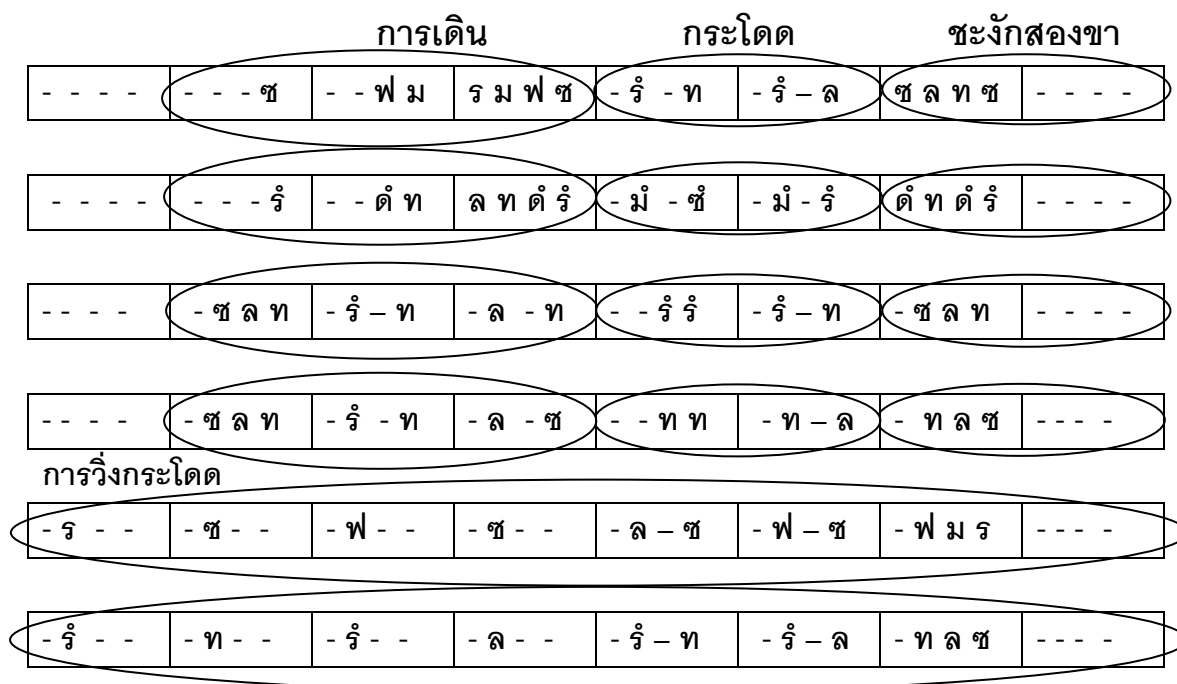
ทำนองเพลงปีเถาะ เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์จินตนาการ โดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปกริยาของกระต่ายที่มีความจำเริญน่ารัก และมีกริยาการเดินที่กระโดดโลดเต้นเป็นเอกลักษณ์ โครงสร้างทำนองเพลงปีเถาะ ประกอบด้วย ลูกนำ เถาะ 1 เถาะ 2 เถาะ 3 และเถาะ 4 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

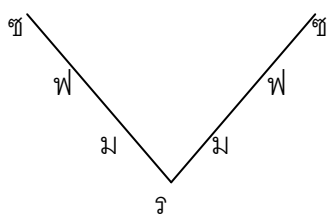

เกาะ 1 แสดงให้เห็นเอกลักษณ์การกระโดดโลดเต้นของกระต่าย

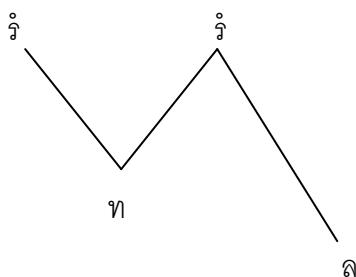

จากรูปแบบของทำนองในท่อน 1 สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 1 การเดิน ลักษณะของตัวโน้ตจะเดินไปตามระดับเสียง

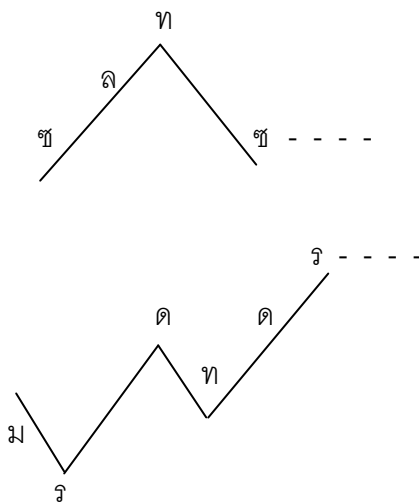

ทำนองที่ 2 การกระโดด ลักษณะของตัวโน้ตจะกระโดดข้ามเสียงไปมา

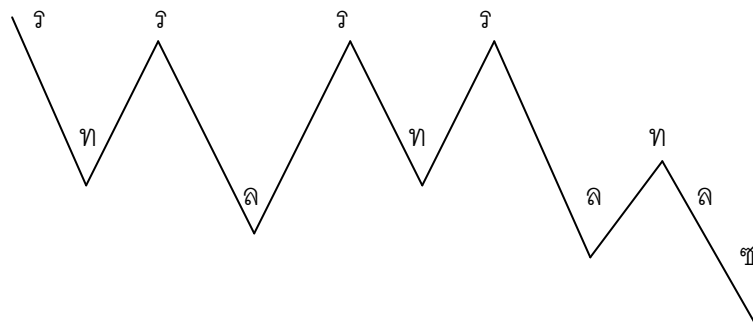

ทำนองที่ 3 การชะงักสองขา ลักษณะของตัวโน้ตจะวิ่งและกระโดดข้ามเสียงแล้วจึง

หยุด

ทำนองที่ 4 การวิ่งกระโดด

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปีเถาะ เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ กระจับปี่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซออvertureใหญ่ ซออvertureเล็ก จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ เปิงปม่า โหม่งปม่า กลองอินโดนีเซีย Triangle ระฆังราวเล็ก และระฆังราวใหญ่ ซึ่ง Triangle เป็นเครื่องดนตรีที่ให้น้ำเสียงกังวานใส จึงเปรียบเสมือนพระจันทร์ที่โผล่ขึ้นมาบนท้องฟ้า และเป็นสัญญาณยามเช้า ส่วนเปิงปม่า โหม่งปม่า กลองอินโดนีเซีย เป็นเครื่องดนตรีที่มีความกังวานของเสียงน้อย จึงให้เสียงในการควบคุมจังหวะที่เบา เปรียบเสมือนตัวกระต่าย กับอาการกระโดดโลดเต้นของกระต่าย ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

สังข์วงใหญ่

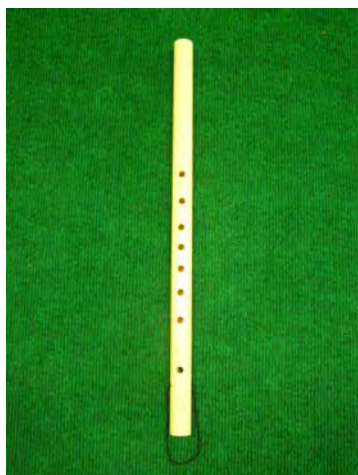
ซอด้วง

ซอคู่

जाไห้

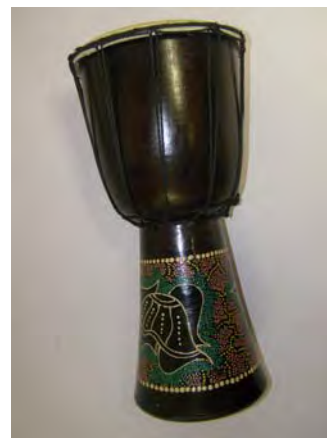
ขลุ่ยเพียงออ

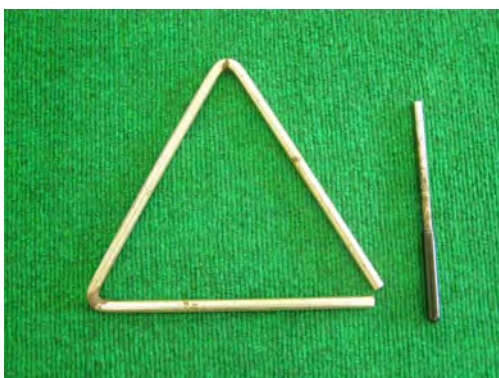
เบิ่งพม่า

โหม่งพม่า

กลองอินโดนีเซีย

Triangle

ระฆังราวเล็ก

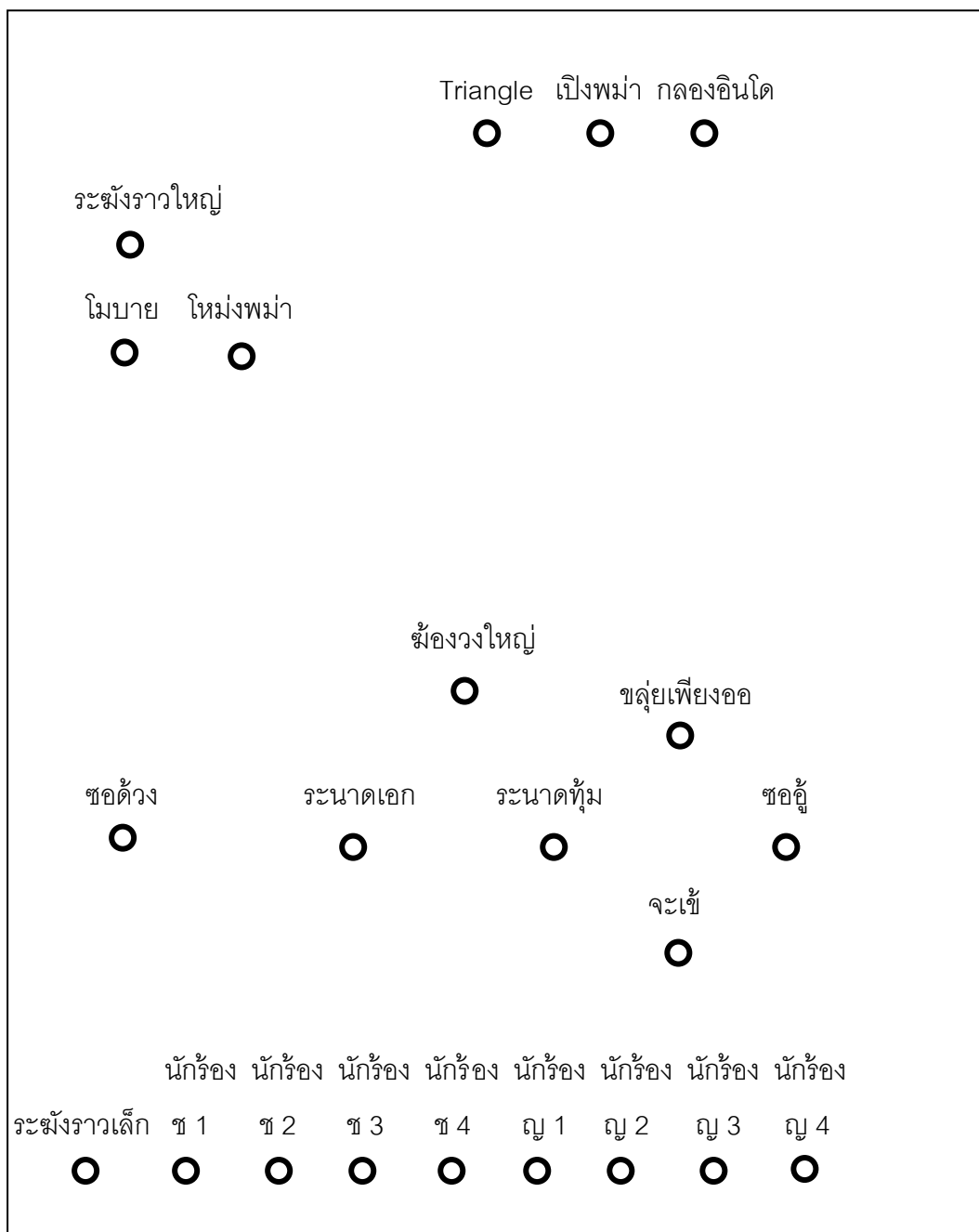
ระฆังราวใหญ่

โมบาย

ภาพที่ 26 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปีเถาะ

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปปี้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 27 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปปี้

5.2.5 ปี่มะโรง

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่มะโรง เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สืบสองนักษัตร คู่คุ้มครองป้องกัน สรรพภัยและเวียนว่ายตายเ กิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ ประเภท “ฉันท” เรียกว่า “ภูษงค์ประยาด ฉันท 12” ซึ่งในแต่ละบทมี 4 วรรค ทุกวรรคหน้ามี 6 คำ และทุกวรรคหลังมี 6 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่มะโรง

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูณะ นาโค

ภูษงค์ประยาด ฉันท 12

ภูษงค์ชาติ ประกาศไ้อ้

ธ นาโค นทีธาร

พญานา คภิบาล

ชนดนิ่ง อหิงสา

กลอนหก

สาธุสะ พยากรณ์

มะโรงอมร สุนทรพา

ธาดุทองแดง แรงตันทา

ปราชญ์ปัญญา โทสามี

บริวาร คลานห้อมล้อม

บ้างจอมปลอม จงถ้วนถึ

ว่าศัตรู ธิปฐิ

วอกคูตี ที่ถวิล

ภูษงค์ประยาด ฉันท 12

ณ เนรัญ ชราลัย

สถิตได้ ภูษาคินทร์

มธุปายาท เสวยสิ้น

อุบัติโพ- ธิญาณพฤกษ์

กลอนหก (มูลเห)

พุ่มเทงาน สานสำเร็จ	สมดังเจต จิตสำนึก
อุดม ค ตีรำลึก	เกียรติ์ก้องกึก ศรัทธามิตร
พรหมชาติ วาดกำเนิด	สุขประเสริฐ เลิศลาภจริต
มั่งมีทรัพย์ นับเนื่องนิตย	แสนมहित ธิมะโรง

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิ การิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดุจเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝัง กับบรรพชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้อุปปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไป ตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาว นพเคราะห์ที่เรียกว่า จักราศีมี นาโค ปีมะโรง (งูใหญ่) เป็นลำดับที่ห้า

ภุชงคประยาตฉันท์ 12 (แปล)

เรื่องภุชงค นาโค นาคา พญานาค และมังกร อันเป็นคำเรียกขานของคนที่เกิดปีมะโรง ดำเนินกล่าวว่าเป็นจ้าวแห่งบาดาล ขนดขดหัวบ้าง เป็นวงรีบ้าง ดูนึงอหิงสาไม่เบียดเบียนใคร เยี่ยงสัตว์ใหญ่ดุจพญาผู้รักษาวารีทั้งมวล

กลอนหก (แปล)

สาธุสะ คือคำเปล่งขึ้นเพื่อเป็นสิริมงคล ดังจะขอนำพาการทำนาย คนปีมะโรง ว่า ตกธาดูทอง มากด้วยดีมหา โกรธง่ายหายเร็ว รู้หลักนักปราชญ์ฉลาดแหลม

คนรักได้โลกกันจะเป็นปวอกดีที่สุด

ภุชงคประยาตฉันท์ 12 (แปล)

พุทธประวัติในปางพุทธานุชาต กล่าวไว้ว่า ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา นางสุชาดาได้ถวาย ข้าวมธุปายาสแด่พระพุทธเจ้า ณ ต้นโพธิ์ที่ประทับ เมื่อพระพุทธเจ้า ได้ทรงเสวยเป็นที่เรียบบร้อย ทรงลอยถาดทองและจมลงยังแคว้นพญานาค ชื่อ “พญากาลกุชครินทร์” พญานาคตนนั้นสะดุ้งตื่น กล่าวกันว่า ผู้มีบุญญาธิการอุบัติตรัสรู้องค์หนึ่ง คือ “พระพุทธเจ้า”

กลอนหก (แปล)

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีมะโรง จะเป็นคนที่พุ่มเทใน การงาน และประสบความสำเร็จจนมีชื่อเสียงโด่งดัง ตลอดจนพวกพ้องมากมิตร์ กล่าวกันว่า พระพรหมธาดาผู้ลิขิตในนักษัตรพญานาค มักจะประสบลาภยศ สรรเสริญ มั่งคั่งด้วยโภคทรัพย์ เงินทองไม่ขาดมือ เปรียบประดุจผู้มีฤทธิ์มากดังสัตว์สกุลใหญ่เยี่ยงพญา

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปี่มะโรง ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะโรง จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มี จังหวะช้า เหมือนอกกับปี่กรียาของพญานาคที่เลื้อยอย่างช้าๆ สง่างามแผย บรรเลงด้วยเครื่องดนตรี กลุ่มเสียงทุ้มต่ำ โครงสร้างทำนองเพลงปี่มะโรง ประกอบด้วย ลูกนำ มะโรง 1 และมะโรง 2 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ภาพที่ 28 พญานาค
(พญานาค, 2553: ออนไลน์)

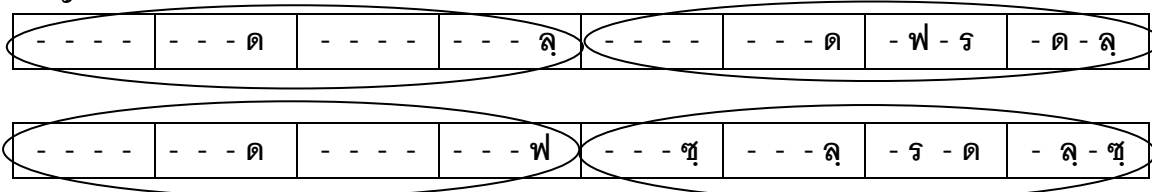
ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะโรง คือ การดำเนินทำนองทางกรอ เหมือนการเคลื่อน ตัวอย่างช้าสง่างามของพญานาค นอกจากนี้ได้นำเครื่องดนตรีหลากหลายชนิดมาสร้างเอกลักษณ์ของพญานาค เช่น กุ้เจิ้ง เปรียบเสมือนสายน้ำ การเป่าน้ำในกระบอกไม้ไผ่ เปรียบเสมือนการดำ ผุดดำว่าย ส่องหุ่ย เปรียบเสมือนความยิ่งใหญ่ น่าเกรงขาม และนำกลั้ว Ride Cymbal เปรียบเสมือนเสียงของพญานาค เนื่องจากพญานาคเป็นจำพวกบาดาลที่มีความยิ่งใหญ่และสง่างาม บรรเลงด้วยวงดนตรีไทยประยุกต์ในระดับเสียงทางเพียงออ

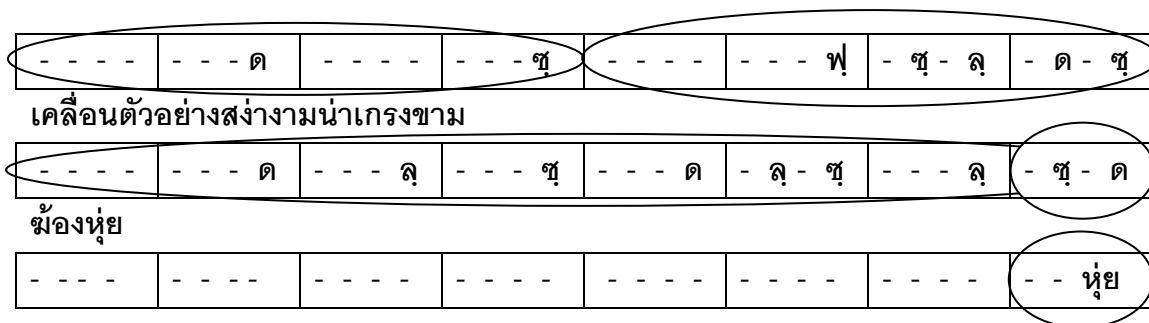
ดังตัวอย่างการเคลื่อนตัวของพญานาคในท่อนลูกนำ ดังนี้

ลูกนำ บรรยากาศใต้ผืนน้ำ

พญานาคนอนขนตหนึ่งอย่างอหิงสา

เริ่มเคลื่อนตัว

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่มะโรง เครื่องดำนันทำนอง ได้แก่ ฆระนาดเอก ฆระนาดทุ้ม ฆ้องวงใหญ่ ซออู้ ขลุ่ยเพียงออ กู่เจ็ง เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฆ้องหุ่ย กังสดาล เครื่องเป่านกเป็ดน้ำ เครื่องเป่าโลหะ ระฆังราว โมบาย Timpani Ride cymbal และ Rain stick ซึ่งลักษณะของพญานาค นั้นเป็นงูขนาดใหญ่ ขดตัวเป็นฐานรองรับพระวิษณุซึ่งเอนองค์พิงและบรรทมหลับอยู่ท่ามกลางมหาสมุทร จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความยิ่งใหญ่ ความอุดมสมบูรณ์ ความมีวาสนา อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของบันไดสู่จักรวาล ลักษณะของเครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงผสมวง จึงเน้นเครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มต่ำ ตัดเครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม และสร้างทำนองเพลงให้อยู่ในระดับเสียงทุ้มต่ำ นอกจากนี้เครื่องประกอบจังหวะ สามารถช่วยเสริมให้บทเพลงมีน้ำเสียงหนักแน่นยิ่งใหญ่อย่างล้นการ เสมือนเป็นตัวแทนพญานาค ได้แก่ ตะโพน ฆ้องหุ่ย Timpani และ Ride cymbal ส่วนการเป่าน้ำในกระบอกไม้ไผ่ เสมือนพญานาค ผลุบโผล่ขึ้นเหนือน้ำอย่างอหิงสา เสียงของกู่เจ็ง และ Rain stick สร้างบรรยากาศท่ามกลางสายลมและสายน้ำ ประกอบกับเครื่อง เป่านกเป็ดน้ำ เครื่องเป่าโลหะ เสียงเสียงฝูงนก ดัง ภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

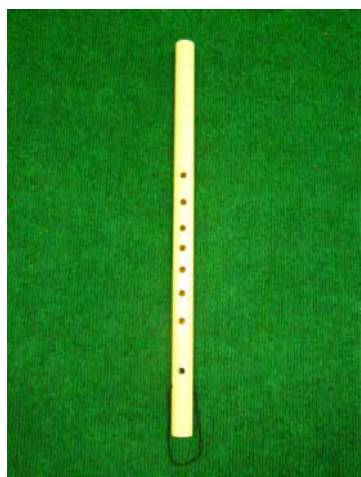
ระนาดทุ้ม

ฆ้องวงใหญ่

ซอด้วง

ซอด้วง

ขลุ่ย

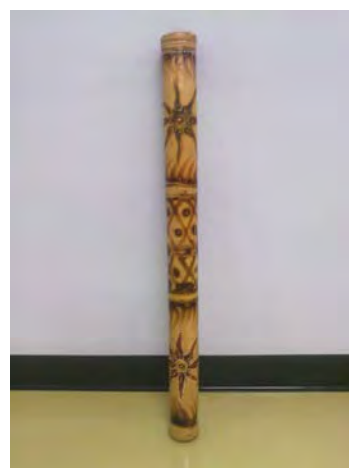
ซอด้วง

เครื่องเป่าหน้า

กระบอกลำไย

Rain stick

เครื่องเป่าโลหะ

ตะโพน

ฆ้องหุ่ย

กั้งสดา

ระฆังราวใหญ่

โฉบาย

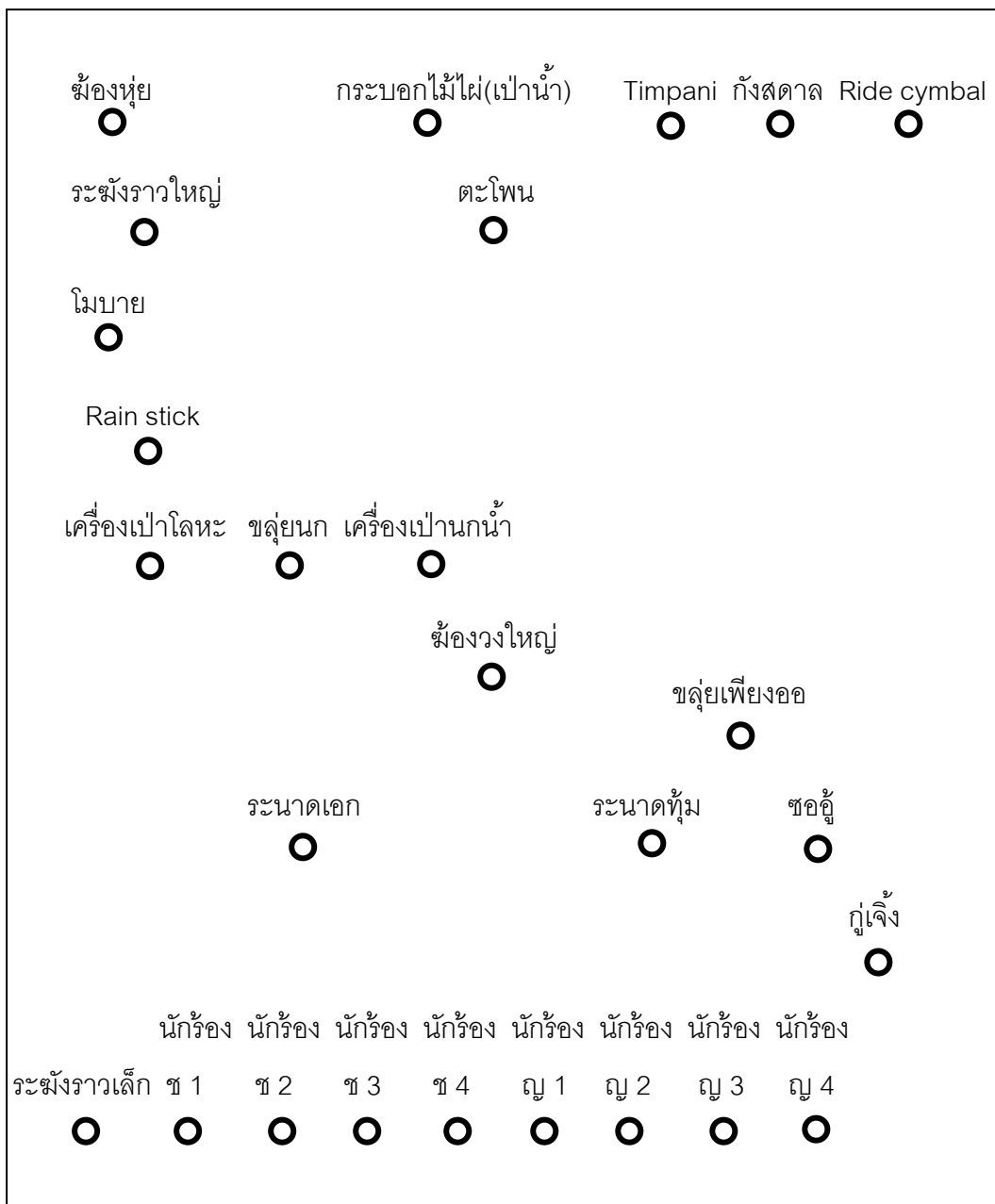
Ride cymbal

Timpani

ภาพที่ 29 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มโหรี

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปรอง ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 30 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปรอง

5.2.6 ปี่มะเส็ง

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่มะเส็ง เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพร
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จึงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สิบสองนักษัตร คุ่มครองป้องกัน
สรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ เป็นบทประพันธ์เป็นประเภท “โคลงสามสุภาพ”
รวม 7 บท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่มะเส็ง

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

ลิตทิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูษะ สบไป

โคลงสาม สุภาพ

อาเทศ นามนิธาน	มะเส็งวาร กล่าวไว้
อาชฎูปติ บังคับได้	ช่วยชี้ หนทาง
ราวอา ศีรวิช	มนพนิต กิจคำ
มิงไผ่ ธาตุไฟกล้า	ดวนร่อน เร็วพลัน
ดิ่งดูด เพศตรงข้าม	เฉิดโฉมงาม อร่ามล้ำ
ศาสตร์ท่วม ปัญญาทัน	โลกด้วย จอมปลอม
ผิวผืน สงบเงียบ	ดุจคมเฉียบ เหยียบแค้น
คูหมิ่น ศิลมาดแมน	โหดเหี้ยม อาธรรม
พฐ ตูนาหงัน	ขึ้นชีวัน คู่เคลิ้ม
งูใหญ่ อยู่หยาดเอี่ยม	ไก่อ้อย กุนฉกรรจ์
อาชีพ โจรนรู่รัตน	การเมืองซัด ถนัดแท้
นักคิด วาณิชแล้	หล่อเลี้ยง พงศ์พันธุ์
ปัญหา มีไว้แก้	ไซ้เส็งแย อาจให้
อุตสาห์ สร้างดีไว้	ดั่งได้ ในธรรม

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดูเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้อุปปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า “จักราศี” มี สบู่โป ปี่มะเส็ง(งูเล็ก) เป็นลำดับที่หก

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีมะเส็ง เป็นคนรวยเสน่ห์ มักถูกตาต้องใจกับฝ่ายตรงข้าม เป็นคนมีปัญญาดี มีความรู้ และมีความอยากได้เป็นที่ตั้ง ถ้าดูผิวเผินเป็นคนเรียบบร้อย สงบนิ่ง มีศีลสัตย์ แต่อาจจะแฝงด้วยความร้ายกาจ สามารถทำร้ายกันได้เมื่อประสบโอกาส นอกจากนี้คนปีมะเส็งสามารถแก้ ปัญหาได้สารพัด ตำรากล่าวไว้ว่า หากมีความพยายามสร้างคุณงามความดีด้วยมีจิตเมตตา ก็จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างสมดังใจปอง

เรื่องคู่ครองจะถูกโฉลกกับปีมะโรง เพราะเป็นงูใหญ่เปรียบได้กับมังกร สามารถควบคุมงูเล็กที่ปราดเปรียวได้ จึงถือเป็นคู่ชีวิตที่ดีที่สุด หรืออาจเป็นปีระกาก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ ควรหลีกเลี่ยงปีกุน อาชีพการงานเหมาะสำหรับการเป็นนักการเมือง การปกครอง หรือค้าขาย

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปีมะเส็ง เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปภิกิริยาของงูเล็ก ซึ่งการไปมาโดยธรรมชาติของงูเล็กมักจะเลื้อยเร็ว เป็นช่วงสั้นๆ หยุดชะงักพักหนึ่งเพื่อสอดส่ายสายตา แล้วหาทางดำเนินชีวิตต่อไป ด้วยวิถีทาง ทำนองเพลงมีกลิ่นไอสำเนียงจีน บ่งบอกถึงความกระฉับกระเฉง โครงสร้างทำนองเพลงปีมะเส็ง ประกอบด้วย ลูกนำ มะเส็ง 1 มะเส็ง 2 และมะเส็ง 3 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ภาพที่ 31 งู
(งู, 2553: ออนไลน์)

ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะเส็ง จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะซ้ำในตอนต้น เสมือนงูเริ่มเลื้อยด้วยลีลา สลับรัดกระหวัดเกี่ยว ดังในทำนองลูกนำของเพลงซึ่งใช้เทคนิคลูกต่อบรรเลงด้วย ขลุ่ยเพียงออ ขลุ่ยหลีบ เปลใหญ่ จะเข้ ซอด้วง กระจับปี่ และระนาดทุ้ม บรรเลงสอดรับกันอย่างกลมกลืน ดังตัวอย่าง ดังนี้

ลูกนำ

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ   การเลื้อยของงูที่สลับรัดกระหวัดเกี่ยว

- - - -	- - - -	- - - (ล)	ซ ฟ ร (ฟ)	- - - -	- - - -	- - - (ล)	ดํ รํ ฟ (ด)
---------	---------	-----------	-----------	---------	---------	-----------	-------------

ระฆังราว/จะเข้

- - - ฟ	- ฟ - (ซ)	- - - -	- - - -	- - - ดํ	- ล - (ซ)	- - - -	- - - -
---------	-----------	---------	---------	----------	-----------	---------	---------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ฟ)	- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ด)
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ฟ)	- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ด)
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ขลุ่ยหลีบ

- - - -	ดํ ล ซ ฟ	- ซ - ดํ	- - ล (ซ)	- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ฟ)
---------	----------	----------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ระฆังราว/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ซ)	- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ฟ)
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

ซอด้วง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ซ)	- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ฟ)
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

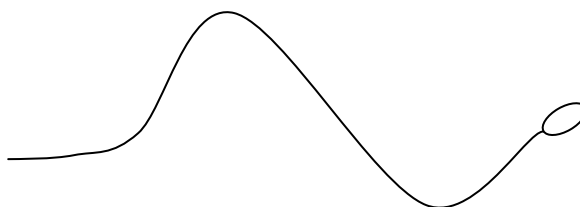
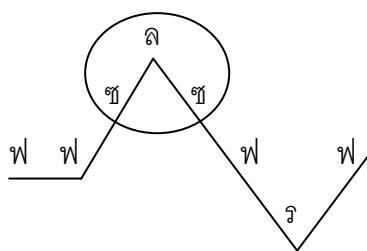
ระนาดเอก/ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - (ซ)	- - - -	ฟ ร ฟ ซ	- ม - ร	- ด - (ฟ)
---------	---------	---------	-----------	---------	---------	---------	-----------

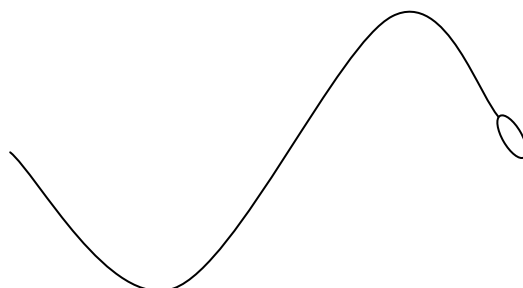
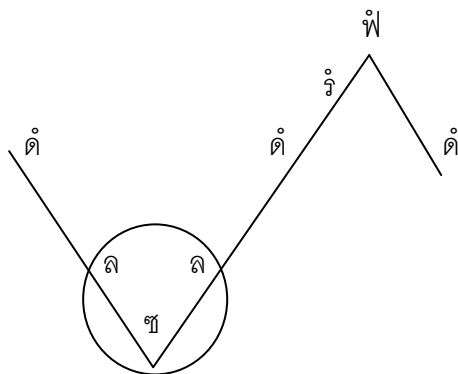
จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ในทำนองที่ 1 - 4 ลักษณะของตัวโน้ตจะเชื่อมสัมพันธ์กันในลักษณะลูกต่อ

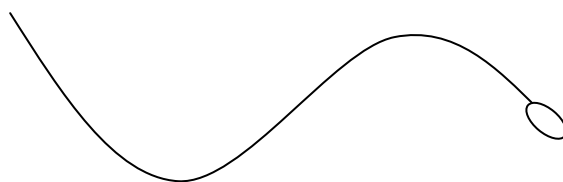
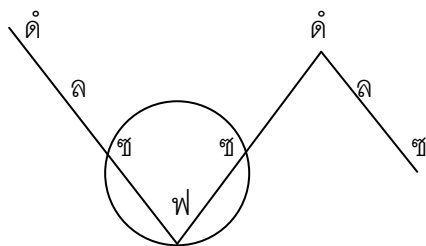
ทำนองที่ 1 ลักษณะการเลื้อยคืบคลานของงู

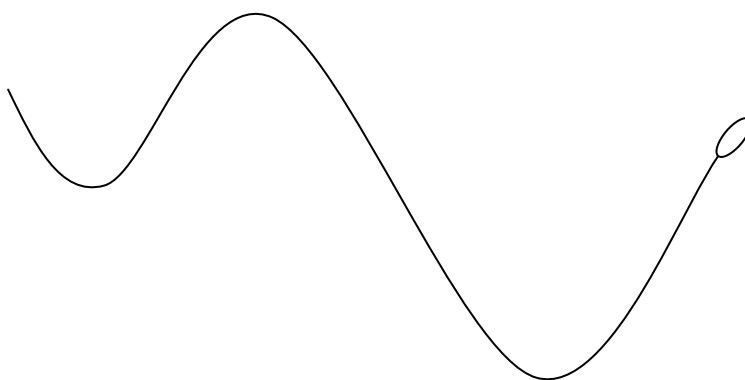
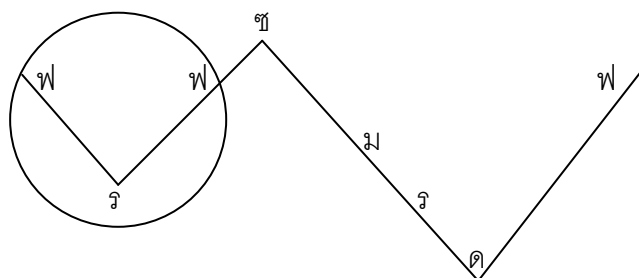
ทำนองที่ 2 ลักษณะการเลื้อยปีนขึ้นและลงต้นไม้ของงู

ทำนองที่ 3 ลักษณะการเลี้ยวคือบิดานของงู

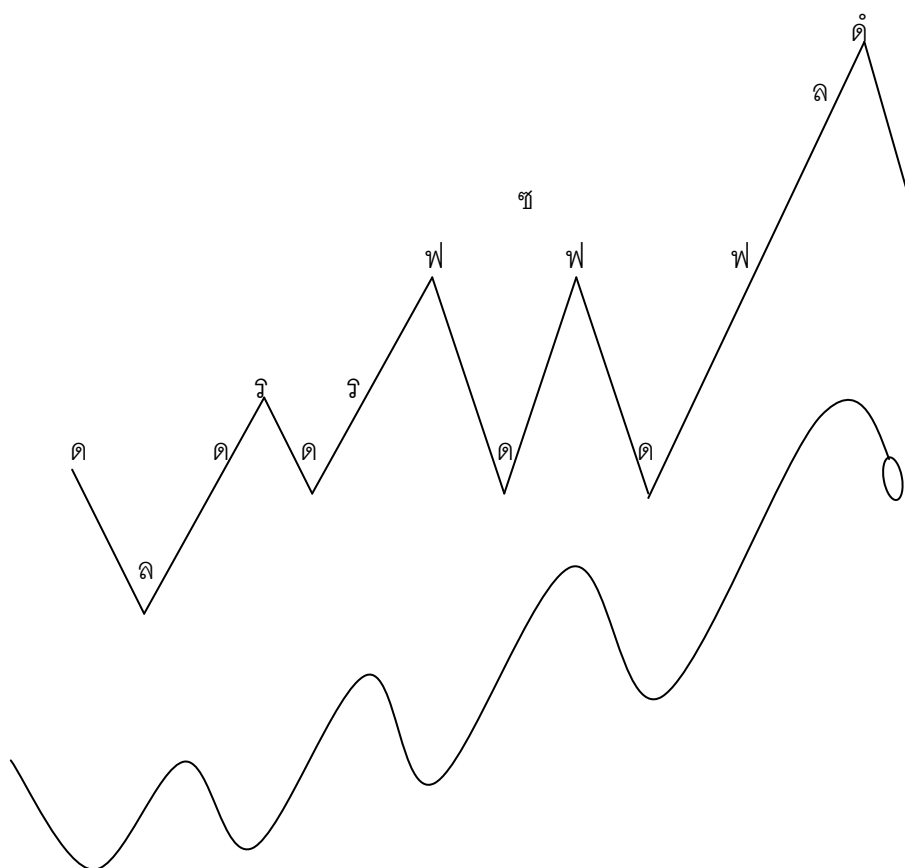

ทำนองที่ 4 ลักษณะการเลี้ยวเป็นลงและขึ้นต้นไม้ของงู

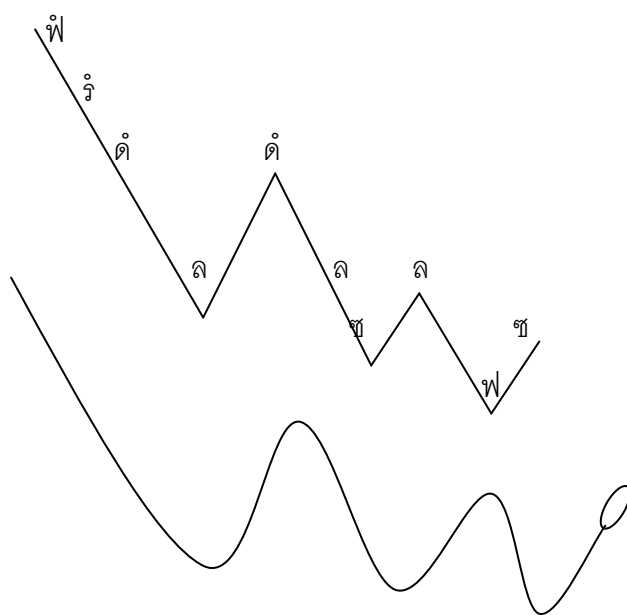

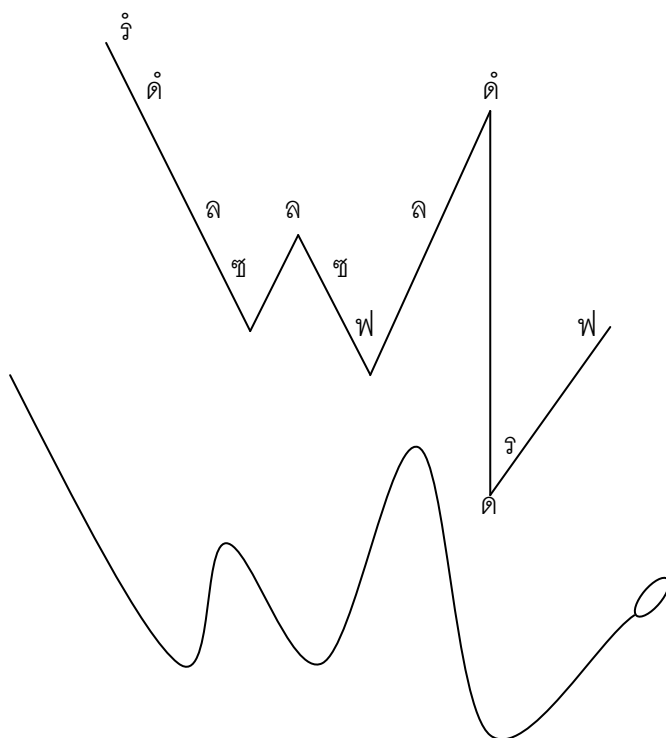

ทำนองที่ 2 การเลี้ยวแบบรวดเร็ว

ทำนองที่ 3 การเลี้ยวแบบช้าสลับเร็ว

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่มะเส็ง เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง จะเข้ ขลุ่ยเพียงออ และขลุ่ยหลีบ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองแขก ระฆังราว โหม่ง และ Triangle ซึ่งลักษณะของวงเล็กนั้น การไปมาโดยธรรมชาติของวงเล็ก มักจะเลื้อยเร็วเป็นช่วงสั้นๆ มีความปราดเปรี้ยวและว่องไวในการเคลื่อนที่ ดังนั้นลักษณะของเครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงผสมวง จึง เน้นเครื่องดนตรีที่มีเสียงสูงเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง เช่น ระนาดเอก ซอด้วง จะเข้ ขลุ่ยหลีบ กลองแขก และ Triangle ส่วนซ้องวงใหญ่ ระนาดทุ้ม ขลุ่ยเพียงออ ระฆังราว และโหม่ง เป็นเสียงประสานระหว่างเครื่องดนตรีทำให้ทำนองเพลงมีความไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

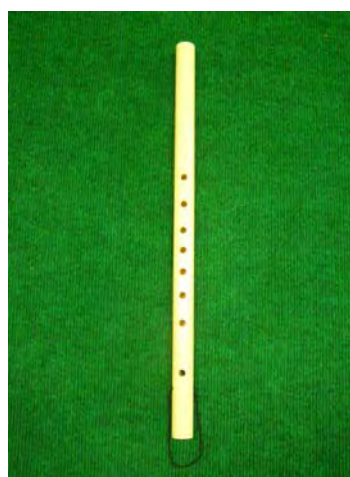
ฆ้องวงใหญ่

ซอด้วง

จระเข้

ขลุ่ยเพียงออ

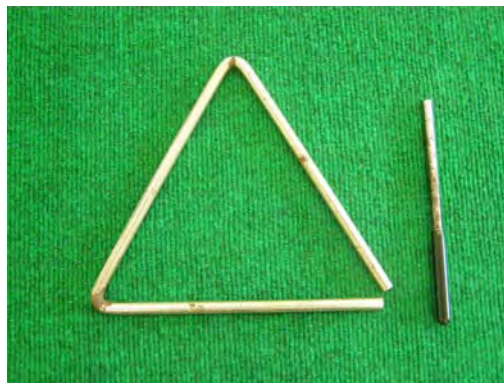
ขลุ่ยหลีบ

ฉิ่ง

ระฆังราวใหญ่

Triangle

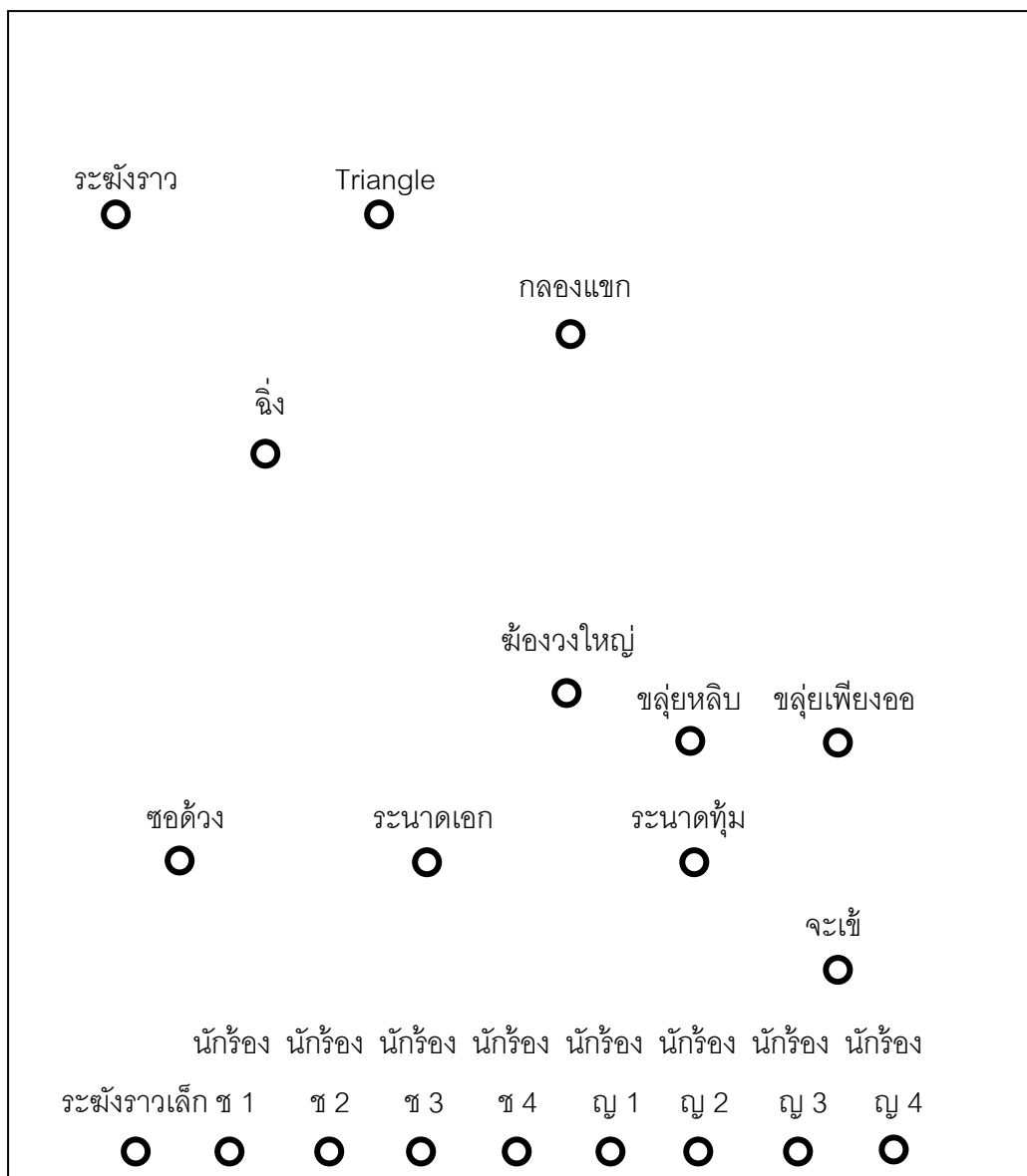

กลองแขก

ภาพที่ 32 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะเส็ง

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะเส็ง ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 33 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะเส็ง

5.2.7 ปี่มะเมีย

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่มะเมีย เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สืบสองนักฆัตรี คู่มครองป้องกันสรรพภัยและเวีย หนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท เรียกว่า “กลอนเจ็ด ” กลอนเจ็ดมี 4 พรรค เรียกว่า “พรรคสดับ รับ รong ส่ง ” พรรคละ 7 คำ เรียกว่า “หนึ่งบท” ใช้สัมผัสนอกเป็นสัมผัสบังคับตามแบบแผน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่มะเมีย

ทำนองเชื่อง (สร้อย)

ร้าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูษะ อสุโส

กลอนเจ็ด

นิทาน กถา อาชาชาติ

ม้าอุบัติ จัตุ ระกุล

นามา อาชาไนย ไวกุณฐ์

สินธพ ไพบูลย์ พระอุมา

พระศิวะ ม้า วลาหก

โผนผก อัสตร พรหมธาดา

เทพทั้งสี่ บันดาล อัสสา

เป็นพา ชีวอง ไวทะยาน

แต่นี้ ที่บพ ภาชนะ

อัสว ภาช นียสาร

ชนใด ได้เกิด มะเมียวาร

สันดาน สันดอน ว่าวอนไว้

ไม่ชอบผูก ผูกมัด ชีวี

บากบั่น พลันอวดดี นิสัย

อิสระ เสรี ส่วนใหญ่

เฉียบไว ปัญญา ร่าเริงรมย์

บางที ก็มี ที่ล้มเหลว

แต่สำเร็จ รวดเร็ว ด้วยสะสม

สบการ แก้ได้ เป็นบรม

ชื่นชม ต่างเพศ วิเศษปอง

ฟุ้งเฟ้อ เหนอheim เพิ่มรายจ่าย

คลังคลัง ใจยโส จงหลง

ดีอรัน ทิฐิ มิตริตรอง

คะนอง ไปนัก จักระบม

พะเน้า พะนอ พฐุเทิด

ประสิทธิ์ ประเสริฐ ประสบสม

กูปกูป กีบกับ กับกุนกลม

ประทีน ประทม ประทับทรง

ฮี้ฮี้ ฮ้าฮ้า อาชีพ้อส

แสดง ถนัด จรัสดวง

พยศ ผยอง ครรลองบ่วง

ละลาบ ละล้าวง ละลานตุ้

กระต่าย ระกา มะโรงต้อง

อย่าจด อย่างจ้อง อย่าปองหนู

ฉลาด เฉลียว ฉะแลบ ดู

วิโยค วิฑู วิวาทย์

พยาธิ โภคา ลากะ

อะริ หินะ ะนังศรี

ตะนุ สุภาะ กัมมะมี

อัตรตะ ปัตตะนิ ปิตา

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดุจเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ อนุปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า “จักราศี” มี อสุโส ปีมะเมีย (ม้า) เป็นลำดับที่หนึ่งเจ็ด

คำบอกเล่าที่อธิบายถึงชาติกำเนิดม้า เป็นตำนานว่าด้วยเหตุที่มาหรือเรื่องราวของม้ามีสี่ตระกูล ซึ่งเทพทั้งสี่ได้ทรงบันดาล แล้วให้ฤๅษีอศมุขีเป็นผู้ดูแลที่ป่าปทุมฉัททันต์ นามว่า ม้าอาชาไนย พระนารายณ์ผู้บันดาล ม้าสินธพ พระอุมาผู้บันดาล ม้าวลาหก พระอิศวรผู้บันดาล และม้าอัสดร พระพรหมผู้บันดาล

ตามตำราพรหมชาติฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีมะเมีย ชอบอิสระเสรี มีอุปนิสัยไม่ชอบให้ใครผูกมัด ชีวิตส่วนตัว ไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แต่มีปัญหาเฉียบคม มีความมานะบากบั่นต่อสู้ด้วยลำแข้งของตนเองและมีอารมณ์ร่าเริงตลกขบขัน ในชะตาชีวิตบางครั้งก็พบกับความล้มเหลวบ้าง แต่ก็สามารถไขว่คว้าแก้ปัญหาให้สำเร็จได้ นอกจากนี้เป็นคนที่มีรูปปลัคนดี เป็นที่ดึงดูดตาต้องใจในเพศตรงข้าม ชอบดำเนินชีวิตแบบฟุ่มเฟือยกับร่ายง่ายมาก จุดอ่อนคือ เมื่อพบกับปัญหามักจะร้อนรน ทำให้ขาดความสุขุมรอบคอบ อีกทั้งเป็นคนดีอันมีทิฐิ จึงเป็นคนยโสลำพอง บางทีเป็นคนมีอุปายหลอกล่อ ลำพองเย่อหยิ่ง ชอบลวงสิทธิ์ผู้อื่น

คูครองของปีมะเมีย คือ ปีกุน ปีเถาะ ปีระกา และปีมะโรง ส่วนปีหนูไม่คู่ควรอาชีพการงาน ในดวงชะตาคนปีม้า มักจะเกี่ยวข้องกับการแสดง จึงจะรุ่งเรือง การพยากรณ์ฐานกล่าวว่าการพิจารณาฐานต่างๆ ต้องอาศัยอิทธิพลและอำนาจของดวงดาว แล้วแต่จะตกต้องกับผู้ใดในแต่ละชะตา

ตก	พยาธิ	หมายถึง	โรคภัยไข้เจ็บ
ตก	โภคา	หมายถึง	ทรัพย์สมบัติ เงินทอง
ตก	ลาภะ	หมายถึง	โชคลาภ
ตก	อะริ	หมายถึง	ศัตรู อุปสรรค
ตก	หิณะ	หมายถึง	ความหายนะ
ตก	ธะนัง	หมายถึง	มากมีสินทรัพย์
ตก	ตะนุ	หมายถึง	ตัวตนในปัจจุบัน
ตก	สุภาะ	หมายถึง	ได้ยศศักดิ์
ตก	กัมมะ	หมายถึง	หน้าที่การงาน
ตก	อัตตะ	หมายถึง	ภพภูมิการเกิดเจ้าชะตา

ตก บัดตะนิ หมายถึง คู่ครอง
 ตก ปิตา หมายถึง ญาติวงศ์พงศัตระกูล

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปี่มะเมีย เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการ โดยเลียนแบบอากัปกริยาของม้า เช่น เสียงร้อง เสียงฝีเท้า จังหวะและลีลาการเดิน การวิ่ง โครงสร้างทำนองเพลงปี่มะเมีย ประกอบด้วย ลูกนำ มะเมีย 1 มะเมีย 2 มะเมีย 3 และมะเมีย 4 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

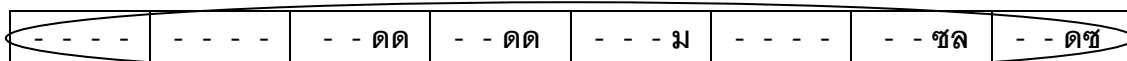
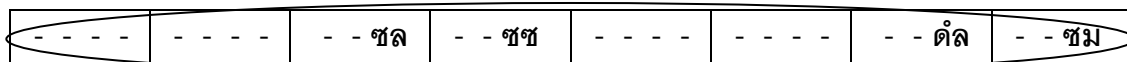

ภาพที่ 34 ม้า
 (ม้า, 2553: ออนไลน์)

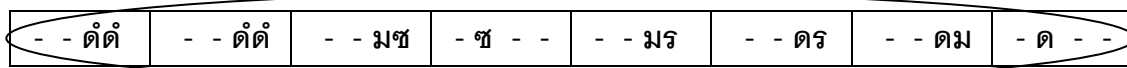
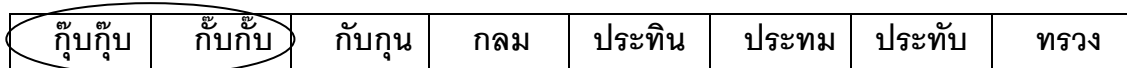
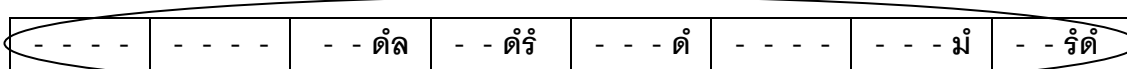
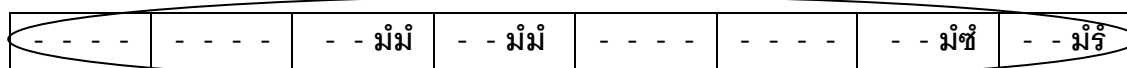
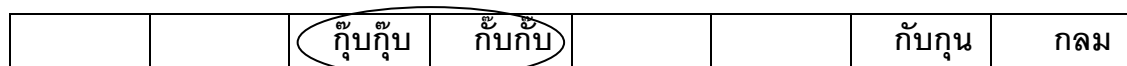
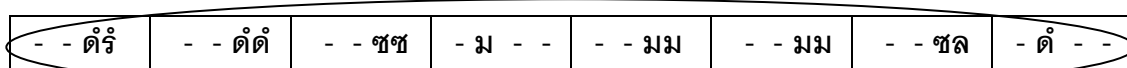
ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่มะเมีย จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะสั้นกระชับ และมีการลักจังหวะ เสมือนอากัปกริยาของม้า เช่น การเดิน การวิ่งของม้าด้วยเสียง “ก๊อบก๊อบ

ก๊ับก๊ับ” และเสียงร้องของม้าด้วยเสียง “ฮือฮือ” โดยดนตรีบรรเลงจำลองกับบทร้อง ดังตัวอย่าง
ทำนองเพลงในมะเมีย 4 ดังนี้

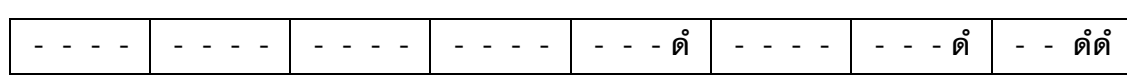
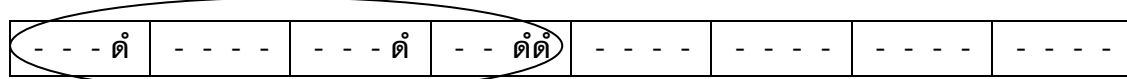
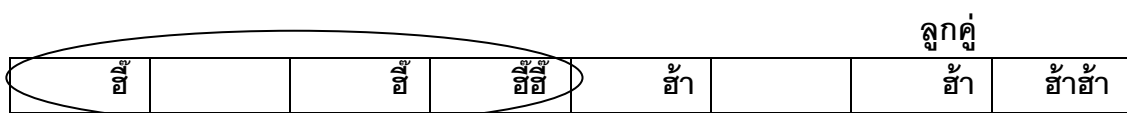
มะเมีย 4 การเดินของม้า

การวิ่งของม้า

มะเมีย 4 เสียงร้องของม้า

จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่
ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 3 เสียงร้องของม่า

๗๒๕ ๗๒๕ ๗๒๕ ๗๒๕ ดํ ดํ ดํ ดํ

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่มะเมีย เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่อง ประกอบจังหวะ ได้แก่ ระฆังราว กระบอกไม้ไผ่ Vibraslap Ratchet Cabaza และCastanets เนื่องด้วยสำรับระนาดงามของม่าแฝงไว้ด้วยความปราดเปรียว รวดเร็ว และว่องไว จึงใช้เสียงของเครื่องดนตรี เครื่องดำเนินทำนองสื่อให้เห็นเอกลักษณ์ของม่าด้วย ทำนองเพลงที่สร้างเลียนเสียงร้อง การเดิน การวิ่ง และใช้เครื่องประกอบจังหวะ เช่น Vibraslap และ Ratchet เลียนเสียงแฉิ่งที่ใช้กำกับม้า กระบอกไม้ไผ่ และCastanets เลียนเสียงฝีเท้าม้า ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

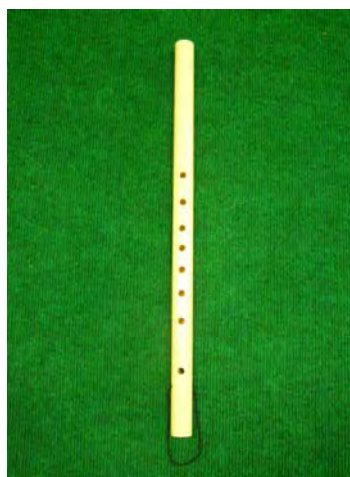
ซ็องวงใหญ่

ซอด้วง

ซอฮู้

ซอขลุ่ยเพียงออ

จ๊ะไท่

ระสังราวใหญ่

กระบองไม้ไฟ

Cabaza

Vibraslap

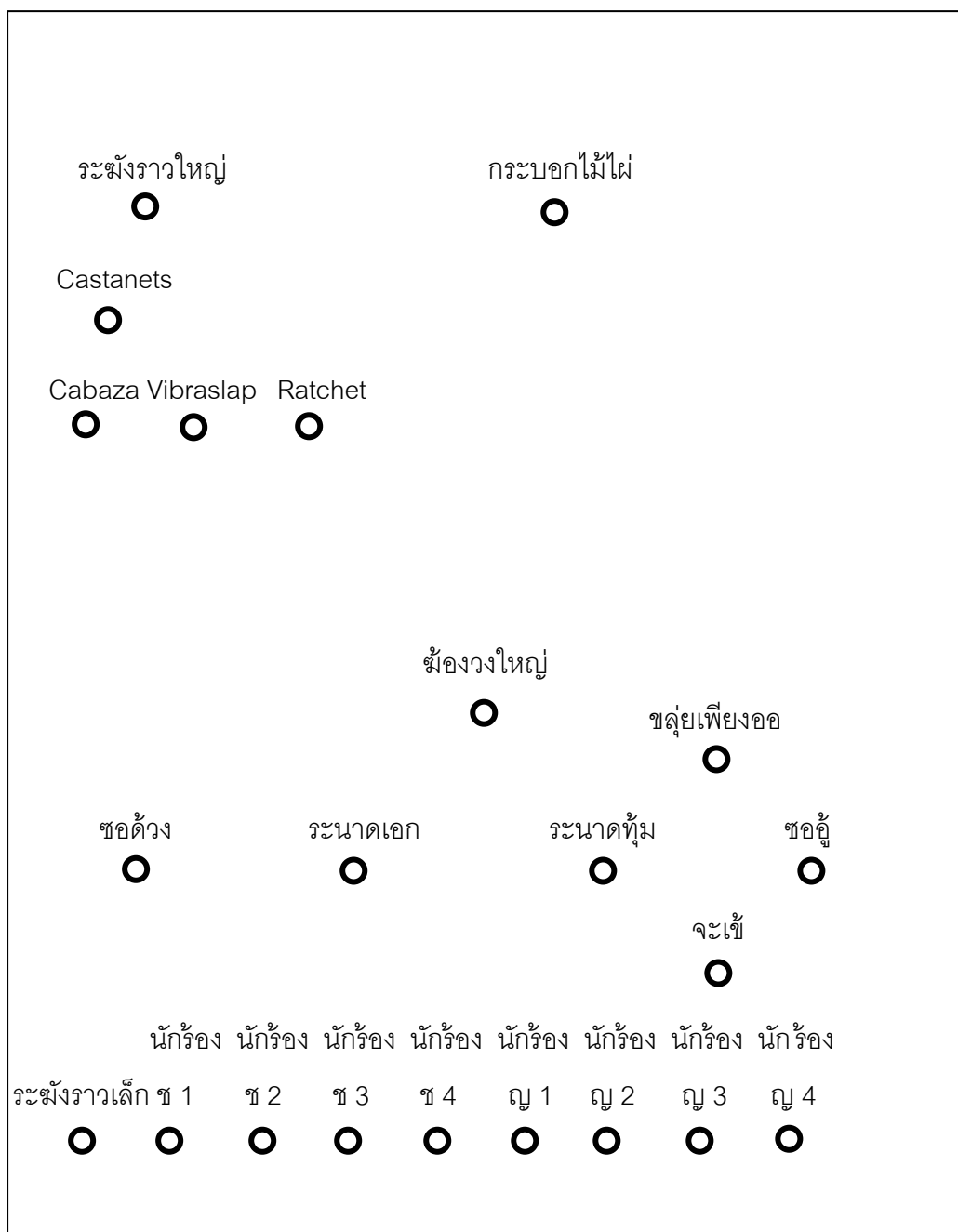
Ratchet

Castanets

ภาพที่ 35 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะเมีย

ในที่นี่จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปปี้เม็กซิโก ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 36 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปปี้เม็กซิโก

5.2.8 ปี่มะแม

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่มะแม เป็น บทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สิบสองนักษัตร คุ่มครองป้องกันสรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “ฉันท” ซึ่งในนักษัตรมะแมเป็นบทประพันธ์ประเภท “จิตรปทาฉันท 8” มีคณะ พยางค์ สัมผัสตามกฎ รวม 10 บท ในแต่ละบทมี 4 วรรค ทุกวรรคหน้ามี 4 คำ และทุกวรรคหลังมี 8 คำ ดังนี้

บทร้อยกรอง

ปี่มะแม

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปาทิกะ

วิภูฏะ เอฟโก

จิตรปทาฉันท 8

นิทเทศกระแสด

สายมะแมเกิด

ถิ่นฐานกำเนิด

โลกามากมาย

ชาติพันธ์พงศ์เผ่า

ให้เรื่องเล่าหลาย

จะแกะแพะกลายเป็น

นั่นแหละมะแม

เยโฮ ซาลา

ซาลามัด ดาตั้งยา

เฮ อาลาห์ ตนกู

ดูโต๊ะสินี

อารี บาบา

โนเน โนซา

ฮา เฮ เย โฮ

มารี กีตอ

ชนเอฟโก

หาสุโขไม่

ทุกข์ก่อนสบาย

มีคนดูแล

เชื่อว่าใจพระ

อุตสาหะแท้

แม้จะอ่อนแอ

มุ้งมันพื้นผ้า

ซาลามัด ดาตั้ง

ซาลา มาเลย์กูม

ดุมมาฮี นาเฮ

เลนากา อาลาห์เล

รำมะนา	ไวยะลา ยาโฮ
อารี บาบา	โนชา โนเน
สงบเรียบง่าย	ไม่กล่าวร้ายใคร
บุญหนักศักดิ์ใหญ่	ยศถาบรรดาศักดิ์
ตกลึงธาดาทอง	อย่าหมายปองหมา
มิ่งขวัญไผ่ป่า	เกาะกุนหนุนน้ำ
ศาสตร์ศิลป์สะสม	ปากนิยมทั่ว
เวรกรรมตามตัว	ผิวมากกว่าสาม
พระพรหมนารท	พระเนตรยอดงาม
หาบทองอร่าม	ทรัพย์สิ้นแพรพรรณ
ฮินดูอาธรรม	บุชายัญแพะ
แม่กระทิงแกะ	คติอาศัย
อาสูรเจ้าแพะ	เที่ยวเล็มและหญ้า
บาปบุญไฉนา	พราหมณ์บวงสรวงพลี

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการริยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ จุดเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับนรชนอย่างนिरันดร ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้อุปโลกน บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิ ตยของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า “จักราศี” มี เอพีโก ปีมะแม (แพะ) เป็นลำดับที่แปด

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คน ที่เกิดปีมะแม ไม่ค่อยมีความสุขเท่าใดนักมีแต่เรื่องทุกข์ใจมารุมเร้า ไม่ตัวเราก็รอบข้าง มักจะลำบากในช่วงแรก ต่อไปภายหน้าจะมีบริวารห้อมล้อม ตามตำราว่า เป็นคนใจพระธรรมะธรรมโม มีวิริยะอุตสาหะ แม้จะอ่อนแออยู่บ้างแต่ก็ไม่ใช่อุปสรรคสำคัญ สามารถฝ่าฟันปัญหาได้ด้วยสติ เป็นคนนิสัยรักสงบเรียบง่าย ไม่ว่าร้ายใคร จะได้เป็นใหญ่พร้อมกับมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงศักดิ์ คู่ครองที่เหมาะสมกัน คือ ปีเถาะและปีกุน ส่วนปี ที่ไม่คู่ควรกัน คือ ปี จอและปีฉลู คนเกิดปีมะแมสนใจในวิชาความรู้ทั้ง ศิลป์และศาสตร์ มีวาจาเป็นที่ชื่นชอบกับคนทั่วไป บางทีมีเวรกรรมในอดีตชาติ จึงต้องมาใช้กรรมในชาตินี้ อาจมีสามีมากกว่าสาม แต่ก็มิใช่ เช่นนี้ทุกคนไป ครั้งพระพรหมนารอด ผู้เลิศในทิพยจักขุเสด็จลงจากพรหมโลก ได้ทรงหาบทองลงมายังโลกมนุษย์ ทำนายว่า จะมีลาภทรัพย์ศฤงคารเครื่องใช้ไม่สอยตลอดจนอาภรณ์แพรพรรณกายกองเนื่องนองมา

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปี่มะแม เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดย ล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปภิกขัยของแพะที่ นำรักสไต และนำสงสาร เนื่องจากแพะเป็นเครื่องบูชาเช่นไห้ อันเป็นความเชื่อพิธีหนึ่งทางศาสนา ฮินดู ต้องฆ่าแพะเป็นการสังเวทเทพเจ้า เรียกว่า “บูชาัยญ” จึงดูน่าสงสาร ดังมีสำนวนไทยว่า “แพะรับบาป” โครงสร้างทำนองเพลงปี่มะแม ประกอบด้วย ลูกนำ มะแม 1 มะแม 2 บูชาัยญ 1 และบูชาัยญ 2 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ที่มาของคำว่า “แพะรับบาป” นี้ ปรากฏในคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม ซึ่งเป็นคัมภีร์ของชาวอิสราเอลผู้มีภูมิลำเนาเป็นผู้มีอาชีพเลี้ยงแพะ เลี้ยงแกะ แพะรับบาปเป็นพิธีปฏิบัติในวันลบบาปประจำปีของชาวอิสราเอล ซึ่งเริ่มต้นด้วยปุโรหิตถวายวัวเป็นเครื่อง บูชาไถ่บาปของตนเองและครอบครัว เมื่อเสร็จพิธีแล้วปุโรหิตจะนำแพะ 2 ตัวไปถวายพระเป็นเจ้าที่ประตูเต็นท์นัดพบ และจับสลากเลือกแพะ สลากที่ 1 เป็นสลากสำหรับแพะที่ถวายพระเป็นเจ้า สลาก ที่ 2 เป็นสลากสำหรับแพะรับบาป หากสลากแรกตกแก่แพะตัวใด แพะตัวนั้นจะถูกฆ่าและถวายเป็นเครื่องบูชาเพื่อไถ่บาปของประชาชนเรียกว่า “แพะรับบาป”(แพะรับบาป, 2553: ออนไลน์)

ภาพที่ 37 แพะ

(แพะ, 2553: ออนไลน์)

ภาพที่ 38 การบูชาัญญูแพะตามความเชื่อของศาสนาฮินดู
(แพะ, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่มะแม จะแบ่งทำนองเพลงตามอากัปภิกิริยาของแพะ โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ธรรมชาติตามทุ่งหญ้า และความน่ารักของลูกแพะในวัยเด็ก บรรเลงในทำนองลูกน้า

ช่วงที่ 2 แพะในวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งมนุษย์สามารถนำแพะไปใช้ประโยชน์ได้ต่าง ๆ นานา โดยพฤติกรรมของแพะที่ถูกมนุษย์กระทำนั้นจะแสดงออกโดยการขัดขึ้น ผู้วิจัยใช้เทคนิค ลูกขัดตกแต่งในทำนองเพลง เพื่อแสดงถึงพฤติกรรมของแพะ ในทำนองมะแม 1 มะแม 2

ช่วงที่ 3 พิธีบูชาัญญู ประกอบด้วยทำนองบูชาัญญู 1 และบูชาัญญู 2 โดยบูชาัญญู 1 เป็นทำนองที่สร้างบรรยากาศเลียนแบบการสวดก่อนการทำพิธีบูชาัญญูแพะของชาวมุสลิม บรรเลงโดยการใช้เสียง ครวญของขลุ่ยเพียงออเป่าในทำนอง ห่างๆ พร้อมกับเสียง ครวญครางของซันธิเบต และเสียงฆ้องวงใหญ่ตีในเสียงลูกตกของแต่ละห้องเพลง ส่วนบูชาัญญู 2 เป็นขั้นตอนบูชาัญญูที่มีสองอารมณ์ในตัวทำนองเพลง คือ ความสุขของมนุษย์ และความทุกข์ทรมานของสัตว์

ช่วงที่ 4 เสริมสีสันพิธีกรรม ใช้ทำนองบูชาัญญู 1 เพื่อแสดงทำนองแห่งความโศกเศร้าด้วยร่างไร้วิญญาณของแพะรับบาป ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์ในการสร้างบรรยากาศแห่งการเผาไหม้ร่างแพะ โดยการใช้มือขยำถุงพลาสติก การบีบขวดน้ำ การเขี่ยหญ้าคา เปรียบเสมือนไฟกำลังลุกโชนในขณะที่ประกอบพิธีกรรม

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่มะแม เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองแขก กลองมิ่งคละ เปิงมางพม่า ระฆังราว และ Timpani นอกจากนี้ใช้เสียงร้องของคน แทนเสียงแพะ รูปแบบของการผสมวงแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มดนตรีเพื่อความบันเทิง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ยเพียงออ กลองแขก กลองมิ่งคละ เปิงมางพม่า ระฆังราว Cabaza และ Maracas ด้วยทำนองเพลง ปี่มะแม เป็นสำเนียงแขก จึงใช้กลองแขกตีเลียนเสียงกลองตับบ้ำล่าของอินเดีย โดยวางกลองแขก ในแนวตั้งแล้วใช้มือตีลงไปทีหน้ากลอง จากนั้นใช้ข้อศอกกดหยุดเสียงทีหน้ากลองทันที กลุ่มดนตรี พิธีกรรม เช่น ขลุ่ยเพียงออ ซ้องวงใหญ่ Timpani และ Tibetan singing bowls ซึ่งในการ ประกอบพิธีกรรมบูชาญัณแพะ จะใช้เสียงครวญของขลุ่ยเพียงออเป่าในทำนองต่างๆ เสียงครวญ ครางของ Tibetan singing bowls และเสียงก้องกังวานของซ้องวงใหญ่ สร้างบรรยากาศ เลียนแบบการสวดก่อนการทำพิธีบูชาญัณแพะ นอกจากนี้เมื่อเสร็จสิ้นพิธีกรรม จะใช้มือขยำ ถูพลาสติก การเขี่ยหญ้าคา เสมือนไฟกำลังลุกโชน เผาไหม้ร่างแพะ ซึ่งให้อารมณ์แห่งความ โศกเศร้าด้วยร่างไร้วิญญาณ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ซ้องวงใหญ่

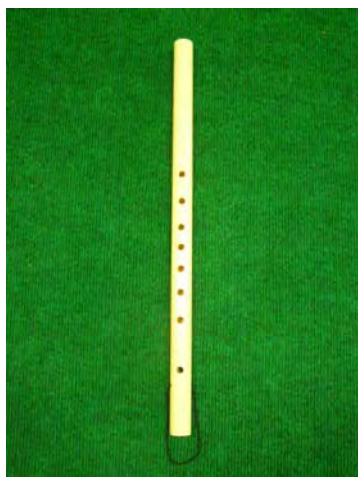
ซอด้วง

ซอคู่

จระเข้

ขลุ่ยเพียงออ

กลองแขก

Timpani

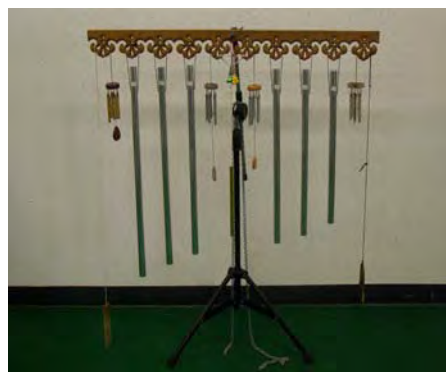

กลองม้งคละ

เปิงพม่า

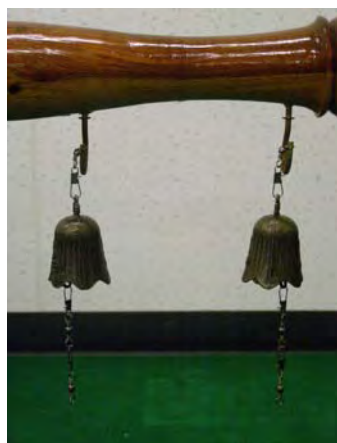
ระฆังราวใหญ่

โมบาย

Tibetan singing bowls

กระดิ่ง

กั้งสดาล

กระพรวนไม้

กระพรวนโลหะ

Cabaza

Maracas

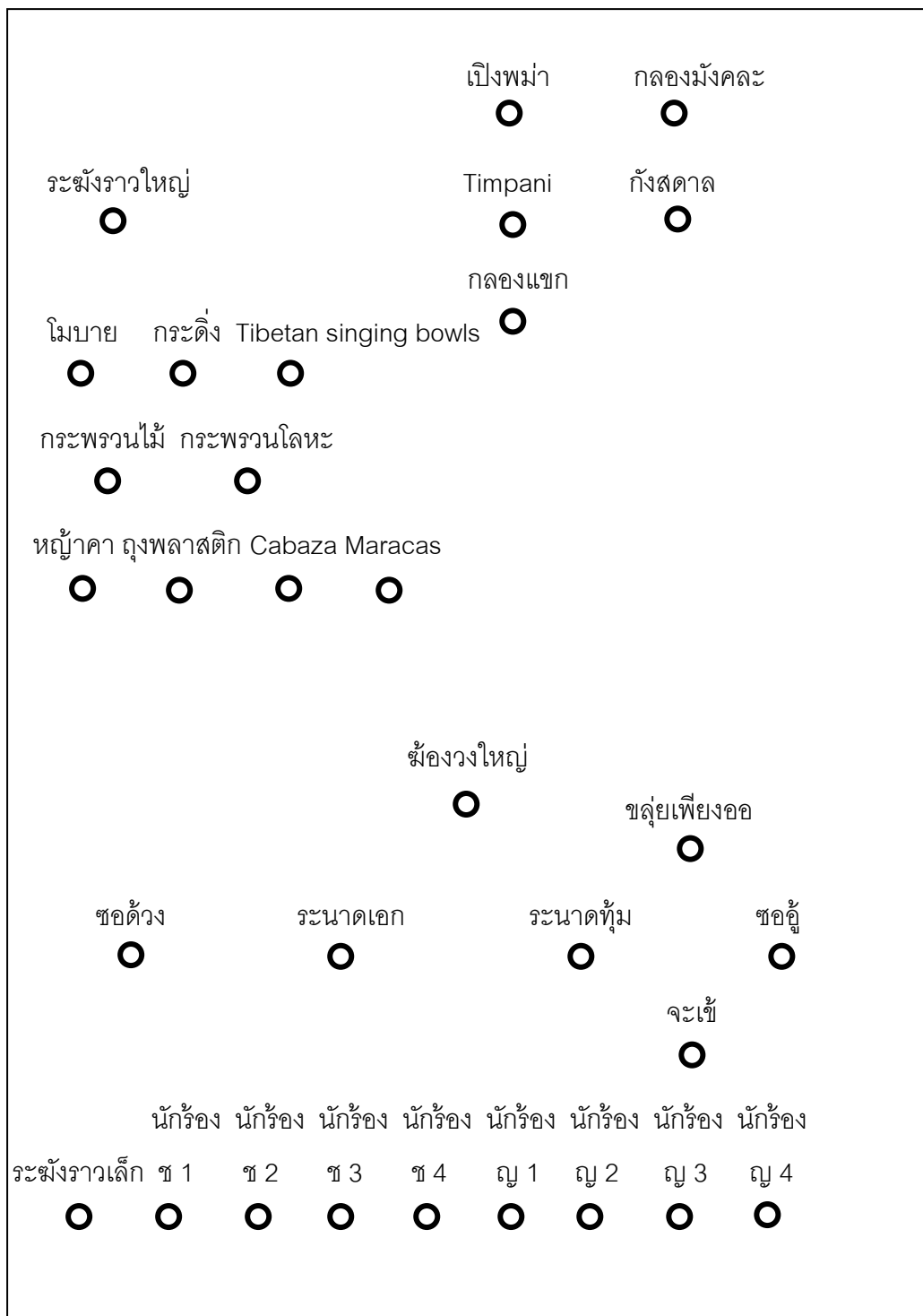
หญ้าคา

ถุงพลาสติก

ภาพที่ 39 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มะแม

ในที่นี่จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะแม ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 40 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงปี่มะแม

5.2.9 ป็วอก

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงป็วอก เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร้อย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จึงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สิบสองนักษัตรคุ้มครองป้องกันสรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “ฉันท” ซึ่งในนักษัตรวอกผู้วิจัยได้ประพันธ์บทเป็น “กมล ฉันท 12” มีคณะ พยางค์ สัมผัสครุ- ลหุ ตามกฎ รวม 7 บท ในแต่ละบทมี 4 วรรค ทุกวรรคหน้ามี 6 คำ และทุกวรรคหลังมี 6 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ป็วอก

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร้อย

	สิทธิการิยะ	พรหมธาดา
	อุปปาติกะ	วิภูณะ มุกกโฏ
กมล ฉันท 12		
	ปลว้งคพรหมชาติ	พจนารถประกาศไ้
	พหุชน ณ ภพใด	อุปมาวิถิทาง
	ระวิรามเกียรติ์เรื้อง	กรเดื้องมิเวื้อนวาง
	หนุมานทหารวัง	พลพลพระนารายณ์
	ผิวธาดูเหล็กขนุน	จิตสุนทริย์หมาย
	จะตลกพิเรนทร์กาย	กิจสรรพฉลาดชน
	มนอุษย์วิกฤตยาม	ก็้จะตามจะเลื้องจน
	ลุประสบกระทั้งยล	จะทะเลายมิสายรอ
	ริษยาวิชาดี	พจนี้ยสอพลอ
	ทะเลลู่ว้งทะเลวงล่อ	ฐุระสมฤทัยเปรม
	จรโดยระเห็จพลัน	รัถยานพระศุกร์เกษม
	มุสิโกชนิเอม	อสโสมิสู้ดี
	สกริจักษ์พฤตมิเน -	ติเสถียรโณลกศรี
	ระบิฉบั้บเฉลาปรีดี	พลีมุขสมัตตความ

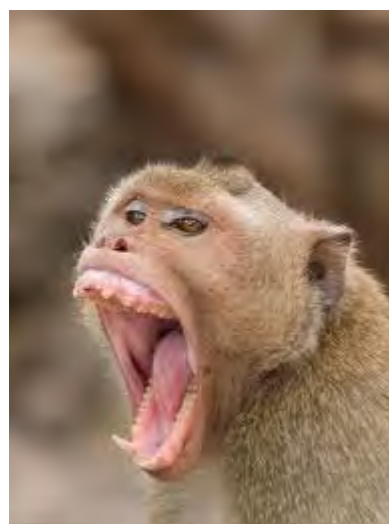
บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดุจเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ อุปปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า จักราศี มี มุกกโฏ ปิวอก (ลิง) เป็นลำดับที่เก้า

ตามตำราพรหมชาติฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีวอก ตกธาดุเหล็ก มิ่งขวัญอยู่ที่ต้นขนุน เป็นผู้มั่งใจใจสุนทรีย์ เป็นคนอารมณ์ขันเรียกเสียงฮาได้กับหมู่เพื่อนฝูง เป็นคนทำงานรอบคอบฉลาดหลักแหลม นอกจากนี้เป็นคนขี้ฉ้อฉลริษยา ไม่อยากให้ใครเกินหน้า ชอบประจบหลอกล่อเอาตัวรอดอย่างเห็นแก่ตัว

คูชีวิตที่เหมาะสม คือ ปีหนู ควรหลีกเลี่ยงปีมะเมีย อาชีพเหมาะกับนักการเมือง ทนายความ อันเป็นโชคโฉลกกันอย่างเจริญมั่นคง

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปี วอก เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ ซึ่งในทำนองเพลงวอก 3 เป็นเพลงที่ประพันธ์โดยนำเพลงเรื่องของเพลงฉิ่ง อัตราร้อยเดียว ที่มีลีลาคล้ายลงมาเป็นโครงสร้างจินตนาการโดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปภิกขัยของ ลิงที่มีความสนุกสนานซุกซน ชูตะคอก เดินวนเวียนไปมา และห้อยโหนกระโดดไปมา นอกจากนี้ยังมีทำนองลูกชัด เสมือนอาการชูตะคอก โครงสร้างทำนองเพลงปีวอก ประกอบด้วย วอก 1 วอก 2 วอก 3 วอก 4 และวอก 5 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ภาพที่ 41 ลิง
(ลิง, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงป๊วอก จะมีทำนองลูกชัต เหมือนอาการชูตะคอก และการบรรเลงซ้ำในประโยคเพลง เหมือนการเดินทางเวียนไปมา และการกระโดดห้อยโหนไปมาของลิง ดังตัวอย่างทำนองเพลงในท่อน 1 ท่อน 3 และท่อน 4 ดังนี้

วอก 1 ทำนองลูกชัต เหมือนอาการชูตะคอก เปรียบได้กับคนพูดสวนขึ้นมา บรรเลงนำโดย ระเบิดเอก บรรเลงตามโดยขลุ่ยเพียงออ และซออู้

ขลุ่ยเพียงออ/ซออู้							
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	รึ รึ ท รึ	- มี่ - รึ	- - - -	- - - -
ระเบิดเอก							
- - - -	- - - ร	- - - ทุ	- - - ร	- ฑ - -	- ฑ - ร	- - - ทุ	- - - ร

วอก 3 การบรรเลงซ้ำในประโยคเพลง ในจังหวะซ้ำ เหมือนการเดินทางเวียนไปมาของลิง บรรเลงทำนองเพลงโดยขลุ่ยเพียงออ ซอด้วง และซออู้

//:

- - - ตั	- - - ตั	- - - ตั	- ฑ - มี่	- - - มี่	- - - รึ	- - - มี่	- ฑ - ตั
- - - ตั	- - - ตั	- - - ตั	- ฑ - มี่	- - - มี่	- - - รึ	- - - มี่	- ฑ - ลั

- - - ตั้	- - - ตั้	- - - ตั้	- ี่ - มั้	- - - มั้	- - - ี่	- - - มั้	- ี่ - ตั้
-----------	-----------	-----------	------------	-----------	----------	-----------	------------

- - - ตั้	- - - ตั้	- - - ตั้	- ี่ - มั้	- - - มั้	- - - ี่	- - - มั้	- ี่ - ึ้
-----------	-----------	-----------	------------	-----------	----------	-----------	-----------

กลับต้น://

วอก 4 การบรรเลงซ้ำในประโยคเพลง ในจังหวะเร็ว เสมือนการกระโดดห้อยโน้มนไปมาของลิ้ง
บรรเลงทำนองเพลงโดยขลุ่ยเพียงออ ซอด้วง และซออู้

//:

ล ล ี่ ล	- ี่ - ล	- ี่ - ล	ี่ ล - -	ี่ ี่ ตั้ ี่	- ตั้ - ี่	- ตั้ - ี่	มั้ ี่ - -
----------	----------	----------	----------	--------------	------------	------------	------------

ล ล ี่ ล	- ี่ - ล	- ี่ - ล	ี่ ล - -	ี่ ี่ ตั้ ี่	- ตั้ - ี่	- ตั้ - ี่	มั้ ตั้ - -
----------	----------	----------	----------	--------------	------------	------------	-------------

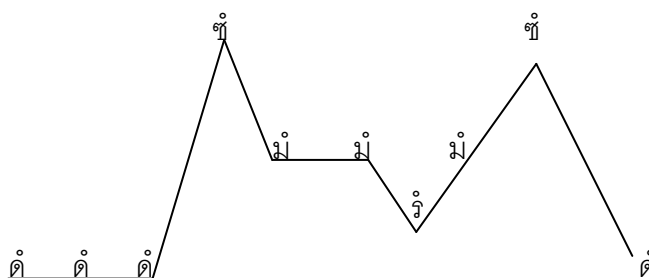
ล ล ี่ ล	- ี่ - ล	- ี่ - ล	ี่ ล - -	ี่ ี่ ตั้ ี่	- ตั้ - ี่	- ตั้ - ี่	มั้ ี่ - -
----------	----------	----------	----------	--------------	------------	------------	------------

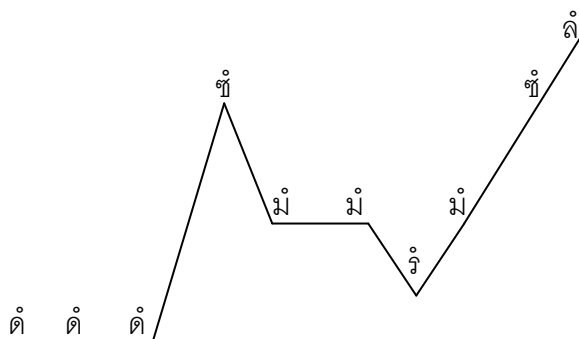
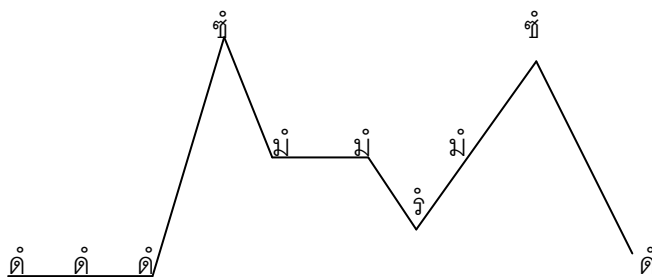
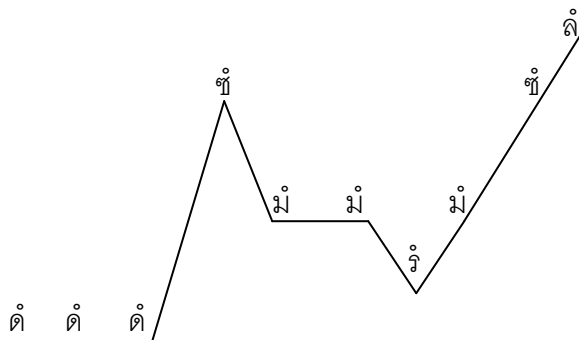
ล ล ี่ ล	- ี่ - ล	- ี่ - ล	ี่ ล - -	ี่ ี่ ตั้ ี่	- ตั้ - ี่	- ตั้ - ี่	มั้ ตั้ - -
----------	----------	----------	----------	--------------	------------	------------	-------------

กลับต้น://

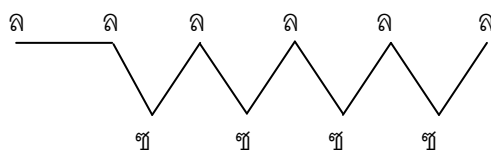
จากรูปแบบของทำนองเพลงวอก 3 และวอก 4 ดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็น
ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 1 การเดินโน้มนเวียนไปมาของลิ้ง ตัวโน้ตจะมีลักษณะขึ้น - ลง

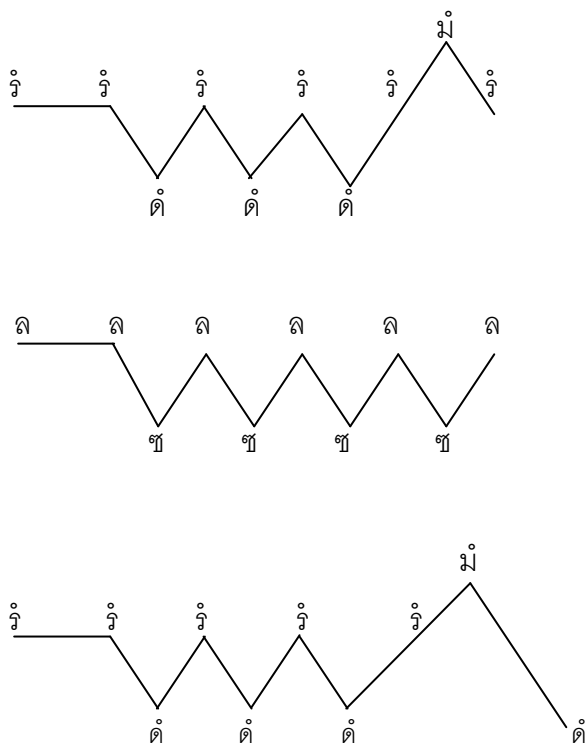

ทำนองที่ 2 การกระโดดห้อยโหนไปมาของลิง ตัวโน้ตจะมีลักษณะขึ้น - ลง

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่วอก เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง โหม่งคู่ โทนชาตรี กับแก๊บ และขลุ่ยนก ลักษณะของเพลงปี่วอกจะมีทำนองสนุกสนาน รวดเร็ว สอดคล้องกับ อากัปกริยาของลิงที่มีความซุกซน กระโดดห้อยโหนไปมา ซึ่งกริยาเช่นนี้ใช้ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี เช่น ซอด้วง ซออู้ สีเข้ากับทำนองเพลง เนื่องจากเครื่องดนตรี ประเภทนี้สามารถลากเสียงได้ยาว นอกจากนี้ อากัปกริยาของลิง เช่น เสียงร้อง ใช้ขลุ่ยนกเป่า เสียงร้อง การเกาลำตัวของลิง ใช้การชูดักกับแก๊บ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ส้องวงใหญ่

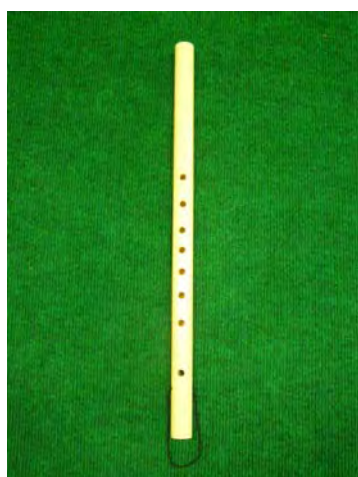
ซอด้วง

ซอด้วี่

จ๊าะจ๊วี่

ขลุ่ยเปียงออก

ฉิ่ง

โหม่งคู่

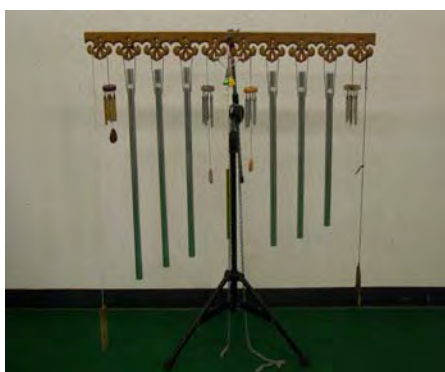
โตนซาตรี

กิบแก็บ

ขลุ่ยนก

ระฆังราวใหญ่

โมบาย

ภาพที่ 42 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงป๊วอก

5.2.10 ปี่ระกา

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่ระกา เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สิบสองนักษัตรคุ้มครองป้องกันสรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “ฉันท” ซึ่งในนักษัตรระกา ผู้วิจัยได้ประพันธ์บทเป็น “อินทรวีเชียร ฉันท 11” มีคณะ พยางค์ สัมผัสครุ-ลหุ ตามกฎรวม 7 บท ในแต่ละบทมี 4 วรรค ทุกวรรคหน้ามี 5 คำ และทุกวรรคหลังมี 6 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่ระกา

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วิภูษะ ฤกษ์ฤไ

อินทรวีเชียร ฉันท 11

ข่าวปาวเสลาไซ

พจนันัยระกาวาร

ชั้นบอกอรุณกาล

นรชน ณ เพลา

หนึ่งวันจะสามครั้ง

ระยะดังปฐมมา

มัชฌิมปัจฉิมผา

สุกกิจประสิทธิ์ไ

รูปงามฉลาดคม

จะนิยมวิกรมชัย

มัธยัสถ์ละเอียดใช้

สมดุสนิสัยงาม

บางทีก็หงุดหงิด

สุจริตและเกรงขาม

นี่คือระกานาม

วยายามมิเรรวน

ชนไก่พิชัยโดย

พิชิตโดยนเรศวร

มหาอุปราชครวญ

ชนะคีนินเวศน์วัง

อย่างหนึ่งวาทัญญู

จิตสูยไสจิง

ก็มีมิสมหวัง

อนรุรักษ์ระเบียบบรรพ์

เกสัซกรเจาะ
โรงเล็งดีทีกัน

ฉลู่เหมาะะหญ่หรรษั
มนมันัระกาโรย

(สร้อย) ต็อก ตัก ต็อก ค็อค อะดู เดิลดู   กุก กุก กู ค็อค ก็บอกเวลา

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความ สำเร็จ ดุจเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝัง กับนรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ อุปปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไป ตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาว นพเคราะห์ที่เรียกว่า “จักราศี” มี กุกกุก โประกา (ไก่) เป็นลำดับที่สิบ

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีไก่ มัก จะเป็นคนรูปร่าง และผิวพรรณดีมีชาติตระกูล ฉลาดเฉลียวคม ไม่ว่าจะทำกิจการใดมักจะประสบชัยเสมอ จึง เป็นที่ นิยมชมชอบของคนทั่วไป เป็นคนประหยัดและละเอียดรอบคอบ บางครั้งชอบจู้จี้ขี้บ่นหงุดหงิด นอกจากนี้ยังเป็นคนสุจริตซื่อตรงและเก่งกล้าเป็นที่น่าเกรงขามในสายตาคน ทั้งยังเป็นผู้มีความ อุตสาหะมานะสูง เชื้อเพื่อเชื้อแม่ ใจบุญ ทะเยอทะยาน พุดจาโยโธหง มีบ้างที่ไม่สมหวัง กับ ชีวิต อาชีพการงานที่เหมาะสมกับคนปีนี้ คือ แพทย์ เกสัซกร งาน ศิลปหัตถกรรม ส่วนเนื้อคู่ คือ ปีฉลู ปีมะโรง และปีมะเส็ง ควรหลีกเลี่ยงคนที่เกิดปีเดียวกัน

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปี ระกา เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการ โดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปภิกิริยา ของไก่ ดังสำนวนไทยที่ว่า “ไก่อางเพราะขน คนงามเพราะแต่ง” เป็นคำเปรียบเปรยกับความสวยงามตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องแต่งแต้ม เยียง “ไก่” เทียบได้กับคน คือ งามทั้งกาย วาจา และใจ ดังมนุษย์ปาปะมุตผู้ห ลุดพัน ไร้ซึ่ง ลากยศ สรรเสริญ หรือมีความ “พอเพียง ” ตามพระบรมราชาบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้คำเปรียบเปรย แล้ว เสียงไก่เป็นเครื่องบอกเวลาและสรรพสิ่งอื่นๆ ของคนทั่วโลก การประพันธ์เพลงปี “ระกา” นี้ มีโครงสร้างอย่างละครพันทางเรื่อง “พระลอ” ท่วงทำนองจึงเป็น สำเนียงลาว โครงสร้างทำนองเพลงปีระกา ประกอบด้วย ลูกนำ ระกา 1 ระกา 2 และเดี่ยว จะเข้ (ทำนองซุ่มใหม่) บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ภาพที่ 44 ไก่
(ไก่, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่ระกา ทำนองลูกนำบรรเลงทางกรอ และใช้เทคนิคลูกล้อให้ความรู้สึกฟังสบายๆ สดชื่นเบิกบาน เหมือนการชื่นชมความงามตามธรรมชาติในยามรุ่งอรุณ และในตอน 1 ใช้เทคนิคลูกต่อ ในวรรคถาม-ตอบ เหมือนการชันชานรับของไก่ ตอน 2 ใช้เทคนิคลูกขัด เพื่อให้สอดคล้องตามบทร้องเรื่อง การชนไก่ระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราช นอกจากนี้ยังมีท่วงทำนองที่เลียนเสียงไก่ขัน เหมือนเป็นเครื่องบอกเวลา ซึ่งจะใช้เครื่องดนตรีเลียนเสียงไก่ขัน และใช้เทคนิคจากอวัยวะร่างกายของคน และอุปกรณ์อื่นๆ แทนเสียงการกระพือปีกของไก่ เช่น การใช้มือตบที่อก การใช้กระดาษตีกระทบที่พื้น ฯลฯ ดังตัวอย่างทำนองเพลงในตอนลูกนำ ตอน 1 และตอน 2 ดังนี้

ลูกนำ ใช้เทคนิคลูกล้อในวรรคถาม – ตอบ ในการขึ้นชมความงามตามธรรมชาติ
 ในยามรุ่งอรุณด้วยการดำเนินเพลงทางกรอ

วรรคถาม				วรรคตอบ			
{ - - - ด	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล }	{ - - - ด	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล }
{ - - - ตั้	- - - ท	- - - ล	- - - ช }	{ - - - ตั้	- - - ท	- - - ล	- - - ช }
{ - - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ช }	{ - - - ด	- - - ร	- - - ฟ	- - - ช }
{ - - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ฟ }	{ - - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ฟ }

ระกา 1 ใช้เทคนิคลูกต่อ เสมือนการขึ้นขานรับของไก่ ในวรรคถาม - ตอบ

วรรคถาม		วรรคตอบ		วรรคถาม		วรรคตอบ	
{ - - - ด	- - - ฟ }	{ - - - ช	ล ตั้ ล ช ฟ }	{ - - - ด	- - - ช }	{ - - - ล	ตั้ รึ ตั้ ล ช }
วรรคถาม		วรรคตอบ		วรรคถาม		วรรคตอบ	
{ - - - -	ฟ รึ ตั้ ล }	{ - - - -	รึ ตั้ ล ช }	{ - - - -	ล ช ฟ ร }	{ - - - -	ตั้ - รึ ตั้ ล ช ฟ }
วรรคถาม				วรรคตอบ			
{ - - - -	- - - -	- ล - ร	ช ฟ ร ต }	{ - ล - ต	- ร - ฟ	- ช - ล	ช ฟ - ช }
วรรคถาม				วรรคตอบ			
{ - - - -	- - - -	- ฟ - ช	- ล - ตั้	- - - ล	- ช - -	{ ฟ - ฟ	ด - ร - ฟ }

สร้อย 1 ผู้ขับร้อง ขับร้องเสียงไก่ขัน เสมือนเป็นเครื่องบอกเวลา

- - - -	- - - ตั้	อก - - -	ตั้	- - - ตั้	อก - - -	- - -	- - - ตั้	อก - - -	อะ	ดู -	เดิล -	ดู		
- - - -	- - -	กุก	- - -	กุก	- - -	กรู	- - - -	- - -	ตั้	อก -	กั้	บอก -	เว -	ลา

ระกา 2 ใช้เทคนิคลูกขัด เสมือนการชนไก่ ในวรรคถาม - ตอบ

วรรคถาม				วรรคตอบ			
{ - - ด	ฟ ช	ล ช	ฟ ช }	{ - - ด	ฟ ช	ล ท	ตั้ ท ล ช
{ - - -	ด ฟ	- - -	ช }	{ - - -	ด ฟ	- - -	ช }
{ - - -	ด ฟ	- - -	ช }	{ - - -	ด ฟ	- - -	ช }
{ - - -	ด ฟ	- - -	ช }	{ - - -	ด ฟ	- - -	ช }

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่ระกา เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบเล็ก กรับพวง โหม่งพม่า กลองแขก เครื่องเคาะไม้ ระฆัง ระฆังราว และโหมบ าย ลักษณะของเพลงปี่ระกา จะมีทำนองอ่อนหวาน ประกอบกับเสียงไก่ขัน อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของไก่ จึงใช้เครื่องเป่าเลียนเสียงไก่ ใช้เทคนิคจากอวัยวะร่างกายของคน และอุปกรณ์อื่นๆ เช่น การใช้มือตบที่หน้าอก การใช้กระดาษตีกระทบที่พื้น แทนเสียงการกระทบหรือปัด ส่วนเครื่องเคาะไม้ ตีจังหวะเลียนเสียงนาฬิกา คำว่า "ต็อกตึกต็อก" และโหม่งคู่ ตีจังหวะเลียนเสียงร้องของไก่ คำว่า "คือคอะดูเดิดดู" ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ซ้องวงใหญ่

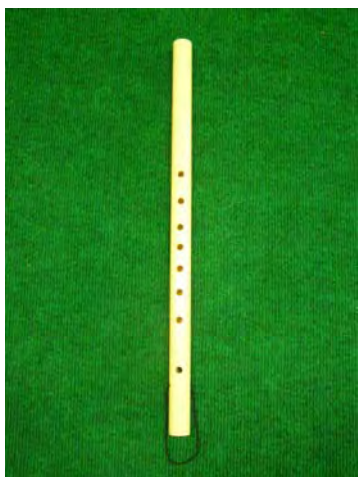
ซอด้วง

ซอด้วง

ซอเป็

ขลุ่ยเพียงออ

ฆ้อง

ฉาบเล็ก

กรับพวง

โหม่งพม่า

กลองแขก

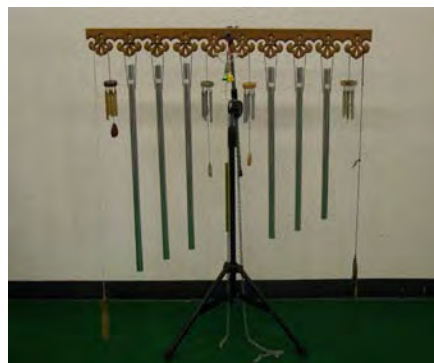
เครื่องเคาะไม้

ระฆัง

ระฆังราวเล็ก

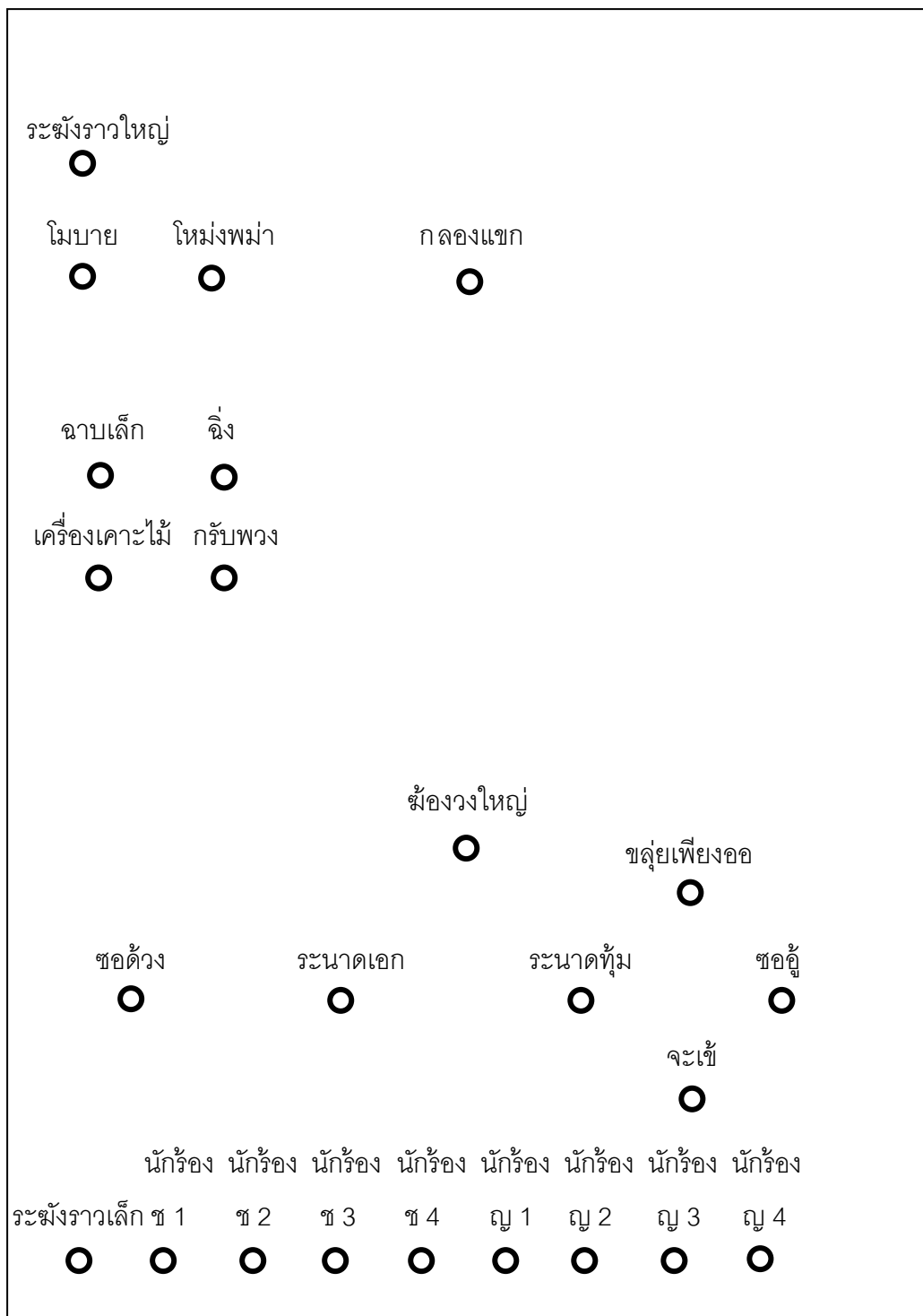
ระฆังราวใหญ่

โมบาย

ภาพที่ 45 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่ระกา

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อกราก ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 46 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อกราก

5.2.11 ปี่จอ

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปี่จอ เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สิบสองนักษัตรคุ้มครองป้องกัน สรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “ฉันท” ซึ่งในนักษัตรจอ ผู้วิจัยได้ประพันธ์บทเป็น “สัททูลวิกิพีต ฉันท 19” มีคณะ พยางค์ สัมผัสครุ-ลหุตามกฎ รวม 7 บท ในแต่ละบทมี 3 วรรค ทุกวรรคที่ 1 มี 12 คำ ทุกวรรคที่ 2 มี 5 คำ และวรรคที่ 3 มี 2 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปี่จอ

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาทิกะ

วิภูษะ โสณโข

สัททูลวิกิพีต ฉันท 19

เบื้องบท บรรพคติ ดังจะอา ลปนศรัย	
เรื่องโสณโขนัย	ณ กรรม
เลี้ยงยาก ้วยอนุ เจริญลูใน อมรนำ	
มีผู้ อุปถัมภ์	ชะตา
แม่นย่า จำวินิจ ฉยมมนุษย์ กมลพา	
เชื้อใคร มิได้นำ	ภิรมย์
ผ่าซาก วากยะ ทรหด ศฐบรม	
ชื่อสัตย์กระหิมโหม	พิไล
ส่วนลึก จิตตะตุ ฉลาดนะอา สยานุสัย	
ไขว่คว้า แสงงใด	พิทุร

ลัคนา คีตน ฤตยา ศิลปะพูน
 สวรรค์สร้าง สีไพบูลย์ พิสดาร
 นันแน้ แมมิเหมาะะ มองเกาะจะ มธุระกานต์
 มิตรมิ่ง ศฤงคาร อนันต์

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดุจเครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลูกฝังกับบรรพชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้อุปาทิกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิ ตยข์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า “จักราศี” มี โสณโข ปิจอ (หมา) เป็นลำดับที่สิบเอ็ด

ตามตำราพรหมชาติฉบับหลวง ทำนายว่า คนที่เกิดปีจอ ตามความเชื่อเรื่องเวรกรรมของคนที่เกิดในปีนี้ มีกรรมดีก วมชั่วที่ต้องผจญอุปสรรคไต่บ้าง ในวัยเด็กเลี้ยงยากชี้โรคจนมีผู้ใจบุญขอเอาไปเลี้ยง และกลับได้ดีเมื่อเติบโตใหญ่ คนปีจอมีความสามารถในการพิจารณาคน สามารถไตร่ตรอง และตัดสินใจวินิจฉัยคนได้ถูกต้องด้วยความรู้สึกของจิตสัมผัส เป็นคนไม่เชื่อใครง่ายตายนัก เพราะค่อนข้าง มีจุดยืนเป็นของตนเอง และมีนิสัยร้ายแรง บางครั้งเป็นคนพูดจาขวานผ่าซากตรงไปตรงมา ในส่วนลึกของนิสัยเป็นคนดูโกรธง่ายหายเร็ว และเป็นคนอยู่ไม่นิ่งชอบไขว่คว้าแสวงหาวิชาความรู้ อาชีพที่เหมาะสม คือ นักดนตรี นักคีตกวี สำหรับคู่ครอง คือปีเถาะ

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปีจอ เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปกริยาของ สุนัข เช่น ความซื่อสัตย์ เสียงเห่า เสียงหอน และการต่อสู้อย่างสุนัข ตำราจีนว่า สุนัขเป็นสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์ กระทั่งชาวอียิปต์โบราณได้สร้างสุนัขไว้บูชา ชื่อ “ศวานบูชา” คือการบูชาสุนัขในเทศกาลทิวาลีของชาวเนปาล เพราะเชื่อกันว่า เป็นสัตว์รักษาประตูของ พระยม ส่วนในสยามประเทศปรากฏสุนัขจงรักภักดี ดังเช่นอนุสาวรีย์ หมา “ย่าเหล” จังหวัดนครปฐม นอกจากนี้ยังมี “คุณทองแดง” สุนัขทรงเลี้ยง ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จะเห็นได้ว่า สุนัขมีความซื่อสัตย์และผูกพันกับมนุษย์มาแต่อดีต โครงสร้างทำนองเพลงปีจอ ประกอบด้วย ลูกนำ จอ 1 จอ 2 จอ 3 จอ 4 จอ 5 จอ 6 และจอ 7 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงจอ

ภาพที่ 47 คุณทองแดง
สุนัขทรงเลี้ยงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
(คุณทองแดง, 2553: ออนไลน์)

ภาพที่ 48 อนุสาวรีย์ย่าเหล
(อนุสาวรีย์ย่าเหล, 2553: ออนไลน์)

ภาพที่ 49 สุนัข
(สุนัช, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่จ้อ ดำเนินทำนองด้วยวรรคถาม-ตอบ เป็นส่วนใหญ่ อาศัยเทคนิคลูกล้อ ลูกขัด และลูกต่อ สื่อให้เห็นพฤติกรรมของสุนัข นอกจากนี้ ในท่อนลูกนำ จะมีทำนองเลียนเสียงสุนัข เสมือนการเห่า การหอนของสุนัข และในทำนองจ้อ 3 จะมีรูปแบบ ทำนองเพลงโดยใช้เทคนิคลูกต่อ ลูกขัด เลียนแบบอากัปกิริยาของสุนัขในการหยอกและกัดกันในฝูงสุนัข

ดังตัวอย่างทำนองเพลงในท่อนลูกนำ จ้อ 3 และจ้อ 4 ดังนี้

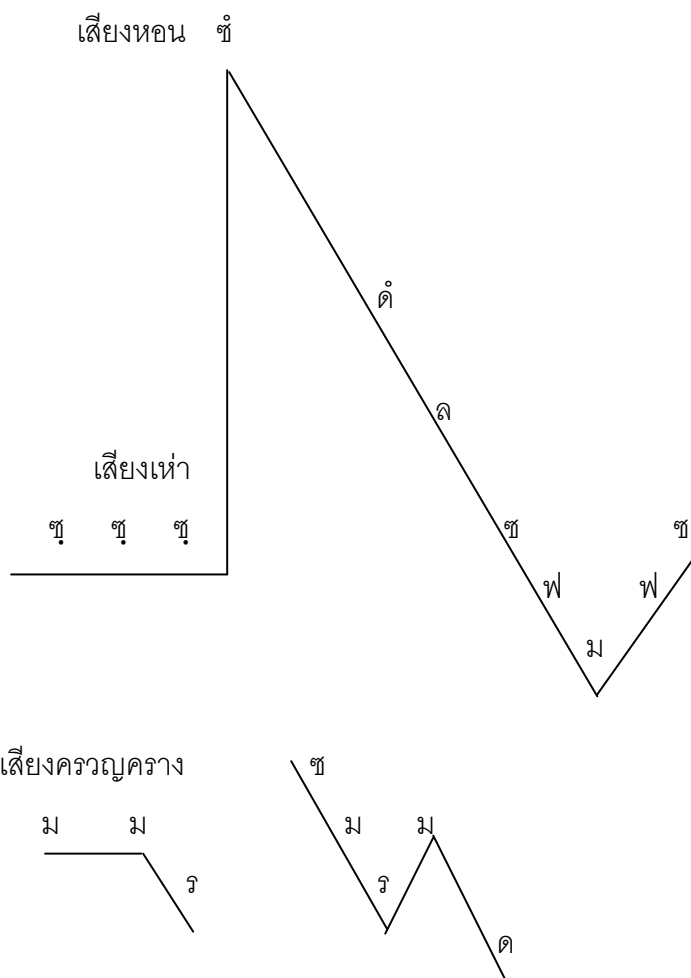
ลูกนำ เสียงเห่า เสียงหอน และเสียงครวญครางของสุนัข แสดงถึงการเฝ้ารอเจ้าของ

- - - -	- - - -	- - - ฑู	- ฑู - ฑู	- - - -	- - - -	- ตั ล ฑ	พ ม พ ฑ
---------	---------	----------	-----------	---------	---------	----------	---------

- - - -	- - - -	- - - ม	- ม - ร	- - - -	- - - -	- ฑ ม ร	- ม - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากรูปแบบของทำนองเพลงดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนให้เห็นทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงได้ดังนี้

ทำนองที่ 1 เสียงเห่า เสียงหอน ใช้การไล่เสียงของตัวโน้ตจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

จอ 3 การหยอกกัดกันในฝูงสุนัข

วรรคถาม				วรรคตอบ			
{ - - - -	- ดํ ล ดํ	- ดํ ล ซ	ม ซ - -	{ - มํ - ซํ	- ดํ - รํ	- มํ - รํ	ล ดํ - -
{ - - - -	ซ ล ด ร	- ม ซ ล	ดํ ซ - -	{ ดํ ล ซ ดํ	- รํ - มํ	- ซํ - -	- มํ รํ ดํ

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่จ้อ เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอคู่ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง กรับพวง กลองแขก กราะดิ่ง กระพรวน ระฆังราว และโมบาย ลักษณะของเพลงปี่จ้อมี ท่วงทำนองเป็นประโยคถาม - ประโยคตอบ เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการแบ่งกลุ่มของเครื่องดนตรีจึง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำ ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ และกลุ่ม ผู้ตาม ได้แก่ ซอคู่ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ ลักษณะของทำนองเพลงประเภทนี้สามารถสื่อ ให้เห็นถึงพฤติกรรมของสุนัข เช่น การเห่า การหอน ซึ่งสุนัขมักจะส่งเสียง เห่าหอนต่อๆ กันไป เป็นช่วงๆ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบเสียงดังกล่าว ได้แก่ ระนาดเอก ซอคู่ ส่วนอุปกรณ์ ที่ เกี่ยวข้องกับสุนัข เช่น กราะดิ่ง กระพรวน ช่วยสร้างบรรยากาศ ของเพลงปี่จ้อ ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

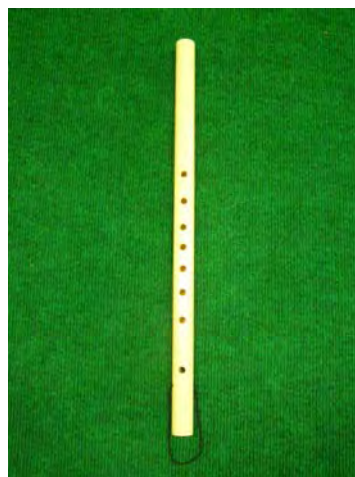
ซ้องวงใหญ่

ซอคู่

จะเข้

ขลุ่ยเพียงออ

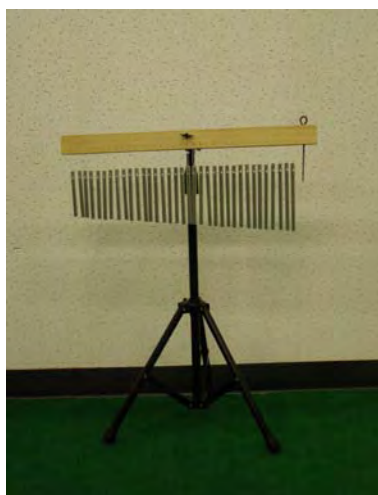
ฉิ่ง

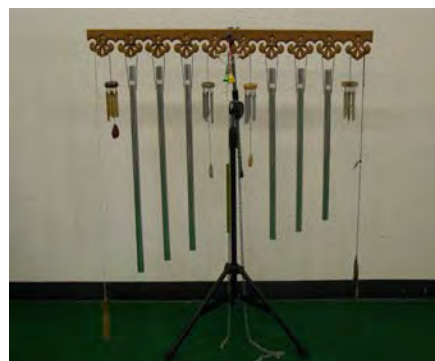
กรับพวง

กลองแขก

ระฆังราวเล็ก

ระฆังราวใหญ่

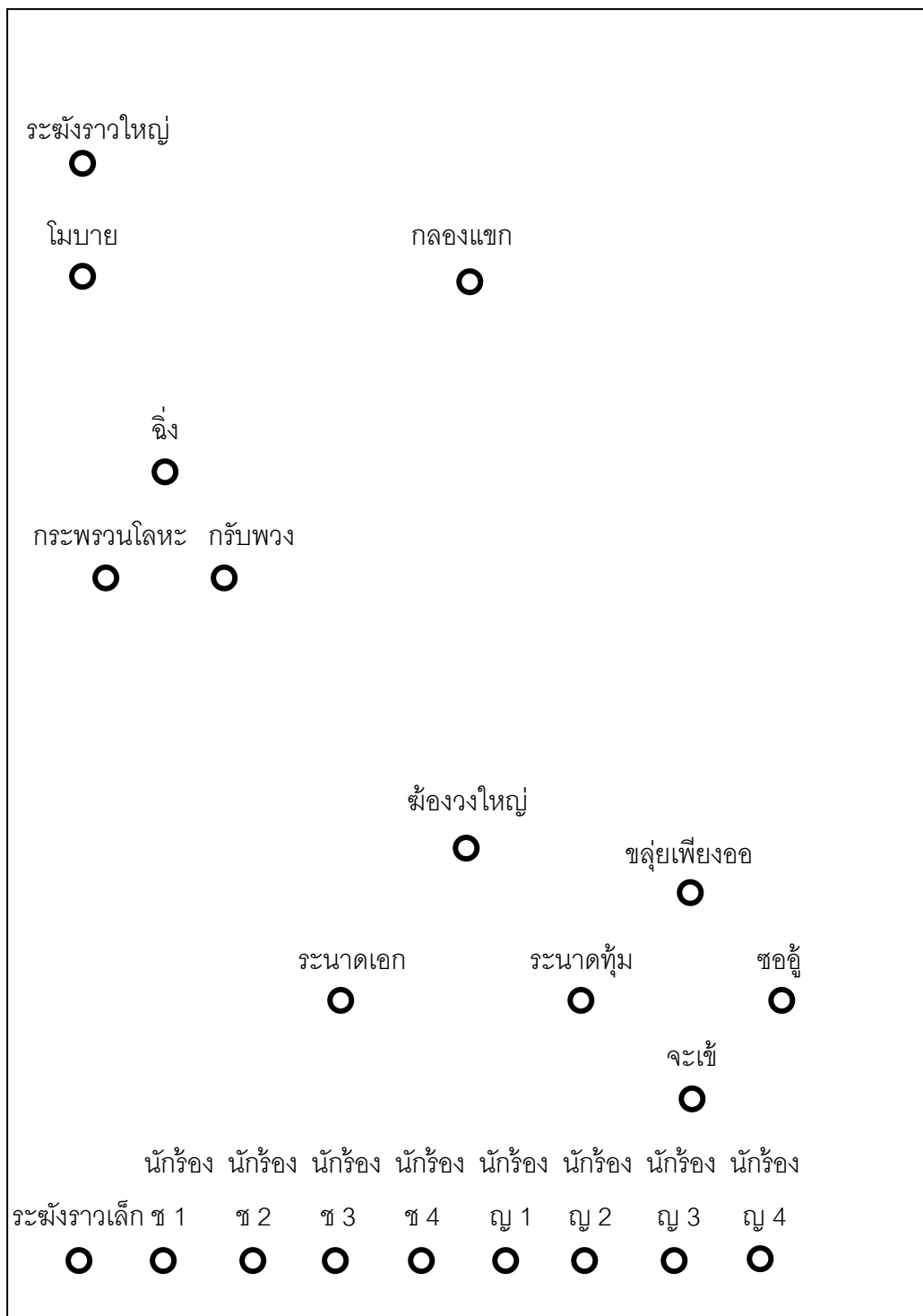
โมบาย

กระพรวนโลหะ

ภาพที่ 50 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่จอก

ในที่นี้จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อป ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 51 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อป

5.2.12 ปีกุน

การประพันธ์บทร้อง

บทร้องของเพลงปีกุน เป็นบทประพันธ์ประเภท “ร่าย” คือ การบูชาและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงดลบันดาลความเป็นสิริมงคลให้สืบสองนักษัตรคุ้มครองป้องกันสรรพภัยและเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ และบทประพันธ์ประเภท “ฉันท” ซึ่งในนักษัตรกุน ผู้วิจัยได้ประพันธ์บทเป็น “อุปัฏฐิตา ฉันท 11” มีคณะ พยางค์ สัมผัสครุ-ลหุ ตามกฎ รวม 7 บท ในแต่ละบทมี 4 วรรค วรรคหน้ามี 5 คำ และวรรคหลัง มี 6 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้อยกรอง

ปีกุน

ทำนองเชื่อม (สร้อย)

ร่าย

สิทธิการิยะ

พรหมธาดา

อุปปาติกะ

วัฏฏะ สุกโร

อุปัฏฐิตา ฉันท 11

อันว่า สุกโร	มโหี ชนาหาร
รูปลักษณ์ แลตระการ	รจนา ณ บัดดล
หลักแหลม เจริจา	ฐิติกล้า และอดทน
หนทาง บาทยุคล	นฤโฆษ นรีชาติ
ใจกว้าง พลคิด	นิรมิต ทะนงมาด
บางที มีประมาท	ณัฐปราชญ์ สิกัญญู
ช่วยเหลือ และจะเกื้อ	हितเผื่อ เพราะเพื่อนโซ
เซซัด เสรีจโย	กตเว ทิตาคูน
ชื่อสัตย์ ปณิธาน	จิตมั่น มโนบุญ
ผู้ใหญ่ สนับสนุน	ศมสุข นิรันดร
การงาน ปฏิบัติ	จะถนัด ะบำฟอน
ลงทุน กุณอมร	ตุรกีจ สัมฤทธิ์ได้

คู่ขวัญ นะมะแม   สิริแท้ มะเส็งไม้
สมบูรณ์ คู่่นฤทัย   ฌนยอด ตลอดกาล

บทประพันธ์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มนุษย์เมื่อประสบวิบากกรรม คำว่า “สิทธิการิยะ” เป็นคำอธิษฐานขอความสำเร็จ ดูจ เครื่องยึดเหนี่ยวที่พึ่งทางใจ ความเชื่อที่ปลุกฝังกับนรชนอย่างนิรันดร์ ว่าสรรพสิ่งในโลกพระพรหมผู้ อนุปาติกะ บันดาลให้เกิดเรื่องดีและร้ายไปตามชะตากรรม ดังรอบการเวียนเกิดเวียนตาย อันเป็นทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ของดาวนพเคราะห์ที่เรียกว่า จักราศี มี สุกโร ปีกุน (หมู) เป็นลำดับที่สิบสอง

ตามตำราพรหมชาติ ฉบับหลวง ท่านาย ว่า คนที่เกิดปีหมูรูป ร่างกำยำ ปากนั้น เจรจาหลักแหลม เก่งกล้า เป็นคนมีจิตใจกว้างขวาง มีพลังสมาธิและสติในการขบคิด กระทำสิ่งใด แม้จะประสบอุปสรรค ก็ลุล่วงได้ตั้งใจหวัง เพราะมีผู้ใหญ่รักและให้การสนับสนุน ต่อไปภายหน้า จะมีแต่ความสงบสุขตลอดไป อาชีพที่เหมาะสมกับค นปีนี้ คือ นักดนตรี ช่างร้อง ฟ้อนรำ หรือเป็น นักธุรกิจ ส่วนคู่ครอง คือ ปีมะแม ควรหลีกเลี่ยงปีมะเส็ง

การประพันธ์ทำนองเพลง

ทำนองเพลงปีกุน เป็นทำนองเพลงที่ประพันธ์แบบสร้างสรรค์ จินตนาการโดยล้อตามบทประพันธ์ และเลียนแบบอากัปกริยาของหมู เช่น การเดินตัวมเตี้ยม ความสุขสำราญกับการกินการนอน ลักษณะของทำนองเพลง ในช่วงแรกจึงบรรเลงทางกรอ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเดินทาง ส่วนช่วงหลังเป็นทำนองเพลงจังหวะชั้นเดียว มีท่วงทำนองสนุกสนาน เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการกิน โครงสร้างทำนองเพลงปีกุน ประกอบด้วย ลูกนำ กุน 1 และ กุน 2 บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ภาพที่ 52 หมู

(หมู, 2553: ออนไลน์)

ดังนั้นลักษณะเด่นของเพลงปี่กุน จึงดำเนินทำนองเพลงทางกรอ ในกุน 1 และ ทำนองอัตราจังหวะชั้นเดียวในกุน 2 นอกจากนี้ยังมีการบรรเลงซ้ำในประโยคเพลงเป็นส่วนใหญ่ เสมือนการเดินทางของหมูนเวียนกลับไปกลับมาอยู่ในเล่า ดังตัวอย่างทำนองเพลงในท่อน 1 ดังนี้

กุน 1 การบรรเลงซ้ำในประโยคเพลง แสดงถึงการเดินอย่างต้วมเตี้ยมและ เดินกลับไปกลับมา ของหมูที่อยู่ในเล่า

//: การเดิน

- - - -	- - - ร	- - - ร	- - - ซ	- - - ท	- - - -	- ล - -	- ซ - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - -	- - - ซ	- - - ม	- - - ร	- - - ม	- - - -	- ต - -	- ร - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น://

//: การเดิน

- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- ซ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ท	- - - ล	- - - -	- ซ - -	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลับต้น://

//: การเดิน

- - - -	- ต - ร	- - - รุ	- - - ร	- ฟ - ร	- ต - ร	- ฟ - -	- ซุ - ซ
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	----------

- - - -	- ตี - ล	- - - ซุ	- - - ซ	- ฟ - ฟ	- ซ - ล	- ตี - -	- ซุ - ซ
---------	----------	----------	---------	---------	---------	----------	----------

กลับต้น://

รูปแบบการผสมวง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในเพลงปี่กุน เครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซอด้วง ซอ คู้ จะเข้ และขลุ่ยเพียงออ เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง กรับพวง และตะโพนไทย ลักษณะของเพลงปี่กุน ในกุน 1 เป็นเพลงทางกรอ แสดงการเดินของหมู กำหนดเครื่องดนตรีที่มีความถนัดในการกรอเสียงได้ยาวนานเป็นกลุ่มผู้นำ ได้แก่ ระนาดเอก และจะเข้ และกลุ่ มผู้ตามรับจังหวะทำประโยค ได้แก่ ระนาดทุ้ม ซอด้วง ซอ คู้ และขลุ่ยเพียงออ ส่วนฉิ่ง กรับพวง และตะโพนไทยตีอย่างจังหวะห่างๆ ตามพฤติกรรมการเดินอย่างตัวมเตี้ยม ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ระนาดเอก

ระนาดทุ้ม

ซ้องวงใหญ่

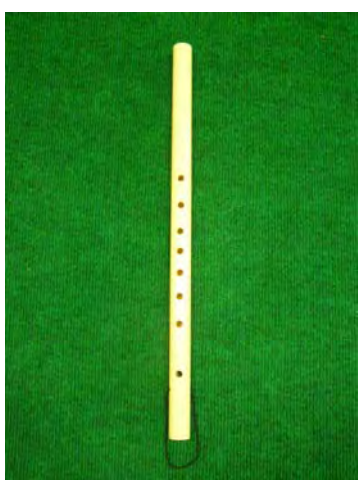
ซอด้วง

ซอคู่

จະเข้

ขลุ่ยเพียงออ

ฉิ่ง

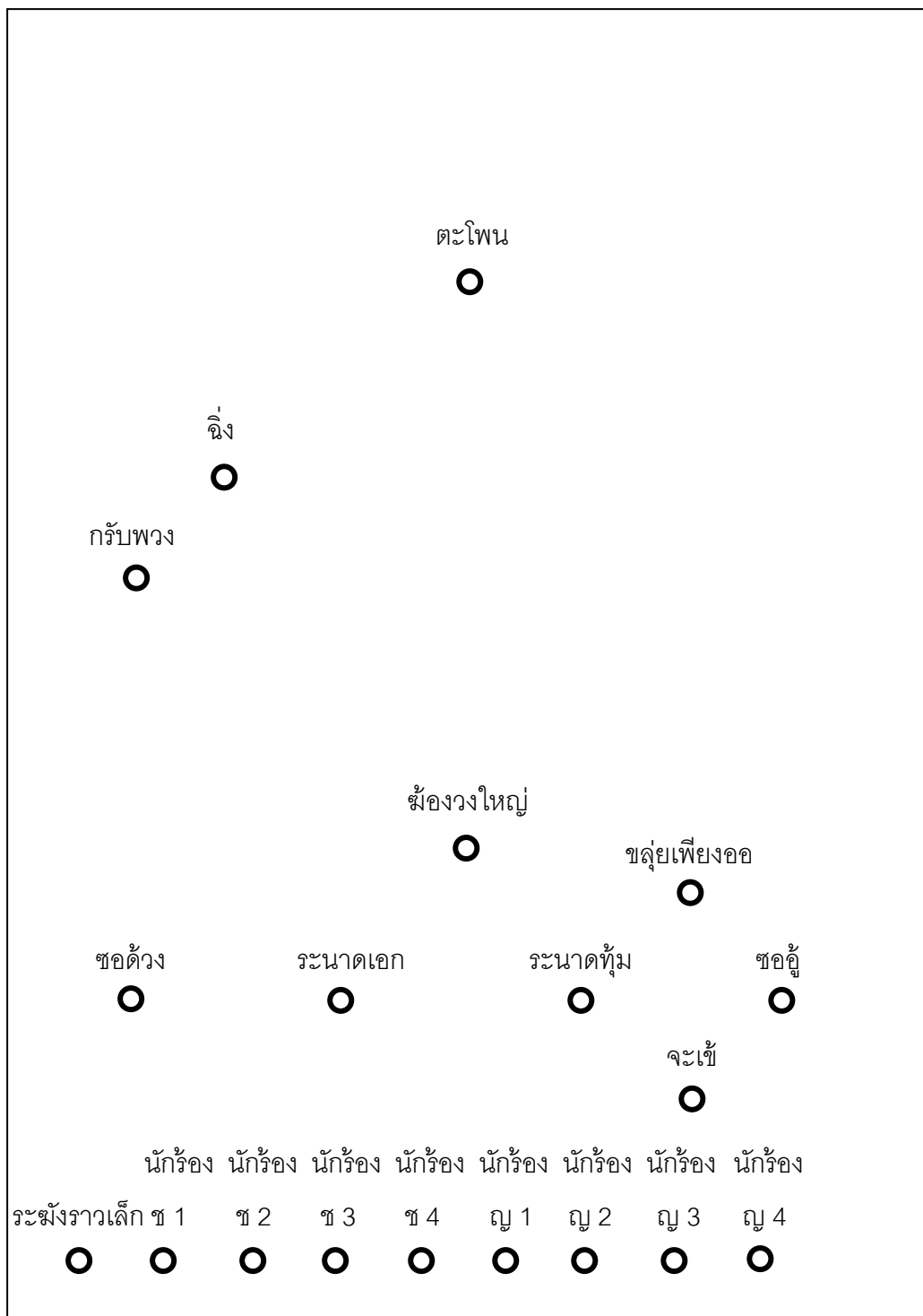
กรับพวง

ตะโพน

ภาพที่ 53 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงปี่กุน

ในที่นี่จะแสดงแผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปรุ่น ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 54 แผนผังการจัดตั้งวงดนตรีเพลงป๊อปรุ่น

5.3 บทร้องและทำนองเพลงตติยศาสตร์

ตติยศาสตร์ คือ การบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย (Finale) ผู้วิจัยได้นำเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละปีนักษัตรมาบรรเลงต่อเนื่องกันเป็นบทเพลง เพื่อสรุปให้เห็น วัฏจักรการโคจรของแต่ละปีนักษัตร รวมทั้งประพันธ์บทร้อยกรองเพื่อแสดงเอกลักษณ์ในแต่ละปีนักษัตร เริ่มตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน ซึ่งผู้ขับร้องอ่านแบบบรรยาย ช่วงสุดท้ายของทำนองเพลงลงจบด้วย “ทำนองสร้อย” โดยเปลี่ยนคำร้องจาก “ปีนักษัตร” เป็นคำว่า “สวัสดิ” เพื่อเป็นการจบการบรรเลงบทเพลงชุด 12 นักษัตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทร้องตติยศาสตร์

ชวดหนูมิถุนะ	มานะพยายาม
ฉลูดูรูปงาม	อร่ามยามเช้าเช้า
อัฐคนพิศมโ	อาโหโหโหฟ้าร์
เถาะเหมาะะจันทร	โลกาโคจร
นาคาอำอมร	ขนดนอนอหิงสา
มะเส็งเก่งพิษา	ฤทธากล้ำแกร่ง
มะเมียผาดแผง	เรี่ยวแรงเหลือกำลัง
มะแมโภชนัง	ลาภังค์ช่างน่ายล
วอกรุกชอบชุกชน	ราวกับคนก่นมา
เจ้าระเบียบระกา	งามสง่าเพลาจร
ชื่อสัตย์ฉลาดจ	เคลียคลอพนอใจ
กุนละมุนละไม	คำรบนายษัตรสกุล

ตติยศาสตร์

ปี่ชวด

บรรเลงเกล้า นักร้องอ่านบรรยาย

คำร้อง ชวดหนูมุสิกะ มานะพยายาม

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- - - -	ซ ล ซ ฟ	- - - -	- - - -	- ด - ล	ฟ - ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	ฟฟฟด	- ฟ - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ล ล ล ล	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยหลีบ

- - - -	- - - -	- ฟ - ร	ฟ - ร ด	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - ซ ล	- - ซ ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	ซ - ฟ ล	- ล - ล	ฟ - ร ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่

- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เครื่องเคาะไม้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Agogo bell

- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ล - ซ	- ฟ - ท	- - ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ร ฟ ซ	- ล - ซ	ฟ ร ต ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ท	- ล - ซ	- ฟ - ท	- - ล ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว/ซอด้วง/กู่เจิ้ง/ซิม

- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ท - จุ จั	ต ท - ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-----------	---------

ปี่ซาล

คำร้อง รูปลัคน์พยัคฆโม อ่าโอโอโอพาร์

ขลุ่ยเพียงออ

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ดั - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - ซ ล	ฟ ซ - -	- - - -	- - - -	- - ซ ล	ร ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซอด้วง

- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- - - -	- ดั - ท	- ล - ซ	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - x	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - ด	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ๗	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - ฟ	- ๗ - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- ฟ - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - ด	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ๗	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- x - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - x	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปีเตอร์

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง เถาะเหมาะจันทร์รา โลกาคจร

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- รี่ - ท	- รี่ - ล	ช ล ท ช	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	-----------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - รี่	- - - ดี่	ล ท - รี่	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- มี่ - ซี่	- มี่ - รี่	ดี่ ท - ดี่	- - - -
---------	---------	---------	---------	-------------	-------------	-------------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - รั รั	- รั - ท	- ซ ล ท	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซ ล ท	- รั - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซ ล ท	- รั - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ ล ท	- รั - ท	- ล - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - รั รั	- รั - ท	- ซ ล ท	- - - -
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	---------	---------

กลองอินโด (หน้าทับประดิษฐ์ใหม่)

- - - -	- - - x	- x - -	- x - x	- - - -	- - x x	- x - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

โหม่งพม่า

- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - x x	- - - -	- - - -	- - - -	- - x x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ซ	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ท ท	- ท - ล	- ท ล ๗	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- ๗ ล ท	- รี่ - ท	- ล - ๗	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	-----------	---------	---------	---------	---------	---------

Triangle

- - - -	- - - -	- - - -	- - X X	- - - -	- - - -	- - - -	- - X X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปี่มโหรี

คำร้อง นาคาอำมร ขนदनอนนิงงสา

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Timpani

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ๗	- - - ล	- ร - ด	- ล - ๗
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	- - - ฆ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	- - - ฆ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ซออู้

-	-	-	-	-	- - - ฆ	- - - ล	- ร - ด	- ล - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Timpani

-	-	-	-	-	-	-	- x - x	- x - x
---	---	---	---	---	---	---	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

-	- - - ด	-	- - - ฆ	-	-	-	-
---	---------	---	---------	---	---	---	---

ซออู้

-	-	-	-	-	- - - ฟ	- ฆ - ล	- ด - ฆ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องหุ่ย

-	-	-	-	-	-	-	- - - x
---	---	---	---	---	---	---	---------

Timpani

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	- - - ด	- ล - ฆ	- - - ล	- ฆ - ด
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	- - - ด	- ล - ฆ	- - - ล	- ฆ - ด
---	---	---	---	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	- - - ด	- - - ล	- - - ฆ	- - - ด	- ล - ฆ	- - - ล	- ฆ - ด
---	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง

- ล ต ร์	พ ด้ - -	- ล ต ร์	ด้ ล ซ ฟ	ซ ฟ ร ต	ร ต - -	- ต - -	- ต ร ฟ
----------	----------	----------	----------	---------	---------	---------	---------

ระฆังราว

- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ฟ	- - - -	- - - ต	- - - -	- - - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปี่มะเมีย

คำร้อง มะเมียผาดแพง เร็วแรงเหลือกำลัง

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - ต	- - - ล	- - - ต	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ต	- - ล ซ	ล ซ ม ซ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	กุ่มกุ่ม กั๊กกั๊ก	กุ่มกุ่ม กั๊กกั๊ก	กุ่มกุ่ม กั๊กกั๊ก
---------	---------	---------	---------	---------	----------------------	----------------------	----------------------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	- - - ซ	- - ม ร	ด ล ด ซ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	- - - ซ	- - - ม	- - - ซ	-	-	-	-
---	---------	---------	---------	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	-	-	-	-	- - - ซ	- - ม ร	ด ล ด ซ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

-	-	-	-	-	- - - ซ	- - ม ร	ด ล ด ซ
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

-	-	-	-	-	ก๊อบก๊อบ กั๊กกั๊ก	ก๊อบก๊อบ กั๊กกั๊ก	ก๊อบก๊อบ กั๊กกั๊ก
---	---	---	---	---	----------------------	----------------------	----------------------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

-	-	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---	---

ระนาดทุ้ม

-	- - - ซ	- - ล ด	ร ด ล ซ	-	-	-	-
---	---------	---------	---------	---	---	---	---

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

-	-	-	-	-	ม ซ ล ด	- ร - ด	- ล - ร
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

-	-	-	-	-	ก๊อบก๊อบ กั๊กกั๊ก	ก๊อบก๊อบ กั๊กกั๊ก	ก๊อบก๊อบ กั๊กกั๊ก
---	---	---	---	---	----------------------	----------------------	----------------------

ขลุ่ยเพียงออ

-	-	-	-	-	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ระนาดเอก

-	-	-	-	-	ม ซ ม ร	ม ร ด ม	- - ร ด
---	---	---	---	---	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้/จะเข้

- - - -	- - - ร	- - ม ช	ล ช ม ร	- - - -	ม ช ม ร	ม ร ต ม	- - ร ต
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กระบอกไม้ไผ่ เคาะเลียนเสียงผีเท้าม้า

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	กุ่มกุ่ม กะกบ	กุ่มกุ่ม กะกบ	กุ่มกุ่ม กะกบ
---------	---------	---------	---------	---------	------------------	------------------	------------------

ปี่มะแม

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับบลั้

- - - -	- x -x	- - - -	-x -x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	-------	---------	--------	---------	--------

คำร้อง มะแมโกชนัง ลากังค์ช่างนำยล

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ช - ล	- ช ล ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - -	- - - ร	- ช - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - ร	- ช - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - ร	- ช - ทุ	- ด - ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทุ	ด ร - -	- ซ - ล	- ซ ล ท
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ล ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - รั	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - รั	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - รั	- - - -	- ซ - ล	- ซ ล ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ล ซ ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x - x	- - - -	- x - x
---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ซ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ม	- - - -	- ทุ - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ร ด	ร ม - -	- ร - ม	- ทุ - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------

ขลุ่ยเพียงออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดเอก/จะเข้

- - - ทุ	- ทุ - ล	- ทุ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
----------	----------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ห้องวงใหญ่

- - - ทุ	- ทุ - ล	- ทุ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
----------	----------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ระนาดทุ้ม

- - - ทุ	- ทุ - ล	- ทุ - ม	ร ม - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
----------	----------	----------	---------	----------	---------	---------	----------

ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ด ทุ ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ฟ - ทุ
---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------	----------

เปิงพม่า

- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -	- - - x	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองมิ่งคละ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------

กลองแขกตีเลียนเสียงดับปล้ำ

- - - -	- x -x	- - - -	-x - x	- - - -	- x -x	- - - -	- x -x
---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------

ป๊วอก

เครื่องประกอบจิ้งหะนำ 8 ห้อง

โทนชาติรี

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ป - ป	- ป - ท	- ท - ท	- ท - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

คำร้อง วอกรุกชอบซุกชน รวากับคนก่นมา

ขลุ่ยเพียงออ

- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	ด ล ช ล	ด ล ช ล	ด ล ช ม	ช ม ร ม
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - - ม	- - - ม	- - - ม	- - - ม	- ม ร ด	ร ม ช ร	ม ร ด ล	- ด ช ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ม ร ด	ร ม ช ร	ม ร ด ล	- ด ช ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- - ล ช	ล ล - -	- - ล ช	ล ล - -	ด ล ช ล	ด ล ช ม	- - - ม	ช ม ร ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จิ้ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

แตระ

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปีระกา

คำร้อง เจ้าระเบียบระกา งามสง่าเพลารอ

- - - -	- - - ตีอก	- - - ตี๊ก	- - - ตีอก	- - - -	- - - คี๊อค	- - - ะ ดู	- เดิล - ดู
- - - -	- - - กุก	- - - กุก	- - - กูรู	- - - -	- - - คี๊อค	- กี้-บอก	- เว - ลา

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ดั	ท ล ช ล	ท ดั - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ระนาดเอก

- - ด ฟ	ช ล ช ฟ	- - ด ฟ	ช ล ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ด	ท ล ช ล	ท ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ด	ท ล ช ล	ท ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - ด ฟ	ช ล ช ฟ	- - ด ฟ	ช ล ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว)

- - จ จ	ต ต - ท	ต - จ จ	ต ต - ท	ต - จ จ	ต ต - ท	ต - จ จ	ต ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ด	ท ล ช ล	ท ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - ด ท	ล ช ฟ ด	- - ช ด	ร ม ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ด	ท ล ช ล	ท ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - ด ฟ	ช ล ท ด	ท ล ช ล	ท ด - ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - ด ท	ล ช ฟ ด	- - ช ด	ร ม ฟ ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับสองไม้ ชั้นเดียว)

- - จ จ	ต ต - ท	ต - จ จ	ต ต - ท	ต - จ จ	ต ต - ท	ต - จ จ	ต ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ปีกุน

เครื่องประกอบจังหวะนำ 8 ห้อง

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

คำร้อง กุณละมุนละไม คำรบนัยษัตรสกุล

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะเข้

- - - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -	- - - -	- พ - ป -	- ท - ต -	- พ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- ร - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดเอก

- ร - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ฆ้องวงใหญ่

- ร - -	- ซ - ซ	- ซ - -	- ร - ร	- ซ - ม	- ร - ม	- - ร ต	- ร - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ระนาดทุ้ม

- รั - -	- ทุ - ทุ	- ทุ - -	- รั - รั	- ทุ - ไม้	- รั - ไม้	- - รั ตั้	- รั - -
----------	-----------	----------	-----------	------------	------------	------------	----------

จะเข้

- รั - -	- ทุ - ทุ	- ทุ - -	- รั - รั	- ทุ - ไม้	- รั - ไม้	- - รั ตั้	- รั - -
----------	-----------	----------	-----------	------------	------------	------------	----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- ฬ - ป -	- - - -	- ฬ - ป -	- ท - ต -	- ฬ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- รั - -	- ล - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - ล	- ตั้ - ล	- ทุ - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - -
----------	---------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

ระนาดเอก

- รั - -	- ล - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - ล	- ตั้ - ล	- ทุ - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - -
----------	---------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

ฆ้องวงใหญ่

- รั - -	- ล - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - ล	- ตั้ - ล	- ทุ - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - -
----------	---------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

ระนาดทุ้ม

- รั - -	- ล - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - ล	- ตั้ - ล	- ทุ - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - -
----------	---------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

จะเข้

- รั - -	- ล - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - ล	- ตั้ - ล	- ทุ - ล	ตั้ ล ซ ฟ	- ทุ - -
----------	---------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- ฬ - ป -	- ท - ต -	- ฬ - ป -	- - - -	- ฬ - ป -	- ท - ต -	- ฬ - ป -
---------	-----------	-----------	-----------	---------	-----------	-----------	-----------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- ทุ - รั	- - - ทุ	- - - ฬ	- - - ทุ	- ฬ - ฬ	- ทุ - ล	- ตั้ - -	- ฬ - ทุ
-----------	----------	---------	----------	---------	----------	-----------	----------

ระนาดเอก

- ทุ - รั	- - - ทุ	- - - ฬ	- - - ทุ	- ฬ - ฬ	- ทุ - ล	- ตั้ - -	- ฬ - ทุ
-----------	----------	---------	----------	---------	----------	-----------	----------

ห้องวงใหญ่

- ฐ - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- ฐ - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- ฐ - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- ป - ต	- ป - ต -	- ท - ต -	- พื - ป -	- - - -	- พื - ป -	- ท - ต -	- พื - ป -
---------	-----------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ขลุ่ยเพียงออ/ซอด้วง/ซออู้

- - - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดเอก

- - - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ห้องวงใหญ่

- - - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ระนาดทุ้ม

- - - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

จะเข้

- - - ร	- - - ฐ	- - - ฟ	- - - ฐ	- ฟ - ฟ	- ฐ - ล	- ดั - -	- ฟ - ฐ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------

ฉิ่ง

- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรับพวง

- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตะโพนไทย (หน้าทับปะเท่งปะ)

- - - -	- พื - ป -	- ท - ต -	- พื - ป -	- - - -	- พื - ป -	- ท - ต -	- พื - ป -
---------	------------	-----------	------------	---------	------------	-----------	------------

ฉาบ

- - - -	- x - x	- x - x	- x - x	- - - -	- x - x	- x - x	- x - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กรั๊บพวง

- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x	- - - -	- - - - x
---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------	---------	-----------

โหม่ง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - x	- - - -	- - - -	- - - -	- - - x
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

กลองแขก (หน้าทับลาว)

- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท	- ต - จ	- ต - ต	- - - ท	- ต - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เทียบกลับทอดจังหวะลงจบ

กลับต้น ://

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง ชุด 12 นักชัตร สร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ ผลงานทางดุริยางคศิลป์ไทย ชุด 12 นักชัตร และถ่ายทอด การสร้างสรรค์ผลงานดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบของการจัด แสดงดนตรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง ชุด 12 นักชัตร

การประพันธ์บทร้อง

ผู้วิจัยประพันธ์บท ร้องเป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับตำนาน 12 นักชัตร และทำนาย ดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักชัตร รูปแบบการขับร้อง จะมีทั้ง บทขับร้อง บทบรรยาย และอ่านทำนองเสนาะ โดยการ ขับลำเป็นต้นเสียง ร้องเดี่ยว ร้องลูกคู่ และร้องหมู่ ตามความเหมาะสม บทประพันธ์เรื่องนักชัตรในฉันทลักษณ์ต่างๆ แบ่งเป็นร้อยกรอง ซึ่งถอดความจากร้อยแก้วที่เป็นตำราและเอกสารของนักเขียนหลายท่าน

การประพันธ์ทำนองเพลง

ผู้วิจัยประพันธ์ ทำนองเพลง 12 นักชัตร ซึ่งลักษณะของทำนองเพลงจะเลียนแบบ อากัปกริยาของสัตว์ในแต่ละนักชัตร โดย มีรูปแบบการบรรเลงแบ่งแยกโน้ตทำนองเพลงตาม เครื่องดนตรีอย่างชัดเจน มีการบรรเลงเดี่ยว บรรเลงหมู่ และการแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละปี นอกจากนี้ใช้ เครื่องประกอบจังหวะสร้างสีสัน ให้กับบทเพลง โดยการสร้างกระสวนจังหวะในรูปแบบใหม่ตามเอกลักษณ์ของสัตว์ในแต่ละปี ซึ่งทำนองเพลงและ จังหวะนั้นสามารถถ่ายทอดให้เกิดจินตนาการ อาศัยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของเครื่องดนตรีไทย การผสมผสานของเครื่องดนตรีนานาชาติ และเทคนิคของการบรรเลง เช่น การเก็บ การกรอ การ ลักจังหวะ ลูกล่อ ลูกต่อ ลูกขัด ฯลฯ เพื่อปรุงแต่งอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิด

จากแนวคิดหลักดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ สร้างสรรค์ผลงานทางดุ ริยางคศิลป์ ชุด 12 นักชัตร โดยมีรูปแบบของการประพันธ์เพลง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ปฐมศาสตร์ ว่าด้วยประวัติที่มาหรือภูมิหลังของนักซ์ตร

2. ทุตยศาสตร์ ว่าด้วยการพยากรณ์ ทำนาย และการกำหนดลักษณะอุปนิสัยของมนุษยชาติในแต่ละนักซ์ตร ตั้งแต่ปีชวด ฉลู ขาล เถาะ มะโรง มะเส็ง มะเมีย มะแม วอก ระกา จอ และปีกุน ตามลำดับ

3. ตติยศาสตร์ เป็นการบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย เพื่อสรุปให้เห็นเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละนักซ์ตรตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน เปรียบเสมือนวัฏจักรการโคจรของแต่ละปีนักซ์ตร ช่วงสุดท้ายจบลงด้วยสร้อยทำนองสิทธิการียะ โดยเปลี่ยนบทร้องจาก “ปีนักซ์ตร” เป็น “สวัสดิ์” เพื่อเป็นการจบการบรรเลงบทเพลงชุด 12 นักซ์ตร

2. องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร ผู้วิจัยได้จัดระบบเรียงการแปรทำนอง การสร้างแนวทำนองประสานเสียง โดยยึดหลักความสัมพันธ์ของเสียง การแบ่งหน้าที่การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น ในรูปแบบใหม่ เช่น เครื่องดนตรีที่มีเสียงทุ้มต่ำทำหน้าที่เป็นผู้นำ เครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม ทำหน้าที่เป็นผู้ตาม หรือเครื่องดนตรีที่มีเสียงเล็กแหลม ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เครื่องดนตรีที่มีเสียง ทุ้มต่ำ ทำหน้าที่เป็นผู้ตาม ทั้งนี้คำนึงถึงพฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละนักซ์ตร บทร้อง และองค์ประกอบทางดนตรี ที่ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก เช่น ทำนองและจังหวะช้า ให้ความรู้สึกสง่างามและโศกเศร้า ทำนองและจังหวะเร็ว ให้ความรู้สึกร่าเริงและตื่นเต้น ความดั่งเบา ของเสียงดนตรี ให้ความรู้สึกร่าเริงและโศกเศร้า นอกจากนี้เอกภาพของบทเพลงชุด 12 นักซ์ตร จะอยู่ที่ทำนองสร้อย เป็นทำนองเพลงสั้นๆ อันเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง เพื่อให้บรรเลงเชื่อมต่อไปยังเนื้อหาของบทประพันธ์หลักของแต่ละปีนักซ์ตร เปรียบเสมือนที่ปักของอารมณ์ เพลงทำให้เกิดการผ่อนคลาย ทำนองเชื่อมนี้บรรเลงเป็นทำนองแรก พร้อมกับขับร้องด้วยบทประพันธ์ที่จะเริ่มในแต่ละนักซ์ตร โดยเปลี่ยนบทประพันธ์ในวรรคสุดท้ายของบทให้เป็นไปตามลำดับนักซ์ตร เช่น วัฏฏะ **มุสิโก** (ปีชวด) เมื่อกว่าถึงปีฉลู เปลี่ยนจากวัฏฏะ**มุสิโก** เป็นวัฏฏะ**อุสิโก** จากนั้นจึงเข้าเนื้อหาของนักซ์ตรตามลำดับ

3. ถ่ายทอดการสร้างสรรค์ผลงานดุริยางคศิลป์ไทยในรูปแบบของการจัดแสดงดนตรี

การสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร ใช้รูปแบบการถ่ายทอดผลงานผ่านการบรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์ ซึ่งบรรเลงโดยเครื่องดนตรีไทยเป็นหลัก และนำเครื่องดนตรี นานาชาติเข้ามา ผสมตามความเหมาะสม ตลอดจนการใช้เครื่องประกอบจังหวะหลายชนิดมาเป็นสีสันเลียนเสียงและอากัปกริยาสัตว์ในแต่ละนักซ์ตร เช่น ปีชวด ใช้เครื่องดนตรีประกอบอากัปกริยาของหนู เช่น Bongo โดยวิธีการหายใจของกลองขึ้นแล้ว ้วยลูกบิดเข้าไปที่หน้ากลอง การเขย่า Cabaza Maracas การชูดกั๊บแก๊บ เสมือนหนูกัดแทะอาหาร การเคาะกระบอกไม้ไผ่ เสมือนหนูเดินวิ่งซุกซน และการเคาะ Agogo bell เสมือนหนูทำของหล่นแตก

รูปแบบการบรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์ ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

1. เครื่องดำเนินทำนอง

1.1 เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซ้อย่อย ซ้อย่อยเล็ก ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขิม ปี่พาทย์ ซอด้วง ฯลฯ

1.2 เครื่องดนตรีนานาชาติ ได้แก่ กู๋เจิ้ง ซอเอ๋อหู ฯลฯ

2. เครื่องประกอบจังหวะ

2.1 เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง ซ้องคู้ แตระ กั๊บแก๊บ ตะโพน กลองแขก กลองตุ้ม กลองมัจฉะ ฯลฯ

2.2 เครื่องดนตรีนานาชาติ ได้แก่ บักฮือ ผางฮาด เปิงพม่า โหม่งพม่า Agogo bell Bongo Cabaza Castanets Maracas Music box Rain stick Ride cymbal Ratchet Tibetan singing bowls Triangle Vibraslap ฯลฯ

3. อุปกรณ์เลียนเสียงสัตว์และสร้างบรรยากาศ ในบทเพลง ได้แก่ เครื่องเป่า นกเป็ดน้ำ กระจิง กระจัง กระจงพรวนไม้ กระจงพรวนโลหะ หญ้าคา ถุงพลาสติก กระจบอกน้ำ ฯลฯ

นอกจากนี้ การถ่ายทอดความงามความไพเราะในดนตรีที่ให้ผู้ฟังรู้สึกเพลิดเพลินขึ้นอยู่กับเอกภาพในดนตรีที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่นักร้อง และนักดนตรีสามารถถ่ายทอดผลงานตรงตามทำนอง จังหวะ และอารมณ์เพลง ทั้งนี้ลักษณะของเสียงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ดนตรีเป็นศิลปะที่เข้าถึงความรู้สึกของผู้ฟังได้ อย่างไรก็ตามการจะถ่ายทอดลักษณะของเสียงออกมาได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของนักร้องหรือนักดนตรี เนื่องจากการบรรเลงดนตรีและการขับร้องเป็นกระบวนการแปลความหมาย คือ แปลสัญลักษณ์ทางภาษาเขียนออกมาเป็นภาษาดนตรี หรือเสียง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกนักร้องและนักดนตรี คือ จะต้องมีความรู้ มีไหวพริบปฏิภาณ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในผลงานการแสดงดนตรี

อภิปรายผลการวิจัย

โหราศาสตร์ และดนตรีต่างก็มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ ช่วยรังสรรค์ชีวิตให้มีความสุข ซึ่งการสร้างสรรคผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักษัตร ย่อมแสดงให้เห็นบทบาทของ ดนตรีในแง่ของสัญลักษณ์ที่แทนค่าความหมายต่างๆ ได้ เช่น คำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร และอาภัพกิริยา ของสัตว์ทั้ง 12 ชนิด โดย ผ่านผลงานการบรรเลงดนตรีไทยประยุกต์ ซึ่งสุนทรีศาสตร์ทางดนตรีนั้นพิจารณาจากความงามและความไพเราะของเสียงดนตรี อาทิ คำประพันธ์ ท่วงทำนอง ลีลา จังหวะ เป็นต้น

การสร้างสรรคผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักซ์ตร ประกอบด้วย บทร้อง และ ทำนองเพลง บรรเลงโดยวงดนตรีไทยประยุกต์ บทเพลงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังรายละเอียด ดังนี้

1. ปฐมศาสตร์ ประพันธ์บทร้องประเภท “กาพย์ฉบัง 16” บรรยายเกี่ยวกับประวัติที่มาของเรื่องนักซ์ตรจนถึงการลำดับชื่อในแต่ละนักซ์ตร เป็นเพลงสำเนียงจีน บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีจีนในระดับเสียงทางเพียงออ

2. ทุตยศาสตร์ ประพันธ์บทร้องประเภท “โคลงสองสุภาพ” เป็นการเกริ่นก่อนเข้าสู่แต่ละนักซ์ตร โดยประมวลเรื่องราวของสิบสองนักซ์ตร เป็นเพลงสำเนียงจีน บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีจีนในระดับเสียงทางเพียงออ

2.1 ปี่ชวด ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กาพย์สุรางคนางค์ 28” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีชวด ลักษณะเด่นของเพลงปีชวด จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มี จังหวะหยุด จังหวะถี่ และจังหวะห่าง เหมือนการเดินทางของหนู บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.2 ปี่ฉลุ ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “โคลงสี่สุภาพ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีฉลุ ลักษณะเด่นของเพลงปีฉลุ จะมีเครื่องดนตรี ทำลำนำด้วยจังหวะต่างๆ เหมือนอากัปภิกิริยาการเดินทางของวัวที่เดินอย่างเชื่องช้า บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.3 ปี่ฆาล ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กลอนแปด” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีฆาล ลักษณะเด่นของเพลงปีฆาล จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะช้า สลับกับจังหวะเร็ว แสดงถึงความสง่างาม น่าเกรงขาม และ อารมณ์ดุ้นให้ความรู้สึกน่าสะพรึงกลัว บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.4 ปี่เถาะ ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “สาลินีฉันท์ 11” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีเถาะ ลักษณะเด่นของเพลงปีเถาะ จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะปกติ จังหวะยก และจังหวะหยุด ด้วยท่วงทำนองและลีลาของเพลงสนุกสนาน เหมือนอากัปภิกิริยาของกระต่ายที่มีการเดิน การกระโดดโลดเต้น การหยุดชะงัก และการวิ่งกระโดด บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.5 ปี่มะโรง ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” “ภูซงคประยาต ฉันท์ 12” และ “กลอนหก” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะโรง ลักษณะเด่นของเพลงปีมะโรง จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะช้า เหมือนอากัปภิกิริยาของพญานาคที่เลื้อยอย่างช้าๆสง่างาม บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.6 ปี่มะเส็ง ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “โคลงสามสุภาพ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะเส็ง ลักษณะเด่นของเพลงปีมะเส็ง จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะเร็ว เหมือนอากัปภิกิริยาของงูเล็กที่เลื้อยอย่างรวดเร็ว บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.7 ปี่มะเมีย ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กลอนเจ็ด ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีมะเมีย ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะเมีย จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะสั้นกระชับ และมีการลักจังหวะ เสมือนอากัปกริยาการเดิน การวิ่งของม้า บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.8 ปี่มะแม ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “จิตรปทา ฉันท์ 8 ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิต ของคนเกิดปีมะแม ลักษณะเด่นของเพลงปี่มะแม จะมีรูปแบบทำนองเพลงที่มีจังหวะช้าเสียนแบบอากัปกริยาของแพะที่รักสงบและน่าสงสาร สลับกับจังหวะเร็วในพิธีบูชาัญญบรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.9 ปี่วอก ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “กมล ฉันท์ 12 ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีวอก ลักษณะเด่นของเพลงปี่วอก จะมีรูปแบบทำนองเพลง การบรรเลงช้าไปมาในประโยคเพลง และมีทำนองลูกชัด เสมือน อากัปกริยาของ ลิงที่กระโดดห้อยโหนไปมา และอาการขู่ตะคอก บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.10 ปี่ระกา ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “อินทรวีเชียร ฉันท์ 11 ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิต ของคนเกิดปีระกา ลักษณะเด่น ของเพลงปีระกา จะมีท่วงทำนองร้องเป็นเสียงไก่ขันสลับกับทำนองดนตรี ซึ่งแต่งเสียนแบบอากัปกริยาของ ไก่ที่มีเสียงขันเป็นเครื่องบอกเวลา บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.11 ปี่จ้อ ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “สัตว์ลวกก็พืด ฉันท์ 19 ” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิตของคนเกิดปีจ้อ ลักษณะเด่นของเพลงปีจ้อ จะมีรูปแบบทำนองเพลงโดยใช้เทคนิคลูกต่อ ลูกชัด เสียนแบบอากัปกริยาของสุนัข บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

2.12 ปี่กุน ประพันธ์บทร้องประเภท “ร่าย” และ “อุปฐฐิตา ฉันท์ 11” ซึ่งจะทำนายดวงชะตาชีวิต ของคนเกิดปีกุน ลักษณะเด่นของเพลงปีกุน จะมีรูปแบบทำนองเพลงทางกรอเสียนแบบอากัปกริยาของหมูที่เดินตัวมเต๋มน่ารัก และมีจังหวะเร็ว เสียนแบบอากัปกริยาของหมูที่มีความสุขสำราญ บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

3. ตติยศาสตร์ ประพันธ์บทร้องประเภท “กลอนแปด ” เป็นการบรรเลงตอนจบช่วงสุดท้าย เพื่อสรุปให้เห็นเอกลักษณ์ของทำนองเพลงในแต่ละนักษัตรตั้งแต่ปีชวดจนถึงปีกุน เปรียบเสมือนวัฏจักรการโคจรของแต่ละปีนักษัตร ช่วงสุดท้ายจบลงด้วยสร้อยทำนองสิทธิการียะ โดยเปลี่ยนบทร้องจาก “ปีนักษัตร” เป็น “สวัสดิ์” เพื่อเป็นการจบการบรรเลงบทเพลงชุด 12 นักษัตร บรรเลงในระดับเสียงทางเพียงออ

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรคผลงานทางดุริยางคศิลป์ ชุด 12 นักษัตร เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการประพันธ์ทำนองและทำนองเพลง ซึ่งการสร้างสรรคผลงานชิ้นนี้ยอมแสดงให้เห็นบทบาทของเสียงดนตรีในแง่ของสัญลักษณ์ที่สามารถถ่ายทอดคำทำนายดวงชะตาชีวิตของมนุษย์ในแต่ละปีนักษัตร และพฤติกรรมของสัตว์ในแต่ละปีนักษัตร อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าในด้านการประพันธ์เพลง ซึ่งในการทำวิจัยครั้งต่อไป ศิลปะสาขาอื่นๆ สามารถสร้างสรรคงานในเชิงบูรณาการ เช่น การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลง 12 นักษัตร เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กระต่าย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]
- กิตติ วัฒนะมหาตม์. 2547. **สัตว์มงคล เครื่องราง ของขลัง**. กรุงเทพฯ: อุษากาการพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551. **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา
ความคิดสร้างสรรค์ขั้นสูง คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- ไก่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]
- ความเชื่อ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tumsrivichai.com/.html>. [2552, กันยายน 15]
- คุณทองแดง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/#hl=th&source=hp&biw=1276&bih=592&q=.html>. [2553, ตุลาคม 5]
- งู. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/#hl=th&source=hp&biw=1276&bin=592&q=.html>. [2553, ตุลาคม 5]
- จурณ มโหศวรรย์. 2550. **12 นักษัตรนำโชค: ทางลัดสู่ชีวิตที่มั่งคั่งเจริญรุ่งเรือง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เต๋าประยุกต์.
- จเร ลำอาจค์. 2550. **สมองดี ดนตรีทำได้**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เจริญ ต้นมหาพราน. 2550. **ไหว้พระธาตุเจดีย์ 12 ปีนักษัตร**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- เจียรไน ไชคมงคลชัยชนะ. มปป. **โหราศาสตร์ไทย**. นครปฐม: ชมรมอนุรักษ์โหราศาสตร์ไทย
ระบบดาวกระจาย.
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. 2530. **สังคตินิยมว่าด้วยดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2548. **การวิจัยทางศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโฮฟาร์ . 2545. **สัญวิทยา , โครงสร้างนิยม , หลังโครงสร้างนิยมกับ
การศึกษารัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- ชินแสดวงเฮง แซ่จั้ง. 2548. **จิต 12 คัมภีร์ชี้ชะตามนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ก๊อดมอร์นิ่ง.
- ชินแสเทียนเต็ก. 2553. **เทียนเด็กชินแสไขปริศนาฟ้าดิน**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ฐิระพล น้อยนิติย์. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย. **สัมภาษณ์**, 19 มิถุนายน 2553.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์. มปป. **สารานุกรมเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- दनัย ไชโยธธา. 2546. **สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ตำนานสิบสองนักษัตร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaigoodview.com/library/studentshow/2549/m6-3/no18/horoscope/sec01m01p02.html>. [2552, ธันวาคม 5]

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.seal2thai.org/sara/sara147.htm>. [2552, กันยายน 15]

ทัศนีย์ ชุนทอง. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านขับร้องเพลงไทย. **สัมภาษณ์,** 15 มิถุนายน 2553.

นักษัตร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.geocities.com/ixohoxi_nut/index.htm. [2552, กันยายน 15]

บรรจง บุญฤทธิ. 2534. **ชุมนุมโหราศาสตร์ระดับโลก.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์น้องใหม่.

บังยูซุบ. ผู้นำสวดในพิธีกรรมของศาสนาอิสลามย่านสุเหร่าแขกบางกะปิ. **สัมภาษณ์,** 4 มีนาคม 2554.

บริษัทเวชการ, พระยา. 2535. **หลักโหราศาสตร์ทั่วไป มูลฐานของโหราศาสตร์และประโยชน์ของการศึกษาโหราศาสตร์ มรดกแห่งโหรสยาม สมาคมโหรแห่งประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: มปป.

บุญช่วย ไส่วัตร และนิสิตปริญญาโท สาขาดุริยางค์ไทย รุ่นที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **การปรับวงดนตรีไทยชั้นสูง.** กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

บุญธรรม ตราโมท. 2481. **คำบรรยายวิชาดุริยางค์ศาสตร์ไทย.** กรุงเทพฯ: ศิลปสนองการพิมพ์.

บุษกร สำโรงทอง. 2539. **การดำเนินงานของเครื่องดนตรีดำเนินงานประเภทเครื่องตี.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. รองศาสตราจารย์. **สัมภาษณ์,** 11 กุมภาพันธ์ 2554.

ปรมินทร์ ท้วประโคน. **ทฤษฎีสัญวิทยา.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.oknation.net/blog/Poramin9/2010/10/19/entry-2.html>. [2552, ธันวาคม 10]

ประคอง ชลานุภาพ. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านขับร้องเพลงไทย. **สัมภาษณ์,** 27 มิถุนายน 2553.

ประชิด สกุนะพัฒน์. 2546. **วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญา.

ประพต เศรษฐกานนท์. 2552. **เทศน์ 12 นักษัตร สุภาษิตสอนลูกศิษย์และคาถาชินบัญชร.** นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา.

ประภาพรรณ วิจิตรวาทการ. 2532. **ความเชื่อในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ประวัติเมือง 12 นักษัตร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=1b04c4cf7638b33c.html>. [2553, มกราคม 1]

- ปราโมทย์ ปิตตะพันธ์. โหราจารย์อาวูโล. **สัมภาษณ์**, 28 กุมภาพันธ์ 2554.
- ปราสาททราย จังหวัดฉะเชิงเทรา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://1081009.tourismthailand.org/trip/dcp?id=11668.html>. [2553, มกราคม 1]
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. 2552. **มหัศจรรย์แห่งสัญลักษณ์ เครื่องราง และเคล็ดลึกลับนำโชค**. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด.
- ปริญญา นิมประยูร. มปป. **โหราศาสตร์ไทย เรียนด้วยตนเอง**. มปท.: มปป.
- พญานาค**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]
- พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2547. **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- พระมหาประสงค์ดี อุดคปญโญ. 2541. **ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลุลวง. 2540. **คติสยาม**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พูนศักดิ์ สักกทัตติยกุล. **พญานาค**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/poonsak/buengkong_long/sec03p02.html. [2552, ธันวาคม 10]
- แพะ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]
- แพะรับบาป**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=795b800ce071feb3.html>. [2552, ธันวาคม 10]
- ปิญญะ พงศ์เจริญ. 2543. **บทบาทของโหราในสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์, บรรณาธิการ. 2539. **สัตว์ลึกลับสองนักษัตรไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี.
- ภูริภัทร ภควลีธร. **12 นักษัตร**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.rspg.org/stat/stat.htm>. [2553, มกราคม 1]
- มนตรี ตราโมท. 2538. **ดุริยศาสตร์ของนายมนตรี ตราโมท. ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายมนตรี ตราโมท**. หน้า 39-43. มปท.: มปป.
- มนตรี ตราโมท. 2540. **คำบรรยายวิชา ดุริยางคศาสตร์ไทย**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- มานพ วิสุทธิแพทย์. 2535. **ความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการประพันธ์เพลงไทย**. เอกสารประกอบ

การสอนรายวิชา ดุริย 423 หลักการประพันธ์เพลงไทยเบื้องต้น คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (อัสสัมชัญ)

ม้า. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

มโน พิสุทธิรัตนานนท์. 2546. **สุนทรีศาสตร์เบื้องต้น**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ย่าแหล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/.html>. [2552, ธันวาคม 10]

ลิง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

ลักษณะนาดี จตุรภัทร์. 2544. **งานสร้างสรรค์เพลงระบำชุดโบราณคดีของक्रमนตรี**

ตราเมท. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

วั. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

วาสนา บุญสม. 2548. **ศิลปวัฒนธรรมไทยสายใยจากอดีต**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปิรามิด.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ฐ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/.html>. [2552,
ธันวาคม 10]

ศิริชัย ทรวงแสง. 2548. **ความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์กับพฤติกรรมการดำเนินธุรกิจ**

กรณีศึกษา กลุ่มนักธุรกิจของหอการค้า จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์. 2551. **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ความคิด
สร้างสรรค์ขั้นสูง คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัสสัมชัญ)

ส. พลายน้อย. 2530. **สิบสองนักษัตร**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ส. พลายน้อย. 2534. **สิบสองนักษัตร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

สงบศึก ธรรมวิหาร. 2542. **ดุริยางค์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมาน น้อยนิตย์. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย. **สัมภาษณ์**, 9 มิถุนายน 2553.

สอนสุพรรณ. **พระวิษณุกวนเกษียรสมุทร**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.oknation.net/html>. [2552, ธันวาคม 10]

สอนสุพรรณ. **เรือจำลองแกะสลักด้วยไม้เป็นรูปนาค**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.oknation.net/html>. [2552, ธันวาคม 10]

สอนสุพรรณ. **The teocalli of Cholula**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.oknation.net/>

html. [2552, ธันวาคม 10]

สังัด ภูเขาทอง. มปป. **ประชุมบทความทางวิชาการดนตรี**. มปป.: มปป.

สังัด ภูเขาทอง. 2532. **การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: เว็บบอร์ด
การพิมพ์.

สัญลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=771&bih=398&q.html>. [2553, มกราคม 1]

สารานุกรมนาฏศิลป์และดนตรีไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.anurakthai.com/encyclopaedia/index.asp?rid=2&pageno=63.html>. [2553, ธันวาคม 9]

สิริชัยชาญ พักจำรูญ. 2546. การประพันธ์เพลงไทย. ใน **ดุริยางค์ไทย**, หน้า 195-203.
กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกรี เจริญสุข. 2548. **พรสวรรค์สร้างได้**. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัย
มหิดล.

สุนัข. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

สุพัตรา สุภาพ. 2518. **สังคมและวัฒนธรรมไทย (ค่านิยม ครอบครัว ศาสนาและประเพณี)**
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุวรรณมา สถาอานันท์ และเนื่องน้อย บุญยเนตร. 2542. **คำ: ร่องรอยความคิดความเชื่อ
ไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันท์ ภรณ์ฉลวย และเวทิน ชชาติกุล. 2543. **ความเชื่อเร้นลับในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท
ไอโอนิค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส จำกัด.

เสือ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

เสือกับมนุษย์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.th.wikipedia.org/wiki/.html>. [2552,
ธันวาคม 5]

แสงเดือน ชุ่มใจ. **ตุ๊ก 12 นักษัตร**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.khomsangduen.com/index.asp?contentID=10000021&procatid=27.html>. [2553, มกราคม 1]

หนู. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

หมู. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?hl=th&biw=1276&bih=592&q.html>. [2553, ตุลาคม 5]

หลวงปู่ทวด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.wangna.fix.gs/index.php?topic=81.0.html>.

[2553, มกราคม 1]

ห้องโอรแวนทิพย์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.horasaadrevision.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=13085.html>. [2553, ธันวาคม 9]

เหรียญหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th/images?um=1&hl=th&biw=1259&bih=592&tbs=isch.html>. [2553, มกราคม 1]

โหราศาสตร์ไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tlcthai.com/horoscope/html>.

[2552, ธันวาคม 1]

โหราเอก. 2551. **13 ศาสตร์ชีวิตลิขิตฟ้า.** กรุงเทพฯ: บริษัทพงษ์พาณิชย์เจริญผล จำกัด.

อรรถวรรณ บรรจงศิลป์. 2546. การขับร้องเพลงไทย. ใน **ดุริยางค์ไทย**, หน้า 206-209.

กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อักษรา. **ไก่.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://122.155.1.73/Misc/speakthai/2548.html>. [2552, ธันวาคม 10]

อุทิศ นาคสวัสดิ์. 2511. **ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย (ภาค 1).** กรุงเทพฯ: เจริญการพิมพ์.

ภาคผนวก

อภิธานศัพท์

กถา	หมายถึง	ถ้อยคำ, เรื่อง, คำอธิบาย, คำกล่าว
กัมมะ	หมายถึง	หน้าที่การงาน
กุกกุโฏ	หมายถึง	ไก่
ขุลา	หมายถึง	เสื่อ
ชิกชิกชุกุ	หมายถึง	เสียงพินหนุ
จาบัลย์	หมายถึง	ทูรันทูราย
จุนเณียบท	หมายถึง	บทบาทเล็กน้อยที่ยกขึ้นแสดงก่อนเนื้อความ
เดรัจฉาน	หมายถึง	สัตว์นอกเหนือจากมนุษย์
ตะนุ	หมายถึง	ตัวตนในปัจจุบัน
ตุนาหงัน	หมายถึง	หมันไว้
โทรา	หมายถึง	เสื่อ
ธะนัง	หมายถึง	มากมีสินทรัพย์
ธาดา	หมายถึง	ผู้สร้าง, ผู้ทรงไว้, พระพรหม
นฤโฆษ	หมายถึง	ดั่ง, กีกก้อง
นรชน	หมายถึง	คน
นาโค	หมายถึง	พญานาค
นิทเทศ	หมายถึง	คำแสดง, คำจำแนกอธิบาย, คำไขความ
ปริเฉท	หมายถึง	การกำหนด
ปกรณ	หมายถึง	คัมภีร์, ตำรา, หนังสือ
ปฤษฏ์	หมายถึง	หลัง, เบื้องหลัง
ปลวังค	หมายถึง	ลิง
ปัตตะนิ	หมายถึง	เนื้อคู่, คู่ครอง
ปีตา	หมายถึง	ญาติวงศ์พงศ์ตระกูล
ผาดแผง	หมายถึง	ยิงไปโดยเร็ว
พจนันัย	หมายถึง	คำพูด, ถ้อยคำ
พฤติ	หมายถึง	ความเจริญ, ความมั่งคั่ง, ความสมบูรณ์
พยัคโฆ	หมายถึง	เสื่อ

พยาธิ	หมายถึง	โรคภัยไข้เจ็บ
พลีमुख	หมายถึง	ถึง
ภาชนะ	หมายถึง	หนังสือ
ภุขงศ์	หมายถึง	งู, นาค
ภูริ	หมายถึง	แผ่นดิน, ความฉลาด, ปัญญา
โภคา	หมายถึง	ทรัพย์สมบัติ
มุกกโฏ	หมายถึง	ถึง
มธุระกานต์	หมายถึง	คนที่มีความอ่อนหวาน
มุสิโก	หมายถึง	หนู
ระบี	หมายถึง	ความ, ฉบับ, เรื่อง, อย่าง
ระเห็จ	หมายถึง	ไปโดยเร็ว
รัถยา	หมายถึง	ทางเดิน
ริปู	หมายถึง	ข้าศึก, ปรปักษ์, คนโกง
รุจิ	หมายถึง	ความรุ่งเรือง, ความสวยงาม, ความสว่าง
ฤต	หมายถึง	ความชอบ, ความจริง
ลัคณา	หมายถึง	เวลาอันเป็นมงคลสำหรับลงมือทำการใดๆ, ราศีในดวงชะตาที่พระอาทิตย์หรือพระจันทร์สถิตอยู่ใน เวลาเจ้าของชะตา
ลาภะ	หมายถึง	โชคลาภ
วทัณฺณ	หมายถึง	เอื้อเฟื้อ, เผื่อแผ่, ใจดี, ใจบุญ
วิภูฏะ	หมายถึง	รอบแห่งการเวียนเกิดเวียนตาย
วยายาม	หมายถึง	พยายาม
วลาหก	หมายถึง	ม้า
วากยะ	หมายถึง	คำพูด, คำกล่าว, ถ้อยคำ, ประโยค
วิกกรม	หมายถึง	เก่งกล้า, ก้าวไปอย่างกล้าหาญ, ชัยชนะ
วิฐุ	หมายถึง	พระจันทร์
วิธาน	หมายถึง	การจัดแจง, การทำ, กฎเกณฑ์, ข้อบังคับ, การสร้าง
ไวภูณฐ์	หมายถึง	พระนารายณ์ที่แบ่งภาคลงมา
ศูฐุ	หมายถึง	คนโกง, คนล่อลวง, คนเื้ออวด

ศมสุข	หมายถึง	สุขเกิดจากความสงบ
ศฤงคาร	หมายถึง	สิ่งให้เกิดความรัก, สมบัติ
ศุภมัสดุ	หมายถึง	ขอความดีความงามจงมี
สถิร	หมายถึง	มั่นคง, แข็งแรง
อาศยานุสัย	หมายถึง	กิเลสที่นอนอยู่ในสันดาน
สโต	หมายถึง	กระต่าย
สไป	หมายถึง	งูเล็ก
สมัต	หมายถึง	จบข้อความ, บริบูรณ์
สิทธิการิยะ	หมายถึง	คำอธิษฐานขอความสำเร็จ, คำขึ้นต้นในตำราโบราณ
สินธพ	หมายถึง	ม้า
สุกโร	หมายถึง	หมู
สุภาะ	หมายถึง	ได้ยศศักดิ์
เสลา	หมายถึง	สวย, งาม, เกดียง, ไปร่ง
โสณโข	หมายถึง	สุนัข
อุสโส	หมายถึง	ม้า
อหิงสา	หมายถึง	การไม่เบียดเบียน, การเว้นจากการทำร้าย
อัตตะ	หมายถึง	ภพภูมิการเกิดเจ้าชะตา
อัสตร	หมายถึง	ม้า
อะริ	หมายถึง	ศัตรูหมู่ปัจเจกมิตร
อาชาไนย	หมายถึง	ม้า
อาชฎุปัตี	หมายถึง	ข้อบังคับ, คำสั่ง, กฎ
อาธรรม	หมายถึง	ชั่ว, ไม่เป็นธรรม, ไม่เที่ยงธรรม
อาร์มภ	หมายถึง	การเริ่มต้น, การตั้งต้น, การปรารภ
อาลปนศรัย	หมายถึง	การพุดจา, การสนทนา, การเรียกร้อง
อาศิรวิษ	หมายถึง	ผู้มีพิษในเขี้ยว คือ งู
อาเทศ	หมายถึง	การแนะนำ, คำชี้แจง, คำบอกเล่า
อุปปาติกะ	หมายถึง	ที่เกิดขึ้นเอง เช่น การเกิดของเทวดา, สัตว์นรก
อุสโก	หมายถึง	วัว
เอพีโก	หมายถึง	แพะ
เหตุหรรษ	หมายถึง	ยินดี, ชื่นชม, ว่าเรื่อง
หิณะ	หมายถึง	ความฉิบหาย, หายนะ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางสุภาสิริร์ ปิยะพิพัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	19 ตุลาคม 2510
สถานที่เกิด	สุโขทัย ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2539 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา วัฒนธรรมการดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2532 ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ทุนการศึกษา	- ทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี - ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ - ทุนนริศรานุวัดติวงศ์ (ดุริยางค์ไทย เอกชอู้) พ.ศ. 2529
ประสบการณ์การทำงาน	- ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ระดับ 7 สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี - รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2546-2549) - อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2532-2543)
สถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี